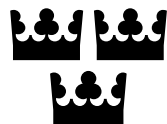

Näringsliv

24

Förslag till statens budget för 2015

Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Näringsliv.....	11
2.1	Omfattning.....	11
2.2	Utgiftsutveckling	11
2.3	Skatteutgifter.....	12
2.4	Mål för utgiftsområdet	12
3	Näringspolitik.....	15
3.1	Omfattning.....	15
3.2	Utgiftsutveckling	16
3.3	Skatteutgifter.....	16
3.4	Mål för näringspolitiken	22
3.5	Resultatredovisning	22
3.5.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	22
3.5.2	Entreprenörskap och företagande.....	26
3.5.3	Innovation och förnyelse	40
3.5.4	Ramvillkor för företag och konkurrens.....	49
3.6	Förvaltningen av företag med statligt ägande	67
3.6.1	Åtterrapporering av vissa frågor	67
3.7	Politikens inriktning	70
3.7.1	Entreprenörskap och företagande.....	70
3.7.2	Innovation och förnyelse	75
3.7.3	Ramvillkor för företag och konkurrens.....	78
3.7.4	Ett hållbart ägande med värdeskapande i fokus	80
3.8	Budgetförslag	83
3.8.1	1:1 Verket för innovationssystem.....	83
3.8.2	1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	84
3.8.3	1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	85
3.8.4	1:4 Tillväxtverket	86
3.8.5	1:5 Näringslivsutveckling	87
3.8.6	1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	88
3.8.7	1:7 Turistfrämjande.....	88
3.8.8	1:8 Sveriges geologiska undersökning	89
3.8.9	1:9 Geovetenskaplig forskning.....	90

3.8.10	1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar.....	91
3.8.11	1:11 Patentbesvärsrätten	92
3.8.12	1:12 Bolagsverket.....	92
3.8.13	1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	93
3.8.14	1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	94
3.8.15	1:15 Konkurrensverket.....	94
3.8.16	1:16 Konkurrensforskning.....	95
3.8.17	1:17 Upprustning och drift av Göta kanal.....	96
3.8.18	1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	96
3.8.19	1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag	97
3.8.20	1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	98
3.8.21	1:21 Finansiering av rättegångskostnader	98
3.8.22	1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	99
3.9	Övrig statlig verksamhet.....	99
3.9.1	Bolagsverket.....	99
3.9.2	Patent- och registreringsverket	100
3.9.3	Patentombudsnamnden	100
3.9.4	Revisorsnamnden	100
4	Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.....	103
4.1	Omfattning	103
4.2	Utgiftsutveckling.....	104
4.3	Mål för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	104
4.4	Resultatredovisning.....	104
4.4.1	Resultatredovisning – Handels- och investeringsfrämjande.....	104
4.4.2	Resultatredovisning – EU:s inre marknad	115
4.4.3	Resultatredovisning – Internationell handelspolitik	118
4.5	Politikens inriktning.....	121
4.6	Budgetförslag.....	130
4.6.1	2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	130
4.6.2	2:2 Kommerskollegium.....	131
4.6.3	2:3 Exportfrämjande verksamhet	132
4.6.4	2:4 Investeringsfrämjande.....	133
4.6.5	2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	134
4.6.6	2:6 Bidrag till standardiseringen	134
4.6.7	Exportkreditnamnden	135
4.6.8	Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit.....	136

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	10
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv	11
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2015–2018. Utgiftsområde 24 Näringsliv	12
Tabell 2.3 Ramnivå 2015 realekonomiskt fördelad. Utgiftsområde 24 Näringsliv	12
Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv.....	12
Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik	16
Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken.....	17
Tabell 3.3 Sveriges konkurrenskraft.....	22
Tabell 3.4 Näringslivets utveckling.....	23
Tabell 3.5 Tillgång till kapital	24
Tabell 3.6 Förmågor och attityder till företagande.....	24
Tabell 3.7 Näringslivets FoU.....	25
Tabell 3.8 Innovationsverksamhet i företagen	25
Tabell 3.9 Innovativa snabbväxande företag.....	26
Tabell 3.10 Immaterialrätt	26
Tabell 3.11 Lån till företag som ägs eller leds av kvinnor och personer med utländsk bakgrund.....	30
Tabell 3.12 Insatser kopplat till forskning och innovation 2009–2013.....	42
Tabell 3.13 Ökade insatser för forskning och innovation inom utgiftsområde 24 Näringsliv 2013–2016.....	47
Tabell 3.14 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem.....	83
Tabell 3.15 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:1 Verket för innovationssystem.....	83
Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	84
Tabell 3.17 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	84
Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.....	85
Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	85
Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel.....	85
Tabell 3.21 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket.....	86
Tabell 3.22 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:4 Tillväxtverket.....	86
Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling.....	87
Tabell 3.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling.....	87
Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:5 Näringslivsutveckling....	87
Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser.....	88
Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	88
Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande.....	88

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:7 Turistfrämjande	89
Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning	89
Tabell 3.31 Offentligrättslig verksamhet.....	89
Tabell 3.32 Uppdragsverksamhet	89
Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning.....	90
Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning	90
Tabell 3.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning..	91
Tabell 3.36 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:9 Geovetenskaplig forskning.....	91
Tabell 3.37 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	91
Tabell 3.38 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	92
Tabell 3.39 Anslagsutveckling 1:11 Patentbesvärsträtten.....	92
Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:11 Patentbesvärsträtten.....	92
Tabell 3.41 Anslagsutveckling 1:12 Bolagsverket	92
Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:12 Finansiering av likvidatorer	93
Tabell 3.43 Anslagsutveckling 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	93
Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	93
Tabell 3.45 Anslagsutveckling 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	94
Tabell 3.46 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien.....	94
Tabell 3.47 1:15 Konkurrensverket.....	94
Tabell 3.48 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:15 Konkurrensverket	95
Tabell 3.49 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrensforskning	95
Tabell 3.50 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:16 Konkurrensforskning ..	95
Tabell 3.51 Anslagsutveckling 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal	96
Tabell 3.52 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal	96
Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	96
Tabell 3.54 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag.....	97
Tabell 3.55 Anslagsutveckling 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	97
Tabell 3.56 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag.....	97
Tabell 3.57 Anslagsutveckling 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer.....	98
Tabell 3.58 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	98
Tabell 3.59 Anslagsutveckling 1:21 Finansiering av rättegångskostnader.....	98
Tabell 3.60 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:21 Finansiering av rättegångskostnader	99
Tabell 3.61 Anslagsutveckling 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	99
Tabell 3.62 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation.....	99
Tabell 3.63 Offentligrättslig verksamhet.....	100
Tabell 3.64 Uppdragsverksamhet	100
Tabell 3.65 Offentligrättslig verksamhet.....	100

Tabell 3.66 Uppdragsverksamhet.....	100
Tabell 3.67 Offentligrättslig verksamhet.....	100
Tabell 3.68 Uppdragsverksamhet.....	101
Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	104
Tabell 4.2 Projektexportfrämjande – Aggregerat resultat 2013	108
Tabell 4.3 Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet 2011–2014 (2014 avser endast halvår).....	111
Tabell 4.4 Översikt avseende små och medelstora företagskunder i Exportkreditnämndens verksamhet 2011–2014 (2014 avser endast halvår)...	111
Tabell 4.5 Utestående balans i Exportkreditnämndens verksamhet 2011–2014 (2014 avser endast halvår).....	111
Tabell 4.6 Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit, 2011–2014 (2014 avser endast halvår)	111
Tabell 4.7 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, 2011–2014 (2014 avser endast halvår)	111
Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	130
Tabell 4.9 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m samt Internationellt utvecklingsarbete	130
Tabell 4.10 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi.....	131
Tabell 4.11 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet.....	131
Tabell 4.12 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium.....	131
Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:2 Kommerskollegium....	132
Tabell 4.14 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet	132
Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:3 Exportfrämjande verksamhet	133
Tabell 4.16 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande.....	133
Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:4 Investeringsfrämjande.....	133
Tabell 4.18 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer.....	134
Tabell 4.19 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	134
Tabell 4.20 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen	134
Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:6 Bidrag till standardiseringen.....	135
Tabell 4.22 Uppdragsverksamhet.....	135

Diagramförteckning

Diagram 3.1 Fördelning av beviljade medel från Verket för innovationssystem 2013.....	41
Diagram 3.2 Hållbart företagande.....	81
Diagram 3.3 Andelen kvinnor som styrelseordförande, år 2006–2014.....	82
Diagram 4.1 Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet 2013.....	108
Diagram 4.2 Projektexportfrämjande – Fördelning per region 2013.....	108
Diagram 4.3 Projektexportfrämjande – Fördelning per sektor 2013.....	108
Diagram 4.4 Nya garantier fördelade på världsmarknader 2013.....	110
Diagram 4.5 Nya garantier fördelade på bransch 2013 (2012 inom parentes).....	110

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner att det tidigare målet för näringspolitiken upphör och godkänner det mål för näringspolitiken som regeringen föreslår (avsnitt 2.4),
2. godkänner det uppdrag regeringen föreslår för Fouriertransform Aktiebolag (avsnitt 3.6.1),
3. bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2016–2020 (avsnitt 3.8.2),
4. bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 241 000 000 kronor 2016–2018 (avsnitt 3.8.5),
5. bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2016–2018 (avsnitt 3.8.9),
6. bemyndigar regeringen att under 2015 ikläda staten betalningsansvar för exportkreditgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.7),
7. bemyndigar regeringen att under 2015 ikläda staten betalningsansvar för investeringsgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.7),
8. bemyndigar regeringen att för 2015 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån för systemet med statsstödda exportkrediter i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 80 000 000 000 kronor (avsnitt 4.6.8),
9. för budgetåret 2015 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 24 Näringsliv enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		
1:1	Verket för innovationssystem	220 176
1:2	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 418 966
1:3	Institutens strategiska kompetensmedel	615 907
1:4	Tillväxtverket	268 960
1:5	Näringslivsutveckling	316 772
1:6	Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	81 503
1:7	Turistfrämjande	109 824
1:8	Sveriges geologiska undersökning	224 428
1:9	Geovetenskaplig forskning	5 806
1:10	Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	14 000
1:11	Patentbesvärsträtten	19 238
1:12	Bolagsverket	24 842
1:13	Bidrag till terminologisk verksamhet	4 288
1:14	Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8 327
1:15	Konkurrensverket	215 192
1:16	Konkurrensforskning	13 657
1:17	Upprustning och drift av Göta kanal	25 210
1:18	Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	22 200
1:19	Kapitalinsatser i statliga bolag	1 000
1:20	Avgifter till vissa internationella organisationer	17 780
1:21	Finansiering av rättegångskostnader	18 000
1:22	Bidrag till företagsutveckling och innovation	259 777
2:1	Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	23 885
2:2	Kommerskollegium	83 553
2:3	Exportfrämjande verksamhet	243 889
2:4	Investeringsfrämjande	57 410
2:5	Avgifter till internationella handelsorganisationer	20 517
2:6	Bidrag till standardiseringen	31 055
Summa		5 366 162

2 Näringsliv

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 24 Näringsliv omfattar näringspolitik samt utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Utfall 2013	Budget 2014 ¹	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
Näringspolitik	4 763	5 130	4 985	4 906	4 991	5 003	5 060
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	451	492	449	460	461	464	469
Totalt för utgiftsområde 24 Näringsliv	5 214	5 622	5 434	5 366	5 452	5 467	5 530

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Regeringen föreslår att 5 366 miljoner kronor anvisas under utgiftsområde 24 Näringsliv för 2015. För 2016 beräknas anslagsnivån till 5 452 miljoner kronor, för 2017 till 5 467 miljoner kronor och för 2018 till 5 530 miljoner kronor.

I tabell 2.2 redovisas förändringen av anslagsnivån för perioden 2015–2018 jämfört med statens budget för 2014 fördelat på olika komponenter. Den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen för förvaltningsändamål som görs för att kompensera myndigheterna för pris- och löneökningar utgör en del av den föreslagna anslagsförändringen.

Som en förstärkning på utgiftssidan minskas samtliga anslag som pris- och löneomräknas, såväl förvaltningsanslag för myndigheter under regeringen som investeringsanslag. Syftet med

åtgärden är att bidra med finansiering till prioriterade satsningar.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2015–2018.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	5 588	5 588	5 588	5 588
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	8	30	70	135
Beslut	-227	-164	-190	-195
Överföring till/från andra utgiftsområden	-4	-3	-1	2
Övrigt	0	0	0	0
Ny ramnivå	5 366	5 452	5 467	5 530

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

Av tabell 2.3 framgår utgiftsområdets föreslagna anslagsram för 2015 realekonomiskt fördelad på transfereringar, verksamhetsutgifter samt investeringar.

**Tabell 2.3 Ramnivå 2015 realekonomiskt fördelad.
Utgiftsområde 24 Näringsliv**

Miljoner kronor

	2015
Transfereringar ¹	3 009
Verksamhetsutgifter ²	2 346
Investeringar ³	11
Summa ramnivå	5 366

Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2013 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Samhällets stöd till företag och hushåll inom utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas normalt i huvudsak på budgetens utgiftssida. Vid sidan av dessa stöd finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en likformig beskattning, s.k. skatteutgifter. En skatteutgift uppstår om skatteuttaget för en viss grupp eller en viss kategori av skattebetalare är lägre än vad som är förenligt med normen inom ett visst skatteslag. Förutom skatteutgifter redovisas i förekommande fall även skattesanktioner, där skatteuttaget är högre än den angivna normen inom skatteslaget. Många av skatteutgifterna har

införts, mer eller mindre uttalat, som medel inom specifika områden som t.ex. konjunktur-, bostads-, miljö- eller arbetsmarknadspolitik. Dessa skatteutgifter påverkar budgetens saldo och kan därför jämföras med stöd på budgetens utgiftssida. En utförlig beskrivning av redovisningen av skatteutgifterna har redovisats i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter 2014 (skr. 2013/14:98). I det följande redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 24 Näringsliv.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 24 Näringsliv

Miljoner kronor

	Prognos 2014	Prognos 2015
Näringspolitik	30 470	30 140
Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	0	0
Totalt för utgiftsområdet	30 470	30 140

2.4 Mål för utgiftsområdet

Regeringens förslag: Det tidigare målet för näringspolitiken upphör att gälla. Målet för näringspolitiken ska vara att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag.

Skälen för regeringens förslag: Ett tydligt sysselsättningsmål ska styra politiken. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU år 2020. Sverige är ett exportberoende land som är helt beroende av vår konkurrenskraft på globala marknader. Svenska företag ska konkurrera med kompetens, produktivitet och innovationsförmåga, inte med låga löner.

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020.

Målet för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande är:

- högsta möjliga grad av frihandel,
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU,
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO),

- ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen, samt
- ökade utländska investeringar i Sverige (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24 avsnitt 4.3, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98).

3 Näringspolitik

3.1 Omfattning

Inom näringspolitiken ryms insatser för att skapa goda ramvillkor för företag, företagsutveckling, främjande av entreprenörskap, arbete för att stärka innovationskraften, arbete för att förenkla för företag, konkurrensfrämjande arbete, turistfrämjande samt immaterial- och associationsrättsliga frågor. Vidare ingår undersökning av och information om landets geologi och mineralhantering samt tillstånd och tillsyn enligt minerallagen (1991:45) samt miljösäkring. Därutöver ingår bidrag till forskning och utveckling.

Myndigheter som verkar inom näringspolitiken är Verket för innovationssystem (Vinnova), Tillväxtverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patentbesvärsrätten (PBR), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentombudsämnden, Bolagsverket, Konkurrensverket och Revisorsämnden.

Statligt ägda bolag och stiftelser m.m. som berörs i det följande är Almi Företagspartner AB (Almi), V.S. VisitSweden AB, AB Göta kanalbolag, RISE Research Institutes of Sweden AB (Rise), Inlandsinnovation AB, Fouriertransform AB samt Stiftelsen Industrifonden, Stiftelsen Norrlandsfonden och Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID).

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom område Näringspolitik
Miljoner kronor

	Utfall 2013	Budget 2014 ¹	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
<i>Område Näringspolitik</i>							
1:1 Verket för innovationssystem	161	159	154	220	217	221	227
1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	2 239	2 449	2 377	2 419	2 572	2 594	2 630
1:3 Institutens strategiska kompetensmedel	599	616	616	616	614	614	614
1:4 Tillväxtverket	237	262	263	269	265	262	263
1:5 Näringslivsutveckling	571	635	580	317	292	271	271
1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser	77	81	80	82	82	83	85
1:7 Turistfrämjande	120	120	120	110	110	110	110
1:8 Sveriges geologiska undersökning	217	223	218	224	195	198	203
1:9 Geovetenskaplig forskning	6	6	6	6	6	6	6
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	12	14	14	14	14	14	14
1:11 Patentbesvärshöjningen	20	21	21	19	19	20	20
1:12 Bolagsverket	15	18	17	25	25	25	25
1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet	4	4	4	4	0	0	0
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	8	8	8	8	8	8	8
1:15 Konkurrensverket	130	138	152	215	217	221	227
1:16 Konkurrensforskning	14	14	14	14	14	14	14
1:17 Upprustning och drift av Göta kanal	25	25	25	25	23	23	23
1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag	22	39	24	22	23	23	23
1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag		1	1	1	1	1	1
1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer	17	18	15	18	18	18	18
1:21 Finansiering av rättegångskostnader	9	18	16	18	18	18	18
1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation	260	260	260	260	259	259	259
Summa Näringspolitik	4 763	5 130	4 985	4 906	4 991	5 003	5 060

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2014 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 4 985 miljoner kronor.

Regeringens förslag till anslag för 2015 för näringspolitiken innebär att 4 906 miljoner kronor anvisas. För 2016 beräknas anslagsnivån till 4 991 miljoner kronor, för 2017 till 5 003 miljoner kronor och för 2018 till 5 060 miljoner kronor.

3.3 Skatteutgifter

Skatteutgifterna inom utgiftsområde 24 Näringsliv samt en definition av begreppet redovisas i avsnitt 2.3. I tabell 3.2 nedan följer en redovisning av de skatteutgifter som kan hänföras till näringspolitikens område. I anslutning till tabellen ges en kortfattad beskrivning av respektive skatteutgift.

Tabell 3.2 Skatteutgifter inom näringspolitiken

Miljoner kronor

	Prognos 2014	Prognos 2015
Lönebaserat utrymme i fåmansföretag	-	-
Kapitalvinst på kvalificerade andelar - tjänst	-	-
Utdelning på kvalificerade andelar - tjänst	-	-
Underskott i aktiv näringsverksamhet	0	0
Sjöinkomstavdrag	130	130
Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner	470	480
Utjämning av småföretagares inkomst	-	-
Kapitalvinst på näringsfastigheter	1 300	1 350
Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal	-	-
Koncernbidragsdispens	0	0
Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag	550	580
Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar - kapital	5 540	5 830
Utdelning av andelar i dotterföretag	-	-
Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföreningar	20	20
Investeraravdrag	-	-
Ersättning skiljemannauppdrag	-	-
Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare	460	300
Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare	60	40
Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare	3 050	2 070
Nedsatta socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare	40	20
Transport i skidliftar	160	170
Restaurang- och cateringtjänster	9 070	9 650
Rumsuthyrning	1 630	1 730
Nedsatt energiskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	110	120
Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin	660	690
Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin	12 620	13 000
Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin	80	0
Nedsatt koldioxidskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet	160	100
Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter	990	590
Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin	10	u
Skattereduktion för sjöinkomst	60	60
Fastighetsskatt på lokaler	-5 500	-5 580

Fastighetsskatt på industrienheter	-1 200	-1 210
Summa område Näringspolitik	30 470	30 140

"-" betyder att utgiften inte kunnat kvantifieras.
"u" innebär att skatteutgiften har upphört.

Lönebaserat utrymme i fåmansföretag

Enligt 57 kap. 11 § inkomstskattelagen (1999:1229) jämfört med 16–19 a §§ samma kapitel tillkommer vid tillämpning av huvudregeln enligt ovan ett utdelningsutrymme baserat på företagets lönesumma, utöver den schablonavkastning som baseras på den s.k. klyvningsräntan och aktiernas anskaffningsvärde. Detta gäller endast om det s.k. löneuttagskravet är uppfyllt och bara om delägaren äger en andel som motsvarar minst fyra procent av kapitalet. Detta gäller dock inte vid tillämpning av förenklingsregeln.

En skatteutgift uppkommer i den mån huvudregeln tillämpas och löneuttagskravet och ägarkravet är uppfyllt, såvida det lönebaserade utrymmet resulterar i att viss del av avkastningen som baseras på löner till anställda beskattas i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt och består i skillnaden mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst. Det lönebaserade utrymmet ingår i det s.k. gränobeloppet.

Kapitalvinst på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 21 och 22 §§ inkomstskattelagen ska kapitalvinst på kvalificerade andelar som överstiger gränobeloppet tas upp till beskattning i inkomstslaget tjänst. Den kapitalvinst som ska redovisas som intäkt av tjänst är maximerad till 100 inkomstbasbelopp under en femårsperiod. Kapitalvinst utöver 100 inkomstbasbelopp beskattas som kapitalinkomst till 30 procent. Den del av kapitalvinsten som överstiger gränobeloppet (dvs. utrymmet för kapitalbeskattning) men som på grund av basbeloppsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift avseende skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst.

Utdelning på kvalificerade andelar

Enligt 57 kap. 20 och 20 a § inkomstskattelagen ska utdelning på kvalificerade andelar som överstiger gränobeloppet tas upp till beskattning i inkomstlaget tjänst. Under ett och samma beskattningsår ska dock högst 90 inkomstbasbelopp beskattas som tjänsteinkomst. Ytterligare utdelning beskattas som kapitalinkomst. Den del av utdelningen som överstiger gränobeloppet (dvs. utdelningsutrymmet för kapitalbeskattning) men som på grund av basbeloppsregeln ändå beskattas som kapitalinkomst medför en skatteutgift som avser skatt på inkomst av tjänst. Skatteutgiften består i skillnaden i skattesats mellan dubbelbeskattad tjänste- och kapitalinkomst.

Underskott i aktiv näringsverksamhet m.m.

Underskott av aktiv näringsverksamhet får dras av som allmänt avdrag under vissa förutsättningar (maximalt under 5 års tid med högst 100 000 kronor per år; restriktionerna gäller dock inte litterär, konstnärlig eller liknande verksamhet), se 62 kap. 2–4 §§ inkomstskattelagen. Normen är annars att underskottet får sparas och kvittas mot senare överskott i den aktiva näringsverksamheten. Den tidigare lagda kvittningen är en skattekredit. Skatteutgiften utgörs av räntan på skattekrediten och avser skatt på inkomst av tjänst.

Sjöinkomstavdrag

Skattskyldiga som har sjöinkomst under hela beskattningsåret ges sjöinkomstavdrag med 36 000 kronor om fartyget till övervägande del går i fjärrfart och 35 000 kronor om det går i närfart (64 kap. 2 § inkomstskattelagen). Om den skattskyldige inte har arbetat ombord hela året ges avdrag för varje dag som sjöinkomst uppbärs. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Sänkt skatt för utländska nyckelpersoner

Vissa förmåner och ersättningar till utländska experter, forskare och andra nyckelpersoner kan under vissa förutsättningar undantas från be-

skattning (11 kap. 22 och 23 §§ inkomstskattelagen). Det är Forskarskattenämnden som prövar om förutsättningarna för skattebefrielse är uppfyllda (11 kap. 23 a § inkomstskattelagen). Bland annat undantas 25 procent av lönen och vissa ersättningar för utgifter, t.ex. avgifter för barns skolgång i grund- och gymnasieskola, från beskattning. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst och särskild löneskatt.

Utjämnning av småföretagares inkomst

Inkomstutjämnande åtgärder i små företag, t.ex. avsättningar till skogskonto (21 kap. inkomstskattelagen) och periodiseringsfond (30 kap. inkomstskattelagen) samt överavskrivningar (18 kap. inkomstskattelagen), leder till en skatteutgift när åtgärderna medför att ägarens marginalskatt blir olika vid avsättning och uttag. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av tjänst.

Kapitalvinst på näringsfastigheter

Kapitalvinst på enskildas näringsfastigheter beskattas som kapitalinkomst (13 kap. 6 § inkomstskattelagen). Skatteutgiften avser att en större del av näringsinkomsten beskattas som kapitalinkomst än vad som är förenligt med normen. Skatteutgiften beräknas som skillnaden mellan skattesatsen för näringsinkomst (inklusive särskild löneskatt) och skattesatsen på kapitalinkomst.

Matching-credit-klausuler i olika dubbelbeskattningsavtal

I vissa fall kan en skattskyldig få avräkning för den skatt som skulle ha utgått i det andra avtalslandet även om sådan skatt inte har erlagts. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Koncernbidragsdispens

Regeringen kan i vissa fall medge att avdrag får göras för lämnade bidrag trots att reglerna för koncernbidrag inte är uppfyllda (35 kap. 8 § inkomstskattelagen). Detta förutsätter bl.a. att bidraget lämnas för en näringsverksamhet som är

av väsentlig betydelse från samhällsekonomisk synpunkt. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av näringsverksamhet.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag

Enligt 42 kap. 15 a § inkomstskattelagen tas endast 5/6 av kapitalinkomster för delägare i onoterade bolag upp till beskattning i inkomstslaget kapital. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 25 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Den lägre skattesatsen ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar

För den del av utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar i fåmansföretag som understiger gränobeloppet tas endast 2/3 upp till beskattning enligt 57 kap. 20 och 21 §§ inkomstskattelagen. Den effektiva skatten på kapitalavkastningen blir således 20 procent, vilket är lägre än normen för kapitalinkomster. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning av andelar i dotterföretag

Beskattning av aktieutdelning i form av andelar skjuts i det fall ett antal villkor är uppfyllda upp till dess att mottagaren säljer andelarna, se den s.k. lex Asea, 42 kap. 16 § inkomstskattelagen. Räntan på denna skattekredit är en skatteutgift. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Utdelning och kapitalvinst på andelar i oäkta bostadsrättsföretag

Andelar i oäkta bostadsrättsföretag omfattas av lättnadsreglerna till och med utgången av år 2015. Lättnadsreglerna motsvarar de regler i 43 kap. inkomstskattelagen som gällde för utdelning och kapitalvinst på andelar i onoterade bolag före inkomståret 2006. Lättnadsreglerna innebär att ett belopp uppgående till 70 procent av statslåneräntan multiplicerat med ett speciellt

definierat underlag (i princip omkostnadsbeloppet för bostadsrätten) undantas från beskattning i inkomstslaget kapital. Skatteutgiften avser skatt på inkomst av kapital.

Investeraravdrag

Enligt 43 kap. inkomstskattelagen får investeraravdrag göras av fysiska personer som förvärvar andelar i ett företag av mindre storlek. Avdraget motsvarar hälften av betalningen för förvärvade andelar och får göras med högst 650 000 kronor per person och år. Investeraravdraget ger upphov till en skatteutgift som avser skatt på inkomst av kapital. För den som inte har tillräcklig inkomst av kapital för att nyttja hela avdraget medför avdraget ett underskott av kapital. Underskottet minskar skatten på tjänsteinkomster genom en skattereduktion.

Ersättning för skiljemannauppdrag

Ersättning för skiljemannauppdrag ingår inte i underlaget för socialavgifter om parterna är av utländsk nationalitet enligt 2 kap. 20 § socialavgiftslagen (2000:980). Skatteutgiften avser särskild löneskatt.

Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare

För egenföretagare som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (lagen [2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (3 kap. 15 § socialavgiftslagen). I denna proposition (volym 1, avsnitt 3 och 6) föreslås att särskild löneskatt, från och med den 1 januari 2015, införs på inkomst av aktiv näringsverksamhet för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år. Den särskilda löneskatten föreslås uppgå till 5,6 procent. Skatteutgiften avser särskild löneskatt (avvikelsen från normalnivån).

Nedsatta socialavgifter för egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare

För egenföretagare som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska inga socialavgifter betalas (punkten 6 i övergångsbestämmelserna till socialavgiftslagen [2000:980]). I denna proposition (volym 1, avsnitt 3 och 6) föreslås att särskild löneskatt, från och med den 1 januari 2015, införs på inkomst av aktiv näringsverksamhet för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år. Den särskilda löneskatten föreslås uppgå till 5,6 procent. Skatteutgiften avser särskild löneskatt (avvikelsen från normalnivån).

Nedsatta socialavgifter för anställda som fyllt 65 år och som är födda 1938 eller senare

För anställda som fyllt 65 år och är födda 1938 eller senare, dvs. de som omfattas av det reformerade ålderspensionssystemet (lagen [2006:1339] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster) ska enbart ålderspensionsavgiften betalas (2 kap. 27 § socialavgiftslagen). I denna proposition (volym 1, avsnitt 3 och 6) föreslås att särskild löneskatt, från och med den 1 januari 2015, införs på löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar för arbete till personer som vid årets ingång har fyllt 65 år. Den särskilda löneskatten föreslås uppgå till 5,6 procent. Skatteutgiften avser särskild löneskatt (avvikelsen från normalnivån).

Nedsatta socialavgifter för anställda som är födda 1937 eller tidigare

För anställda som är födda 1937 eller tidigare, dvs. de som omfattas av det gamla ålderspensionssystemet (lagen [2007:1250] om ändring i lagen [1990:659] om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster), ska inga socialavgifter betalas (punkten 5 i övergångsbestämmelserna till socialavgiftslagen [2000:980]). I denna proposition (volym 1, avsnitt 3 och 6) föreslås att särskild löneskatt, från och med den 1 januari 2015, införs på löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar för arbete till personer som

vid årets ingång har fyllt 65 år. Den särskilda löneskatten föreslås uppgå till 5,6 procent. Skatteutgiften avser särskild löneskatt (avvikelsen från normalnivån).

Transport i skidliftar

Av 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen (1994:200) följer att mervärdesskatten för transport i skidlift är nedsatt till 6 procent. Transport i skidlift räknas som antingen idrottstjänst eller personbefordran. Transport i skidlift sker normalt med syfte att nyttja nedfarterna i skidanläggningen och därmed som utnyttjande av idrottsanläggning. I de fall den som köper en transport i skidlift inte utnyttjar nedfarterna i anläggningen, t.ex. då liftanläggningen är öppen sommartid, kan transportmomentet anses vara det dominerande, och transporten faller därför under kategorin personbefordran. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Restaurang- och cateringtjänster

För restaurang- och cateringtjänster gäller nedsatt mervärdesskatt till 12 procent enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen. Nedsättningen gäller för omsättning av restaurang- och cateringtjänster med undantag för den del som avser spritdrycker, vin och starköl. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Rumsuthyrning

Enligt 7 kap. 1 § mervärdesskattelagen är skattesatsen för rumsuthyrning nedsatt till 12 procent. Nedsättningen gäller rumsuthyrning inom ramen för hotellrörelse eller liknande verksamhet samt upplåtelse av campingplatser. Den nedsatta skattesatsen ger upphov till en skatteutgift avseende mervärdesskatt.

Nedsatt energiskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi (1994:1776) gäller energiskattebefrielse med 86

procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Beskattningen följer den beskattning som gäller för uppvärmningsbränsle inom industrin. Det innebär att den procentuella nedsättningen av skatten på diesel ger en skattenivå som motsvarar energiskatten för uppvärmningsolja inom industrin. Beräkningen av skatteutgiften utgår från skattesatsen på diesel i miljöklass 1.

Nedsatt energiskatt på uppvärmningsbränslen inom industrin

För industrin inom och utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 lagen om skatt på energi energiskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full energiskatt på bränsle.

Nedsatt energiskatt på el som används inom industrin

I 11 kap. 3 § lagen om skatt på energi anges energiskattesatserna på el. El som används i tillverkningsprocesser inom industrisektorn beskattas med 0,5 öre/kWh. Normen utgörs av normalskattesatsen på el.

Befrielse från energiskatt på el vid deltagande i program för energieffektivisering inom industrin

För energiintensiva industriföretag, som deltar i program för energieffektivisering gäller befrielse från energiskatten på el (11 kap. 9 § 6–7 lagen om skatt på energi) i 5 år. Detta innebär en ytterligare skattenedsättning från den tidigare nedsatta skattesatsen för el inom industrisektorn på 0,5 öre/kWh. Den ytterligare skatteutgiften uppgår till 0,5 öre/kWh. Lagen (2004:1196) om program för energieffektivisering upphörde att gälla den 1 januari 2013, men gäller fortfarande för företag som före utgången av 2012 godkänts som deltagare i programmet. Därmed upphör skatteutgiften 2018.

Nedsatt koldioxidskatt för diesel i gruvindustriell verksamhet

Enligt 6 a kap. 1 § 13 lagen om skatt på energi gäller koldioxidskattebefrielse med 70 procent för drift av andra motordrivna fordon än personbilar, lastbilar och bussar vid tillverkningsprocessen i gruvindustriell verksamhet. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att skattebefrielsen sänks till 40 procent från och med 2015.

Nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter

För industrin utanför EU:s system för handel med utsläppsrätter gäller enligt 6 a kap. 1 § 9 b lagen om skatt på energi koldioxidskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen i tillverkningsprocessen. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att koldioxidskattebefrielsen sänks till 40 procent från och med 2015.

Särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom industrin

Enligt 9 kap. 9 § lagen om skatt på energi medges energiintensiva industriföretag nedsättning av koldioxidskatten, utöver den generella nedsättningen, om koldioxidskatten överstiger 1,2 procent av de framställda produkternas försäljningsvärde. För det överskjutande beloppet sätts skatten ned till 24 procent. EU:s minimiskattesatser måste dock alltid respekteras. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att slopa den särskilda nedsättningsregeln från och med 2015. Skatteutgiften upphör därmed.

Skattereduktion för sjöinkomst

Skattskyldiga med sjöinkomst under hela beskattningsåret har enligt 67 kap. 3 § inkomstskattelagen rätt till skattereduktion med 14 000 kronor per år om fartyget till övervägande del gått i fjärrfart och med 9 000 kronor per år om det gått i närfart. Om den skattskyldige haft sjöinkomst under endast en del av året, ska re-

duktion medges för varje dag som sjöinkomst uppbärs.

Fastighetsskatt på lokaler

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt (1984:1052) ska statlig fastighetsskatt betalas för lokaler i hyreshus. Fastighetsskatten på lokaler är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

Fastighetsskatt på industrienheter

Enligt 3 § lagen om statlig fastighetsskatt ska statlig fastighetsskatt betalas på industrienheter. Fastighetsskatten på industrienheter är en objektskatt som enbart träffar fastighetskapital. Eftersom intäkterna beskattas som inkomst av näringsverksamhet utgör fastighetsskatten (som är avdragsgill mot intäkterna), till den del den inte reducerar inkomstskatten, en skattesanktion.

3.4 Mål för näringspolitiken

Målet för näringspolitiken föreslås i denna proposition vara: att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag.

De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020.

Ett tydligt sysselsättningsmål ska styra politiken. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU år 2020. Se även avsnitt 2.4.

3.5 Resultatredovisning

3.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Utvecklingen i näringslivet påverkas av en rad olika faktorer. De indikatorer som används för att redovisa resultaten för näringspolitiken är följande:

- Sveriges internationella konkurrenskraft (relativ arbetskraftskostnad och exportförmåga).
- Näringslivets utveckling (antal sysselsatta, produktion, produktivitet och växande företag).
- Förutsättningar för företagen att utvecklas (förenkla för företagen, tillgång till kapital, förmågor och attityder till företagande).
- Innovation bland svenska företag (näringslivets FoU, innovationsverksamhet i företagen och immaterialrätt).

Internationell konkurrenskraft

En starkt konkurrenskraft åstadkoms genom en mängd olika insatser inom ett stort antal politikområden. Hur konkurrenskraften för ett land utvecklas är även beroende av utvecklingen i omvärlden. Analogt med att konkurrenskraft påverkas av en mängd olika faktorer kan konkurrenskraft eller olika aspekter av den mätas på flera sätt. Här redovisas relativ arbetskraftskostnad och exportförmåga som indikatorer på den svenska konkurrenskraften.

Tabell 3.3 Sveriges konkurrenskraft

Index 2000=100

	2010	2011	2012	2013
Relativ arbetskraftskostnad per producerad enhet	89,5	93,2	94,3	96,3
Exportförmåga	91,4	91,7	90,6	88,1

Källa: OECD Economic Outlook.

Den relativa enhetsarbetskostnaden speglar den sammantagna utvecklingen av produktivitet, lönekostnader och växelkurs, i förhållande till de viktigaste konkurrentländerna. I Sverige har enhetsarbetskostnaderna sjunkit sedan år 2000, vilket innebär ett förbättrat konkurrensläge i förhållande till konkurrentländerna. De senaste åren har dock enhetsarbetskostnaderna ökat i

Sverige. Ökningen under 2013 orsakas av en svagare produktivitet utveckling och en stärkt kronkurs.

Exportförmåga mäts som den faktiska tillväxten i exporten i förhållande till tillväxten i Sveriges exportmarknad. Den svenska exporten har utvecklats i ungefär samma takt som de marknader den svenska exporten går till under de senaste åren. Under 2013 utvecklades dock den svenska exporten svagare än exportmarknaderna. Ser man det i ett längre tidsperspektiv så växte exporten snabbare än exportmarknaderna från början av 1990-talet fram till millennieskiftet, därefter har exporten växt långsammare än exportmarknaderna. Den utveckling som skett sedan 2000 delar Sverige med många andra länder i Västeuropa och Nordamerika. De länder som gått i motsatt riktning, med en export som växt betydligt snabbare än dess exportmarknader, är Kina, Indien och Sydkorea,

men också Tyskland har haft en positiv utveckling.

Ökad sysselsättning i de svenska företagen

Antalet sysselsatta i näringslivet växer snabbare än befolkningen i arbetsför ålder och var 2013 över 3,3 miljoner personer. Antalet män som är sysselsatta i näringslivet är betydligt fler än antalet kvinnor. Antalet kvinnor ökar dock betydligt snabbare än antalet män.

Det finns dock tecken på att utvecklingen med ökad sysselsättning i näringslivet bromsas till följd av brist på kompetens. Många företag anger att de misslyckas med rekryteringar då de inte hittar den kompetens de efterfrågar.

Tabell 3.4 Näringslivets utveckling

	2010	2011	2012	2013
Antalet sysselsatta i näringslivet, 1000-tal	3 170	3 250	3 290	3 330
varav kvinnor	1 170	1 210	1 240	1 270
varav män	2 000	2 040	2 050	2 060
Produktionen i näringslivet, index 2000=100	129	135	136	139
Arbetsproduktiviteten i näringslivet, index 2000=100	123	125	127	129
Antalet företag med positiv sysselsättningsutveckling relativt föregående år	59 000	57 300		
Antalet företag med positiv sysselsättning relativt föregående år per 1000 existerande	128	120		
Antalet snabbväxande företag per 1000 existerande	2,82	2,86		
Antalet nystartade företag	69 900	73 700	69 200	69 200

Källor: SCB AKU, SCB Nationalräkenskaperna, SCB FAD och egna beräkningar samt Tillväxtanalys.

Som beskrivits ovan är produktivitetstillväxt centralt för att upprätthålla konkurrensförmågan. Produktionen bör öka både genom att fler arbetar och att arbetet sker effektivare. Produktionen i det svenska näringslivet växer och den drivs till övervägande del av ökad produktivitet, men det finns även en betydande påverkan av att fler arbetar.

Bakom ökningen av antalet sysselsatta i näringslivet finns en påtaglig dynamik. Många företag ökar antalet sysselsatta samtidigt som sysselsättningen minskar i ett stort antal andra företag. 10–15 procent av de befintliga företagen ökar antalet sysselsatta från ett år till nästa. Det betyder att det är över 50 000 företag som årligen ökar sin sysselsättning.

Under senare år har så kallade snabbväxande företag fått stor uppmärksamhet, eftersom ett fåtal snabbväxande företag har haft en stor påverkan på skapandet av nya arbetstillfällen. Här definieras ett snabbväxande företag som ett företag som haft en genomsnittlig sysselsättningsstillväxt på 20 procent per år i tre år.¹ Antalet snabbväxande företag är relativt få (cirka

¹ Detta gäller företag med minst tio sysselsatta i utgångsläget. För företag med färre än tio sysselsatta krävs att sysselsättningen ökar med minst sju personer. Metoden för beräkningarna bygger på Poldahl A., Andersson F. och Johansson U. (2011), Identifiering av snabbväxande företag och gaseller, Fokus på näringsliv och arbetsmarknad våren 2011, Statistiska centralbyrån.

3 stycken per 1 000 företag) men tack vare sin snabba tillväxt får de ändå betydelse för skapandet av nya jobb.

En annan viktig del i dynamiken är skapandet av nya företag och att företag som inte klarar konkurrensen läggs ner. Antalet nystartade företag har ökat trendmässigt under en längre period med vissa mindre avvikelser bl.a. 2012 och 2013, där antalet varit något lägre än under 2011.

Företagens förutsättningar att utvecklas

Att skapa goda villkor för företagande är och har länge varit en viktig del i politiken, för att ge företagen bättre möjligheter att utvecklas. För att följa utvecklingen av hur regler påverkar företagen finns olika metoder. Ett sätt är att ställa frågor till företagen i enkätundersökningar. Tillväxtverkets återkommande undersökning, Företagens villkor och verklighet, genomförs vart tredje år och nya resultat över bl.a. företagets syn på betydelsen av lagar och myndighetsregler kommer under 2014.

För många företag är tillgång till finansiellt kapital en förutsättning för att de ska kunna utvecklas och växa. Den största mängden finansiellt kapital till företagen kommer via lån. Utvecklingen av den totala utlåningen till icke finansiella företag i Sverige visar på en trendmässig ökning.

Tabell 3.5 Tillgång till kapital

Milljarder kronor

	2010	2011	2012	2013
Monetära finansinstitutens utlåning till icke-finansiella företag	1 710	1 820	1 860	1 880
Risikkapitalinvesteringar ¹	2,70	2,35	1,82	

¹ Risikkapitalinvesteringar i tidiga skeden och tillväxtfaser. Risikkapital som investeras av risikkapitalbolag, inklusive flera av de offentliga risikkapitalaktörerna.

Källa: Statistiska centralbyrån och Tillväxtanalys.

För att få lån krävs säkerheter, vilket t.ex. små nystartade företag med tillväxtambitioner ofta saknar. Då krävs andra former av kapitaltillförsel t.ex. i form av risikkapital (ägarkapital). De företag som erhåller risikkapitalinvesteringar är ofta snabbt växande företag som bidrar starkt till utvecklingen i näringslivet, vilket gör att utvecklingen av risikkapitalinvesteringar är intressant att följa även om de jämfört med lån står för relativt blygsamma belopp.

Omfattningen av risikkapitalinvesteringarna svänger från år till år. Det beror bland annat på att det är under perioden genomförda investeringar, och inte stocken investerat kapital, som avses. Även konjunkturen kan påverka mängden risikkapital. Risikkapitalinvesteringarna har minskat under de senaste åren.

Vilka attityder som finns i befolkningen, i relation till företagande, har betydelse för hur företagandet utvecklas. Även befolkningens förmåga att driva företag har betydelse, liksom tilltron till den egna förmågan. Att mäta attityder och förmågor är svårt. Det är i stort sett bara genom enkätundersökningar direkt till enskilda individer som information om upplevda attityder och förmågor kan erhållas.

Tabell 3.6 Förmågor och attityder till företagande

Andel av befolkningen 18-70 år, procent

	2004	2012
Som tror att de skulle klara av att starta ett företag	73	80
varav kvinnor	66	75
varav män	80	84
Som helst vill vara företagare	27	32
varav kvinnor	21	25
varav män	33	39

Källa: Tillväxtverket, Entreprenörskapsbarometern.

Andelen personer i Sverige som tror sig klara av att starta ett företag är 80 procent, vilket är något högre än mätningen som gjordes 2004. Även andelen i befolkningen som anger att de helst skulle vilja vara företagare har ökat från 27 procent 2004 till 32 procent 2012. Både när det gäller tilltron till den egna förmågan att starta företag och viljan att vara företagare är andelen högre bland män än bland kvinnor. De resultat som nu finns tillgängliga, åren 2004 och 2012, innebär dock ett så långt tidsspänn att resultaten bör tolkas med försiktighet.

Innovation bland svenska företag

Insatser görs för att främja innovation inom många samhällsområden. Innovation är ett mångfasetterat begrepp och innefattar ett stort antal olika former av aktiviteter och utfall. Det är därmed svårt att mäta utvecklingen med ett eller ett fåtal mått. För att kunna ge en bild över utvecklingen redovisas här några olika mått som avspeglar olika former av innovation.

För många verksamheter är forskning och utveckling (FoU) en viktig innovationsdrivare. För att visa på utvecklingen av FoU-insatserna i näringslivet redovisas de sammanlagda FoU-utgifterna i näringslivet som andel av bruttonationalprodukten (BNP). Näringslivets FoU-utgifter som andel av BNP har minskat under senare år. En prognos gjord av Statistiska centralbyrån visar att företagens FoU-utgifter var oförändrade mellan 2011 och 2013. Samtidigt växte BNP något mellan dessa båda år, vilket då innebär att företagens FoU-utgifter som andel av BNP minskade något. Näringslivets avsättningar 2013 uppskattas preliminärt till 2,23 procent av BNP.

Tabell 3.7 Näringslivets FoU

Andel av BNP, procent

	2005	2007	2009	2011
Företagens utgifter för egen FoU	2,59	2,51	2,55	2,32

Källa: Statistiska centralbyrån.

FoU är helt centralt för vissa verksamheter medan andra verksamheter utvecklas med hjälp av helt andra former av innovationsrelaterade aktiviteter. För att ge en mer heltäckande bild redovisas företag med innovationsverksamhet.

Innovationsverksamheten kan förekomma i olika former, t.ex. produkt- och processutveckling, utveckling av företagets organisation eller förändring i marknadsföringen av produkter.

Tabell 3.8 Innovationsverksamhet i företagen

Procent

	2006-2008	2008-2010	2010-2012 ¹
Andel företag med innovationsverksamhet	54	60	56
varav produktinnovativa företag ²	33	36	32
varav processinnovativa företag ²	28	26	24
varav organisatoriskt innovativa företag ²	29	29	25
varav marknadsföringsinnovativa företag ²	24	32	30
Andel företag med innovationssamarbeten	18	19	14
varav samarbete med leverantör ³	15	16	12
varav samarbete med kunder eller klienter ³	13	13	12
varav samarbete med universitet eller högskolor ³	7	7	8
Andel av de produktinnovativa företagens omsättning som kommer från, för företaget, nya produkter	19	15	11
varav nya även för företagets marknad	11	8	7

¹I denna undersökningsomgång har näringsgrenar som inte funnits med i tidigare års undersökningar tillkommit. För att skapa en god jämförbarhet mellan perioderna har dessa näringsgrenar exkluderats även i denna period.

²Ett företag kan bedriva innovationsverksamhet inom mer än ett område.

³Det finns flera samsamarbetsaktörer i grundmaterialet, här har tre exempel valts. Ett företag kan bedriva samarbeten med flera olika aktörer.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Andelen företag med innovationsverksamhet föll något från perioden 2008–2010 till perioden 2010–2012. Under perioden 2010–2012 uppgav 56 procent av företagen att de bedrev innovationsverksamhet. Nedgången återfinns inom alla redovisade innovationsverksamheter.

Innovationsprocesser är starkt beroende av olika former av kunskap och att kunskap sprids mellan olika aktörer. Ett sätt att sprida och utveckla ekonomiskt värdefull kunskap är att samarbeta med olika aktörer. Här visas mått på företagens innovationssamarbeten med några utvalda aktörer. Av företagen har 14 procent innovationssamarbeten, vilket är en minskning sedan föregående period. Innovationssamarbetena med leverantörer och kunder har minskat, medan samarbetena med universitet och högskolor har ökat marginellt.

Vidare visas andelen av företagets omsättning som kommer från nya produkter, som en form av mått på innovationsgrad. Andelen av företagets omsättning som härrör från nya produkter har haft en vikande trend under perioden 2008–2012.

Ovan redogörs för snabbväxande företag. Europeiska kommissionen har på senare år ut-

vecklat en indikator för att mäta förekomsten av snabbväxande innovativa företag, dvs. företag som både är snabbväxande och innovativa. Innovativa snabbväxande företag mäts som andelen av de sysselsatta i snabbväxande företag som är verksamma i branscher som definieras som innovationsbenägna och kunskapsintensiva². Indikatorn är tänkt att fånga ett lands förmåga att snabbt ställa om sin ekonomi för att möta nya behov och för att dra nytta av framväxande efterfrågan. Utvecklingen av sysselsättningen i snabbväxande innovativa företag har endast förändrats marginellt de senaste åren.

Tabell 3.9 Innovativa snabbväxande företag

Andelen, procent

	2010	2011	2012
Sysselsatta i innovativa snabbväxande företag	15,4	15,0	15,5

Källa: Statistiska Centralbyrån och egna beräkningar.

Patenträtten har central betydelse för många företag eftersom den ger dem en möjlighet att ta igen gjorda investeringar och få avkastning på forskning och annan innovationsverksamhet. Patenteringsverksamheten ser olika ut i olika branscher och för olika typer av produkter. För att få med en bredare bild av immateriella rättigheter inkluderas även antalet registrerade varumärken, vilket i högre utsträckning än patent speglar utvecklingen av innovation i tjänstesektorn.

² En branschens innovationsintensitet beräknas utifrån omfattningen av innovationsarbete i branschen enligt innovationsundersökningen Community Innovation Survey (CIS). Branschens kunskapsintensitet mäts av hur omfattande och spridd högutbildad arbetskraft är mellan företagen i branschen.

Tabell 3.10 Immaterialrätt

Antal

	2010	2011	2012	2013
Beviljade patent i Sverige	1 380	1 040	1 000	685
Svenska sökandes patentansökningar vid europeiska patentverket, EPO	3 560	3 610	3 470	
Svenska sökandes patentansökningar i USA (USPTO)	3 840	4 140	4 390	
Registrerade varumärken, nationellt	6 660	6 640	7 080	6 800
Svenska registrerade varumärken i EU (Community Trade Marks)	2 110	2 100	2 180	2 100

Källor: PRV och Office for Harmonization in the Internal market.

Trenden under senare år är att antalet patent som beviljas i Sverige minskar. Samtidigt ökar antalet svenska sökandes patentansökningar utomlands, liksom internationella varumärkesregistreringar. Antalet varumärkesregistreringar i Sverige har legat på ungefär samma nivå sedan 2000, dock med betydande skillnader mellan enskilda år.

3.5.2 Entreprenörskap och företagande

Resultat

I detta avsnitt redogörs för insatser som avslutats 2013 med syfte att förbättra förutsättningarna för entreprenörskap och företagande, att öka nyföretagandet samt att öka tillväxten i befintliga företag. Entreprenörskapsfrämjande insatser bedrivs under utgiftsområde 24 Näringsliv bl.a. genom insatser för att förenkla för företagen, marknadskompletterande kapitalförsörjning, information och rådgivning samt andra främjandeinsatser. Under utgiftsområde 19 avsnitt 2.5.1 redovisas insatser inom ramen för den regionala tillväxtpolitiken.

De statliga kapitalförsörjningsinsatserna kompletterar finansieringen från den privata marknaden och bidrar till utveckling och tillväxt i företag i alla delar av landet. Almi Företagspartner AB (Almi), stiftelsen Industrifonden, Fouriertransform AB, Inlandsinnovation AB och stiftelsen Norrlandsfonden är några av aktörerna inom detta område. Informations- och rådgivningsinsatser genomförs bl.a. av Almi och Tillväxtverket, övriga främjandeinsatser genomförs främst av Tillväxtverket. V.S. VisitSwe-

den AB, till hälften ägt av staten, och Tillväxtverket är viktiga aktörer på turismområdet.

Insatser för att förenkla för företagen

För att svenska företag ska kunna behålla och stärka sin konkurrenskraft är det viktigt att regler som omfattar företagande är enkla och ändamålsenliga så att den administration som krävs för att följa regelverken hålls till ett minimum. Att förenkla för företagen är även viktigt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, då länder med en låg regelbörda har en snabbare ekonomisk tillväxt i BNP per capita. Förenklingsarbetet utgår från det mindre företagets förutsättningar och behov och syftar ytterst till att bidra till ökad tillväxt och sysselsättning.

För perioden 2011–2014 har förenklingsarbetet inriktats mot de fem områden som bedöms ge störst positiv effekt i företagens vardag. Områdena är sänkta kostnader, minskat och förenklat uppgiftslämnande, förenklade myndighetskontakter på regional och lokal nivå, förenklingsförslag från näringslivet och bättre konsekvensutredningar. Inför nästa period av förenklingsarbetet kommer en utvärdering av arbetet mot målen att genomföras.

Berörda myndigheter kommer årligen, under perioden 2014–2021, att redovisa sina resultat för förenklingsarbetet till Tillväxtverket. Tillväxtverkets sammanfattande rapportering 2014 ger en första bild av arbetet på dessa myndigheter. I detta avsnitt beskrivs vilka insatser som har genomförts för att målen ska nås.

För förenklingsåtgärder inom särskilda områden som har stor betydelse när det gäller ramvillkor för företag se bl.a. avsnitt 3.5.4.1 Ramvillkor för företag.

Sverige ska stå sig väl i internationell jämförelse

I Världsbankens undersökning Doing business 2014 hamnar Sverige totalt sett på en 14:e plats av 189 länder, en plats lägre på rankingen än föregående år. Undersökningen utgår från regelverket kring företagande och hur det påverkar företagsklimatet. Enligt Global Government Effectiveness Rank, som också är en av Världsbankens undersökningar, är den svenska offentliga sektorn fortsatt en av de mest effektiva.

För att det ska gå snabbare att starta företag har Bolagsverket fått i uppdrag att säkerställa att det inte tar längre tid än fem arbetsdagar att registrera ett aktiebolag. Detta ska gälla i de fall ärendet inte behöver kompletteras.

Det ska finnas enkla verktyg för att starta och driva företag

För att uppnå målet att det ska finnas enkla verktyg för att starta och driva företag genomför Tillväxtverket informationsinsatser som syftar till att göra det enkelt att starta och driva företag. Ett exempel på verktyg är webbportalen verksamt.se där det bl.a. finns information om att starta och driva företag. Se vidare under avsnittet Information och rådgivning.

De administrativa kostnaderna ska minska för företagen

Minskade kostnader gör att företagen kan ägna mer tid och resurser åt att driva och utveckla sin verksamhet vilket bidrar till ökad tillväxt och sysselsättning. Målet är att företagens administrativa kostnader ska vara lägre 2020 än 2012. Tillväxtverket har haft i uppdrag att ta fram en ny metod för uppföljningen av företagens administrativa kostnader. Den innebär att beräkningarna i konsekvensutredningarna kommer att ligga till grund för uppföljningen. Metoden kommer att användas för att följa förändringen av företagens administrativa kostnader. Uppföljningen kommer nu att ske på liknande sätt som i flera andra länder som arbetar med att sänka företagens administrativa kostnader.

Administrativa kostnader utgör endast en del av de totala kostnader som företagen har till följd av regelverken. Tillväxtverket har ett uppdrag att ta fram ett webbaserat verktyg för att underlätta för regelgivare i arbetet med att beräkna vilka kostnader som företagen kan få till följd av nya eller ändrade regler. Verktöget kommer att presenteras senast den 31 oktober 2014.

Det ska vara enklare att lämna uppgifter

Arbetet med att minska och förenkla företagens uppgiftslämnande ska fortsätta. Det ska bli enklare att lämna uppgifter och företag ska i de flesta fall bara behöva lämna uppgifter en gång och till ett ställe. Arbetet förväntas leda till sänkta kostnader för företagen när samma uppgifter inte längre behöver lämnas till flera myndigheter.

Inom ramen för arbetet med ett förenklat uppgiftslämnande har 14 myndigheter haft i uppdrag att kartlägga hur företagens uppgiftslämnande till statliga myndigheter ser ut i dag. Uppdraget slutredovisades i november 2013. Kartläggningen visar att de 14 myndigheterna står för 1 318 uppgiftskrav som genererar mer än 95 miljoner ärenden. Det finns e-tjänster för 23 procent av uppgiftskraven vilket omfattar 96,5 procent av den totala mängden ärenden.

Uppgiftslämnarutredningen, som tillsattes i april 2012, lämnade i november 2013 betänkandet Ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen (SOU 2013:80). I betänkandet föreslår utredningen att det ska etableras en servicetjänst som en ingång till myndigheternas e-tjänster som rör företag och företagande. Vidare föreslås bl.a. en organisationsform för det fortsatta arbetet med att förenkla och minska företagens uppgiftslämnande. I betänkandet presenteras även förslag på hur arbetet med att minska företagens uppgiftslämnande kan följas upp över tid.

Uppgiftslämnarutredningen fick i november 2013 genom tilläggsdirektiv (dir. 2013:111) i uppdrag att förbereda och genomföra de åtgärder som krävs för att förenkla uppgiftslämnandet. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 mars 2015. Målsättningen enligt direktiven är att ett system för företagens uppgiftslämnande ska finnas på plats under första halvåret 2015.

Bättre förståelse för företagens villkor

Länsstyrelserna och Tillväxtverket har sedan juni 2011 haft regeringens uppdrag att förenkla företagens kontakter med länsstyrelser och kommuner. Uppdragen ska slutredovisas i mars 2015.

Tillväxtverket har under året fortsatt att, tillsammans med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) erbjuda utbildningen Förenkla - helt enkelt, till handläggare, chefer och politiker på kommunerna. Målet med utbildningen är att den ska leda till bättre och effektivare kontakter mellan kommunerna och företagen. Under perioden från april 2013 till mars 2014 har 12 nya kommuner påbörjat utbildningen och totalt sedan 2010 kommer drygt 100 kommuner att ha genomgått utbildningen. Tillväxtverkets utvärdering för de

som avslutade utbildningen under 2013 visar att 67 procent av de som deltagit i utbildningen anser att den i hög eller mycket hög grad bidragit till att förbättra möjligheterna till service för företagen. 83 procent anser att utbildningen i hög grad bidrar till att öka kommunernas kunskap om och förståelse för företagens behov.

Inom ramen för sitt uppdrag har Tillväxtverket inrättat ett förenklingsforum. I förenklingsforumet kan aktörer på alla nivåer i de regelgivningskedjor som påverkar företag mötas och förenkling för företag är i fokus.

Inom förenklingsforum har ett antal publikationer och stödmaterial tagits fram som syftar till att underlätta för företagen i deras myndighetskontakter på kommunal nivå. Materialet syftar bl.a. till att underlätta för företagare med olika typer av verksamheter på landsbygden, förbättra centrala myndigheters kompetensstöd till kommunerna och tydliggöra rådgivningen inom livsmedelskontrollen. Det sistnämnda arbetet har resulterat i två publikationer där den ena riktar sig till kontrollmyndigheter inom livsmedelsområdet och den andra till berörda företag. Tillväxtverket har vidare underlättat för mindre kommuner att via sina webbplatser ge samordnad information till företagen.

På regional nivå har hittills 15 av 21 länsstyrelser deltagit i den utbildning som Länsstyrelsen i Kronobergs län tagit fram inom ramen för sitt samordningsuppdrag för länsstyrelsernas förenklingsarbete. Vid utgången av 2014 kommer 17 av 21 länsstyrelser att ha genomfört utbildningen. I länsstyrelsernas gemensamma brukarundersökning som genomfördes 2013, där bl.a. företag i samtliga 21 länsstyrelser deltog, framgick t.ex. att länsstyrelserna får gott betyg av företagen för bemötande, engagemang och intresse.

Servicen ska öka och handläggningstiderna minska

I den brukarundersökning som nämns ovan framgick även att företagen upplever att det är svårt att komma i kontakt med rätt person på länsstyrelserna och att det finns en förbättringspotential för webbsidorna. Mot bakgrund av det har länsstyrelserna under 2014 vidtagit ytterligare förbättringsåtgärder.

En åtgärd som efterfrågats av företagen är att få en bekräftelse på att deras ärende har kommit in till länsstyrelsen. Länsstyrelsen i Kronobergs län har inom ramen för sitt förenklingsuppdrag

tagit fram en digital mall för kvittenser som alla länsstyrelser kan använda. Detta innebär bl.a. att företagen får bekräftelse på att deras ärende har kommit in samt får veta vem som är deras handläggare. Under hösten 2014 avser Länsstyrelsen i Kronobergs län att följa upp hur många länsstyrelser som använder sig av kvittenser vid inkomna ärenden. Länsstyrelserna har även påbörjat ett arbete med att minska handläggningstiderna för företag.

Bättre konsekvensutredningar

Regelrådet har till uppgift att granska utformningen av förslag till nya eller ändrade regler som kan få effekter av betydelse för företag. Vidare ska Regelrådet ta ställning till om regelgivarna genomfört föreskrivna konsekvensutredningar och belyst effekterna för företag av ett förslag i tillräcklig utsträckning. I september 2013 beslutade den förra regeringen att permanenta rådets verksamhet när det nuvarande förordnandet går ut.

Under 2013 inkom totalt 446 remisser till rådet, jämfört med 458 remisser 2012. Andelen tillstyrkta förslag uppgick till 52 procent, vilket är en försämring jämfört med 2012 då 74 procent av förslagen tillstyrktes. Andelen godtagbara konsekvensutredningar under 2013 uppgick till 35 procent, motsvarande siffra 2012 var 42 procent. Den vanligaste anledningen till att förslag avstyrks och att konsekvensutredningarna bedöms som bristfälliga är att det saknas beräkningar av företagens administrativa kostnader eller att beräkningarna är ofullständiga.

För att höja konsekvensutredningarnas kvalitet har Tillväxtverket, Regelrådet och Ekonomistyrningsverket fokuserat på råd, stöd och utbildningsinsatser. Under 2013 genomfördes fyra grundutbildningar i konsekvensutredningar och under första halvåret 2014 genomfördes ytterligare fyra grundläggande utbildningar. Under våren 2014 arrangerades även en pilotutbildning inriktad mot beräkningar av företagens kostnader samt tre riktade utbildningar som utgick från specifika myndigheters behov.

Uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet

På departements- och myndighetsnivå har det förts en kontinuerlig dialog med företag och näringslivsorganisationer om hur företagens vardag kan bli enklare.

Tillväxtverket ska enligt sin instruktion inhämta och följa upp synpunkter och förslag

från näringslivet som rör arbetet med att förenkla för företag. Det görs bl.a. genom myndighetens webbaserade förslagssidor där företag kan ställa frågor och lämna förslag på sådant som skulle göra det enklare för dem i deras vardag. Förslagssidorna är ett viktigt led i arbetet att underlätta för företagen både med att lämna, men även att ge återkoppling på förslagen.

Tillväxtverkets uppdrag Förenklingsjakten har varit ett led i att inrikta arbetet mot det som upplevs som mest betungande av företag i branscher där tillväxtviljan är hög, men där tillämpningen av regler upplevs som ett hinder. Uppdraget har gett insikt i hur företagare inom branscherna hotell och restaurang, tillverkningsindustri, handel och transport upplever tillämpningen av regler inom respektive bransch. Redovisningen visar bl.a. att det behövs ytterligare utveckling av arbetet med bemötandefrågor samt förbättring av information kring regler som gäller för företag. Tillväxtverket återkopplar sina observationer från Förenklingsjakten till berörda myndigheter.

Förenklingsarbetet inom EU och OECD

För att nå målet om en enklare vardag för företagen är det viktigt att förenklingsarbetet bedrivs på alla nivåer som påverkar företagen. Det har därför bedrivits ett konsekvent arbete för en utveckling av förenklingsarbetet på EU-nivå så att arbetet med att minska bördan och byråkratin till följd av EU-lagstiftning fortsätter. Sverige stödjer Europeiska kommissionens arbete med Regulatory Fitness and Performance Programme (REFIT). Sverige har även som en av flera frågor verkat för en utveckling av arbetet med konsekvensutredningar på EU-nivå.

Arbetet inom REFIT ska inte leda till att arbetstagares rättigheter försvagas vad gäller arbetsmiljö och arbetsrätt. Detta ska gälla oavsett företagets storlek.

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) bedriver sedan många år ett arbete med inriktning på regelkvalitet och regelreformer. Sverige deltar i detta sammanhang löpande och aktivt i OECD:s Regulatory Policy Committee, som arbetar med flera projekt som har bäring på förenklingsarbetet nationellt. Bland projekt som resulterat i slutrapporter under senare tid kan t.ex. nämnas de om goda principer för tillämpning och genomförande av regler

respektive goda principer för styrning av regelgivare. Vidare har nya riktlinjer antagits för att de kostnader företagen har för att fullgöra olika krav som följer av lagar och regler ska beaktas. OECD förväntar sig att riktlinjerna kan komma till användning i medlemsländerna.

Trygghetssystem för företagare

Under de senaste åren har flera förändringar som avser trygghetssystem för företagare genomförts. Företagare har fått fler möjligheter att välja antalet karensdagar i sjukförsäkringen. Sedan den 1 januari 2014 har gravida egenföretagare, i likhet med vad som gäller för gravida arbetstagare, rätt till graviditetsspenning vid risker i arbetsmiljön.

Kapitalförsörjning

Goda förutsättningar för kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för samhällets långsiktiga innovationskraft, förnyelse och tillväxt i företag inom såväl befintliga som potentiella eller framväxande tillväxtområden. Detta gäller under perioder med hög ekonomisk tillväxt såväl som under perioder med lägre tillväxt och i alla Sveriges regioner. Många företag klarar sin grundläggande finansiering med egna medel eller via den privata marknaden. Under ett företags utvecklingsfas från företagsstart, särskilt för snabbväxande företag i skeden av utveckling och expansion, finns det dock motiv för staten att tillhandahålla extern marknadskompletterande finansiering. Det handlar i grunden om att tillhandahålla riskvilligt kapital i de tidiga skeden och segment som den privata marknaden inte tillgodoser men där det finns ett samhällsekonomiskt motiv för insatserna som leder till tillväxt och förnyelse i svenskt näringsliv. En god kapitalförsörjning är därför en viktig del i ett gott företagsklimat.

Marknadskompletterande lån från Almi

Almi ska främja utvecklingen av små och medelstora företag. Målet för Almis verksamhet är att bidra till tillväxt och förnyelse i näringslivet och därigenom stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler och växande företag. Nyutlåningen ökade från 2 161 miljoner kronor 2012 till 2 200 miljoner kronor 2013. Under 2013 beviljades totalt 3 921 nya lån. Tabell 3.11 visar antalet lån

till företag som ägs eller leds av kvinnor respektive personer med utländsk bakgrund.

Tabell 3.11 Lån till företag som ägs eller leds av kvinnor och personer med utländsk bakgrund

	2012		2013	
	Antal	Andel	Antal	Andel
Kvinnor	1 115	31%	1 185	30%
Personer med utländsk bakgrund	891	25%	1 123	29%

Under 2013 gick 16 procent av Almis utlåning till exporterande företag, vilket motsvarar 352 miljoner kronor.

Almis utlåning har genererat ytterligare 4 900 miljoner kronor i lån från banker och andra finansörer under 2013. För varje krona som Almi lånar ut innebär det att företagen får låna ytterligare 2,2 kronor från banker eller andra kreditgivare.

På uppdrag av Almi genomför Statistiska centralbyrån årligen en uppföljning av tillväxteffekter i Almis kundföretag. I undersökningen 2013 mättes effekter i företag som blev kunder 2009. Omsättningen i dessa företag har ökat med 3 000 miljoner kronor vilket motsvarar en ökning med 4 procent under perioden 2008–2012. Antalet anställda i dessa företag ökade med 2 257 personer, vilket motsvarar 4 procent. Jämfört med fjolårets mätning är såväl omsättnings- som sysselsättningsökningarna lägre än förra året. Detta kan i stor utsträckning förklaras med att denna mätning avser en period som präglats av kraftiga konjunktursvängningar. Statens avkastningskrav på Almi, att över tiden hålla lånefonden nominellt intakt, har uppnåtts.

Ökad efterfrågan på riskkapital

Antalet investeringar inom ramen för verksamheten vid Almi Invest AB ökade under 2013 jämfört med föregående år. Almi Invest, som sedan 2013 också omfattar den tidigare investeringsportföljen hos Innovationsbron AB, hade vid utgången av 2013 innehav i 357 portföljbolag och andelar i 11 fondbolag. Almi Invests riskkapitalinvesteringar genomförs oftast tillsammans med privata medinvestorer. Under 2013 har Almi Invests investeringar om 249 miljoner kronor bidragit till att privata investorer tillskjutit ytterligare 443 miljoner kronor.

Stiftelsen Industrifonden

Stiftelsen Industrifondens verksamhet riktar sig till små och medelstora företag med stor tillväxtpotential. Stiftelsen Industrifonden tillhandahåller kapital, kompetens och nätverk i samverkan med privata medfinansierare.

Under verksamhetsåret 2013/14 investerade fonden totalt 488 (369) miljoner kronor, varav 184 (68) utgjorde investeringar i 12 (7) nya bolag och 304 (301) miljoner kronor utgjorde följdinvesteringar i tidigare engagemang. På balansdagen var Industrifonden direkt engagerad i 92 (93) portföljbolag.

Verksamhetsåret resulterade i en vinst på 227 (-93) miljoner kronor vilket motsvarade en avkastning på eget kapital om 6,2 procent (-2,6 procent). Det förbättrade resultatet i jämförelse med föregående år förklaras främst av realiserade vinster på avyttrade aktier och högre avkastning för placeringsverksamheten samt en erhållen betalning från Prosoliva.

Det investerade kapitalet ökade till 1 736 (1 558) miljoner kronor motsvarande 46 (44) procent av Industrifondens egna kapital. På balansdagen uppgick eget kapital till 3 746 (3 517) miljoner kronor.

Inlandsinnovation AB

Inlandsinnovation AB har under året bedrivit finansieringsverksamhet i de sju nordligaste länen. Inlandsinnovation har ett eget kapital på 2 030 miljoner kronor och har under 2013 investerat 249 miljoner kronor i små och medelstora företag som har potential att utvecklas och växa. Därtill har utlåning skett med 21 miljoner kronor. Inlandsinnovation har under året bedrivit uppsökande verksamhet bland potentiella kunder och samarbetspartner.

Inlandsinnovations verksamhetsområde, som tidigare omfattat stödområde A i Sveriges inland, ökade vid halvårsskiftet till att omfatta de sju nordligaste länen. Detta har medfört såväl nya investeringsmöjligheter som ett ökat behov av samverkan med andra. Inlandsinnovation AB har ökat investeringstakten något under 2013. Investeringar i så kallade Tillväxtkassor har genomförts, där investeringsvilja och risk delas med andra aktörer. Tillväxtkassor når ut till små företag i tidiga skeden där de investerade beloppen är relativt små. Samarbeten har etablerats genom att Inlandsinnovation AB beviljat lån till finansiella aktörer i det geografiska verksamhetsområdet. Inlandsinnovation AB agerar i normalfallet

som minoritetsdelägare vid direktinvesteringar i företag och investerar tillsammans med andra investerare.

Riksdagen har i samband med vårändringsbudgeten för 2014, (prop 2013/14:99, bet 2013/14:FiU2, rskr. 2013/14:3), bemyndigat regeringen att minska kapitalet i Inlandsinnovation AB med högst 100 000 000 kronor. Medlen ska användas till att medfinansiera en riskkapitalsatsning inom ramen för ett nationellt regionalfondsprogram, under perioden 2014–2020. På en extra bolagsstämma i juni 2014 beslutades om en extra utdelning om 100 000 000 kronor från Inlandsinnovation till ägaren, svenska staten.

Stiftelsen Norrlandsfonden

Stiftelsen Norrlandsfonden verkar för tillväxt i näringslivet i de fem nordligaste länen. Det sker främst genom finansiering via olika typer av lån till små och medelstora företag. Fonden har ett eget kapital på drygt 1 000 miljoner kronor.

Norrlandsfonden lånade under 2013 ut 281 miljoner kronor, vilket är en ökning med 35 procent jämfört med året innan. Antalet företag som beviljats lån var 124, vilket motsvarar en ökning med 7 procent jämfört med året innan. Denna utlåning beräknas, enligt Norrlandsfonden, ha skapat förutsättningar för investeringar på 1 200 miljoner kronor, främst för små och medelstora företag. Norrlandsfonden hade vid årsskiftet totalt 386 kunder med en utlåning, inklusive borgensförbindelser och garantier på 824 miljoner kronor.

Fouriertransform Aktiebolag

Fouriertransform Aktiebolag är ett statligt ägt riskkapitalbolag. Hösten 2013 utvidgades bolagets investeringsmandat till att, förutom fordonsindustrin, även omfatta övriga delar av tillverkningsindustrin och närliggande tjänstenärningar. Detta har medfört såväl nya investeringsmöjligheter som ett ökat behov av samverkan med andra. Uppdraget utförs genom att på kommersiella grunder tillhandahålla kapital i olika former. Sedan starten 2009 har Fouriertransform investerat totalt cirka 1 miljard kronor i 20 bolag vilket tillsammans med syndikeringspartners motsvarar en total investeringsnivå om cirka 3 miljarder kronor. Portföljbolagen omsätter cirka 1,9 miljarder kronor och har 1 300 anställda.

Fouriertransforms resultatet beror i huvudsak på finansnetto och kostnader för

förvaltningsorganisationen. Bolaget har 12 anställda med kontor i Stockholm och Göteborg. Bolaget ska vara en långsiktig industriell partner som investerar på kommersiella grunder. Under 2013 investerades totalt 283 miljoner kronor i fyra nya samt 125 miljoner kronor i befintliga portföljbolag.

Regeringen har, som en följd av förslag i propositionen Vårändringsbudget för 2014, bemyndigats att minska kapitalet i Fouriertransform Aktiebolag med 100 000 000 kronor (prop. 2013/14:99, bet. 2013/14:FiU21, rskr. 2013/14:316). Medlen ska användas till att medfinansiera en riskkapitalsatsning inom ramen för ett nationellt regionalfondsprogram, under perioden 2014–2020.

Information och rådgivning

Offentliga aktörer har ett ansvar för att tillhandahålla lättillgänglig service avseende de regler och villkor som gäller för företagande. För många små och medelstora företag kan tillgången till information, rådgivning och nätverk ha stor betydelse för utvecklingen i företaget. Den rådgivning som staten tillhandahåller bör utgå från företagets efterfrågan, vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv samt beakta regionala förutsättningar.

Almis rådgivning

Almi bedriver rådgivning inom områdena: nyföretagarrådgivning, rådgivning till personer med utländsk bakgrund, innovationer och produktutveckling, ägarskiften, mentorskap, tillväxtrådgivning och dotterbolagsspecifik rådgivning. Efterfrågan på rådgivning hos Almi fortsatte att öka under 2013. Antalet unika kunder som fick del av Almis rådgivningsverksamhet uppgick till 18 278 företagare eller blivande företagare, vilket var en ökning med 11 procent jämfört med föregående år.

Bland Almis rådgivningskunder var andelen kvinnor 42 procent och andelen män 58 procent. Andelen kunder med utländsk bakgrund var 28 procent och andelen unga företagare, i detta sammanhang upp till 30 år, 16 procent.

Almi har under 2013 fortsatt med generella mentorinsatser för företagare. Dessa insatser har kompletterats med riktade mentorinsatser till

olika målgrupper t.ex. unga entreprenörer med tillväxtpotential och kvinnor som driver företag. Riktade mentorinsatser har även genomförts för ökad export och import. Almi har själva svarat för mentorinsatser för befintliga företagare och upphandlat mentorinsatser riktade till blivande företagare. Under 2013 etablerades 1 600 mentorpar som i genomsnitt spenderade 50 timmar ihop, vilket resulterade i cirka 80 000 rådgivningstimmar för adepter där mentorerna ställer upp på ideell basis. Uppföljning av mentorinsatserna visar att en mycket stor andel av adepterna, 87 procent av de nyetablerade företagarna och 77 procent av de etablerade företagarna, anser att mentorskapet bidrar till att företaget utvecklas och att förutsättningarna för att nå uppsatta mål ökar. Cirka 90 procent är nöjda med sitt deltagande och kan tänka sig att rekommendera mentorinsatserna till en kollega eller annan företagare. Bland mentorerna är siffran ännu högre, 95 procent.

Almi har även genomfört ett stort antal seminarier, ofta i samarbete med externa aktörer, rådgivare eller konsulter.

Tillväxtverkets arbete

Tillväxtverket genomför informationsinsatser som syftar till att göra det enklare att starta och driva företag. Myndigheten samverkar med andra myndigheter för att utveckla informations- och vägledningstjänster till blivande, nya och befintliga företagare. Informations- och vägledningstjänsterna bedrivs bl.a. i form av Starta företag-dagar. Andra insatser är broschyren Starta företag som finns i flera versioner för olika målgrupper, informationstjänsten Startlinjen och webbportalen verksamt.se som riktar sig till såväl nya som etablerade företagare.

Under 2013 genomfördes 30 Starta företag-dagar över hela Sverige med sammanlagt 5 109 deltagare, varav 59 procent kvinnor och 41 procent män. Av deltagarna var 23 procent 18–30 år och 24 procent hade utländsk bakgrund. Av årets deltagare uppgav 98 procent att de helt eller delvis visste hur de skulle gå vidare med sin företagsstart, 95 procent uppgav att de helt eller delvis blev inspirerade att gå vidare och 99 procent tyckte att det var bra med samlad information från flera myndigheter. För att möjliggöra för fler att ta del av Starta företag dagar har denna utvecklats i form av webbseminarium.

Under 2013 besvarade Tillväxtverket 2 663 samtal och 794 e-postfrågor via telefontjänsten Startlinjen. I en utvärdering av Startlinjen som gjordes 2012 fick Startlinjen värdet 85,1 i ett kvalitetsindex. Genomsnittet för statlig sektor var 75,9 i detta kvalitetsindex.

Verksamt.se

Webbportalen verksamt.se har utvecklats av Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket gemensamt. Under 2013 har Tillväxtverket bl.a. utvecklat en guide med vägledning till offentlig finansiering och filmer om finansiering, innovation och hållbart företagande. På verksamt.se finns också e-tjänster för att registrera företag och göra en affärsplan.

Antalet unika besökare på verksamt.se har fortsatt att öka och 2013 uppgick antalet unika besökare till drygt 1,5 miljoner. I portalen skapades 22 922 nya affärsplaner och det genomfördes 176 961 elektroniska ansökningar och registreringar för att starta företag eller ändra i företag. Utvärderingar från 2013 visar att 75 procent av männen och 80 procent av kvinnorna anser att verksamt.se gör det enklare att starta och driva företag.

Verksamt.se är den svenska elektroniska kontaktpunkten enligt EU:s tjänstedirektiv. Under 2013 anslöt sig 24 177 företag och personer till tjänsten Mina meddelanden, som finns integrerad med verksamt.se. De fick därigenom 118 704 meddelanden elektroniskt från Bolagsverket och Skatteverket, istället för brev.

Bidrag till näringslivsfrämjande organisationer

Med stöd av förordning (2001:1194) om statsbidrag till kooperativ utveckling har Tillväxtverket årligen fördelat 34 miljoner kronor i driftsbidrag till Coompanion som har 25 regionala utvecklingscentrum. Coompanion ger utbildning, rådgivning och information om start och utveckling av kooperativt företagande och arbetsintegrerande sociala företag. Tillväxtverket stöder också näringslivsfrämjande organisationer som exempelvis arbetar med rådgivning i samband med företagsstart. Under 2013 fördelades cirka 24 miljoner kronor i verksamhetsbidrag till sådana organisationer inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Övriga främjandeinsatser

Under senare år har särskilda satsningar gjorts som syftar till att främja företagandet i vissa grupper eller utveckla vissa branscher. Tillväxtverket och Almi har haft huvudansvar för att genomföra satsningarna.

Kvinnors företagande

Regeringens ambition är att kvinnor och män ska ha samma sysselsättningsgrad. Skillnaderna ska minska under mandatperioden 2014–2018. Mellan 2011–2014 har 100 miljoner kronor årligen satsats på ett program för att främja kvinnors företagande. Tillväxtverket och Almi har utfört stora delar av satsningen. Under 2011–2013 har totalt 398 projekt inom affärsutveckling och innovationsutveckling beslutats. I de 152 projekt som avslutats deltog drygt 4 800 kvinnor. Uppföljningar visar att 86 procent av de som i dag driver företag instämmer i att de helt eller delvis fått verktyg/färdigheter för att utveckla företaget vidare.

Drygt 800 kvinnor är ambassadörer för kvinnors företagande. De berättar om sitt entreprenörskap och delar med sig av sina kunskaper genom s.k. ambassadörsuppdrag. Under året har 2 226 ambassadörsuppdrag registrerats på webbplatsen ambassadorer.se. Ambassadörerna har uppskattningsvis träffat drygt 22 500 personer under 2013.

Under 2013 intensifierade Tillväxtverket arbetet med att ta fram en strategi för hur kvinnor och män kan ta del av företagsfrämjande insatser på lika villkor. Strategin presenteras 2015 och ska vara ett verktyg i det fortsatta arbetet för att främja hållbar tillväxt och ett dynamiskt näringsliv.

Under 2013–2014 har Tillväxtverket i uppdrag att arbeta vidare med Golden Rules of Leadership, som syftar till att få fler kvinnor i högre positioner inom näringslivet.

Almi har bland annat genomfört innovationsfinansiering riktad mot kvinnor och även programmet Styrelsekraft som syftar till att främja hållbar tillväxt genom att öka andelen kvinnor i företagsstyrelser. Under 2013 har 143 kvinnor som är företagare eller har en ledande befattning deltagit i Styrelsekraft.

Insatser för unga kvinnor och män

Unga i åldern 16–30 år står bakom ungefär en fjärdedel av de nystartade företagen i Sverige. År 2012 var 4 procent av de sysselsatta mellan 18–30

år företagare. De senaste åren har intresset för företagande ökat bland unga. Undersökningar visar att sju av tio unga kan tänka sig att starta företag och fyra av tio unga vill hellre vara företagare än anställda.

Statens skolverk och Tillväxtverket stödjer insatser och aktörer som arbetar med att främja entreprenöriellt lärande och entreprenöriella kompetenser i skola respektive högre utbildning (se även utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 9.7.5). Under 2013 har Tillväxtverket tagit fram en vägledning som ligger till grund för arbetet med entreprenörskap i högre utbildning. Arbetet syftar till att stärka relationen mellan lärosäten och näringsliv.

För att stärka ungas innovationskraft gjordes en särskild satsning under 2010–2012. Programmet förlängdes under 2013–2014 och har bl.a. finansierat pilotsatningar på mötesplatser, utlysningar riktade till unga och utvecklad information och rådgivning till målgruppen. Uppdraget delas av Tillväxtverket och Vinnova. Under 2013 har programmet bl.a. finansierat 48 stipendier till unga studenter, s.k. Leapfrogs, för att de på heltid ska kunna utveckla och kommersialisera sina idéer. Av deltagarna uppger 88 procent att de genom satsningen fått kunskaper som de inte fått via studierna. Inom programmet har även särskilda satsningar gjorts på unga i Vinnovas program VinnNu, som riktas till nystartade företag. Genom satsningen har 13 företag fått 300 000 kronor var för att förbereda kommersialisering och bli mer investeringsfärdiga. Inom programmet har även fakta och statistik om ungas företagande tagits fram och dialoger och utbildningar har genomförts för att öka kunskaperna om ungas behov vid idéutveckling och företagande.

Kvinnor och män med utländsk bakgrund

En effektutvärdering av rådgivningsinsatserna inom det program som Tillväxtverket bedrev fram till 2010 riktat till personer med utländsk bakgrund kommer att lämnas i november 2014. Efter programmets slut har Tillväxtverket arbetat med insatser för att bl.a. synliggöra målgruppens utmaningar och sprida kunskap om den resurs som företagare med utländsk bakgrund utgör.

Internationalisering

Tillväxtverket har genomfört ett flertal insatser för att förbereda små och medelstora företag för

internationalisering. I samverkan med bl.a. Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), Verket för innovationssystem (Vinnova), Kommerskollegium, Patent- och registreringsverket, Almi och Universitets- och högskolerådet har Tillväxtverket informerat om internationalisering och arrangerar regionala och lokala evenemang. Ett exempel är seminariet ”Växla upp” som arrangerades på två orter under European SME Week. Totalt fick cirka 1 000 personer, varav majoriteten företagare, information om vad myndigheter och organisationer erbjuder små och medelstora företag för internationaliseringsstöd. Sedan 2013 kan företag även få stöd för förberedelse för internationalisering genom Tillväxtverkets affärsutvecklingscheckar. Under 2013 beviljades cirka 400 småföretag i snitt 241 000 kronor per företag för utveckling av varor och tjänster samt för internationalisering.

Inom arbetet med att främja företags internationalisering samordnar Tillväxtverket också nätverket Enterprise Europe Network (EEN) i Sverige, vilket delvis finansieras av EU-kommissionen. Nätverket har bl.a. till uppgift att informera och ge råd till företag om EU och europamarknaden, samt underlätta företagssamarbete. Under 2013 nådde svenska EEN ut till drygt 3 200 företag.

Regeringens insatser för att stärka svenska företags förmåga till internationalisering sker främst inom avsnitt 4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

Turism

Insatser genomförs både nationellt och regionalt för att bidra till en långsiktigt konkurrenskraftig och hållbar svensk turistnäring i alla delar av landet. Tillväxtverket arbetade under 2013 med kunskapsbildning, strategiskt samverkansarbete, destinations-utveckling och kvalitets- och hållbarhetsinsatser. 20 miljoner kronor årligen under 2012–2014 har avsatts för insatser för hållbar destinationsutveckling.

V.S. VisitSweden AB, som ägs gemensamt av staten och svensk besöksnäring, ska medverka till att turismen ökar genom marknadsföring av Sverige som turistland utomlands. Staten finansierar bolagets basverksamhet och den övergripande marknadsföringen av Sverige som varumärke, medan besöksnäringen finansierar riktade aktiviteter och produktmarknadsföring. Den statliga finansieringen uppgick 2013 till

totalt 124 miljoner kronor, varav 4 miljoner kronor var särskilda medel för regeringens satsning på ”Sverige – det nya matlandet” – se utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, avsnitt 2.5.2.

Under 2013 ökade turismens totala omsättning i Sverige med 3,9 procent till 284,4 miljarder kronor. Svenska fritidsresenärer stod för 47 procent, affärsresenärer för 16 procent och resenärer från utlandet för 37 procent av omsättningen. Turismens exportvärde, mätt som utländska besökares konsumtion i Sverige, ökade med 2,3 procent till 105,7 miljarder kronor under 2013.

Allt fler sysselsätts inom turistnäringen. År 2013 uppgick antalet sysselsatta i näringen till 173 000 personer, en ökning med 3,3 procent sedan 2012. Särskilt betydelsefull är turistnäringen för att skapa arbetstillfällen åt unga och personer med utländsk bakgrund som traditionellt har svårare än andra grupper att etablera sig på arbetsmarknaden.

Den sänkta momsen på restaurang- och cateringtjänster som infördes i januari 2012 bör bedömas på längre sikt. Konjunkturinstitutet och Tillväxtanalys kommer att slutredovisa sina uppdrag att följa reformen den 1 januari 2016.

Kulturella och kreativa näringar

Företag och entreprenörer med kulturell och kreativ inriktning bidrar till att öka både attraktionskraften för svenska regioner och svenska produkter och tjänster. Svenska företag inom nya medier, mode, filmbearbetning, formgivning, musik m.m. ligger i framkant och näringen växer stadigt.

Under perioden 2009 till 2012 avsattes 73 miljoner kronor för olika projekt och satsningar på området. Den sammanhållna satsningen var ett avstamp för en långsiktig utveckling på området. Tillväxtverket avslutade under 2013 fyra deluppdrag inom handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar. Tillväxtverket har bl.a. utvecklat nätverk och samverkan mellan närings- och kulturliv i Sveriges regioner. För att företag inom sektorn ska nå marknaden snabbare har ett pilotprojekt med utvecklingscheckar för att utveckla nya varor och tjänster genomförts. Tillväxtverket har också tagit fram branschguider för kulturella och kreativa näringar. Dessa finns på webbplatsen verksamt.se. Tillväxtverket har även gett stöd till projekt som syftar till att öka entreprenörskap i

konstnärliga utbildningar på högskolenivå. För att fortsätta stödja utvecklingen av sektorn kulturella och kreativa näringar driver nu Tillväxtverket ett program för detta ändamål mellan 2013–2015. Arbetet fokuserar bl.a. på att utbilda och utveckla större organisationer som exempelvis regioner och branschorganisationer som i sin tur kan hjälpa företag i sektorn.

Miljödriven näringslivsutveckling

Inom ramen för miljöteknikstrategin som omfattade åren 2011 till 2014 har Tillväxtverket haft uppdrag om insatser för att öka det svenska deltagandet i EU-program med inriktning på miljöteknikområdet, affärsutveckling för internationalisering inom miljöteknikområdet samt internetbaserad information där en webbportal tagits fram för information riktad mot miljöteknikföretag om bl.a. rådgivning, riskkapital, bidrag och lån. Härutöver har Tillväxtverket fått i uppdrag att tillsammans med Tillväxtanalys kartlägga aktörer på miljöteknikområdet och ett uppdrag om att tillsammans med Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) föreslå hur information om exportmarknader kan samlas och tillgängliggöras. Tillväxtverket har också givit stöd till enskilda företag och företagsnätverk. I syfte att bidra till utveckling och ökad försäljning av miljöanpassade varor och tjänster. Tillväxtanalys har i uppdrag att utvärdera hela miljöteknikstrategin. En slutrapport kommer att lämnas den 15 mars 2015.

Gruvnäring

Vid årsskiftet fanns det 16 aktiva metallgruvor i Sverige. Under 2013 kom en nystartad gruva i Norrbotten i produktion och två tidigare nedlagda gruvor startades på nytt. Totalt genomfördes investeringar om 10 miljarder kronor under året.

Under 2013 bröts 79 miljoner ton malm i Sverige, vilket var en ökning med 9 procent jämfört med föregående år. Gruvbranschens sammanlagda omsättning under 2013 uppgick till drygt 33 miljarder kronor och vid årets utgång var 6 300 personer anställda direkt i gruvnäringen (underentreprenad ej inräknat).

Under 2013 har en särskild gruvsamordnare, utsedd av den förra regeringen, arbetat med att identifiera hinder och utmaningar till följd av

den svenska gruvnäringens expansion i sju utvalda län. Samordnaren ska lämna rekommendationer och slutsatser till regeringen i en slutrapport i slutet av 2014.

Sveriges mineralstrategi

Sveriges mineralstrategi antogs i februari 2013. Visionen för mineralstrategin är att ett långsiktigt hållbart användande av landets mineralresurser, i samklang med miljö-, natur- och kulturvärden, skapar tillväxt i hela landet och bidrar till att Sverige förstärker sin position som EU:s ledande gruv- och mineralnation.

I Sveriges mineralstrategi pekas 19 åtgärder ut i formen av regeringsuppdrag till myndigheter. Totalt är 50 miljoner kronor avsatta under perioden 2014–2016 för arbetet med mineralstrategin, vilket inkluderar utförandet av regeringsuppdragen.

Under 2013 har elva regeringsuppdrag lämnats till myndigheter för att genomföra åtgärder som pekats ut i mineralstrategin. Sammanlagt har cirka 29 miljoner kronor beslutats genom regeringsuppdragen. Ett av regeringsuppdragen har avslutats under 2013; Boverkets uppdrag att se över hinder för ökad bostadsproduktion kopplad till gruvnäringens expansion. I rapporten Hinder och förutsättningar för bostadsproduktion på gruvorter (dnr N2013/2521/FIN) analyseras bostadsmarknaden på dessa orter. Analysen visar att det är risken som bostadsmarknadens aktörer möter som är central för att förklara varför utbudet av bostäder inte möter efterfrågan i gruvkommuner.

I mineralstrategin pekas Tillväxtverket ut som ansvarig myndighet för att inrätta och genomföra ett nationellt program för stöd till kommuner och aktörer med regionalt utvecklingsansvar för att bättre kunna tillvarata utvecklingspotentialen vid stora investeringar från näringslivet. Tillväxtverket har sedermera inrättat programmet Samhandling vid stora investeringar och öppnat en projektutlysning. Vid utgången av 2013 hade tre projekt beviljats medel. Dessa omfattade en sammanlagd finansiering av cirka 11 miljoner kronor, varav ungefär 4 miljoner kronor är bidrag från Tillväxtverket. Programmet pågår fram till och med utgången av 2015 och ytterligare projekt kommer att beviljas medel.

Geologisk verksamhet

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har i uppdrag att bedriva behovsstyrd insamling och

tillgängliggörande av geologisk information och att svara för frågor om Sveriges geologiska beskaffenhet och mineralhantering. Det ingår i myndighetens verksamhet att bidra till att skapa goda förutsättningar för ett hållbart nyttjande av landets mineralresurser.

SGU tagit fram en branschspecifik vägledning för prövning av gruvverksamhet (dnr N2011/6890/FIN). Vägledningen ska vara ett stöd för såväl verksamhetsutövare som myndigheter.

SGU har förskjutit verksamhetens inriktning från att samla in uppgifter till att anpassa den information som redan finns tillgänglig i myndighetens databaser till användarnas behov.

SGU har under året intensifierat arbetet med att ta fram nya och anpassa befintliga webbaserade karttjänster till Inspire-direktivets genomförandebestämmelser avseende prestanda och tillgänglighet.

Sammanlagt har ett 80-tal nya produkter framställts, däribland nya kartor för jord, berg och grundvatten. Anpassade produkter såsom grävbarhetskartor, markstabilitetskartor, sårbarhetskartor samt tredimensionella kartor tas fram inom specifika områden. Under 2013 har 25 karteringsprojekt (av totalt 33) bedrivits med syfte att ta fram geologisk information för behoven i samhällsplaneringen.

Analys och slutsatser

Insatser för att förenkla för företagen

Sverige ska stå sig väl i internationell jämförelse

Sverige är fortsatt bland de främsta EU-medlemsstaterna i Världsbankens undersökningar Cost of Doing Business och the Global Government Effectiveness Rank. Målet att Sverige fram till 2020 ska fortsätta att vara bland de främsta EU-medlemsstaterna i ovan nämnda undersökningar.

Det ska finnas enkla verktyg för att starta och driva företag

Enkla och välanpassade verktyg är viktiga för att underlätta vardagen för företagen. Webbportalen verksamt.se är ett sådant verktyg. Statistik visar att antalet unika besökare av verksamt.se ökade under 2013. Utvärderingar från 2013 visar även att merparten av de som använder verksamt.se anser att portalen gör det enklare att starta och

driva företag. Målet syftar till att det ska finnas enkla verktyg och regler för att starta och driva företag.

Kostnaderna ska minska för företagen

Den metod som har valts för att följa upp de administrativa kostnaderna framöver är mindre resurskrävande och mer kostnadseffektiv än den tidigare metoden. En förutsättning för att det ska gå att följa utvecklingen av företagens administrativa kostnader med den nya metoden är att det görs beräkningar av kostnader i konsekvensutredningarna i större utsträckning än i dag.

Det ska vara enklare att lämna uppgifter

Ett förenklat uppgiftslämnande förväntas även minska företagens, men också myndigheternas, kostnader. Ett stegvis genomförande där Uppgiftslämnarutredningen enligt sina tilläggsdirektiv noga ska överväga behovet av ytterligare utredning innan åtgärder vidtas bör kunna leda till att ett system för företagens uppgiftslämnande kan vara på plats under första halvåret 2015.

Bättre förståelse för företagens villkor

Att underlätta företagets kontakter med kommuner och länsstyrelser och skapa större förståelse för företagets villkor är av stor vikt för att nå det övergripande målet, att skapa en märkbar förändring i företagets vardag. Ett viktigt verktyg i det arbetet har varit Tillväxtverkets och SKL:s utbildning Förenkla - helt enkelt. Antalet kommuner som har genomfört utbildningen visar, tillsammans med utvärderingarna, att de uppsatta målen för det kommunala förenklingsarbetet har uppnåtts för 2013.

En övervägande del av länsstyrelserna har även genomfört en utbildning om service och bemötande som Länsstyrelsen i Kronobergs län tagit fram inom ramen för sitt samordnade ansvar för förenklingsarbetet. Utifrån resultaten i länsstyrelsernas gemensamma brukarundersökning bedöms målet om att länsstyrelserna ska ha bättre förståelse för företagets villkor vara uppfyllt för 2013.

Servicen ska öka och handläggningstiderna minska

Insatserna som görs av länsstyrelserna bedöms som viktiga för att förbättra företagets kontakter med länsstyrelserna. För flera av insatserna tar det dock längre tid innan resultat

uppnås. För målen minskade handläggningstider och förbättrad service är det för tidigt att följa upp de genomförda insatserna.

Bättre konsekvensutredningar

Många regler som omger företagandet utgör viktiga spelregler på marknaden och har ett skyddsvärde. Samtidigt är det viktigt att regler utformas så att syftet nås på ett enkelt och kostnadseffektivt sätt. Ändamålsenliga och kostnadseffektiva regler gör att företag kan ägna mer resurser åt att driva och utveckla sina verksamheter.

Konsekvensutredningen är ett viktigt verktyg i arbetet med att utforma ändamålsenliga regler. Den nya metoden för att följa upp företagens administrativa kostnader kommer sannolikt att bidra till att kvaliteten på konsekvensutredningar höjs, eftersom större fokus riktas mot de uppskattningar och beräkningar som regelgivare gör i konsekvensutredningarna. Även Tillväxtverkets webbaserade verktyg förväntas bidra till ökad kvalitet på konsekvensutredningarna. En av förutsättningarna för att nå framgång i arbetet med konsekvensutredningar är att det finns tydliga rutiner för detta på departement och myndigheter och att arbetet prioriteras.

Uppföljning av förenklingsförslag från näringslivet

Förenklingsförslag från näringslivet ger en viktig prioritering och inriktning av arbetet. Förslagen handlar t.ex. om bättre stöd och bemötande från kommuner och myndigheter samt samordnade inspektioner och minskat uppgiftslämnande. Genom dialoger med olika branscher nås insikter om vilka förenklingsåtgärder som har stor betydelse. Det är också angeläget att underlätta för företagen att lämna in förslag samt att förslagen följs upp och att återkoppling till ingivaren sker. Tillväxtverkets förslagssidor på enklareregler.se utgör ett led i detta arbete.

Förenklingsarbetet inom EU och OECD

Förenklingsarbetet på EU-nivå är ett långsiktigt arbete som kräver kontinuerligt fokus för att ge resultat. Arbetet är i dag en naturlig del av EU:s samlade näringspolitik och finns med i bl.a. Small Business Act och EU:s ramprogram för konkurrenskraft (COSME). Förenklingsåtgärder som t.ex. att stärka arbetet med konsekvensutredningar på EU-nivå, är fortsatt aktuellt för att stärka tillväxten i Europa.

De initiativ som tas av OECD är viktiga för att driva arbetet med regelkvalitet och regelreformer framåt.

Kapitalförsörjning

Ramvillkor har stor betydelse för företagens finansieringsmöjligheter.

Almis verksamhet visar att statliga marknads-kompletterande insatser spelar en viktig roll, t.ex. i tider av finansiell instabilitet såsom 2009. Sammanslagningen av Almi och Innovationsbron den 1 januari 2013 syftade bl.a. till att bättre kunna tillgodose behov av marknads-kompletterande finansiering i tidiga utvecklingskedan i hela landet. Integrationen av de båda organisationerna sker planenligt och parallellt har Almi ökat kostnadseffektiviteten i organisationen vilket skapat utrymme att öka den operativa verksamheten. Almis finansieringsverksamhet visar gott resultat och bedöms bidra till tillväxt i befintliga företag och till att nya företag startas.

De statliga kapitalförsörjningsinsatserna kan i viss mån anpassas efter konjunkturförhållanden, branschförhållanden och geografiska förutsättningar. I grunden bygger de statliga finansieringsinsatserna dock på att komplettera den privata marknaden.

Inlandsinnovation AB har fokuserat på relevanta områden för marknads-kompletterande finansiering i norra Sverige. Norrlandsfondens ökade utlåning jämfört med föregående år visar att det finns en efterfrågan på lånefinansiering utöver vad bankerna tillhandahåller och att statlig lånefinansiering därmed har en viktig roll att fylla.

Riksrevisionen menar i en granskning av statens riskkapitalförsörjning till företag (RiR 2014:1) att dagens system är svåröverskådligt och att det i begränsad utsträckning når företag i tidiga utvecklingsfaser. Vidare menar Riksrevisionen att stora delar av kapitalet är ”inlåst” genom begränsningar i uppdrag till vissa regioner och branscher. Regeringen delar denna kritik och menar att staten har en viktig roll i att öka utbudet av marknads-kompletterande riskkapital i tidiga företagsfaser där privata aktörer inte medverkar i tillräcklig utsträckning. Regeringen har för avsikt att genomföra förändringar i det statliga systemet för kapitalförsörjning för att bättre möta behovet av marknads-kompletterande företagsfinansiering

och därmed stärka förutsättningarna för näringslivsutveckling och kommersialisering av innovationer.

Information och rådgivning

Almi ska i ökad utsträckning upphandla externa rådgivare samt vidareutveckla verksamheter där rådgivning sker från företagare till företagare, exempelvis genom mentorskap. Detta i syfte att möjliggöra mer specialiserad och efterfrågestyrd rådgivning till Almis kunder. Vidare ska Almi ha en tydligare global ansats inom alla affärsområden och i ökad utsträckning rikta sin verksamhet till företag med tillväxtpotential, samt fortsatt prioritera kvinnor och personer med utländsk bakgrund i sin verksamhet. Almi utvecklar kontinuerligt verksamheten för att motsvara företagets behov. Almis insatser bedöms bidra till att främja fler och växande företag. Tillväxtverkets informationsinsatser bidrar till att stimulera entreprenörskap och företagsutveckling genom att sprida information både generellt och riktat till vissa målgrupper och branscher.

Som framgår under avsnittet Förenkla för företagen så har verksamt.se många nöjda besökare och bedömningen är att berörda myndigheters arbete med att utveckla verksamt.se visar gott resultat och bidrar till att underlätta myndighetskontakterna för blivande och befintliga företagare.

Det är positivt att Tillväxtverket verkar för regional kännedom och förankring genom att arbeta med regionala partnerskap, exempelvis Almi och regionförbund i sitt program för affärsutvecklingscheckar. Vad gäller programmets nya del om förberedelse för internationalisering anses viss överlappning uppstått med Sveriges export- och investeringsråds (Business Swedens) verksamhet vilket inte är effektivt.

Övriga främjandeinsatser

Särskilda insatser har riktats mot grupper där det finns stor potential för ökat företagande eller grupper som inte fått del av företagsfrämjande insatser i samma utsträckning som andra. Insatser har riktats till gruppen kvinnor, till unga kvinnor och män och till kvinnor och män med

utländsk bakgrund. Bedömningen är att de riktade insatserna har bidragit till att stärka förutsättningarna för personer i dessa grupper att driva företag. Satsningen på ambassadörer för kvinnors företagande har synliggjort kvinnor som företagare och skapat förebilder för framför allt unga personer.

I arbetet med de riktade insatserna har Tillväxtverket och Almi haft huvudansvar för genomförandet. Det har skett i samarbete med många olika aktörer som har betydelse för företagare i olika faser. På så sätt har de riktade insatserna bidragit till att kunskaper om gruppernas förutsättningar har spridits samt att den potential som ett ökat företagande i grupperna innebär synliggjorts. Detta har stärkt förutsättningen för att aktörer som på olika sätt har betydelse för företagandet ska fortsätta att bidra till utvecklingen av företagandet i grupperna.

Almi och Tillväxtverket har under flera år arbetat med att anpassa sina generella verksamheter så att de bättre når ut till och möter behoven hos gruppen kvinnor, hos unga kvinnor och män och hos kvinnor och män med utländsk bakgrund. De riktade insatserna, i kombination med tydligare rapporteringskrav, har bidragit till att stärka aktörerna i deras arbete med att bättre möta olika gruppers efterfrågan. Till exempel har Tillväxtverket agerat aktivt för att få in företag som leds av kvinnor i affärsutvecklingsprogrammet.

Insatser som syftar till att utveckla besöksnäringen utgör en del av regeringens näringspolitik. För att öka konkurrenskraften i besöksnäringen och få fler besökare behöver fler hållbara produkter och upplevelser, t.ex. inom ekoturism, utvecklas och marknadsföras. Även samarbete behöver utvecklas mellan olika aktörer på olika nivåer i samhället inom t.ex. natur och kulturmiljö, evenemang, kulturella verksamheter, värdskap, fysisk miljö och infrastruktur. Initiativ och insatser som främjar besöksnäringens utveckling återfinns inom flera politikområden bl.a. inom kultur-, miljö-, friluftslivs- och landsbygdspolitiken samt den regionala tillväxtpolitiken. På turismområdet ansvarar Tillväxtverket för inkvarteringsstatistik, kunskapsbildning, strategiskt samverkansarbete, destinationsutveckling och insatser för ökad kvalitet och hållbarhet. V.S. VisitSweden AB marknadsför Sverige som turistland utomlands. Tillväxtverkets och VisitSwedens arbete bedöms

ha bidragit till den positiva utvecklingen av turismen i Sverige.

Övriga satsningar som gjorts på specifika branscher har inriktats mot branscher där det behövs specifika kunskaper, branscher som är nya eller befinner sig i omvandling eller branscher som är särskilt viktiga för att bidra till hållbar tillväxt, såsom kulturella och kreativa näringar, miljödriven näringslivsutveckling och entreprenörskap inom vård och omsorg.

Handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar där Tillväxtverket varit huvudaktör har bl.a. stärkt samverkan mellan närings- och kulturliv i Sveriges regioner och utvecklat kunskap om branscherna som är på frammarsch, både inom Sverige, EU och globalt. Såväl de kulturella och kreativa sektorerna som deras varor och tjänster har egenskaper som behöver förstås för att underlätta export och internationalisering. Även kunskap om immateriella rättigheter har betydelse. Tillväxtverkets arbete har givit viktiga bidrag till kunskapsutvecklingen på området.

Tillväxtverkets och de andra statligt stödda aktörernas insatser inom miljöteknikstrategin bedöms bidra till att öka förutsättningarna för utveckling av varor och tjänster inom miljöteknikområdet samt export av dessa.

De insatser som riktat sig mot särskilda branscher har gett kunskap om branscherna som utgör en viktig förutsättning för att statens insatser ska möta framtida utvecklingsbehov.

Gruvning

Priserna på många viktiga metaller sjönk under 2013, en utveckling som har fortsatt under 2014, och bolagen i gruvbranschen hade under året generellt lägre lönsamhet än under 2012. Flera av de etablerade bolagen fortsatte ändå det planerade arbetet med att expandera sina verksamheter under 2013, medan de mindre nystartade bolagen redovisade finansiella svårigheter.

Sveriges mineralstrategi bidrar till förbättrad dialog

En central del i arbetet med genomförandet av mineralstrategin är att skapa platser för dialog, kunskapsutbyte och möjligheter till samverkan. Flertalet av de i strategin lanserade åtgärderna har dialog och samverkan som gemensam

nämnamnare. Det är dock för tidigt för att kunna redovisa något samlat resultat för de aktiviteter och satsningar som genomförts eller påbörjats inom strategins ram.

Geologisk information bidrar till ökad tillväxt i hela landet

Kvalitetssäkrad geologisk information är nödvändig för att tillgodose samhällets och näringslivets behov. Beslut som rör samhällsplanering, infrastruktursatsningar, naturresursutvinning, naturvård och arbetet med att nå miljökvalitetsmålen medför ett behov av kvalificerad geologisk information. Användningen av SGU:s tjänster har ökat kraftigt de senaste åren. Vidare är SGU en viktig remissinstans inom ramen för sitt ansvarsområde. Myndigheten yttrar sig över ett stort antal remisser och denna typ av ärenden ökar kraftigt.

Den särskilda satsning som har pågått under flera år med att ta fram nya kartprodukter tillsammans med ett förbättrat webbaserat utbud har vidareutvecklats under 2013. Arbetet med anpassade digitala produkter bidrar till en förbättrad geologisk information i samhället. Satsningen visar på myndighetens kompetens när det gäller innovation inom området geografiska informationssystem (GIS). Regeringen avser därför att särskilt följa SGU:s arbete med att förbättra tillgängligheten till databaser och webbaserade tjänster.

Regeringen gör bedömningen att det kontinuerliga arbetet med kvalitetssäkring av insamlad geologisk information ger goda förutsättningar för ett hållbart och ansvarsfullt nyttjande av Sveriges naturtillgångar samt för fysisk planering.

Den stora efterfrågan på produkter och kunskap från SGU visar att myndighetens verksamhet fyller ett behov. SGU:s fortlöpande kommunikation med myndigheter och verksamhetsutövare kring framtagna vägledningsdokument leder till en bättre förståelse och samsyn kring regelverket.

Tillkännagivanden

Riksdagen har uppmanat regeringen att inrätta en myndighetsgemensam portal för rådgivning samt registrerings- och tillståndsförfarande vid företagsstart (rskr. 2009/10:226, bet

2010/11:NU). Den 15 december 2011 uppdrog regeringen åt Tillväxtverket, Bolagsverket och Skatteverket att vidareutveckla den myndighetsgemensamma företagarportalen verksamt.se i linje med tillkännagivandet. Flera delrapporter har lämnats. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2015.

3.5.3 Innovation och förnyelse

För att främja innovation och förnyelse genomförs ett flertal åtgärder. Under utgiftsområde 24 Näringsliv innefattar detta till exempel insatser för att stärka näringslivets innovationsförmåga genom att stimulera behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga samt marknadskompletterande stöd till kommersialisering i nya eller växande kunskapsbaserade företag där den privata marknaden verkar i begränsad omfattning. Vidare är statens roll att tillhandahålla ett väl fungerande system för hantering av immateriella tillgångar av avgörande betydelse för svensk innovationskraft. Innovationsfrämjande insatser genomförs även inom ramen för den regionala tillväxtpolitiken, se utgiftsområde 19 Regional tillväxt avsnitt 2.5.

Arbetet under utgiftsområde 24 Näringsliv sker dels genom riktade insatser dels genom myndigheter och bolag såsom Verket för innovationssystem (Vinnova), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Patent- och registreringsverket (PRV), Patentbesvärshöjningen (PBR), Patentombudsutskottet och RISE Research Institutes of Sweden AB (Rise) samt Almi Företagspartner AB (Almi).

Resultat

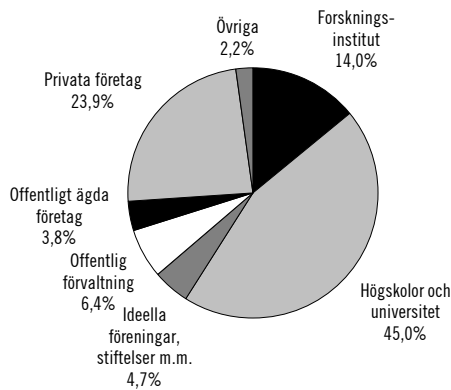
Resultat av arbetet med att stärka innovationskraften via insatser under utgiftsområde 24 Näringsliv redovisas i form av centrala prestationer av myndigheter och andra aktörer. Särskild resultatinformation, t.ex. genom utvärderingar, redovisas då sådan finns tillgänglig.

Behovsmotiverad forskning och ökad innovationsförmåga

Stöd till forskning och innovation för stärkt konkurrenskraft

Vinnova har till uppgift att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem. Myndigheten ska verka för nyttiggörande av forskning för att uppnå hållbar tillväxt och stärka Sveriges konkurrenskraft. För detta genomför Vinnova olika insatser för att stimulera samverkan mellan näringsliv, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet.

Diagram 3.1 Fördelning av beviljade medel från Verket för innovationssystem 2013

Källa: Vinnova, Årsredovisning 2013.

Under 2013 beviljade Vinnova 2 412 forsknings- och innovationsprojekt bidrag med totalt cirka 2 380 miljoner kronor. Det är en ökning med 173 miljoner kronor jämfört med föregående år. Kravet på medfinansiering innebär att beviljade medel generellt växlar upp till mer än det dubbla. Jämfört med föregående år har den andel som beviljats privata företag, universitet och högskolor samt forskningsinstitut ökat.

Antalet utlysningar om projektfinansiering från Vinnova har ökat från 2011, vilket också återspeglas i antalet mottagna ansökningar. Skillnaden mellan 2010 och 2011 beror främst på ändrade rutiner som innebär att antalet ansökningsomgångar under ett år har ökat. Andelen beviljade ansökningar varierar över åren

beroende på typ av program, målgrupp och omfattning. Den stigande nivån på anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* bidrar vidare till den ökade hanteringen kopplat till myndighetens program och utlysningar. Under 2013 minskade antalet program och utlysningar jämfört med föregående år, samtidigt fortsatte hanteringen av ansökningar, bas-, läges- och slutrapporter och utbetalningar att öka (se tabell 3.12).

Inom ramen för Vinnovas arbete med strategi och analys har myndigheten tagit fram 50 rapporter och andra publikationer under 2013. Dessa används som underlag för satsningar på forskning, utveckling och innovation via Vinnova men även för Regeringskansliet, regioner och andra aktörer inom forsknings- och innovationssystemet. Vidare låter Vinnova kontinuerligt externa utvärderare följa upp de program som myndigheten hanterar. Utöver detta genomför Vinnova effektanalyser för att löpande utveckla verksamheten. Två effektanalyser har enligt uppdrag redovisats till Regeringskansliet under 2014. Den ena avser Vinnovas program Innovationer för framtidens hälsa och den andra avser myndighetens insatser för att uppnå innovationsdriven tillväxt i små och medelstora företag.

Programmet Innovationer för framtidens hälsa har som främsta syfte att stärka behovs- och innovationsfokus inom den nyfikenhetsdrivna forskningen, skapa framgångsrika exportföretag inom hälsosektorn i Sverige samt att på sikt leda till ökad livskvalitet och hälsa i befolkningen. I effektanalysen gör Vinnova bedömningen att flertalet projekt inom ramen för programmet har utvecklats positivt utifrån ett innovationsperspektiv och två projekt har visat på hälsoekonomiska effekter.

Tabell 3.12 Insatser kopplat till forskning och innovation 2009–2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Program	93	92	85	95	84
Utllysningar	31	27	146	162	134
Mottagna ansökningar	2 816	1 818	2 287	2 720	3 826
Beviljade ansökningar	1 090	798	847	1 224	1 398
Bas-, läges- och slutrapporter	3 643	3 564	3 512	4 092	4 821
Utbetalningar till projekt	1 885	1 897	2 951	3 457	3 730

Vinnovas insatser för innovationsdriven tillväxt i små och medelstora företag har genomförts inom ramen för programmen Forska och Väx, VinnNu och Eureka, numera samlat inom programmet Innovativa SMF. Vinnovas effektanalys visar att det har skett en betydande tillväxt i de finansierade företagen och att Vinnovas insatser kan ha bidragit till en del av denna tillväxt. Vinnova konstaterar vidare att det finns betydande utmaningar i att isolera effekterna av myndighetens insatser, men att fortsatt systematisk uppföljning och utvärdering kan bidra till att minska osäkerheter i analysen.

Tillväxtnalys har utvärderat programmen Forska och Väx samt VinnNu för perioden 2006–2010. Båda programmen riktar sig till små och medelstora företag. Inom ramen för Forska och Väx kan företag som bedöms kunna skapa tillväxt och samhällsnytta baserat på innovation söka medel till förstudier och utvecklingsprojekt. VinnNu riktar sig till unga företag med en nyutvecklad vara eller tjänst och målet är att förbereda företagen för kommersialisering och bli mer investeringsfärdiga. Jämfört med den undersökta kontrollgruppen i utvärderingen kan Tillväxtnalys inte se några signifikanta skillnader för antal anställda eller arbetskraftsproduktivitet i företag som har fått stöd. När det gäller omsättning noterades en positiv effekt för företag med upp till 20 anställda. Utvärderingen hittar inte några positiva effekter för efterfrågan på arbetskraft med postgymnasial utbildning eller andelen arbetstagare med forskartjänster. För att underlätta framtida effektutvärderingar lyfter Tillväxtnalys fram vikten av tydliga mål för stöden.

Forskare på Handelshögskolan i Stockholm har också genomfört en uppföljning av programmet VinnNu. Enligt denna uppföljning har de företag som beviljats medel attraherat mer kapital, ökat sin omsättning och antalet anställda

mer än en kontrollgrupp efter sju år. En förklaring till dessa resultat som förs fram i uppföljningen är att finansieringen från Vinnova kan ge företagen en kvalitetsstämpel och signalvärde som gör det lättare för dem att attrahera kunder, kapital och kompetens.

Internationellt forskningssamarbete

Vinnova har fungerat som expertstöd i Regeringskansliets arbete med EU-förhandlingarna av ramprogrammet för forskning och innovation, Horisont 2020, som avslutades under 2013. Se mer om Horisont 2020 under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 8.3.

Vinnova har dessutom arbetat med att förbereda svenska aktörer för deltagande i det nya ramprogrammet. Under 2013 besökte mer än 4 000 personer de 84 informations- och rådgivningsevenemang om Horisont 2020 som Vinnova genomförde. Under 2013 har arbetet inletts med att etablera EU-samordningsfunktionen som samlar Statens energimyndighet, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Rymdstyrelsen, Vetenskapsrådet och Vinnova för bl.a. samordning av svenskt deltagande i europeiska partnerskapsprogram.

Vinnova har också till uppgift att stimulera internationellt samarbete som stärker svensk forskning och innovation samt bidrar till nytta för Sverige. Den stora satsningen på strategiska innovationsområden syftar bl.a. till att skapa internationellt konkurrenskraftiga forsknings- och innovationsmiljöer som ska trygga långsiktig internationell konkurrenskraft. Utöver detta bedrivs även bilaterala samarbeten. Vinnova har skapat kontakter och möjliggjort samarbetsprojekt mellan forskare och företag i Sverige och t.ex. Kina, Indien, Brasilien och Japan. Under året har bland annat en utlysning genomförts inom ramen för programmet

Internationell samverkan för miljöinnovationer tillsammans med Energimyndigheten och kinesiska Ministry of Science and Technology och en gemensam utlysning med Vetenskapsrådet och Department of Biotechnology i Indien.

Den nationella innovationsstrategin

Den nationella innovationsstrategin beslutades hösten 2012. Det första året att implementera strategin var 2013. Innovationsstrategin handlar om att på bredden utveckla förutsättningarna för innovation och inbegriper därför insatser inom ett flertal politikområden. En åtgärd har varit att förbereda uppföljningen av strategin, som baseras på två rapporter från Vinnova respektive Tillväxtanalys.

Den rapport som Vinnova sammanställt beskriver policyutvecklingen inom innovationsstrategins sex delområden, och konstaterar att det hos de närmast involverade myndigheterna finns aktiviteter till stöd för en fortsatt utveckling av innovationskraften.

Tillväxtanalys rapport väljer ut ett antal indikatorer för att möjliggöra en jämförelse av det svenska innovationsklimatets utveckling med utvecklingen internationellt. Då det tar tid att uppdatera statistiken som indikatorerna bygger på beskriver den här rapporten inte direkta resultat av innovationsstrategin, men den ger en möjlighet att följa utvecklingen. Bland områden med utvecklingspotential nämns exempelvis fallande studieresultat, svag handelsutveckling och att de offentliga e-tjänsterna inte alltid motsvarar medborgarnas krav. Bland svenska styrkeområden nämns innovationshöjden i nya varor och tjänster, hög digitalisering av offentlig sektor och att vi har ett diversifierat näringsliv med nära samarbete mellan tjänsteföretag och tillverkningsindustri.

Strategiska kompetensmedel vid forskningsinstitut

Industriforskningsinstitutet under Rise ska vara internationellt konkurrenskraftiga och verka för hållbar tillväxt i Sverige genom att stärka näringslivets konkurrenskraft och förnyelse. Under 2013 uppgick de direkta intäkterna från näringslivsuppdrag till nästan 1,6 miljarder kronor. Utöver dessa direkta intäkter uppskattas näringslivet bidra med en lika stor summa ”in kind”. I praktiken är uppväxlingen betydligt större om man ser till de nya produkter,

processer, tjänster, affärsmodeller och industriell nytta som är ett resultat av verksamheten.

Institutet har använt 44 miljoner kronor av den statliga finansieringen för särskilda satsningar till stöd för små och medelstora företag. Rise deltog t.ex. tillsammans med små och medelstora företag i 25 projekt inom ramen för Vinnovas program Forska och Väx och i 47 EU-projekt. Sammantaget stod små och medelstora företag för 445 miljoner kronor av institutets näringslivsintäkter.

Institutet fortsätter att växa och under 2013 uppgick det totala antalet anställda till 2 321 personer, varav 801 kvinnor och 1 520 män. Staten finansierade Rise med totalt 599 miljoner kronor i strategiska kompetensmedel 2013 (anslag 1:3 *Institutets strategiska kompetensmedel m.m.*). Av dessa medel öronmärktes 100 miljoner kronor för etablering av ett nytt institut för hållbar processutveckling och katalys i Södertälje, SP Process Development (SPPD).

SPPD utvecklas positivt och verksamheten hade 39 anställda den 31 december 2013. SPPD deltar i ett flertal forsknings- och innovationsansökningar (nationellt och inom EU) och har under året fått anslag godkända från Formas och Vinnova. SPPD har totalt godkända ansökningar på 41 miljoner kronor vilka fördelas över de kommande fyra åren. Under året har SPPD säkrat 11,3 miljoner kronor i näringslivsintäkter.

Under 2013 ökade institutets totala omsättning med 6 procent, motsvarande 150 miljoner kronor, till totalt 2 779 miljoner kronor. Ökningen sker inom samtliga intäktslag. Cirka 16 procent utgörs av internationella intäkter. Intäkterna från offentliga forskningsfinansiärer ökade med 15 procent från 440 till 505 miljoner kronor. En anledning till detta är bland annat att institutet varit mycket framgångsrika i ansökningsomgångarna till det nya programmet för strategiska innovationsområden som Vinnova tillsammans med Formas startat under 2013. Av de i den första omgången beviljade fem projekten koordinerar institutet i Rise-gruppen två och deltar aktivt i övriga tre.

Institutet har även varit framgångsrika i Vinnovas satsning på utmaningsdriven innovation. Under 2013 har institutet beviljats initieringsstöd för 18 initiativ av de 57 projekt som beviljades. De medel avsätts på statsbudgeten för bidrag i form av strategiska

kompetensmedel uppgick till 21,5 procent av Rise totala omsättning.

Totalt omsatte EU-projekt hos Rise omkring 300 miljoner kronor, vilket är cirka 11 procent av omsättningen. Dessa medel är fördelade på 190 projekt varav 22 koordineras av institut i Rise. Instituterna har använt sammanlagt 49 miljoner kronor av de strategiska kompetensmedlen för att medfinansiera EU-projekt. Utöver projekt i sjunde ramprogrammet för forskning, teknisk utveckling och demonstration (FP7) deltar Rise i ungefär 100 projekt inom andra europeiska program, bland annat strukturfondsprogrammen och ramprogrammet för konkurrenskraft och innovation (CIP), varav 17 koordineras av Rise.

Under 2013 har instituten under Rise publicerat cirka 650 granskade artiklar i tekniska och vetenskapliga tidskrifter samt vid konferenser.

Kommersialisering

Almi Företagspartner AB (Almi) förvärvade Innovationsbron AB i januari 2013. Sammanslagningen innebär att Almi har fått ett tydligare och mer omfattande uppdrag att stödja företag i tidiga skeden med hög tillväxtpotential. Almi har bidragit till att 717 (621) innovativa idéer har kommersialiserats, en ökning med 15 procent jämfört med 2012.

Under 2013 ökade antalet kunder som tog del av Almis innovationsrådgivning och uppgick till 5 800, vilket motsvarar drygt en fjärdedel av all rådgivning som erbjöds av Almi. Almis finansiering till innovationsprojekt uppgick till 93 miljoner kronor fördelade på 67 miljoner kronor till s.k. innovationslån och 26 miljoner kronor i förstudiemedel, t.ex. för utvärdering av en idéns kommersialiseringspotential.

Inom ramen för de särskilda insatserna för kvinnors företagande har Almis innovationsfinansiering, på motsvarande sätt som tidigare år, förstärkts med 10 miljoner kronor. Andelen kvinnor som har fått del av Almis innovationsfinansiering uppgick till cirka 22 procent, vilket är en ökning jämfört med 2012. Almi har även fungerat som distributionskanal för andra aktörer som främjar innovation, exempelvis förmedlar Almi innovationscheckar och immaterialcheckar från Vinnova respektive PRV.

Under 2013 har Almi ansvarat för det statliga inkubatorprogrammet. Under 2013 ingick 42 inkubatorer i programmet. Dessa utvärderade cirka 4 000 företag och idéer för att slutligen anta 291. Vid årsskiftet 2013/14 fanns 452 företag och 94 projekt i inkubatorerna. Antalet anställda i företag som sitter i eller har suttit i inkubatorer uppgick vid utgången av 2012 till cirka 5 200 personer. Dessa företag omsatte 4,5 miljarder kronor under 2012. Inom ramen för programmet lämnar Almi resultatbaserad driftsfinansiering. År 2013 uppgick denna till 72 miljoner kronor fördelat på 25 inkubatorer. Resultat från Almis såddkapitalverksamhet redovisas under rubriken Kapitalförsörjning, avsnitt 3.5.2.

Immaterialrätt

PRV är en avgiftsfinansierad myndighet vars ekonomiska mål för verksamheten är full kostnadstäckning. Antalet nationella patentansökningar ökade med 2,4 procent under 2013 medan antalet inkomna nationella varumärkesansökningar minskade med 5,9 procent. Antalet nationella ansökningar inom områdena uppgick 2013 till 2 495 (patent) respektive 8 780 (varumärken).

Tillsammans med Vinnova fortsatte PRV under 2013 att genomföra insatser som stärker små och medelstora företags förmåga till affärsstrategisk hantering av immateriella tillgångar. Ett flertal kompetensutvecklingsinsatser har genomförts under året, där PRV har nått ut till över 300 rådgivare. Kompetensutvecklingen har skett dels genom seminarier runt om landet, men också genom en skräddarsydd utbildning för innovationsrådgivare.

Patentombudsmyndigheten är en avgiftsfinansierad myndighet vars ekonomiska mål för verksamheten är full kostnadstäckning. Under 2013 auktoriserades elva ombud av nämnden och i två fall har Patentombudsmyndigheten beslutat om att upphäva auktorisation. Vidare auktoriserades ett ombud av Kammarrätten efter överklagande av beslut om nekande av auktorisation av Patentombudsmyndigheten. Vid bildandet av patentombudsregistret 2010 uppskattades att registret skulle omfatta cirka 500 ombud och vid utgången av 2012 var 397 patentombud

auktoriserade. Antalet auktoriserade ombud ökade med enbart 10 ombud under 2012 och det tyder på att antalet ansökningar kommer att ligga på en mycket låg och konstant nivå under de kommande åren.

PBR överprövar PRV:s beslut i ärenden enligt patentlagen (1967:837), mönsterskyddslagen (1970:485), varumärkeslagen (2010:1877), namnlagen (1982:670) samt lagen (1991:1559) med föreskrifter på tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden (1991:1559). PBR:s genomsnittliga handläggningstid för patentmål ligger liksom förra året över ett år och sex månader. Handläggningstiden för övriga mål ligger under ett år.

PBR ska i mån av resurser ställa patenträttslig och teknisk sakkunskap till de allmänna domstolarnas förfogande. Under en följd av år har någon ledamot från PBR deltagit i nära nog varje patentmål som avgjorts i allmän domstol. Under 2012 tvingades dock PBR till följd av resursbrist att upphöra med sitt engagemang i de allmänna domstolarnas patentmål. Under 2013 kunde PBR däremot, tack vare att ytterligare medel tillfördes domstolens anslag, återuppta denna uppgift.

Miljöteknik

I september 2011 presenterade den förra regeringen en miljöteknikstrategi för att stödja förutsättningarna för utveckling och export av svensk miljöteknik. Sammanlagt avsattes 400 miljoner kronor under perioden 2011–2014 för insatser inom strategin. Satsningen omfattade hela kedjan från forskning och utveckling till export och kompletterade med särskilda insatser redan pågående arbete.

Ett antal myndigheter och andra aktörer med statligt uppdrag har under perioden fått sammanlagt ett tjugotal uppdrag inom ramen för strategin. En av de insatser som har genomförts inom ramen för strategin var ett förnyat och utvidgat mandat till regeringens särskilde samordnare för miljötekniksamarbete (IMT). Strategin syftade också till att öka samverkan mellan aktörer som verkar inom området, bl.a. ökad samverkan mellan statliga aktörer i syfte att göra det tydligare och underlätta för företag som söker statlig rådgivning eller finansiering.

Tillväxtanalys har haft i uppdrag att löpande följa och utvärdera genomförandet av miljöteknikstrategin. Utvärderingen omfattar såväl genomförandets processer och organisering som resultat och effekter av insatserna. Tillväxtanalys har hittills redovisat arbetet i ett antal delrapporter. Några exempel på direkta utfall av strategin är ett hundratal projekt, ett stort antal exportfrämjande processer, flera svenska och internationella samverkanskonsortier och flera långt gångna kandidater för innovationsupphandlingar.

För många insatser har resultat och effekter ännu inte kunnat beläggas i någon större utsträckning. Resultat som kan ses hittills finns i insatser med fokus på snabba resultat, särskilt de exportorienterade uppdragen. Några exempel på resultat är ökade kunskaper om exportmarknader, produkter som anpassats för exportmarknader, affärsrelationer som etablerats eller utvecklats, samverkan mellan svenska och internationella partners, utvecklade inkubationsprocesser och utländska direktinvesteringar i Sverige som har underlättats. I utvärderingen gör Tillväxtanalys bedömningen att det finns förutsättningar för att merparten av uppdragen ska kunna uppnå avsedda effekter. För merparten av uppdragen kommer det att dröja innan effekter kan påvisas och externa faktorer kan spela en avgörande roll i om man kommer att lyckas.

Tillväxtanalys har genomfört en särskild analys av tre uppdrag inom ramen för strategin; ett uppdrag till Tillväxtverket att arbeta med affärsutveckling inför internationalisering, ett uppdrag till Business Sweden att arbeta med exportfrämjande riktat mot små företag samt Regeringskansliets internationella miljötekniksamordning (IMT). Enligt analysen har 287 unika företag hittills deltagit i dessa tre insatser. Av dessa företag är 78 procent små, dvs. har under 50 anställda, och 12 procent är medelstora med upp till 250 anställda. Insatserna berör totalt cirka 6 000 anställda i de små och medelstora företagen. De branscher som de deltagande företagen kommer från är framförallt tillverkande industri och konsultverksamhet.

Analys och slutsatser

Ett dynamiskt näringsliv med innovativa företag är avgörande för den långsiktiga

produktivitetsutvecklingen och därmed för hållbar tillväxt och framtida välbefinnande. Därför är insatser för att främja dynamik i näringslivet och skapa bästa möjliga innovationsklimat centrala för att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag i hela landet.

Ett antal av de indikatorer som redovisas under avsnitt 3.5.1 visar på en vikande trend för innovation bland svenska företag. Till exempel har näringslivets forsknings- och utvecklingsutgifter minskat som andel av BNP under senare år, men varit i stort sett oförändrade i absoluta tal. Vidare minskar andelen företag med innovationsverksamhet och företag med innovationssamarbeten, liksom andelen av företagets omsättning som härrör från nya produkter. Insatser bör därför genomföras för att bidra till en ökad innovationsförmåga i Sverige.

Innovationsförmåga innebär att kunna omsätta kunskap, kompetens och idéer i nya lösningar för att möta behov och efterfrågan. Staten genomför insatser för att stimulera både utbud och efterfrågan på nya lösningar. Utbudsperspektivet handlar om olika former av stöd för utveckling av ny kunskap eller andra innovationsaktiviteter, liksom skydd av immateriella tillgångar. Det kan t.ex. också handla om initiativ för att vidareutnyttja offentliga data. Stimulanser av efterfrågan syftar till att öka efterfrågan på nya lösningar, t.ex. genom innovationsupphandling, standardisering och lagstiftning.

Den nationella innovationsstrategin har utarbetats i bred dialog med många aktörer. En kontinuerlig dialog, t.ex. mellan arbetsmarknadens parter, lärosäten, myndigheter och politiska företrädare, är en viktig förutsättning för en utvecklad politik på området. Ett central verktyg för fortsatt dialog kommer vara det innovationsråd under ledning av statsministern som regeringen avser att inrätta. Inom ramen för innovationsrådets arbete ska en uppdaterad innovationsstrategi utvecklas.

Vinnova bidrar till effektiva och starka innovationssystem

Vinnova är en central aktör för att stimulera utvecklingen av ett dynamiskt näringsliv med innovativa företag. Verket är involverat i stora delar av statens insatser för att stärka

innovationskraften i samhället genom att möjliggöra samarbeten samt stötta och påskynda innovativa processer. Ett exempel som också tidigare har lyfts fram är Vinnovas program Vinnväxt, vilket OECD konstaterat är en mycket lyckad modell för att använda strategisk forskning och investeringar i innovation för att stärka regionala innovationsmiljöer och förbättra fokus på kommersialisering i forskningsmiljöer.

För att statliga investeringar i forskning och utbildning ska leda till ökad effektivitet i det svenska innovationssystemet, ökat nyttiggörande av forskningsresultat och på sikt till tillväxt och samhällseffekter är ett helhetsperspektiv och en utvecklad integration av utbildning, forskning och innovation nödvändig. I forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2012/13:30) föreslogs att Vinnova tillsammans med forskningsråden skulle få i uppdrag att utforma metoder och kriterier för bedömning av kvalitet och prestation i samverkan med det omgivande samhället och att Vinnova efter ett ansökningsförfarande ska fördela medel till lärosätenas anslag för forskning och forskarutbildning. Vinnova föreslogs också få i uppgift att stödja universitet och högskolor i deras strategiska arbete med samverkan med det omgivande samhället. I egenskap av forskningsfinansierare har Vinnova också en kvalitetsdrivande roll.

Den kontinuerligt ökade bidragshanteringen vid Vinnova förväntas fortsätta att öka i takt med de anslagsökningar som beräknas till följd av forsknings- och innovationspropositionen, se tabell 3.13. Hittills har de totala verksamhetskostnaderna inte stigit i samma takt som den ökade programhanteringen; förberedelser, utlysningar, hantering av ansökningar, utbetalningar samt uppföljning och utvärdering. Regeringen gör därför bedömningen att myndigheten har utvecklat arbetssätt för att hantera den ökande arbetsbördan. Det har hittills medfört att Vinnova har genomfört ökade insatser utan att kostnaderna för verksamheten har stigit i samma utsträckning.

Tabell 3.13 Ökade insatser för forskning och innovation inom utgiftsområde 24 Näringsliv 2013–2016

Tusental kronor

	2013	2014	2015	2016
Utmaningsinriktade strategiska innovationsområden	75 000	175 000	225 000	225 000
Deltagande i partnerskapsprogram inom Horisont 2020	0	100 000	100 000	200 000
Ökad tillgänglighet till test- och demonstrationsanläggningar	50 000	50 000	50 000	50 000
Gruv-, mineral- och stålforskning	25 000	30 000	50 000	100 000
Kvalitet och prestation i lärosätenas externa samverkan	30 000	50 000	60 000	60 000
Industriforskningsinstitutens strategiska kompetensutveckling	25 000	85 000	115 000	125 000
Institut för hållbar processutveckling och katalys	100 000	40 000	10 000	0
Summa	305 000	530 000	610 000	760 000

Den förra regeringen har i föregående års budgetproposition informerat riksdagen om avsikten att inleda ett arbete med att säkerställa att nivån på anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* även fortsättningsvis är adekvat för att hantera de beräknade ökade insatserna de kommande åren. Förslaget i avsnitt 3.8.1 om en omfördelning av medel från anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* till anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* grundar sig på detta arbete. Regeringen gör bedömningen att den föreslagna omfördelningen, tillsammans med ytterligare åtgärder som regeringen avser att vidta, både kommer säkerställa en adekvat nivå på förvaltningsanslaget och öka kontrollen av utgifterna för myndighetens förvaltning.

Flertalet av de insatser som Vinnova genomför syftar till att påverka innovationsklimatet på lång sikt. Regeringen gör bedömningen att myndigheten bedriver ett ambitiöst arbete för att på kort sikt följa upp resultat och på längre sikt utvärdera effekter. I sammanhanget bör det noteras att många olika faktorer påverkar innovationssystemens utveckling utöver direkta insatser i innovationsprocesser. Det handlar t.ex. om skattefrågor, lagar och förordningar om upphandling, ändamålsenliga system för immaterialrättsligt skydd, attityder till entreprenörskap och nyskapande osv. Likaså finns det stora metodologiska utmaningar i att isolera effekter hos företag och andra organisationer av deltagande i program via Vinnova. Regeringen kommer därför lägga vikt vid att metoder för uppföljning och utvärdering av Vinnovas insatser kontinuerligt vidareutvecklas.

Vinnovas uppföljningar och utvärderingar överlag visar på goda resultat. I vissa fall genom

att de har bidragit till att påskynda innovationsprocesser i företag, vilket har ökat möjligheterna att introducera nya produkter eller exploatera nya marknader. I andra fall har insatserna möjliggjort och förstärkt innovationssamarbeten samt nätverksbyggande mellan universitet och högskolor och näringsliv, både nationellt och internationellt. Sammantaget gör regeringen därför bedömningen att Vinnovas insatser bidrar till att utveckla effektiva och starka innovationssystem som är viktiga för utvecklingen av Sveriges konkurrenskraft.

Internationellt forskningssamarbete bidrar till mervärde

Svenska aktörers deltagande inom internationella forskningssamarbeten innebär att betydande resurser tillförs insatser för att främja det svenska näringslivets konkurrenskraft. Vinnovas internationella arbete bidrar till att skapa viktiga nätverk och samarbeten för svenska företag och forskare, som i sin tur lett till att såväl stora som mindre företag har etablerat kontakter samt fått konkreta affärsmöjligheter med internationella partners. Det bidrar också till intern kompetensutveckling och till ömsesidigt strategiska lärandeprocesser på statlig nivå och EU-nivå.

EU:s nya ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, löper till och med 2020. Regeringen bedömer att Horisont 2020 är av stor vikt för det svenska näringslivets konkurrenskraft och förmågan att möta stora samhällsutmaningar. Det arbete som bl.a. Vinnova bedriver i syfte att verka för ett starkt svenskt deltagande är därför prioriterat. Se vidare under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 8.3.

Forskningsinstitutet underlättar innovation

Regeringens bedömning är att anslaget för strategiska kompetensmedel bidrar till hållbar tillväxt i näringslivet och att stärka institutens roll i innovationssystemet. Den beräknade förstärkningen av anslaget förväntas ytterligare bidra till detta, se tabell 3.12 ovan. Industriforskningsinstitutet är en forsknings- och innovationsaktör som har en stor betydelse för Sveriges utveckling och framgång. Industriforskningsinstitutet stödjer näringslivets behov av innovation och de verkar i gränslandet mellan universitetens och högskolornas forskning och näringslivets utveckling. Industriforskningsinstitutet vidareutvecklar kunskap och kompetens som bidrar till att skapa värde för näringsliv och samhälle i form av innovation.

Deltagande i EU:s forskningsprogram är Rise-institutets viktigaste internationella verksamhet och betydelsefullt för att utveckla kompetens och konkurrenskraft. Rise är en av de största mottagarna av EU-medel i Sverige.

För att få en tydligare bild av institutens effekter på näringslivet har Tillväxtanalys tagit fram förslag på effektutvärderingsmodeller för institutens verksamhet. Med utgångspunkt i Tillväxtanalys rapport, som redovisades 2013, har Rise påbörjat ett internt arbete med att operationalisera ett effektutvärderingssystem som väntas vara klart under 2014. Tillväxtanalys ska bistå i detta arbete.

För stora delar av det svenska näringslivet, inte minst små och medelstora företag, kan institutet spela en viktig roll som forsknings- och utvecklingsresurs för att få tillgång till och snabbt kunna ta till sig ny kunskap och teknik från forskningsbaserad kunskap i Sverige eller internationellt och omsätta denna i nya lösningar och affärsmodeller. Näringslivets efterfrågan på institutens kompetenser och tjänster fortsätter att utvecklas positivt. Under året har även intäkterna från offentliga projektmedel ökat, vilket visar att institutet besitter en hög och eftertraktad kompetens.

Regeringen bedömer att institutet bidrar till ökad samverkan mellan universitet och högskolor och näringsliv samt till förnyelse och ökad konkurrenskraft för näringslivet. Samtidigt ser regeringen att institutssektorn har potential att bli ett ännu bättre stöd för svenskt näringsliv genom större samordning mellan institutet och ett starkt gemensamt varumärke. I

ägardirektiven till bolaget har Rise styrelse fått i uppdrag att i dialog med övriga ägarintressenter i Rise-gruppen söka hitta en organisatorisk- och ägarmässig lösning som möjliggör en konsolidering av de fyra instituten samtidigt som ett ändamålsenligt kundinflytande säkerställs.

Kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för innovationskraft, förnyelse och tillväxt

Utveckling av nya eller växande kunskapsbaserade företag är av stor betydelse för Sveriges konkurrenskraft. Goda förutsättningar för kommersialisering av nya affärsidéer är avgörande för samhällets innovationskraft, förnyelse och tillväxt i företag.

Sammanläggningen av Almi och Innovationsbron AB 2013 syftade bl.a. till att stärka förutsättningarna för kommersialisering av kunskapsintensiva idéer i tidiga skeden för att bättre kunna tillgodose behov av marknadskompletterande finansiering i hela landet. Almi har under året integrerat verksamheterna, delvis ändrat fokus för att stärka insatser i tidig fas, samt format en delvis ny Almi-koncern utan någon märkbar nedgång i den operativa verksamheten. Almis verksamhet bedöms visa gott resultat och bedöms bidra till att idéer kommersialiseras i nya eller befintliga företag, vilket i sin tur bidrar till förnyelse och tillväxt i ekonomin.

Väl fungerande system för immaterialrätt är en förutsättning för konkurrenskraft

Immaterialrätten är ett nyckelområde för tillväxt och konkurrenskraft och utgör en del av ramvillkoren för innovation både inom universitet och högskolor och omgivande samhälle. Immaterialrätten gör det möjligt för den individ eller organisation som utvecklat en ny idé eller skapat något kreativt att, med vissa begränsningar, tillgodogöra sig värdet av det nya.

Regeringen bedömer att immaterialrätten och de immaterialrättsliga skydden får en allt större betydelse som strategiska verktyg för värdeskapande och nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap. Därför blir det allt viktigare för företagen att i sina affärsstrategier ha överblick och kontroll över de immateriella tillgångarna. Kraven ökar både på företagens egen kompetens och på kompetensen och kunskapen hos rådgivare och expertis. PRV har här en viktig roll genom att bl.a. informera om och bidra till ökad förståelse för hanteringen av immateriella tillgångar hos företag och aktörer

inom det offentliga innovationssystemet. PRV och Vinnova har i uppdrag att förbättra finansiering, rådgivning och kompetenshöjning – framför allt för kunskapsintensiva små och medelstora företag när det gäller affärsstrategisk hantering av immateriella tillgångar. För att ta tillvara den potential som finns inom det immaterialrättsliga systemet i Sverige har en särskild utredare tillkallats med uppdrag att föreslå hur statens framtida insatser inom det immaterialrättsliga området ska utformas för att på bästa sätt stödja innovation och tillväxt, samt hur insatserna ska finansieras (dir. 2014:77). I detta ingår att göra en översyn av PRV:s roll i det innovationsfrämjande systemet och föreslå vilka konkreta innovationsfrämjande uppgifter myndigheten ska ha i framtiden.

Under 2013 har PRV:s ekonomi utvecklats positivt och myndigheten uppvisar nu ett positivt ackumulerat resultat. Anledningarna till detta bedöms vara den avgiftsökning som den förra regeringen beslutade om i december 2012 samt att kostnadssidan har utvecklats positivt.

Patentombudsnämndens volymer för ansökningar hölls på ungefär samma nivå 2013 som 2012 och kostnaderna för verksamheten har hållits på en låg nivå. Regeringen gör bedömningen att processen för ansökan om auktorisation effektiviserats under de senaste åren.

Den huvudsakliga anledningen till att PBR under 2013 inte nådde sitt mål vad gäller handläggningstider inom patentområdet är att målen som kommit in till domstolen under senare år har blivit svårare och att andelen enklare avgöranden har blivit mindre. Från den 1 januari 2013 har PBR:s engagemang i form av biträde till de allmänna domstolarna i patentmål återupptagits, vilket är positivt.

Insatser för miljöteknik ger ökade affärsmöjligheter
Efterfrågan på miljövänlig teknik ökar både i Sverige och i omvärlden. Det finns stora behov av investeringar i miljöteknik i alla delar av världen, inte minst som ett resultat av att fler länder införlivar internationella miljökonventioner, regelverk och policyåtgärder på miljö- och klimatområdet. Ny och miljövänlig teknik efterfrågas i allt högre grad, till exempel när energi- och transportsystem ska ställas om för att möta miljö- och klimatutmaningarna. Runt om i världen görs stora investeringar inom områden som förnybar energi, avfallshantering,

vattenrening och andra delar inom hållbar stadsutveckling. Detta öppnar stora möjligheter för svenska lösningar och svenskt näringsliv att matcha behov och efterfrågan. Detta ger också möjligheter för Sverige att bidra till en hållbar utveckling globalt. Sverige ligger långt fram i utvecklingen av miljövänliga tekniker och det finns också en sådan bild av Sverige i många länder. Det är viktigt att svenska företag även fortsättningsvis ligger i framkant och förnyar och vidareutvecklar svensk miljöteknik. Sverige har allt att vinna på att verka för att denna bild bevaras och att dra nytta av den för att öka den svenska exporten av miljöteknik.

3.5.4 Ramvillkor för företag och konkurrens

Resultat

3.5.4.1 Ramvillkor för företag

Goda ramvillkor för företag och företagande – för att skapa tillväxt och sysselsättning

Det övergripande målet för regeringens politik är att öka antalet människor som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin. För att säkra en hög sysselsättning och en stark välfärd måste Sverige upprätthålla och ständigt förbättra konkurrenskraften. Genom nya och växande företag skapas fler jobb och ökad sysselsättning. Goda ramvillkor för företag och företagande är därför av central betydelse för utvecklingen i landet. Genom öppna marknader med väl fungerande konkurrens skapas förutsättningar för ett livskraftigt, innovativt, dynamiskt och hållbart näringsliv som kan anpassa sig till nya förutsättningar.

Med ramvillkor för företag och företagande avses generella system och regelverk som anger villkor och förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag. Dessa villkor påverkar i hög grad företagets vardag och dess närmare utformning kan vara avgörande för centrala beslut i företagen om t.ex. investeringar, lokalisering och anställning. Det är därför viktigt för regeringen med en så bred och tydlig förankring med näringslivet som möjligt. Genom kontakter och dialog med företag, olika näringslivsorganisationer och andra företrädare för näringslivet samt forskare arbetar regeringen för att identifiera problem och hinder i

lagstiftning och regelverk samt otydliga och administrativt betungande bestämmelser som motverkar ett gynnsamt och dynamiskt företagsklimat. Sådana probleminventeringar ligger senare till grund för översyn av regelverk, både på nationell och internationell nivå, inom områden som berör företag och företagande och bidrar även till att en helhetssyn kan upprätthållas. Syftet är att regelverken ska vara så enkla, tydliga och ändamålsenliga som möjligt.

Ramvillkor är dock mer än bara rättsliga regelverk. Det kan även handla om administrativa system som företagen har att hantera i sin vardag för att t.ex. sköta betalningar och fakturering samt hantera blanketter och deklARATIONER. Det kan också handla om graden av offentlig kontroll och tillsyn över företagets verksamhet eller produktion. Möjligheten för företagen att få tillgång till den information och service som krävs för verksamheten kan också i hög grad påverka förutsättningar att starta och driva företag. Myndigheternas tillgänglighet och service har därför stor betydelse när det gäller att skapa goda ramvillkor för företag. Dessutom påverkas företagen naturligtvis även av faktorer som omfattningen av det offentliga åtagandet, graden av statlig styrning och reglering samt hur stor del av marknaden som är öppen för konkurrens.

Sådana administrativa system bör inte ge upphov till omotiverade administrativa bördor eller andra hinder för företagen, utan i stället i mesta möjliga mån utformas för att stödja och underlätta för företagen. Att främja åtgärder som utvecklar och förenklar systemen är ytterligare ett viktigt led i regeringens arbete med att skapa goda ramvillkor för företag och företagande. Se även avsnittet 3.5.2.

Exempel på områden som har stor betydelse när det gäller ramvillkor för företag och företagande är skatter, arbetsrätt, associations- och bolagsrätt, handelsrätt, miljö rätt, regler om finansiering samt ekonomisk redovisning och rapportering samt revision. Nedan följer ett urval av åtgärder som har vidtagits på områden som har stor betydelse för företag.

Åtgärder för att skapa goda ramvillkor för företag och företagande

Sverige har sedan lång tid tillbaka bedrivit ett arbete med att förbättra de skattemässiga förutsättningarna för företag och företagande. Exempelvis har förmögenhetsskatten avskaffats,

bolagsskatten sänkts i flera steg, och skattereduktion för hushållstjänster och för reparation, underhåll, till- och ombyggnad genom det s.k. husavdraget införts.

Eftersom den svenska industrin verkar på en internationell marknad beskattas idag el som förbrukas i tillverkningsprocessen i industriell verksamhet samt i de areella näringarna, av konkurrensskäl, med en låg energiskatt medan el som förbrukas i servicesektorerna eller av hushållen har en avsevärt högre beskattning. Den snabba tekniska utvecklingen har gjort att de tillverkande företagets produktionsprocesser har förändrats samtidigt som andra sektorer i näringslivet med relativt hög elanvändning har tillkommit. Utredningen om en sektorsneutral och konkurrenskraftig energiskatt på el (dir. 2014:72) ska se över om den nuvarande modellen för uttag av energiskatten på el är ändamålsenlig. Den allmänna utgångspunkten för uppdraget är att en förändrad energiskatt på el ska vara förenlig med unionsrätten, att det svenska näringslivets internationella konkurrenskraft bibehålls och att snedvridningar ska undvikas i möjligaste mån. Utredaren ska bl.a. beakta företagets konkurrenssituation när det gäller industrin i allmänhet och basindustrin i synnerhet, men även för företag med annan verksamhet än traditionell industri, t.ex. företag som bedriver informations- och kommunikationsverksamhet. Vid utformningen av förslaget ska utredaren sträva efter att utforma systemet så enkelt som möjligt för att bl.a. minimera den administrativa bördan för företag samt minska risken för oavsiktliga fel. Uppdraget ska redovisas senast i oktober 2015.

Företagsskattekommittén (dir. 2011:1) har sedan den 13 januari 2011 sett över beskattningen av bolag. Den har bl.a. haft i uppdrag att göra villkoren mer lika vid finansiering med eget kapital och med lån. Enligt uppdraget skulle kommittén bedöma om det är lämpligt att ta fram mer generellt utformade regler som begränsar ränteavdragen och som om möjligt kan ersätta de nuvarande ränteavdragsbegränsningsreglerna, undersöka om skattelättnader för eget kapital bör införas och lämna förslag. I uppdraget har ingått att ta fram förslag som breddar bolagsskattebasen för att bl.a. kunna sänka bolagsskattesatsen.

Företagsskattekommitténs slutbetänkande Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet (SOU 2014:40) överlämnades till

regeringen den 12 juni 2014. Kommittén har lämnat två alternativa förslag för att åtgärda den skattemässiga olikbehandlingen mellan finansiering med eget kapital och lånat kapital. Som huvudförslag föreslås ett finansieringsavdrag och som alternativt förslag en s.k. EBIT-modell (Earnings Before Interest and Tax). Båda förslagen innebär att räntekostnader och andra finansiella kostnader får kvittas mot finansiella intäkter (inkl. ränteintäkter). Avseende finansieringsavdraget får inga avdrag för finansiella kostnader göras utöver kvittningen. Finansieringsavdraget föreslås uppgå till 25 procent av företagets hela skattemässiga resultat. Det får göras oavsett om företaget har motsvarande kostnader eller inte och är för företagen ekonomiskt likställt med en sänkning av bolagsskattesatsen med 5,5 procentenheter. Avseende EBIT-modellen föreslår kommittén att avdrag för finansiella kostnader får göras med 20 procent av företagets rörelseresultat (EBIT) samtidigt som bolagsskattesatsen sänks med 3,5 procentenheter. Kommittén föreslår att nuvarande ränteavdragsbegränsningsregler avskaffas om finansieringsavdraget införs men behålls vid införande av en EBIT-modell. Betänkandet har skickats ut på remiss. Remisstiden går ut den 24 oktober 2014.

Ambitionen är att det ska vara enkelt att göra rätt. Den företagsform som de flesta företagare först kommer i kontakt med är enskild firma. De skatterättsliga reglerna för enskilda näringsidkare uppfattas dock som onödigt krångliga. Skatteförenklingsutredningen (dir. 2012:116) har haft i uppdrag att utvärdera de skatterättsliga reglerna för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag samt lämna förslag om hur dessa regler kan förenklas och förbättras. Utredningen lämnade sitt betänkande Förenklade skatteregler för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag (SOU 2014:68) den 8 oktober 2014. Utredningens huvudförslag innebär att en ny avsättningsmöjlighet, företagsfond, införs som ersätter reglerna om skogskonto, skogsskadekonto, upphovsmannakonto och expansionsfond. Utredningen bedömer att förslagen sammantaget kommer att leda till minskade administrativa bördor för företagen.

I maj 2013 tillsattes en utredning med uppdrag att analysera om det finns anledning till en ökad specialisering av skattemålshanteringen i domstol och ge förslag till en fortsatt utveckling

av förvaltningsprocessen (dir. 2013:49). God skattekompetens i domstolarna är av stor vikt för skattesystemets legitimitet och för förtroendet för skatteprocessen. Förslagen som utredaren ska lämna ska bl.a. syfta till att stärka rättssäkerheten ytterligare. Uppdraget ska redovisas senast i december 2014.

Utredningen om förbättrade möjligheter till förhandsbesked i skattefrågor (dir. 2013:80) har haft i uppdrag att göra en översyn av förhandsbeskedsinstitutet och att analysera om det finns behov av någon kompletterande form av bindande besked i förväg i skattefrågor i enskilda fall. Uppdraget redovisades i augusti 2014. Utredningen föreslår bland annat att möjligheten till förhandsbesked utökas till att gälla fler skatteområden och att det allmänna ombudet hos Skatteverket får utökade möjligheter att ansöka om förhandsbesked.

Reglerna om dokumentationsskyldighet vid internprissättning uppfattas som administrativt betungande för berörda företag. Skatteverket har därför fått i uppdrag att utvärdera regelverket och bedöma reglernas funktionalitet samt analysera möjligheten till förenklingar. Skatteverket ska avrapportera uppdraget i oktober 2014.

I augusti 2013 lämnade Utredningen om rättssäkerhet i skatteförfarandet sitt betänkande Förbudet mot dubbla förfaranden och andra rättssäkerhetsfrågor i skatteförfarandet (SOU 2013:62). Utredningen föreslår bl.a. ett samordnat förfarande i domstol för att pröva en felaktighet eller passivitet i ett ärende om skatt i de fall felaktigheten eller passiviteten kan leda till både en administrativ sanktion och en straffrättslig påföljd. Utredningens betänkande bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Miljölagstiftningen skapar förutsättningar och villkor för att etablera, driva och utveckla företag i ett flertal branscher samt karaktäriseras av en hög förändringstakt genom nytillkommande lagstiftning eller förändring av existerande regler. Det är därför viktigt med ett tydligt regelverk som är enkelt att tillämpa både för företag och myndigheter.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU från den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar) innebär att sex befintliga sektorsdirektiv som reglerar utsläpp från industriverksamhet och energiproduktion har förts samman till ett

direktiv. Cirka 1 000 anläggningar i Sverige omfattas av industriutsläppsdirektivet. I januari 2013 trädde de ändringar i miljöbalken i kraft, som krävs för att genomföra direktivet (prop. 2012/13:35, bet. 2012/13:MJU5, rskr. 2012/13:101). I maj 2013 beslutades det om en ny industriutsläppsförordning (2013:250), som trädde i kraft i juni 2013.

De associationsrättsliga regelverken samt regler om insolvens och tvistelösning är liksom regelverken gällande ekonomisk redovisning och revision av stor betydelse för företagen. Det är därför viktigt att regelverken är ändamålsenliga, tydliga och enkla att tillämpa.

I juni överlämnade Nystartsutredningen sitt betänkande F-skuldsanering – en möjlighet till nystart för seriösa företagare (SOU 2014:44). Utredaren lämnar bl.a. förslag på en särskild form av skuldsanering för företagare som har drivit näringsverksamhet på ett ansvarsfullt sätt med syfte att ge dessa överskuldssatta företagare en möjlighet till en andra chans. Förslaget innebär att riskerna med att driva företag minskar, vilket gynnar ett tillväxtfrämjande entreprenörskap.

Många förmögenhetsrättsliga tvister som avser näringslivsförhållanden avgörs genom skiljeförfarande. En utredning har därför tillsatts i syfte att göra en översyn av lagen om skiljeförfarande (dir. 2014:16). Utredningen ska överväga olika åtgärder för att säkerställa att skiljeförfarande i Sverige kan fortsätta vara en effektiv och attraktiv tvistlösningsform för såväl svenska som utländska parter. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag i augusti 2015.

Riksdagen antog i juni 2014 regeringens propositionen Ny lag om näringsförbud (prop. 2013/14:215). Den nya lagen innebär bl.a. att den krets av personer som kan meddelas ett näringsförbud utökas till att omfatta alla som faktiskt utövar ledning över en verksamhet, oavsett i vilken associationsform verksamheten bedrivs. I den nya lagen finns också förslag som syftar till att effektivisera Kronofogdemyndighetens tillsyn över att meddelade näringsförbud följs. Det blir bl.a. obligatoriskt att den som har fått näringsförbud kallas till ett eller flera samtal där denne informeras om näringsförbudets innebörd och där Kronofogdemyndigheten kan få upplysningar om hur personen försörjer sig. Kallelse till sådant samtal kan förenas med vite. Kronofogdemyndigheten ges också möjlighet

att, om det behövs för tillsynen, förelägga en tredje man att lämna uppgifter om ekonomiska mellanhanden som denne haft med en person som har näringsförbud. Ett sådant föreläggande ska kunna förenas med vite utom när den som föreläggandet riktar sig till är närstående till personen som har näringsförbud. Det införs också en möjlighet för Kronofogdemyndigheten att göra oanmälda besök hos en person som har näringsförbud. Slutligen ersätts den gällande lagen om näringsförbud med en ny lag. Lagändringarna trädde i kraft den 2 augusti 2014.

3.5.4.2 Konkurrens

Konkurrens är ett viktigt medel för att nå de näringspolitiska målen

Konkurrens är en av flera viktiga förutsättningar för skapandet av ett innovativt företagsklimat. Konkurrens utgör en drivkraft för företagen att vara effektiva och förbättra utbudet av produkter och tjänster. En effektiv konkurrens kommer konsumenterna till del genom ökade valmöjligheter, högre kvalitet på produkter och lägre priser.

I ett längre perspektiv är en av konkurrenspolitikens viktigaste uppgifter att skapa förutsättningar för nya företag och verksamheter att utmana befintliga företag, särskilt på marknader med ett fåtal företag. Väl fungerande konkurrens skapar förutsättningar för företagen att investera i forskning och utveckling av nya produkter och tjänster. Genom att svenska företag utsätts för konkurrens och tvingas till effektivisering och utveckling ökar företagets förutsättningar att hävda sig på en global marknad. En väl utformad konkurrenspolitik skapar grund för en hållbar ekonomisk tillväxt och ökat välstånd, såväl inom Sverige som inom EU.

I vissa fall kan det vara aktuellt att under en begränsad tid införa särskilda sektorsspecifika regleringar för att öka möjligheterna till marknadstillträde. Av betydelse för konkurrens och väl fungerande marknader är därmed även sektorsmyndigheternas tillsyn över befintliga sektorsregleringar.

Arbetet med konkurrensområdet bedrivs inom tre områden; moderna konkurrensregler, en effektiv konkurrensmyndighet och väl fungerande marknader.

Moderna konkurrensregler

Moderna och effektiva regelverk är viktiga förutsättningar för att undanröja hinder för en effektiv konkurrens och för att få till stånd väl fungerande marknader. Konkurrenslagstiftningen är av central betydelse för att uppnå detta.

En övervägande del av konkurrenslagstiftningen utgör en anpassning till motsvarande regler inom EU-rätten. Det är eftersträvansvärt att det råder likhet i materiellt hänseende mellan nationella och EU-rättsliga konkurrensregler. Det underlättar och minskar kostnaderna för företag som ska etablera sig på olika geografiska marknader eller konkurrera över gränserna.

För att undanröja konkurrensbegränsningar och avhålla företag från att överträda konkurrensreglerna måste reglerna vara utformade så att såväl myndighetens förfarande som domstolsprocesserna kan bedrivas snabbt, effektivt och rättssäkert. Det måste också finnas tillräckliga sanktionsmöjligheter och möjlighet för skadelidande att få ersättning för sina skador.

Riksdagen beslutade i maj 2014 om propositionen Förbättrad konkurrenstillsyn (prop. 2013/14:135). Härigenom infördes en möjlighet för Konkurrensverket att ge ett företag som avslöjar en kartell anstånd med att lämna de uppgifter som krävs för att få slippa konkurrensskadeavgift (kölapp). Ett kölappssystem gör det enklare för företag att anmäla kartellsamarbeten samtidigt som det ger Konkurrensverket bättre möjligheter att ingripa. Konkurrensverket ska också tillfälligt få stoppa de löptider som gäller för utredningar av företagskoncentrationer (stoppa klockan). Lagändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2014.

Den 11 juni 2013 presenterade Europeiska kommissionen ett förslag till direktiv om skadeståndstalan vid konkurrensöverträdelser. Förslaget syftade till att säkerställa att alla som drabbats av överträdelser till följd av konkurrensreglerna kan få full kompensation för uppkomna skador. Det syftade också till att optimera samspelet mellan konkurrensmyndigheternas tillämpning av konkurrensreglerna i anslutning till skadeståndstalan i nationella domstolar. Förslaget har förhandlats under året och i april 2014 antog Europaparlamentet det förslag som förhandlats fram mellan parlamentet, Europeiska kommissionen och Europeiska unionens råd.

Förslaget har skickats till Europeiska unionens råd för slutligt beslut. Regeringen kommer att utreda hur direktivet ska genomföras i svensk rätt.

Regeringen avser att låta utreda utökad beslutanderätt för Konkurrensverket med anledning av den planerade reformen av handläggningen i domstol av de konkurrensrättsliga målen inom domstolsväsendet, se promemorian Patent- och marknadsdomstol (Ds 2014:2) samt avsnitt 3.4.2 under utgiftsområde 4 Rättsväsendet.

Europeiska kommissionen fattade i mars 2014 beslut om en ny förordning om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget på grupper av avtal om tekniköverföring. Som en följd av detta fattade riksdagen i juni 2014 beslut om propositionen Konkurrensbegränsande avtal om tekniköverföring - anpassning till nya EU-regler (prop. 2013/14:221) om hur lagen (2008:586) om gruppundantag för konkurrensbegränsande avtal om tekniköverföring bör anpassas till Europeiska kommissionens nya gruppundantagsförordning. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 augusti 2014.

En effektiv konkurrensmyndighet

En effektiv konkurrensmyndighet är en förutsättning för konkurrensreglernas genomslag.

Konkurrensverket är tillsynsmyndighet inom konkurrens- och upphandlingsområdet och ska verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Konkurrensverket ska därutöver uppmärksamma hinder mot en effektiv konkurrens, lämna förslag till regelreformer och följa upp utvecklingen på konkurrens- och upphandlingsområdet. Från och med juli 2014, då upphandlingsstödet vid Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådet inordnades, är Konkurrensverket även ansvarigt för ett samordnat upphandlingsstöd. Redan från och med januari 2014 inordnades upphandlingsstödet vid Verket för innovationssystem (Vinnova) i Konkurrensverkets verksamhet och från och med mars 2014 inordnades upphandlingsstödet vid Kammarkollegiet i Konkurrensverket. Konkurrensverket har regelbundet

återrapporterat till regeringen om arbetet med att bygga upp ett samlat upphandlingsstöd, senast i september 2014, Konkurrensverkets dnr 543/2014. En ny organisation för upphandlingsstöd bildas 2015 dit nuvarande upphandlingsstöd i Konkurrensverket flyttas. Se även avsnitt 6 under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Under 2013 har resurserna inom konkurrensområdet inriktats främst på lagtillämpning, särskilt kartellbekämpning. Prioriterat har även varit att tillämpa regeln om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet i konkurrenslagen (2008:579) och att ingripa mot privata och offentliga aktörer som missbrukar sin dominerande ställning på marknaden. Under året har särskilda insatser gjorts inom sektorerna bygg, finansiella tjänster, grossisttjänster till låsmeder och detaljhandelsmarknaden för drivmedel.

Inom upphandlingsområdet har tillsynsverksamhet med inriktning på otillåtna direktupphandlingar prioriterats. Åtgärder för att öka förutsättningarna för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar har också varit i fokus.

Konkurrensverkets ärenden

Konkurrensverket tog under 2013 emot närmare 1 100 tips och klagomål från företag och konsumenter. Drygt 500 av dessa rörde offentlig upphandling, 70 rörde konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet och 25 rörde valfrihetssystem.

Konkurrensverket fattade 103 beslut med tillämpning av konkurrenslagen (2008:579) eller artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget under 2013. Av dessa rörde 45 beslut företagskoncentrationer och tre tillsynsbeslut konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. De ärenden om offentlig säljverksamhet som beslutades under året har i genomsnitt tagit 379 kalenderdagar att handlägga och den beräknade kostnaden per ärende har legat på drygt en miljon kronor.

Konkurrensverket har under året redovisat en uppföljning av tillämpningen av bestämmelsen om offentlig säljverksamhet sedan dess införande i januari 2010. Myndigheten kan konstatera att den hanterat ett betydande antal ärenden inom detta område. I cirka 15 av de ärenden som har utretts har offentliga aktörer uppgett att de avsett att ändra en ifrågasatt

verksamhet eller ett ifrågasatt förfarande. Konkurrensverket har framfört att de identifierat följande problem i samband med handläggningen av dessa ärenden; bristande sårredovisning av konkurrensutsatt verksamhet och lång handläggningstid innan förbud meddelas (Konkurrensverkets skrivelse 2013-11-15, Konkurrensverkets dnr 617/2013).

Konkurrensverket har avslutat 89 ärenden enligt upphandlingslagarna. I sin tillsyn enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) fattade verket tre beslut. Det genomsnittliga antalet timmar per ärende uppgick till 543 och kostnaden per ärende till 318 000 kronor.

Flera konkurrenslagsärenden har åtgärdats genom att parterna har ändrat sitt beteende eller undanröjt konkurrensproblemet under ärendets handläggning.

Domar i konkurrens- och upphandlingsärenden

Under perioden augusti 2013 – augusti 2014, har det meddelats flera domar i ärenden som initierats hos Konkurrensverket, framför allt inom området offentlig säljverksamhet.

I januari 2014 ändrade Marknadsdomstolen tingsrättens dom i enlighet med Konkurrensverkets yrkande och förbjöd ett förfarande som rörde tillträde för ett privat konkurrerande företag till ett kommunalt övningsområde (2014-01-13, MD 2014:1). I mars 2014 meddelade Stockholms tingsrätt en dom som förbjöd en kommun att sälja mark- och anläggningstjänster till andra kunder än den egna kommunen (2014-01-31, mål nr T 911-12). Under samma månad biföll inte Stockholms tingsrätt Konkurrensverkets talan mot en kommun som erbjöd gym- och spatjänster (2014-04-09 mål nr T 16810-12). De två senare domarna är överklagade till Marknadsdomstolen.

Inom upphandlingsområdet har ett drygt trettiotal domar rörande upphandlingsskadeavgift meddelats sedan augusti 2013. I merparten av fallen har Konkurrensverkets talan bifallits.

Konkurrensverket var part i totalt 36 mål i domstol i augusti 2014, varav åtta avsåg överträdelser av konkurrenslagen och 24 avsåg upphandlingsskadeavgift. Tre mål som rörde tillämpningen av regeln om offentlig säljverksamhet låg vid denna tidpunkt i domstol. Totalt lämnade Konkurrensverket in 26 ansökningar till domstol mellan augusti 2013

fram till augusti 2014 som rör överträdelse av upphandlingslagstiftningen.

I flertalet fall har Konkurrensverkets talan helt eller delvis bifallits.

Förbättringsåtgärder och information

Konkurrensverket fick i regleringsbrevet för 2013 i uppdrag att göra en översyn av konkurrensen i Sverige samt lämna förslag till konkurrensfrämjande åtgärder. I december 2013 redovisade Konkurrensverket sin rapport Konkurrensen i Sverige (rapport 2013:10) se vidare under rubriken ”Öppna- och väl fungerande marknader”.

Konkurrensverket utarbetade också rapporter som rörde osund konkurrens i offentlig upphandling – om lagöverträdelser som konkurrensmedel (rapport 2013:6), konkurrensen på den finansiella tjänstemarknaden (rapport 2013:4) och valfrihetssystem inom arbetsförmedlingen respektive hemtjänsten (rapport 2013: 7 och 2013:8).

Under 2013 har Konkurrensverket fortsatt att informera om anbudskarteller och om osund konkurrens.

Konkurrensverket arbetar för att underlätta för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar bl.a. genom det myndighetsnätverk som finns inom detta område. Konkurrensverket har under året utarbetat och lanserat en interaktiv vägledning där företag som planerar ett samarbete vid anbudslämning i en upphandling kan testa om det är möjligt utan att överträda konkurrensreglerna.

Internationellt arbete

Konkurrensverket deltar i EU-kommissionens lagstiftningsarbete och handläggning av ärenden. Konkurrensverket deltar också i samarbete och informationsutbyte med europeiska konkurrensmyndigheter inom European Competition Network (ECN), myndigheter inom det europeiska nätverket Public Procurement Network (PPN) och i erfarenhetsutbyten med andra konkurrensmyndigheter.

Konkurrensverket bidrar också till den internationella utvecklingen inom området genom deltagande i diskussioner och styrgruppsarbete inom Organisation for Economic Co-operation and Development

(OECD) och International Competition Network (ICN).

Intressenternas syn på Konkurrensverkets verksamhet

För tjugoförsta året i rad genomförde Konkurrensverket en undersökning bland verkets intressenter.

En majoritet inom samtliga intressentgrupper anser att Konkurrensverket aktivt motverkar allvarliga överträdelser av konkurrenslagstiftningen samt ger företag och myndigheter vägledning för sitt handlande i frågor som rör konkurrens. Vid en sammanvägd bedömning anser 56 procent, jämfört med 53 procent 2012, att de har ett stort eller mycket stort förtroende för Konkurrensverket. Andelen med stort förtroende är störst hos affärsjurister och lägst hos mindre företag. På fråga om Konkurrensverkets prioritering bland sina ärenden uppger 70 procent, jämfört med 63 procent föregående år, att de tycker att det är bra att verket har en prioriteringspolicy som publiceras öppet. I fråga om Konkurrensverkets ärendehantering gav 80 procent ett positivt helhetsomdöme om hanteringen av företagskoncentrationer. För övrig konkurrenslagstillämpning ökade andelen som gav ett positivt helhetsomdöme från 36 till 42 procent.

En överväldigande majoritet uppger sig känna till lagen om offentlig upphandling. Intressenternas kännedom om att det är Konkurrensverket som ansvarar för tillsynen av lagen om offentlig upphandling har ökat. Andelen som har kännedom om detta ligger dock fortfarande under 50 procent i samtliga intressentgrupper förutom hos affärsjuristerna. Kännedomen är lägst bland mindre företag.

Råd för forskningsfrågor

Till Konkurrensverket är ett råd för forskningsfrågor knutet. Rådet har till uppgift att stimulera forskning på konkurrens- och upphandlingsområdet samt att tillföra verket sådana resultat från utvecklingen främst inom de ekonomiska och juridiska vetenskaperna som kan ha betydelse för verksamheten.

Inom området för uppdragsforskning publicerades under året fem rapporter, bl.a. om den nordiska elmarknaden, försäljning av drivmedel och om upphandling av it-system.

Det särskilda anslaget för konkurrensforskning som under 2013 uppgick

till närmare 14 miljoner kronor fördelades på tre nya projekt inom konkurrensområdet, ett nytt projekt inom upphandlingsområdet samt på 14 pågående projekt. De nya forskningsprojekten rörde områdena hälsa och äldreomsorg, simulering av företagskoncentrationer, anordnandet av en nordisk konferens i industriell ekonomi samt en studie i upphandling, marknad och markexploatering.

Öppna och väl fungerande marknader

En förutsättning för väl fungerande marknader är, utöver en modern konkurrenslagstiftning och en effektiv konkurrenstillsyn, att det inte finns onödiga hinder för att träda in och ut på olika marknader. Det är också viktigt med likvärdiga villkor mellan privata och offentliga aktörer. Ytterligare en förutsättning är att konsumenterna gör välgrundade val mellan olika leverantörers erbjudanden. Att den offentliga upphandlingen fungerar väl är också en viktig förutsättning för väl fungerande marknader inom de områden där offentliga aktörer köper varor och tjänster.

Under året publicerades Tillväxtanalys rapport Index över länders regelverk och institutioner - hur internationella jämförelser kan användas och tolkas (2013:07). I rapporten hänvisas till att förutsättningarna för entreprenörskap och växande företag i Sverige är bland de bästa i världen. Sverige har genomfört flera tillväxtfrämjande strukturreformer de senaste decennierna, exempelvis avreglerat finans- och kapitalmarknaderna, sänkt och avskaffat skatter samt öppnat upp marknader för inhemsk konkurrens och internationell handel. Detta har, enligt rapporten, betalat sig i form av en högre ekonomisk tillväxt och en stabilare ekonomi jämfört med flertalet OECD-länder.

Översyn av konkurrensen i Sverige

Under 2013 redovisade Konkurrensverket i rapporten *Konkurrensen i Sverige 2013* (Rapport 2013:10) regeringsuppdraget att granska vissa marknader för att kartlägga brister i konkurrensen och föreslå åtgärder till förbättringar.

Konkurrensverket granskade särskilt byggmarknaden, marknaden för tandvård, marknaden för drivmedel, valfrihetssystem och konkurrens på marknader där både privata och offentliga aktörer är verksamma. Konkurrensverket lämnade ett antal förslag i anslutning till de analyserade marknaderna.

I februari 2014 tillsattes utredningen 2008 års tandvårdsreform (dir. 2014:28) som ska se över den tandvårdsreform som infördes 2008. Ett flertal av de förslag som Konkurrensverket fört fram i sin rapport *Konkurrensen i Sverige 2013* omfattas av de områden som utredaren ska analysera. Uppdraget ska redovisas den 31 augusti 2015.

I maj beslutade riksdagen om ändringar i kommunallagen (1991:900). Ändringarna syftar till att förbättra kommuners och landstings uppföljning och kontroll av privata utförare och öka allmänhetens insyn i privata utförare verksamhet (prop. 2013/14:118). I november 2013 gavs tilläggsdirektiv till utredningen om en kommunallag för framtiden (dir. 2013:100). Utredningen har fått i uppdrag att bland annat analysera och vid behov lämna förslag om hur kommunallagen kan göras mer konkurrensneutral mellan olika utförare av kommunal verksamhet. Utredningen ska även analysera och vid behov lämna förslag på hur den kommunala revisionen ytterligare kan förstärkas.

Se även avsnitt 2.5.7 under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.

Bygg- och bostadsmarknaden

Plan- och bygglagen (2010:900) kan bidra till att uppnå en effektiv konkurrens på bygg- och bostadsmarknaden. Det har därför utretts hur regelverket fungerar och hur det kan förenklas, tydliggöras och effektiviseras. I juni 2014 fattade riksdagen beslut om propositionen *En enklare planprocess* (prop. 2013/14:126). Ändringarna i plan- och bygglagen syftande till en förenklad planprocess som kan främja konkurrensen då fler mindre företag kan förväntas delta i byggprojekt där detaljplan behöver upprättas. En kommun som avser att ingå s.k. exploateringsavtal med en byggherre eller fastighetsägare blir också skyldig att anta riktlinjer för sådana avtal. Att processen kring och innehållet i exploateringsavtalen blir mera öppen kan främja konkurrensen.

Kommunernas markanvisning i anslutning till planprocessen är också av betydelse för en effektiv konkurrens. I propositionen *En enklare planprocess* föreslås även en helt ny lag om riktlinjer för kommunala markanvisningar. Lagen innebär att en kommun ska anta riktlinjer för markanvisningar om kommunen genomför sådana. På det sättet tydliggörs för alla vilka villkor som gäller vid markanvisning i en

kommun, vilket bedöms gynna transparens och konkurrens mellan byggbolag. Den nya lagen träder i kraft den 1 januari 2015.

Se även avsnitt 3.5.2 under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.

Avfallsmarknaden

Hur ansvaret för avfallshanteringen ska utformas så att en väl fungerande konkurrens kan uppnås inom avfallsområdet är och har varit föremål för diskussioner. I september 2012 presenterade Avfallsutredningen sitt betänkande, Mot det hållbara samhället – resurseffektiv avfallshandling (SOU 2012:56). I betänkandet lämnar utredaren bl.a. förslag till hur ansvaret för insamling av näringslivets hushållsavfall och insamling av förpackningsavfall och returpapper m.m. bör utformas.

Betänkandet har remissbehandlats och har beretts vidare inom Regeringskansliet av en särskild arbetsgrupp. I augusti 2014 beslutades om förordning om producentansvar för förpackningar (2014:1073) och förordning om producentansvar för returpapper (2014:1074).

Se även avsnitt 3.5.15 under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

Offentlig upphandling

Det bakomliggande syftet med EU-direktiven om offentlig upphandling är att skapa en gemensam marknad för offentlig upphandling. Upphandlingsregelverket säkerställer att upphandlande myndigheter och enheter på ett öppet sätt, genom att beakta likabehandlings- och ickediskrimineringsprinciperna samt principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet utnyttjar konkurrensen.

Konkurrensverket presenterade under året rapporten *Osund konkurrens i offentlig upphandling - Om lagöverträdelser som konkurrensmedel* (Rapport 2013:6). Konkurrensverket har undersökt problem med tillämpningen av upphandlingsreglerna när leverantörer använder olika former av lagöverträdelser som konkurrensmedel. Detta gäller främst företeelser som svartarbete, korruption och anbudskarteller. I rapporten beskriver Konkurrensverket hur upphandlande myndigheterna kan motverka osund konkurrens med hjälp av upphandlingsreglerna, bland annat bestämmelserna om uteslutning av leverantörer samt förkastande av onormalt låga anbud. I rapporten lämnas också ett antal förslag.

I november 2013 tillsattes utredningen *Ökad effektivitet i upphandlingar i samband med överprövningar* (dir. 2013:105). Utredningen ska se över rättsmedlen i upphandlingslagstiftningen, dvs. möjligheten att bl.a. överpröva en upphandling. Syftet med utredningen är att öka effektiviteten i upphandlingsförfarandena genom att finna sätt att komma till rätta med de problem, både samhällsekonomiska och för berörda aktörer, som orsakas av att upphandlingar stoppas när de begärs överprövade i domstol. Utredningen ska redovisas senast i februari 2015.

Under året har nya direktiv på upphandlingsområdet antagits inom EU. Dessa ska vara införda i svensk lagstiftning senast i april 2016.

Se även avsnitt 6 under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Energimarknaden

Regeringens mål är att åstadkomma en effektiv elmarknad med väl fungerande konkurrens som kommer elkonsumenterna tillgodo. Arbetet med en gemensam nordisk och europeisk slutkundsmarknad har fortsatt. I arbetet med målet att genomföra en gemensam europeisk inre marknad för energi tas det för tillfället fram en harmoniserad lagstiftning om nätkoder.

Vad gäller arbetet med en nordisk slutkundsmarknad har Energimarknadsinspektionen avlämnat rapporten *Enklare för kunden - förslag som ökar förutsättningarna för en nordisk slutkundsmarknad* (EI R2013:09). Bakgrunden till rapporten är ett regeringsuppdrag till Energimarknadsinspektionen från 2013 att ta fram förslag till de förändringar som krävs i svensk rätt för att skapa förutsättningar för en nordisk slutkundsmarknad. Förslagen skulle ta hänsyn till de resultat som har tagits fram inom ramen för de nordiska tillsynsmyndigheternas arbete inom detta område. Förslagen syftar till att förenkla för elkunden och att underlätta för elhandlare att etablera verksamhet över nationsgränserna. De syftar också till att stärka konkurrensen på elmarknaden genom att införa en modell som innebär att elhandlaren blir den centrala kontaktpunkten för elkunden. Energimarknadsinspektionen föreslår bl.a. en obligatorisk samfakturering av elhandels- och elnätsavgiften samt att elhandlaren blir kundens kontaktpunkt vid byte och flytt.

Energimarknadsinspektionens förslag har remissbehandlats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

I maj 2014 beslutade riksdagen om propositionen Reglerat tillträde till fjärrvärmenäten (prop. 2013/14:187). Bakgrunden till förändringarna är att förutsättningarna för konkurrens på fjärrvärmemarknaden är begränsad i dag och att de stora fjärrvärmeföretagen har en dominerande ställning både vad gäller överföring och leverans av värme. För att öka konkurrensen ska nu fler leverantörer av värme få möjlighet att ansluta sig till fjärrvärmenäten. Den som vill ansluta sig till ett fjärrvärmenät ska få ett s.k. reglerat tillträde till rörledningarna under vissa förutsättningar. De nya reglerna började gälla den 1 augusti 2014.

Regeringen arbetar aktivt med att öka kundernas engagemang och inflytande på elmarknaden för att öka konkurrensen mellan elhandlarna. En del i detta arbete är att få kunder som i dag har s.k. anvisningsavtal att göra aktiva val på elmarknaden och välja andra och för kunden förmånligare avtal. Energimarknadsinspektionen har mot denna bakgrund fått i uppdrag att undersöka prisskillnaderna mellan anvisningsavtal och andra avtal, vilken information som en faktura bör innehålla för att kunderna ska kunna göra aktiva val och i vilken utsträckning elhandelsföretagen med egna initiativ arbetar för att kunderna ska göra aktiva val på elmarknaden. Energimarknadsinspektionen ska redovisa uppdragen senast den 30 oktober 2014.

Se även avsnitten 2.5.2 och 2.5.4 under utgiftsområde 21 Energi.

Valfrietssystem inom socialtjänsten

Konkurrensverket genomförde under året en studie, Konkurrens på likvärdiga villkor i kommunernas valfrietssystem – Pilotstudie i tre kommuner med valfrietssystem inom hemtjänsten (Rapport 2013:8), i vilken prövades en metod för att bedöma konkurrensvillkoren i tre av landets 176 kommuner med valfrietssystem inom hemtjänsten. I fokus för arbetet har varit frågan hur jämförbarhet kan säkerställas i uppdrag och villkor mellan egenregi och externa utförare. Konkurrensverket ger följande rekommendationer till kommuner med valfrietssystem:

- Tydliggör uppdragen för egenregi och de externa utförarna så att jämförelser blir möjliga.
- Inför en öppen redovisning av prissättningen utifrån egenregins kostnader.
- Inför en öppen och tydlig ekonomisk redovisning av de egenregiverksamheter som ingår i valfrietssystemen.

Se även avsnitt 7.4.2 under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Valfrietssystem inom Arbetsförmedling

Konkurrensverket belyste under föregående år i en rapport, Valfrietssystem inom Arbetsförmedlingen (Rapport 2013:7), hur Arbetsförmedlingens valfrietssystem fungerar. Konkurrensverket anser att Arbetsförmedlingens uppföljning behöver utvecklas så att inte förutsättningarna för en kvalitetshöjande konkurrens minskar och ytterst förtroendet för valfrietssystemen påverkas.

Arbetsförmedlingen presenterade under året en rapport, Sex år med kompletterande aktörer Arbetsförmedlingens erfarenheter och utmaningar. Av rapporten framgår att i juni 2013 fanns 900 olika leverantörer i valfrietssystemen.

Se även avsnitt 4.4.2 under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Apoteksmarknaden

Myndigheten för vårdanalys redovisade under året rapporten Låt den rätte komma in - Hur har tillgängligheten påverkats av apoteksomregleringen, vårdvalet samt vårdgarantin och Kömiljarden? (rapport 2014:3). Myndigheten har haft regeringens uppdrag att göra en samlad uppföljning av hur bl.a. apoteksomregleringen har påverkat tillgängligheten inom hälso- och sjukvården. Av rapporten framgår att apoteksomregleringen har lett till en betydande ökning av antalet apotek och förbättrade öppettider. Förbättringen av öppettiderna har varit störst i områden med en hög befolkningstäthet. En stor andel av befolkningen har fått fler apotek i sin närhet att välja mellan. Det verkar dock ha blivit svårare att förse kunderna med receptbelagda läkemedel vid det första apoteksbesöket. En förklaring är troligen att apotekens storlek generellt sett har minskat och därmed också lagren eftersom det har blivit fler apotek. Det finns även andra förklaringar – generikautbyte, restnoteringar och

förändrade villkor för returnering av läkemedel – där vissa är en konsekvens av apoteksomregleringen medan andra sannolikt skulle ha uppkommit ändå.

Statskontoret kom i sin rapport En omreglerad apoteksmarknad (Statskontorets rapportserie 2013:7) fram till att apoteksmarknaden i maj 2013 överlag fungerade tillfredsställande.

Tandvårds- och läkemedelsverket visade i sin rapport Apoteksmarknadens lönsamhet- apotekens resultatutveckling efter omregleringen 2014 (Tandvårds- och läkemedelsverkets dnr 2170/2014) att lönsamheten i branschen ökade från 2012 till 2013. I ett längre perspektiv har dock branschens samlade rörelseresultat inte ökat, utan ligger kvar på den nivå som var strax före omregleringen.

Se även avsnitt 4.4.3 under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Marknaden för fordonsbesiktning

Transportstyrelsen presenterade i april 2014 en rapport över utvecklingen av fordonsbesiktningensmarknaden, Fordonsbesiktningensmarknaden 2013 Fler besiktningstationer och högre priser (TSV 2014:969). Enligt Transportstyrelsen fortsätter marknaden för fordonsbesiktning att utvecklas men den befinner sig fortfarande i ett uppbyggnadsskede. Konkurrensen har ökat på den totala besiktningensmarknaden, främst genom uppdelningen av AB Svensk Bilprovningens besiktningstationer i början av 2013. Det finns totalt tio ackrediterade aktörer på marknaden även om den domineras av tre ungefär jämnstora aktörer. Den geografiska tillgängligheten har ökat under året och det finns numera mer än en aktör för besiktning av lätta fordon i alla Sveriges län. För personbilar har min- och maxpriset inte förändrats nämnvärt sedan januari 2012. Antalet besiktningstationer för lätta fordon har ökat med 16 procent från 270 till 314 stycken under året. Det har dock inte skett någon större förändring vad gäller den tidsmässiga tillgängligheten (öppetider) under året. Antalet verk samma besiktningstekniker har ökat med 11 procent under året.

Persontrafik på järnväg och kollektivtrafik

År 2010 avskaffades SJ AB:s ensamrätt till kommersiell persontrafik på järnvägsnät som förvaltas av staten. Marknadsöppnandet fick

dock inte någon praktisk betydelse förrän från och med 2012.

För persontrafik på järnväg finns tre nya kommersiella aktörer i 2014 års tågplan. MTR Nordic AB och Citytåg i Sverige AB har sökt och fått infrastrukturkapacitet på sträckan Stockholm–Göteborg och Hector Rail AB har fått tågläge på sträckan Stockholm–Sundsvall. Skandinaviska Jernbanor avser att under 2014 fortsätta att trafikera Uppsala–Stockholm.

Den nya lagen (2010:1065) om kollektivtrafik trädde i kraft den 1 januari 2012. Samtidigt togs det sista hindret för att etablera kommersiell busstrafik bort. Syftet med marknadsöppnandet i Sverige är att göra det möjligt att pröva nya sätt att bedriva verksamheten på kommersiella grunder. På så sätt avser man öka dynamiken i branschen, vilket antas leda till ett större och mer diversifierat utbud, och därigenom till ett ökat resande med kollektivtrafik. Trafikanalys har haft regeringens uppdrag att utvärdera effekterna för resenärer, näringsliv och samhälle. Trafikanalys ska årligen rapportera inom ramen för uppdraget. Slutredovisning ska ske i december 2014. För den senaste rapporten se Utvärdering av marknadsöppningar i kollektivtrafiken – rapport 2013 (Rapport 2013:13). På marknaden för kollektivtrafik med buss är fortfarande en överväldigande majoritet av utbudet organiserat av de regionala kollektivtrafikmyndigheterna. Det mesta av den kommersiella linjelagda busstrafiken är interregional – så kallad expressbusstrafik. Kommersiella busslinjer inom städer är fortfarande sällsynta.

Konsumentrörlighet

En förutsättning för väl fungerande marknader och företagens möjligheter att konkurrera om produkter och tjänster är att konsumenter kan jämföra och värdera olika erbjudanden. Konsumentverket har fått i uppdrag att i samverkan med andra berörda aktörer inrätta en upplysningstjänst för konsumenter. Konsumentupplysningstjänsten ska omfatta information och vägledning om konsumenters rättigheter och skyldigheter, liksom information som underlättar för konsumenter att göra väl avvägda val.

Se även avsnitt 4.4.2 och 4.5 under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.

3.5.4.3 Statsstöd

Inom EU-rättens konkurrensregler utgör bestämmelserna om statligt stöd en central del. Den grundläggande statsstödsbestämmelsen finns i artikel 107.1 i EUF-fördraget, vilken stadgar att statligt stöd som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, är oförenligt med den inre marknaden om det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Huvudprincipen är att offentligt stöd till näringslivet är förbjudet, men det finns ett antal undantag.

Den pågående finansiella och ekonomiska krisen har inneburit att statsstödsfrågorna fått ökad betydelse, inte minst då flera medlemsstater funnit det nödvändigt att vidta en budgetrestriktiv hållning.

EU-kommissionens arbete med att förenkla tillämpningen av statsstödsreglerna har fortsatt under 2013. Detta för att uppnå ett ökat fokus på de stöd som mest riskerar att snedvrider konkurrensen samtidigt som tillväxtfrämjande åtgärder, som t.ex. innovationsstöd, ska premieras. Detta ligger väl i linje med kommissionens mål om "good aid", som regeringen stödjer. Den allmänna målsättningen inom ramen för gällande statsstödsregler är att rikta stödgivningen inom EU mot uttalade marknadsmisslyckanden. I fråga om beloppsmässigt mindre stöd har kommissionen tagit fram särskilda gruppundantag, som regeringen har valt att tillämpa i ökad utsträckning, vilket minskat den administrativa bördan hos såväl företag som myndigheter.

Under 2013 har nya rambestämmelser för statsstödsreglerna förhandlats fram i EU. Kompletteringar till den s.k. procedurförordningen (förordning [EG] nr 659/1999) möjliggör förbättrade möjligheter för kommissionen att inhämta information om marknadsförhållanden i komplicerade stödärenden, vilket innebär en effektivare handläggning med kortare handläggningstider. Kommissionen ska också kunna handlägga komplicerade stödfrågor som rör fler medlemsstater bättre, genom att informationsinhämtningen utvidgas till att också kunna göras sektorsvis över hela EU. Samtidigt har medlemsstaternas suveränitet i förhållande till stödmottagaren garanterats genom införandet av ett nationellt veto mot att använda

marknadsinformationsverktyget mot stödmottagaren i det enskilda fallet. Talerätten för klaganden klargörs. Kommissionen får slutligen, liksom på konkurrensområdet, möjlighet att agera som *amicus curiae* (rättens vän) i förhållande till nationella domstolar så att kommissionen i ett enskilt fall kan yttra sig över hur statsstödsreglerna bör tillämpas. Ett yttrande från kommissionen är inte bindande för de nationella domstolarna. Yttrandet syftar enbart till att uppmärksamma dem på relevanta regelverk för att på så sätt förbättra den enhetliga tillämpningen av statsstödsreglerna inom EU.

Den s.k. bemyndigandeförordningen (förordning [EG] nr 994/1998) har också kompletterats med fler kategorier av stöd som kommissionen i framtiden genom egen förordning kan undanta från anmälningssplikten. Ändringen innebär en administrativ lättnad för både kommissionen och för medlemsstaterna. En förutsättning för att ett visst stöd ska kunna undantas från anmälningssplikten är att detta baseras på etablerad rättspraxis för att säkerställa att stöden ges i enlighet med regelverket. De nya bemyndigande- och rådsförordningarna antogs av rådet den 22 juli 2013. Efter dialog med medlemsstaterna kan kommissionen nu fatta beslut om egna tillämpningsförfordningar på respektive område.

Den 18 december 2013 antog kommissionen den reviderade förordningen om stöd av försumbar betydelse (s.k. de minimis). Samma dag antog kommissionen den reviderade förordningen om stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn. Vidare antog kommissionen den 27 juni 2014 den reviderade förordningen om stöd av mindre betydelse inom fiskeri och vattenbrukssektorn.

En ny allmän gruppundantagsförordning antogs av kommissionen den 21 maj 2014 och trädde i kraft den 1 juli 2014. En ny gruppundantagsförordning inom jordbruks- och skogsbrukssektorn antogs av kommissionen den 25 juni 2014 och trädde i kraft den 1 juli 2014.

Arbetet fortgår med framtagandet av en ny implementeringsförordning som ska kunna träda i kraft under andra hälften av 2014.

Regeringen har varit drivande i förhandlingsarbetet för att få igenom den i EU-nämnden förankrade strikta svenska statsstödslinjen. Bestämmelserna garanterar en fortsatt strikt statsstödsregim och en stark kommission som kan säkerställa att reglerna

efterlevs och tillämpas enhetligt inom EU, vilket i sin tur säkerställer lika konkurrensförhållanden på den inre marknaden.

Under året fortsatte arbetet med översynen av ett flertal av de regelverk som kommissionen har beslutat om på området för statligt stöd. Översynen omfattar bl.a. riktlinjerna för stöd till omstrukturering av företag i svårigheter samt när och med vilka metoder statsstöd i framtiden ska utvärderas.

Under 2013 påbörjade kommissionen vidare arbetet med att revidera gällande EU-regelverk för stöd till FoU och innovation, vilket är av väsentlig betydelse för att uppnå regeringens innovations- och klimatomställningsmål. Ramverket för FoU och innovation beräknas kunna antas under 2014.

Den 19 juni 2013 fattade kommissionen beslut om nya riktlinjer för regionala företagsstöd som trädde i kraft den 1 juli 2014. De regionala företagsstöden stärker förutsättningarna för hållbar regional tillväxt och är ett viktigt nationellt verktyg för att hantera skillnader i regionernas förutsättningar för näringslivsutveckling, se vidare under utgiftsområde 19 Regional tillväxt.

Den 10 juli 2013 antog kommissionen nya riktlinjer för stöd till banker med hänsyn till den pågående ekonomiska och finansiella krisen.

Den 20 februari 2014 antog kommissionen nya riktlinjer för stöd till flygplatser och flygbolag. Regeringen värnar om stöd till svenska flygplatser. De regionala flygplatserna i Sverige fyller en viktig funktion i transportsystemet genom att erbjuda snabba och effektiva person- och godstransporter inrikes. Flygplatserna bidrar till att skapa en ökad tillgänglighet, arbetstillfällen och därmed tillväxt i alla delar av landet.

Den 9 april 2014 antog kommissionen nya riktlinjer för stöd till miljö och energi. Utformningen av dessa riktlinjer är av stor betydelse för Sverige. Miljöstöd, särskilt i form av nedsättningar av energi- och miljöskatter, kan utgöra viktiga verktyg för att uppnå en kostnadseffektiv styrning på de klimat- och energipolitiska områdena.

Den 25 juni 2014 antog kommissionen nya riktlinjer för stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområdet.

Under våren har kommissionen vidare påbörjat en översyn av regleringen av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse,

antagit riktlinjer för statligt stöd till riskfinansiering samt påbörjat arbetet med att förtydliga under vilka förutsättningar statsstöd uppkommer. Regeringen deltar aktivt i EU:s arbete inom statsstödsområdet och påverkar detta genom att lämna synpunkter på framtagna förslag.

Konkurrerande företag och enskilda äger rätt att till kommissionen inlämna klagomål mot misstänkt olagligt statsstöd. Kommissionen har under året hanterat ett flertal statsstödsklagomål som rör medlemsstaten Sverige. Merparten av klagomålen avser misstänkt olagligt statligt stöd från kommuner till företag.

Den 1 juli 2013 trädde en ny lag om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler ikraft (prop. 2012/13:84, bet. 2012/13:NU19, rskr. 2012/13:249). Den nya lagen reglerar stödgivares och stödmottagares skyldigheter när så kallat olagligt statsstöd har lämnats.

Under året har regeringen anmält stödordningar med syfte att stärka utsatta personers ställning på arbetsmarknaden genom att ge stöd vid korttidsarbete respektive yrkesintroduktionsanställningar. Ett annat prioriterat område för statliga stödinsatser är forskning, utveckling och innovation där regeringen ökat de statliga stöden i brist på privat finansiering.

Transparens är en väsentlig del av statsstödsreglerna. I slutet av varje år publicerar kommissionen uppgifter om hur mycket statligt stöd varje medlemsstat lämnat närmast föregående år i enlighet med EU:s statsstödsregler. Enligt data som kommissionen publicerade 2013 har Sverige för 2012 rapporterat att statligt stöd till ett värde av 3,2 miljarder euro (motsvarande 0,8 procent av Sveriges BNP) lämnats i enlighet med EU:s statsstödsregler. Totalt lämnade samtliga EU:s 27 medlemsstater 67,2 miljarder euro i stöd till företag under 2012. Detta exkluderar dock de särskilda åtgärder som vidtagits med anledning av den finansiella krisen, såsom bankgarantier. Merparten av det svenska statliga stödet avsåg stöd för miljöfrämjande åtgärder (81 procent), främst nedsättningar inom energi- och koldioxidskatteområdet. Betydande satsningar har även gjorts för att främja en hållbar regional tillväxt samt stödja forskning, utveckling och innovation inom näringslivet.

3.5.4.4 Tillsyn och viss förvaltning m.m.

Minerallagen, miljö kvalitetsmål och miljösäkring

Inom Sveriges geologiska undersökning (SGU) finns det särskilda beslutsorgan – Bergsstaten – som har till uppgift att handlägga ärenden som rör prospektering och utvinning av mineral enligt minerallagen (1991:45). Under 2013 beviljade Bergsstaten 130 undersökningstillstånd att jämföra med 211 året innan, och fem bearbetningskoncessioner. Sammanlagt fanns vid årsskiftet 959 gällande undersökningstillstånd. Under året har SGU bedrivit tillsyn över 15 metallgruvor. Tillsynen sker enligt en enhetlig modell.

SGU svarar för miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet inom vilket det också åligger myndigheten att verka för en god hushållning med naturgrus. Under 2013 har verksamheten till stor del varit inriktad på att ta fram underlagsmaterial för utvärdering av miljö kvalitetsmålet. Databasutveckling för att skapa ett bättre underlag för uppföljning av miljö kvalitetsmålet har påbörjats. SGU bidrar också till att preciseringen om efterbehandling av förorenade områden inom miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö nås. SGU disponerar inom detta verksamhetsområde medel via Naturvårdsverket för att genomföra utredningar, undersökningar och åtgärder på områden som förorenats av statliga organisationer som inte längre finns kvar.

Totalt har drygt 120 objekt hittills identifierats varav ett 30-tal har inventerats och ansvarsbedömts. SGU kan också gå in som operativ huvudman och statlig genomförandemyndighet för utredningar och åtgärder där ansvar saknas enligt miljöbalken, och där en kommun inte själv har möjlighet att vara huvudman. Vid 38 objekt har myndigheten åtagit sig huvudmannaskapet, vilket är en ökning med 14 nya objekt i jämförelse med året innan.

SGU förvaltar även anläggningar och egendom som tidigare använts för statens civila beredskapslagring av olja. Ett långsiktigt program för miljö- och funktionskontroll bedrivs nu för att säkerställa att de anläggningar som SGU förvaltar inte orsakar skada eller olägenhet för människor och miljö. Se även avsnitten 3.5.4 och 3.5.9 under utgiftsområde 20 Allmän miljö och naturvård.

Tillsyn över revisorer

Revisorsnämnden har till uppgift att bl.a. handlägga frågor om auktorisation och godkännande av revisorer samt registrering av revisionsbolag, att utöva tillsyn över revisorers och revisionsbolags verksamheter, att pröva frågor om disciplinära åtgärder samt att ansvara för att god revisorssed och god revisionsmed utvecklas på ett ändamålsenligt sätt. Revisorsnämndens arbete syftar till att upprätthålla förtroendet för revisorers verksamheter och för auktorisationssystemet för att på så sätt bidra till att olika intressenter har tillgång till trovärdig ekonomisk information om företags redovisning och förvaltning.

Målen för Revisorsnämndens verksamhet avseende anordnande av prov för revisorsexamen samt handläggningstiderna för disciplinärenden och beslut om auktorisation, godkännande och registrering och förhandsbesked har uppfyllts under 2013. Tillsynsverksamheten innefattar periodiskt återkommande kvalitetskontroll, systematisk och uppsökande tillsyn (SUT), disciplinärenden samt förhandsbesked. Tillsyn utgjorde cirka 83 procent av nämndens verksamhet 2013. Nämnden avgjorde 139 disciplinärenden under 2013, vilket är en ökning i antal med drygt 30 procent jämfört med 2012.

Analys och slutsatser

3.5.4.5 Ramvillkor för företag

Regeringens övergripande mål om att öka sysselsättningen i Sverige förutsätter att det skapas fler jobb i fler och växande företag i hela landet. Ur ett näringspolitiskt och samhällsekonomiskt perspektiv är det därför av central vikt att företagen ges goda ramvillkor, eftersom ett gynnsamt företagsklimat utgör grunden för konkurrenskraft och tillväxt i landet. I takt med att globalisering och konkurrenstryck tilltar blir det allt viktigare att skapa goda förutsättningar för att starta, driva och utveckla företag i Sverige.

Olika internationella undersökningar pekar på att svenska företag har konkurrenskraftiga förutsättningar och ramvillkor i förhållande till omvärlden. Även om Sverige ligger bra till, visar dessa undersökningar att Sverige de senaste åren fallit något i den globala jämförelsen. Regeringen

anser att det är viktigt att vända den utvecklingen.

I World Economic Forums rapport The Global Competitiveness Report (GCR) jämförs och analyseras ett stort antal indikatorer för konkurrenskraft i drygt 140 länder och presenteras i The Global Competitiveness Index (GCI). Rapporten utkommer årligen. I rapporten konstateras att även om Sverige har fallit ett par placeringar i rankingen de senare åren till följd av något svagare makroekonomiska förutsättningar är Sverige fortfarande en av de mest produktiva och konkurrenskraftiga ekonomierna i världen. I år hamnade Sverige på tionde plats av totalt 144 länder.

I International Institute for Management Developments (IMD) mätning av de mest konkurrenskraftiga ekonomierna i världen, The World Competitiveness Scorebord 2014, ligger Sverige på femte plats av totalt 60 jämförda länder. Endast USA, Schweiz, Singapore och Hong Kong rankas högre än Sverige.

Flera viktiga frågor avseende ramvillkor för företag har också behandlats inom ramen för kommissionens meddelande Small Business Act for Europe.

Världsbanken publicerar varje år Doing Business Index som jämför hur lätt det är att starta, driva och lägga ned ett företag mellan världens olika länder. Sverige placerar sig i den undersökningen i år på en fjortonde plats av totalt 189 undersökta länder. Bland indikatorerna som används som underlag för rankingen kan nämnas start och nedläggning av näringsverksamhet, betalning av skatter och kapitalförsörjningsmöjligheter.

Världsbanken har på uppdrag genomfört en fördjupad granskning av Sveriges företagsklimat. I mars 2014 presenterade Världsbanken sin första rapport; Sweden's Business Climate – Opportunities for Entrepreneurs through Improved Regulations. Den andra delrapporten kommer att presenteras under 2015 och kompletterar den första rapporten genom att fokusera på hur det formella regelverket tillämpas baserat på en intervjuundersökning av svenska företag. Världsbankens slutsats från den första delrapporten är att Sverige uppvisar ett mycket bra resultat, men att det finns några områden som Sverige skulle kunna effektivisera ytterligare.

De områden som omnämns i rapporten är:

Företagsstart: Världsbanken konstaterar att många andra länder de senaste åren har vidtagit åtgärder för att underlätta möjligheterna att starta företag, vilket har lett till att Sverige halkar efter i mätningarna. Världsbanken påtalar särskilt att Bolagsverkets handläggningstid är längre än i de flesta andra länder samt att Sverige har ett jämförelsevis högt lägsta krav för aktiekapital i aktiebolag.

Skattebetalning: Världsbanken anser att det finns områden när det gäller det svenska skattesystemet som kan förbättras. Svenska företag lägger ner 122 timmar per år på skatteadministrativt arbete, vilket är en jämförelsevis hög siffra. Dessutom är den totala skattenivån för företagen i Sverige en av de högsta bland OECD:s höginkomstländer.

Arbetsrätt: Världsbanken menar att den svenska arbetsrätten är mindre flexibel än genomsnittet för OECD:s höginkomstländer. Detta gäller både vid anställning och vid uppsägning. Dessutom har Sverige en hög genomsnittlig arbetskraftskostnad.

Plan- och byggfrågor: Världsbanken konstaterar att det byggs för lite bostäder i Sverige, vilket kan vara negativt för tillväxten. Enligt Världsbanken är det framförallt två saker som bidrar till detta; hyresregleringen och administrativa hinder i samband med nybyggnation. Dessutom påtalar Världsbanken att stämpelskatten i Sverige är jämförelsevis hög. Världsbanken nämner ett par områden som Sverige skulle kunna förbättra.

- Att öka samordningen mellan planering på regional och kommunal nivå.
- Att sträva mot planer för en hel kommun som är fastslagna på förhand, istället för detaljplaner per projekt.
- Att effektivisera överprövning av fattade beslut.

Kapitalförsörjning: Världsbanken menar att ett effektivt insolvensförfarande främjar ekonomisk verksamhet samt tillgång till kapital, eftersom detta kan möjliggöra att livskraftiga företag kan fortsätta sin verksamhet, trots tillfälliga likviditetsproblem. Det är till fördel både för företagen och för fordringsägarna. Världsbanken påpekar att det svenska insolvensförfarandet tar längre tid och kostar mer än i andra höginkomstekonomier.

Utländska investeringar: Världsbanken konstaterar att många faktorer gör att Sverige är

ett attraktivt land att investera i. Världsbanken pekar på att Sverige är framstående när det gäller skiljeförfarande, men att vissa andra former av tvistelösning (medling och förlikning) är mindre utvecklade. En ökad användning av medling och förlikning skulle minska kostnaderna för både företag och domstolar. Medling och förlikning gör det också möjligt för parterna att påverka utfallet och att bibehålla en god affärmässig relation. Världsbanken påtalar även att det tar lång tid för utländsk arbetskraft att få arbetstillstånd i Sverige. Att underlätta möjligheterna att anställa utländska experter ökar förutsättningarna för att få företag att växa samt har positiva effekter för produktivitetens utveckling, konkurrenskraft och tillväxt.

I flera av de områden som Världsbanken nämner som möjliga att förbättra ytterligare pågår det redan ett arbete, t.ex. inom ramen för olika utredningar eller i samband med beredning inom regeringskansliet av nyligen avlämnade betänkanden. Exempel på sådana utredningar och betänkanden är kommittén för regional planering och bostadsförsörjning (dir. 2013:78), utredningen om ökad kommunal planläggning för bostadbyggande och ökat utbud av markanvisningar (dir. 2014:29) och utredningen om översyn av lagen om skiljeförfarande (dir. 2014:16) samt betänkandet Effektivitet och rättsäkerhet i PBL-överprövning (SOU 2014:14) från PBL-överklagandeutredningen och betänkandet F-skuldsanering – en möjlighet för nystart för seriösa företagare (SOU 2014:44) från Nystartsutredningen. Dessutom har bl.a. Bolagsverkets regleringsbrev ändrats för att tydliggöra målsättningen att nyregistrering av ett aktiebolag ska göras inom fem arbetsdagar, i det fall ett ärende inte behöver kompletteras.

För att bibehålla och utveckla den svenska konkurrenskraften är det viktigt att kontinuerligt förbättra de villkor och förutsättningar under vilka företagen verkar. Det är frågor som bl.a. behandlas i Företagsskattekommitténs slutbetänkande Neutral bolagsskatt – för ökad effektivitet och stabilitet (SOU 2014:40) och Skatteförenklingsutredningens betänkande Förenklade skatteregler för enskilda näringsidkare och fysiska personer som är delägare i handelsbolag (SOU 2014:68). Vid sidan av utredningarnas arbeten har regeringen ansett att det finns skäl att ytterligare se över möjligheterna till nya reformer för att förbättra näringslivsklimatet och stärka Sveriges

konkurrenskraft. Regeringen lämnar även förslag på åtgärder på skatteområdet, se Förslag till statsbudget för 2015, finansplan och skattefrågor, som förbättrar och förenklar villkoren för företagande och investeringar i Sverige bl.a.

- höjd beloppsgräns för förenklad faktura, samt
- förbättringar i fakturamodellen för husavdraget.

Regeringen arbetar målmedvetet med att förbättra företagsklimatet i Sverige. Därför är det prioriterat att fortsätta arbetet med åtgärder för att utveckla regelverk och system i syfte att förbättra företagens ramvillkor och deras förutsättningar att verka. Regelverk och system bör i mesta möjliga mån utformas för att underlätta att starta, driva och utveckla företag. Genom sådana åtgärder skapas goda förutsättningar för ökad sysselsättning, välfärd och tillväxt i Sverige.

3.5.4.6 Konkurrens

Målet för konkurrensområdet är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens som uppnår de näringspolitiska målen om att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020. Ett tydligt sysselsättningsmål ska styra politiken. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU år 2020.

Konkurrensområdets bidrag till de näringspolitiska målen uppnås främst genom att konkurrensfrämjande åtgärder beslutas och genomförs över hela samhällsekonomin samt genom en effektiv konkurrensmyndighet. Effekterna av en konkurrensfrämjande politik kan inte uppskattas enbart genom att studera resultat på kort sikt. Verksamheten inom konkurrensområdet får även resultat på lång sikt inom ekonomin och skapar genom marknadsdynamik en omvandlingseffekt på samhället i stort. Ett konkurrensfrämjande företagsklimat påverkar t.ex. företagets vilja att investera och utveckla nya produkter och tjänster liksom att utmana befintliga företag

samtidigt som mindre effektiva företag får lämna marknaden. Genom en effektiv konkurrens på hemmamarknaden förbättrar och effektiviserar svenska företag sina verksamheter och får därigenom bättre förutsättningar att konkurrera effektivt såväl inom som utanför Sveriges gränser.

Konkurrensverket har tidigare år konstaterat att de svenska prisnivåerna är högre än genomsnittet inom OECD-länderna och EU. Utvecklingen under de senaste tio åren pekar dock enligt Konkurrensverkets bedömning på att konkurrensen i Sverige har blivit bättre och att prisskillnaderna har minskat. En större och mer integrerad inre marknad inom EU och en ökad import från länder utanför EU kan ha bidragit till att den svenska prisnivån pressats nedåt. Ett stort antal reformer har genomförts i Sverige och andra länder i Europa under de två senaste decennierna, vilket har inneburit att olika marknader har öppnats för konkurrens. Regler som hindrar företagsetablering eller ger ensamrätt för en aktör att bedriva en viss verksamhet har successivt slopats eller ändrats, vilket har ökat möjligheterna för entreprenörer att etablera sig och bedriva verksamhet. Av den rapport som Tillväxtanalys redovisat under året framgår att ett flertal faktorer, däribland att marknader har öppnats upp för konkurrens, har bidragit till en högre ekonomisk tillväxt och en stabilare ekonomi jämfört med flertalet OECD-länder, Rapporten Index över länders regelverk och institutioner – hur internationella jämförelser kan användas och tolkas (2013:07).

Moderna konkurrensregler

En målsättning är att konkurrenslagstiftningen vid varje tid ska vara en lagstiftning som är anpassad till förhållandena i omvärlden.

Framtagandet av lagförslaget till förbättrad konkurrenstillsyn för Konkurrensverket och arbetet med att anpassa nya regelverk från EU till nationell rätt har bidragit till denna målsättning.

Konkurrensverkets tillsyn

Domstolarna har avgjort flera konkurrens- och upphandlingsmål under året. I flertalet fall har Konkurrensverkets talan helt eller delvis bifallits. Domarna har även bidragit till att klargöra ett osäkert rättsläge, vilket förbättrar marknadsförutsättningarna för företagen. Antalet nya domstolsärenden ligger på en relativt jämn nivå i förhållande till föregående år. Det kan särskilt

noteras att domstolarna nu har avgjort mål där Konkurrensverket har lämnat in stämningssökningar med stöd av den nya regeln om offentlig säljverksamhet. Avgörandena bidrar till att skapa klarhet om hur dessa regler ska tillämpas för de myndigheter som bedriver säljverksamhet, för företag och för tillsynsmyndigheten. Liksom under föregående år gäller många övriga avgöranden upphandlingsskadeavgift för otillåtna direktupphandlingar.

Antalet beslut hos Konkurrensverket rörande konkurrensbegränsande samarbete, missbruk av dominerande ställning och tillsynsärenden om offentlig upphandling låg vid utgången av 2013 på en lägre nivå än vid utgången av 2012. Beslut om företagskoncentrationer låg däremot på en marginellt högre nivå. Såväl antalet registrerade som beslutade tillsynsärenden inom området för verkets tillsyn enligt lagen om valfrihetssystem ökade något men ligger fortfarande på en låg nivå. Det kan dock noteras att såväl genomsnittligt antal nedlagda arbetstimmar som kostnaden per ärende fortsatte att öka. Antalet tillsynsbeslut rörande konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet fortsatte att minska samtidigt som den tid och kostnad som lades ned på respektive ärende inom denna kategori i genomsnitt fortsatte att öka. Det kan också konstateras att Konkurrensverket hanterat ett stort antal klagomål inom detta område. Merparten av dessa har skrivits av, vilket enligt Konkurrensverket beror på flera faktorer; att förutsättningarna för förbud inte är uppfyllda eller svåra att påvisa eller att den offentliga aktören förklarar att den har haft för avsikt att ändra en ifrågasatt verksamhet eller ett förfarande (Konkurrensverkets skrivelse 2013-11-15, Konkurrensverkets dnr 617/2013).

Åtgärder som domstolarnas avgjorda mål, Konkurrensverkets beslut och frivilliga åtgärder som vidtagits av företag eller myndigheter är åtgärder som bidrar till att direkt undanröja konkurrensnedvidande förfaranden och förbättra konkurrenssituationen på olika marknader. Även de informationsinsatser som genomförts under året bidrar till att förhindra konkurrensproblem. Genom arbetet med generella förbättringsåtgärder bidrar Konkurrensverket till bättre konkurrensförhållanden på längre sikt.

Förtroendet för Konkurrensverket är fortfarande stort hos en majoritet av intressenterna

och har ökat under året. Även attityderna till Konkurrensverkets ärendehantering är fortsatt mycket positiva i fråga om konkurrenslagstillämpningen och på motsvarande nivå som under föregående år, 27–44 procent, i fråga om offentlig upphandling. I fråga om attityderna till publiceringen av prioriteringen av ärendehantering har det skett en ökning. Avseende effekter av verksamheten anser en majoritet att Konkurrensverket aktivt motverkar allvarliga överträdelser av konkurrens- och upphandlingslagstiftningen.

Det bedöms att Konkurrensverkets verksamhet har bedrivits på ett sätt som motsvarar uppställda krav.

Väl fungerande marknader

Konkurrensverket presenterade under året rapporten *Konkurrensen i Sverige 2013* (Rapport 2013:10). Flera av de områden Konkurrensverket tog upp i rapporten behandlas för närvarande i utredningar som tillsatts under året.

Problem med plan- och byggområdet samt markanvisning har uppmärksammats i flera sammanhang, såväl nationellt som internationellt. Riksdagen har under året beslutat om lagförslag för att förbättra konkurrens och transparens.

Ett annat område som varit prioriterat är förbättrad konkurrens och ett ökat engagemang hos kunder på elmarknaden. Arbetet har omfattat EU-regelverk, ett förslag till nationellt regelverk för fjärrvärme och arbete med ansvarig myndighet på området för att åstadkomma förbättringar.

Det har också bedrivits ett arbete med uppföljningar av de reformer som öppnats för konkurrens under de senaste åren. Konkurrens är ett viktigt medel för att uppnå målen med reformerna och att följa upp dessa marknader är betydelsefullt.

I fråga om apoteksmarknaden har uppföljningar även i år visat att det skett en ökning av antalet apotek och försäljare av läkemedel samt ökade öppettider.

Marknaderna för persontrafik på järnväg och bilbesiktning befinner sig fortfarande i ett uppbyggnadsskede. Det har tillkommit fyra nya järnvägsaktörer under året vilka bidrar till en stor ökning av antalet järnvägsföretag även om inte utbudet räknat i antal tågkilometer ökat påtagligt. Särskilt marknaderna för persontrafik på

järnväg och kollektivtrafik har som tidigare konstaterats sådana karaktäristika att det kan förväntas att effekterna av marknadsöppnandena kommer att kunna iakttas först efter en längre tid än vad som gäller för vissa andra marknader. På marknaden för fordonsbesiktning har såväl konkurrensen som den geografiska tillgängligheten i form av antalet besiktningstationer för lätta fordon ökat under året medan detsamma inte gäller för den tidsmässiga tillgängligheten i form av öppettider på kvällar och helger.

Antalet aktörer som erbjuder tjänster inom ramen för valfrihetssystem har ökat sedan reformernas genomförande. Konkurrensverket har under året redovisat analyser och lämnat förslag till förbättringar i fråga om valfrihetssystem inom kommuner och Arbetsförmedlingen.

Att konsumenter har en stark ställning på marknaden och förutsättningar att göra välgrundade val bidrar till effektiv konkurrens och väl fungerande marknader. Genomförandet av det arbete som inleddes under föregående år med att stärka konsumenternas ställning när de köper varor och tjänster har fortsatt under året.

3.5.4.7 Statsstöd

Regeringen anser att ändamålsenliga statsstödsregler gynnar det svenska näringslivet. Det är väsentligt att Europeiska kommissionen fortsätter att säkerställa en enhetlig tillämpning av detta regelverk inom hela EU. Utan kommissionens strikta granskning skulle sannolikheten för protektionism och snedvriden konkurrens öka genom en statsstöds spiral där medlemsstaterna för att säkerställa nationell konkurrenskraft stöder ineffektiva företag. En sådan statsstöds spiral skulle skada europeisk konkurrenskraft på lång sikt och på kort sikt vara särskilt skadlig för mindre, exportberoende, medlemsstater som Sverige. Samtidigt är det viktigt att medlemsstaternas skattesuveränitet behålls genom att fördragets kompens fördelning respekteras.

3.5.4.8 Tillsyn och viss förvaltning m.m.

Minerallagen, miljö kvalitetsmål och miljösäkring
Regeringen konstaterar att Bergsstaten bidrar till att säkerställa de grundläggande förutsättningarna för i första hand näringslivet genom prov-

ningen och tillsynen av verksamheter enligt minerallagen (1991:45). Under en följd av år har intresset för mineralutvinning varit stigande, men under 2013 har intresset minskat. Exempelvis är antalet beviljade undersökningstillstånd och antalet platsbesök av prospektörer vid mineralinformationskontoret i Malå vikande. Intresset för prospektering och investeringar i redan pågående gruvverksamhet genererar ett stort informationsbehov hos markägare, en bred allmänhet, företag och offentliga aktörer. Regeringen menar att det är angeläget att fortsatt utveckla verksamheten vid Bergsstaten för att bl.a. kunna möta kommunikations- och informationsbehovet.

SGU har samordnat uppföljning, utfört utvärderingar och genomfört en årlig rapportering av vad som följer av myndighetens ansvar för miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet. I den årliga uppföljningen av miljö kvalitetsmålet ”grundvatten av god kvalitet” pekar SGU på en generell brist på kunskap i samhället om grundvattnets funktion som dricksvatten, känslighet för föroreningar m.m. utgör ett hinder för att nå miljö kvalitetsmålet, liksom de bindande kraven i EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG). SGU konstaterar vidare att det delmål som var uppsatt för 2010 om en uttagsmängd på naturgrus om högst 12 miljoner ton per år har uppnåtts. Regeringen konstaterar i sammanhanget att naturgruset är en ändlig resurs som bör sparas för framtiden och att grustillgångarna kan komma i fråga för framtida vattenuttag.

SGU:s ansvar i arbetet med förorenade områden har lett till att flera kommuner inkommit med förfrågningar om operativt huvudmannaskap där det saknas ansvar enligt miljöbalken och där kommunen själv inte har möjlighet att vara huvudman. Regeringen ser sammantaget att SGU:s arbete med efterbehandling, inventering och ansvarsbedömning av förorenade områden, liksom myndighetens möjlighet att påta sig ett huvudmannaskap å en kommuns vägnar, som positivt då detta sker inom ett område där ansvarsfrågorna länge diskuterats. Regeringen konstaterar vidare att verksamheten successivt kommer att fortsätta växa i takt med att genomförandet av åtgärder kommer igång.

Tillsyn över revisorer

Regeringens bedömning är att Revisorsnämndens verksamhet på ett bra sätt har

bidragit till att uppnå det övergripande målet. Verksamhetsmålen i regleringsbrevet för 2013 har uppnåtts.

3.6 Förvaltningen av företag med statligt ägande

Den 26 juni 2014 överlämnade den förra regeringen skrivelsen 2014 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2013/14:140) till riksdagen. I det följande redovisas kompletteringar till skrivelsen.

3.6.1 Återrapportering av vissa frågor

Försäljningen av statens aktieinnehav i Nordea Bank AB

Riksdagen bemyndigade regeringen att avyttra statens aktier i Nordea Bank AB (prop. 1991/92:153, bet. 1991/92:NU36, rskr. 1991/92:352). Den förra regeringen beslutade den 16 juni 2011 att under tiden fram till den 31 augusti 2014 avyttra statens aktier i Nordea Bank AB.

Efter en försäljning av 260 miljoner aktier i juni 2013 avyttrade den förra regeringen i september 2013 det återstående innehavet (sju procent) i Nordea Bank AB om drygt 284 miljoner aktier för 76 kronor per aktie. Försäljningen skedde pro rata av statens direktägda aktier och aktier förvaltade genom stabilitetsfonden. Sammanlagt 48 procent av de sålda aktierna togs av statens direktägda aktier och 52 procent ur stabilitetsfondens innehav, vilka förvaltades av Riksgäldskontoret. Vid försäljningen bistod Morgan Stanley & Co. Limited som finansiell rådgivare och Mannheimer Swartling Advokatbyrå bistod som juridisk rådgivare. För att genomföra transaktionen anlätades Morgan Stanley & Co. International plc, Goldman Sachs International, Bank of America Merrill Lynch och Carnegie som transaktionsbanker. Försäljningsintäkten blev 21 600 000 000 kronor och beloppet, med avdrag för statens kostnad för finansiell strategisk rådgivning, tillfördes den 30 september 2013 statens och stabilitetsfondens konton hos Riksgäldskontoret. Kostnaden avseende juridisk rådgivning uppgick till cirka

400 000 kronor och kostnaden avseende finansiell strategisk rådgivning till 300 000 kronor och belastade anslaget 1:18 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag*. Statens totala rådgivningskostnad för försäljningen har uppgått till 28 700 000 kronor (0,13 procent av transaktionsvärdet), varav direkta transaktionskostnader för finansiell rådgivning inklusive kostnader för resor m.m. om 28 000 000 kronor har avräknats mot försäljningsintäkterna.

Akademiska Hus Aktiebolag

Riksdagen fastställde med anledning av budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, utg.omr. 24, bet. 2013/14:NU1, rskr. 2013/14:103) ett ändrat uppdrag för Akademiska Hus Aktiebolag enligt följande: "Akademiska Hus Aktiebolag ska äga, utveckla och förvalta fastigheter för universitet och högskolor med huvudfokus på utbildnings- och forskningsverksamhet samt bedriva därmed förenlig verksamhet. Verksamheten ska bedrivas på affärsmässig grund och generera marknadsmässig avkastning genom en hyressättning som beaktar verksamhetens risk. Akademiska Hus Aktiebolag ska verka för en långsiktigt hållbar utveckling av universitets- och högskoleområden". Denna uppdragsformulering är styrande för bolagets verksamhet. Bolaget har vid årsstämman 2014 beslutat om ändring av bolagsordningens verksamhetsparagraf med angivande av det nya uppdraget.

Vad gäller studentbostäder möjliggör uppdraget för Akademiska Hus Aktiebolag att äga, utveckla och förvalta studentbostäder.

Bolaget ska följa upp och redovisa vilka åtgärder som vidtagits för fler studentbostäder.

Jernhusen AB

Riksdagen har tillkännagivit för regeringen att se över uppdraget för hur uppdraget för Jernhusen AB kan tydliggöras så att samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter med användaren i centrum kan tillgodoses i högre utsträckning (bet. 2013/14:TU19, rskr. 2013/14:373).

Jernhusen AB har ett uppdrag att vara ett ledande företag i utvecklingen av den svenska transportsektorn med anknytning till järnväg i

syfte att främja och stödja kollektivt resande och godstransporter på järnväg. Regeringen anser att det finns anledning att förtydliga uppdraget för att understryka det viktiga ansvaret Jernhusen AB har som förvaltare av bl.a. stationer och depåer. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Green Cargo AB

Riksdagen har anfört att regeringen bör se över hur uppdraget för Green Cargo AB kan tydliggöras för att tillgodose samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter (bet. 2013/14:TU19, rskr. 2013/14:373).

Green Cargo AB erbjuder konkurrenskraftiga godstransporter på järnvägen och arbetar tillsammans med Jernhusen AB för att utöka den s.k. kombitrafiken. I betänkandet framhålls att Green Cargo AB ska fortsätta med detta och i högre utsträckning tillgodose samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter. Regeringen avser, för det fall detta mål inte uppnås, att återkomma till riksdagen.

SJ AB

Riksdagen har anfört att regeringen bör se över hur uppdraget för SJ AB kan tydliggöras för att tillgodose samhällets behov av klimatsmarta järnvägstransporter och verka för ett ökat tågresande med hög punktlighet och kvalitet för resor mellan alla delar av Sverige och till huvudorterna i våra grannländer (bet. 2013/14:TU19, rskr. 2013/14:373).

Regeringen avser att återkomma till riksdagen med anledning av betänkandet.

Fouriertransform Aktiebolag

Regeringens förslag: Uppdraget för Fouriertransform Aktiebolag ska, med ändring av vad som tidigare har beslutats, vara att, där det finns brist på privat kapital, direkt eller indirekt investera i små till medelstora företag i tidiga skeden som bedriver verksamhet inom miljöteknik som bidrar till att möta utmaningar kopplat till klimatfrågan och i små till medelstora företag i tidiga skeden som bedriver verksamhet inom livsvetenskap (life science).

Skälen till regeringens förslag: Riksdagen bemyndigade 2008 regeringen dels att i aktiebolagsform bedriva forsknings- och utvecklingsverksamhet och annan verksamhet inom fordonsklustret samt vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bilda aktiebolag, dels att ge bolagen kapitaltillskott med högst 3 miljarder kronor (prop. 2008/09:95, bet. 2008/09:FiU19, rskr. 2008/09:144). I en skrivelse till riksdagen 2009 (skr. 2008/09:221) redogjorde regeringen för att det statligt ägda aktiebolaget Fouriertransform Aktiebolag (Fouriertransform) hade bildats.

Den förra regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 24) en reform av det statliga riskkapitalsystemet. Utredningar hade pekat på att befintliga aktörers uppdrag och verksamhet överlappar varandra med geografiska och branschmässiga inlåsningar samt bristande kostnadseffektivitet och styrning. Den förra regeringen återkom i frågan i budgetpropositionen för 2013 (prop. 2012/13:1 utg.omr. 24) och aviserade en vidgning av investeringsmandatet för Fouriertransform. I vårändringsbudgeten för 2013 föreslog regeringen att investeringsmandatet för Fouriertransform skulle utvidgas till att utöver fordonsindustrin även omfatta andra delar av tillverkningsindustrin och närliggande tjänstenärningar. Riksdagen godkände regeringens förslag (prop. 2012/13:99, bet. 2012/13:FiU21, rskr. 2012/13:287).

Regeringen bedömer att Fouriertransform ska ges ett nytt uppdrag som är tydligare inriktat mot sektorer där det råder brist på privat kapital. Sektorerna livsvetenskap (life science) och miljöteknik som bidrar till att möta utmaningar kopplat till klimatfrågan präglas av relativt stora kapitalbehov och långa ledtider, vilket leder till att privata investeringar ofta uteblir. Regeringen bedömer att det inom dessa sektorer råder brist på riskkapital, vilket riskerar att hämma utvecklingen av en konkurrenskraftig näring. Fouriertransforms verksamhet ska därför inriktas på att, där det finns brist på privat kapital, direkt eller indirekt investera i små till medelstora företag i tidiga skeden som bedriver verksamhet inom miljöteknik som bidrar till att möta utmaningar kopplat till klimatfrågan och i små till medelstora företag i tidiga skeden som bedriver verksamhet inom livsvetenskap (life science). Med anledning av sektorernas karaktär behöver affärsmodeller utvecklas som öppnar för

mer långsiktiga riskkapitalinvesteringar. Begreppet livsvetenskap (life science) ska förstås i en vid bemärkelse. Inom området miljöteknik som bidrar till att möta utmaningar kopplat till klimatfrågan kan förutom rena varor även innovationer inom tjänstesektorn ingå. Genom sin verksamhet ska Fouriertransform bidra till att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft.

Fouriertransform ska investera i verksamheter inom de ovan beskrivna områdena direkt genom dotter- eller intressebolag, eller indirekt genom ägande av fondandelar. Fouriertransforms verksamhet ska syfta till att lämna avkastning, som i den utsträckning det är lämpligt bör återinvesteras i verksamheten. Målsättningen vid investeringar ska därför vara att agera tillsammans med andra finansiärer. Grunden för Fouriertransforms verksamhet ska vara att komplettera marknaden genom att vara verksamt där det råder brist på privat kapital, vilket många gånger präglar företag i tidiga skeden och företag med långa utvecklingsfaser innan kommersiell bärighet. I syfte att uppnå effektivitet och minska överlappningar bör Fouriertransform eftersträva samordning med övriga statliga aktörer på riskkapitalområdet samt med Statens energimyndighet och den verksamhet som där bedrivs med inriktning på kommersialisering av energiteknik.

Vid utgången av 2013 hade Fouriertransform sedan bolagets start investerat 986 000 000 kronor i 20 bolag och per den 31 december 2013 förvaltade bolaget investeringar i 17 portföljbolag. I samband med att Fouriertransforms verksamhet får en ny inriktning i enlighet med vad som här har redogjorts för, blir det en naturlig uppgift för bolaget att överväga hur de befintliga investeringarna på ett ansvarsfullt sätt ska avvecklas, förvaltas utanför Fouriertransform genom fullmakt eller på annat sätt, eller avyttras. I syfte att effektivisera utnyttjandet av det kapital som Fouriertransform förfogar över avser regeringen att ge bolaget i uppdrag att göra en översyn av sin organisation och organisationsform, sina placeringsriktlinjer, m.m. Regeringen avser att återrapportera resultatet av översynen till riksdagen.

De åtgärder som här beskrivs har beröring med EU:s statsstödsregler. Med stöd av Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den

inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (s.k. allmän gruppundantagsförordning), kan bl.a. ordningar för riskfinansieringsstöd till förmån för små och medelstora företag anses vara förenliga med den inre marknaden.

3.7 Politikens inriktning

Alldeles för många är arbetslösa i Sverige i dag. Regeringens mål är att Sverige ska ha EU:s lägsta arbetslöshet år 2020. Näringspolitiken är central i detta genom att skapa förutsättningar för att fler företag ska kunna starta, exportera och nyanställa.

3.7.1 Entreprenörskap och företagande

Ett konkurrenskraftigt och dynamiskt näringsliv är grunden för jobbskapande och tillväxt. Regeringen avser därför att utveckla arbetet med att stärka näringslivsklimatet, så att fler startar företag men även så att befintliga företag och potentiella företag kan växa, exportera och anställa fler. Det behövs för att skapa fler, nya och bättre jobb i Sverige.

Den senaste Global Entrepreneurship Monitor (GEM-studien) visar att entreprenörskapet i tidiga faser har utvecklats mer positivt i Sverige än i något annat land. Sverige ligger nu över genomsnittet bland innovationsdrivna länder. Samtidigt konstateras att svenska företag fortfarande är relativt svaga när det gäller tillväxtorientering och internationalisering. Det är därför inte bara viktigt att fler vill starta företag, utan att fler företag kan expandera och anställa fler. Sverige behöver fler entreprenöriella företag med stor tillväxtpotential och vilja. Antalet små och medelstora företag som tar steget ut på internationella marknader och drar nytta av de tillväxtmöjligheter som internationaliseringen innebär behöver öka. Fler måste vara beredda att engagera sig i verksamheter med stor potential, men där risken för misslyckanden också är stor. Det är angeläget att arbeta brett med såväl ramvillkor som insatser för att främja individers och företags förmåga och vilja till tillväxt framöver.

De resurser som tillhandahålls genom EU:s försorg ger också viktiga bidrag i arbetet med att främja små- och medelstora företag. EU:s program för små och medelstora företags konkurrenskraft, COSME, och strukturfondsresurserna bidrar bland annat till att stärka tillgången till kapital och med resurser till stöd för t.ex. internationalisering. Även Småföretagsakten, som kommissionen gör en översyn av, är ett viktigt instrument för att stärka villkoren för de små och medelstora företagen.

Inom EU bedrivs ett omfattande arbete för att förenkla för företag. Arbetet är ett konkret bidrag för att stärka konkurrenskraften och bidra till ökad tillväxt. För att förenklingsarbetet ska ge konkreta resultat behöver det bedrivas både på EU-nivå och i medlemsstaterna och därför är Sverige aktivt pådrivande i arbetet som pågår inom EU. Förenklingsarbetet på EU-nivå får samtidigt inte påverka skyddet för exempelvis miljö, arbetstagare eller konsumenter.

Förbättrat klimat för entreprenörskap och innovativt företagande

Stora företag är viktiga för sysselsättningen, men de nya jobben skapas främst i små och medelstora företag. Särskilt viktiga för jobbskapandet är de högpresterande, innovativa företagen. Centrala utmaningar för att skapa fler jobb i nya och växande företag är bland annat tillgången till finansiering och stöd för att kommersialisera idéer eller ta över ett befintligt välfungerande företag, incitamenten för och stöd till innovationsdrivet entreprenörskap och ett trygghetssystem för alla - oavsett anställnings- eller företagsform. För att fler ska komma i arbete är bl.a. en bättre matchning på arbetsmarknaden och minskat ansvar för sjuklönekostnader viktiga frågor. För att få fler växande, konkurrenskraftiga och innovativa företag måste också fler små och medelstora företag kunna, vilja och våga ta steget ut på en internationell marknad. Regeringens insatser för att främja företagets internationalisering som presenteras inom avsnitt 4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande, syftar till att sänka trösklarna för företag i samband med internationalisering och säkerställa tillgången till de resurser och den kompetens som behövs för att fler företag internationaliseras och exporterar sina varor och tjänster.

Sveriges företagare är bland EU:s äldsta. Risken är stor att många lägger ner sitt företag när de går i pension. Det finns också en stor potential för en ung generation att inte bara driva vidare befintliga företag utan vidareutveckla dem och göra dem mer innovativa. Regeringens ambition är att underlätta finansieringen för att ta över företag som behöver generationsväxling.

Vidare kommer de kulturella och kreativa näringarnas utveckling att främjas av särskilda lånegarantier som kommer att introduceras fr.o.m. 2016 inom ramen för EU:s program Kreativa Europa.

Att förenkla för företagen

Att fortsätta arbetet med att förenkla för företagen är av stor vikt för att skapa ett företagsklimat i världsklass.

Sänkta kostnader för företag

Regler är nödvändiga för att samhället ska kunna fungera effektivt. Många regler som omger företagandet utgör ett viktigt stöd för marknaden. Samtidigt är det viktigt att regler utformas så att syftet nås på ett enkelt och kostnadseffektivt sätt så att företag kan använda sina resurser till att driva och utveckla sina verksamheter.

Sedan 2006 har arbetet med att sänka företagets kostnader fokuserat på administrativa kostnader. Ett liknande arbete saknas för andra kostnader som träffar företagen. Internationella studier, från bl.a. OECD, pekar på att företag i hög grad påverkas av andra kostnader än de administrativa till följd av regler. En möjlig väg framåt är att ge Tillväxtverket i uppdrag att utveckla en metod för att mäta och följa upp andra kostnader än de administrativa, exempelvis finansiella kostnader eller investeringskostnader.

Med utgångspunkt i företagets vardag

Att förbättra kontakten med kommuner och länsstyrelser och skapa större förståelse för företagets villkor är av stor vikt för att nå det övergripande målet att skapa en märkbar positiv förändring i företagets vardag. Utifrån de erfarenheter som gjorts föreslås arbetet fortsättningsvis inriktas mot att korta handläggningstiderna, förbättra service och bemötande samt öka förståelsen för företagets villkor hos myndighetsföreträdare.

En möjlig väg framåt är att införa ett nytt mål för statliga myndigheter som har ärenden som rör företag. Målet bör utgå från att företagsperspektivet ska finnas med i allt arbete som riktar sig till företag. Inom detta ryms t.ex. att myndigheterna ska arbeta med att korta handläggningstiderna, kommunicera förväntade handläggningstider och arbeta med att förbättra tillgängligheten. Det kan även handla om att arbeta aktivt med förslag från företag och deras intresseorganisationer och att utveckla verksamheten utifrån kundnöjdhetsundersökningar.

Ett viktigt led i detta är att följa Bolagsverkets arbete med att korta tiden det tar att registrera aktiebolag.

Regelrådet

Regelrådet fyller en viktig funktion i arbetet med att åstadkomma kostnadseffektiva regler. I budgetpropositionen för 2014 aviserades att Regelrådets verksamhet ska permanentas. Från och med den 1 januari 2015 kommer Regelrådets uppgifter inordnas i Tillväxtverket där det inrättas ett särskilt beslutsorgan för beslut i rådets ärenden. Tillväxtverket har ett övergripande ansvar för arbetet med att förenkla för företag samt ansvar för metodutveckling, rådgivning och utbildning som avser konsekvensutredningar. Genom att inordna Regelrådets uppgifter i Tillväxtverket skapas förutsättningar för ett effektivt resursutnyttjande. Att ansvaret samlas på ett ställe blir också tydligare för regelgivarna.

Förenklat uppgiftslämnande

Uppgiftslämnarutredningen (N 2012:01) har i delbetänkandet Ett minskat och förenklat uppgiftslämnande för företagen (SOU 2013:80) föreslagit att det ska inrättas en ny myndighet – Företagsdatamyndigheten – för att bl.a. handha ett system för företagets uppgiftslämnande. Förslaget om att inrätta en ny myndighet avstyrktes av en majoritet av remissinstanserna. Den nuvarande inriktningen är att de nya uppgifterna istället kommer att fördelas på Bolagsverket och Tillväxtverket. Tillväxtverket blir organisatorisk hemvist för ett system för företagets uppgiftslämnande och ansvarar bl.a. för arbetet med samordning av uppgiftskrav, en samverkanspunkt för myndigheter och ett forum för företagen m.fl. Bolagsverket blir organisatorisk hemvist för förvaltning och teknisk utveckling av en funktionalitet på

verksamt.se som ingår i systemet för företagens uppgiftslämnande.

Trygghetssystem för företagare

I dag finns ett högkostnadsskydd för sjuklönekostnader som få företag tar del av. Små företag missgynnas då ersättningen från staten beräknas på den genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare. Eftersom sjukfrånvaron generellt är lägre i mindre företag innebär det att småföretag i liten utsträckning kvalificerar sig för att få ersättning. Eftersom mindre företag ofta har små marginaler och sämre möjlighet att hantera variationer i sjuklönekostnader är det viktigt att ha ett skydd mot höga sjuklönekostnader som är anpassat till de mindre företagens situation.

I volym 1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor (avsnitt 7.4.1), lämnas ett förslag till en ny ersättning för höga sjuklönekostnader som är bättre anpassat till små företag. Förslaget innebär att skyddet differentieras genom att företagen delas in i fem storleksklasser utifrån sina lönesummor. De mindre företagen gynnas eftersom ersättningen enligt förslaget träder in tidigare för företag med lägre lönesummor. En ytterligare förbättring är att företagen inte behöver ansöka om ersättningen. Med det nuvarande högkostnadsskyddet förefaller många gå miste om ersättning eftersom ansökningsförfarandet anses betungande. Den nya ersättningen kommer att automatiseras så att alla som har rätt till ersättning också får det. Ersättningen beräknas kosta 360 miljoner kronor per år vilket är 300 miljoner kronor mer än utgifterna för det befintliga högkostnadsskyddet.

Kapitalförsörjning

Ett väl fungerande ramverk och system för kapitalförsörjning är helt avgörande för att företag ska kunna starta och expandera. Statens roll är marknadskompletterande, då företagens behov av externt kapital i första hand ska tillgodoses av den privata marknaden. Exempel där det finns behov av marknadskompletterande insatser är i tidiga utvecklingskedan och vid kommersialisering av innovativa affärsidéer.

En harmoniserad statlig kapitalförsörjning

Företagens finansiering kommer främst från den privata marknaden. De viktigaste

förutsättningarna för en väl fungerande kapitalmarknad är goda ramvillkor och tydliga regelverk för såväl de aktörer som tillhandahåller kapital som för de företag som är i behov av kapital. Sverige har en väl fungerande banksektor och lånemarknad samt en väl utvecklad riskkapitalbransch när det gäller utköp av mogna företag. För tillväxtföretag i tidiga faser har dock utbudet av privat riskkapital minskat under flera år. Tidiga skeden präglas av hög risk, värderings- och informationsproblem samt långa ledtider till finansiell bärighet, vilket gör att marknaden sällan kan eller vågar satsa kapital på egen hand. Insatser för att stötta företagets kapitalförsörjning, framförallt i tidiga utvecklingsfaser, är därför en viktig del i regeringens arbete med innovations- och företagsklimatet. Regeringen avser att se över de statliga finansieringsinsatserna för att effektivisera och möta marknadens behov. Regeringen har för avsikt att ändra verksamhetsinriktning för Fouriertransform AB. Det är viktigt att stärka insatserna för företag i inkubatorer och säkra ytterligare kapitalförsörjning till företag i tidiga skeden.

Riskdelning

I syfte att stärka utlåning till nystartade företag avser regeringen att utreda förutsättningarna för att staten på vissa villkor ska kunna dela risk med bankerna, exempelvis genom garantier.

Fouriertransform Aktiebolag

Regeringen föreslår ett förändrat uppdrag till Fouriertransform Aktiebolag, (se 3.6.1), som en marknadskompletterande finansär av små och medelstora företag i tidiga skeden med inriktning mot livsvetenskap (life science) och miljöteknik som bidrar till att möta utmaningar kopplat till klimatfrågan. Förändringen innebär att det samlade utbudet av marknadskompletterande kapital för bolag i tidiga utvecklingskedan ökar.

Fond i fond

Den tidigare regeringen har lämnat in ett nationellt regionalfondsprogram för perioden 2014–2020, med ett förslag på att inrätta en fond med syfte att investera i nya och befintliga, privata riskkapitalfonder. Insatsen ska dels stärka utbudet av privat riskkapital för bolag i tidiga skeden, dels främja förekomsten av privata riskkapitalförvaltare som är aktiva i tidig fas. Medfinansiering till fonden har säkerställts

genom extra utdelningar från de statliga riskkapitalbolagen Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB. En insats för att vitalisera den privata fondmarknaden för riskkapital i tidig fas kommer, i kombination med andra åtgärder som vidtagits för att öka dynamiken och effektiviteten i statens direkta insatser för riskkapital, att kunna bidra till en effektivare riskkapitalkedja. Detta innebär att bolag med hög potential får förbättrade möjligheter till en långsiktig utveckling.

Grön fond

Den tidigare regeringen har lämnat in ett nationellt regionalfondsprogram, för perioden 2014–2020, med ett förslag på en grön investeringsfond som ska stärka utbudet av riskkapital för finansiering av företag med affärsmodeller som bidrar till att minska utsläppen av koldioxid.

Investeringar för att utveckla affärsverksamheter i syfte att möta klimatutmaningen med minskade koldioxidutsläpp är ofta långsiktiga och kapitalkrävande vilket medför svårigheter att attrahera tillräckligt med kapital i detta segment. Det handlar om affärsverksamheter inom flera områden från t.ex. miljö- och energiteknik till tjänstekoncept som kan bidra till minskade koldioxidutsläpp.

Information och rådgivning

Tillgång till information och kunskap är av stor betydelse för att kunna starta och utveckla företag. Rådgivningsinsatserna bör vara behovsanpassade för att företagets tillväxtpotential ska tas till vara.

Rådgivningsinsatserna är fortsatt viktiga

Tillgången till information, stöd och service ska vara likvärdig för alla som vill starta eller utveckla företag oavsett affärsidé, drivkraft, bakgrund, företagsform eller var i landet företaget etableras eller utvecklas. Den rådgivning som staten tillhandahåller ska utgå från företagets behov, vara marknadskompletterande, kostnadseffektiv och beakta regionala förutsättningar.

För att göra det enklare att starta och driva företag är arbetet med webbportalen verksamt.se, vars användning stadigt ökar, fortsatt prioriterat.

För att tillgodose olika företagens/individens behov av rådgivning även fortsättningsvis är det

viktigt att det finns valfrihet och mångfald inom rådgivning så att företagare/individer själva ges möjlighet att välja utförare.

I syfte att erbjuda rådgivning utifrån företagarens behov bedriver Almi en omfattande mentorverksamhet. Erfarna företagare ställer upp ideellt som mentorer för nya företagare eller företagare som vill utveckla sitt företag. För att ta till vara utländska företagens kompetens och kontaktnät i sina forna hemländer och öka andelen företagare med utländsk bakgrund som importerar och/eller exporterar genomför Almi särskilda mentorinsatser för export och import. Dessa insatser förstärks och förlängs inom ramen för Almis anslag.

Övriga främjandeinsatser

Riktade främjandeinsatser är viktiga för att stimulera och tillvarata viljan och förmågan att starta och driva företag i olika grupper och branscher och för att öka kunskapen om olika företagens behov.

Erfarenheterna från de riktade

främjandeinsatserna tas till vara i generella insatser
De riktade insatser som genomförts under de senaste åren har givit erfarenheter och kunskaper om vilka behov och specifika förutsättningar som finns i olika grupper och branscher och på vilka sätt de kan mötas. Ett exempel är handlingsplanen för kulturella och kreativa näringar som har utvecklat nya kunskaper och kontaktytor mellan kultur- och näringsliv. Ett annat exempel är synliggörande av kvinnors företagande där bl.a. ambassadörer för kvinnors företagande har påverkat bilden av företagarkvinnor både i skolor, i media och i andra offentliga sammanhang. Vidare kommer Tillväxtverkets strategi för att kvinnor och män ska ta del av företagsfrämjande insatser på lika villkor att vara ett viktigt verktyg i arbetet med att främja en dynamisk hållbar tillväxt.

Resurserna för de riktade främjandeinsatser kommer att minska från och med 2015 eftersom de tidsbegränsade riktade satsningarna som genomförts under de två senaste mandatperioderna löper ut 2014. Under den kommande mandatperioden blir inriktningen för främjandeinsatserna därför bredare och mer inriktad på generella entreprenörskaps-

stimulerande insatser, där erfarenheterna från de särskilda insatserna tillämpas och tillgängliggörs.

Tillväxtverkets uppdrag bör inriktas mot att stimulera nyföretagande, stärka konkurrenskraften och bidra till utveckling i företag och branscher där det finns tillväxtpotential. Vilka grupper och branscher som insatserna ska riktas till bör baseras på behovsanalyser och omvärldsbevakning som även inkluderar nya behov och nya marknader. Insatserna bör utformas så att grupper som är underrepresenterade, eller som det av andra skäl finns motiv att stärka, får del av dem. Erfarenheter från de riktade insatserna bör tas tillvara för att uppnå detta. Regeringen kommer att fortsätta följa i vilken utsträckning gruppen kvinnor, unga kvinnor och män och kvinnor och män med utländsk bakgrund får del av främjandeinsatserna.

Utökad satsning på unga entreprenörer

Främjande av unga kvinnors och mäns entreprenörskap och innovationskraft är ett led i att stärka ungas sysselsättning och förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden. Samtidigt bidrar det till målet om att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Attityder och förmågor grundläggs tidigt i livet och satsningar på ungas entreprenörskap kan bidra till fler unga företagare och mer entreprenöriella anställda.

För att ytterligare stärka detta område föreslår regeringen en satsning på unga kvinnors och mäns företagande med 20 miljoner kronor per år under perioden 2015–2018. Medlen tilldelas Tillväxtverket som, tillsammans med Skolverket, har i uppgift att främja ungas entreprenörskap. Medelstillskottet ska användas för verksamhetsstöd till aktörer som arbetar operativt med att främja företagande bland ungdomar.

Internationalisering

Främjandet av företagens export- och internationalisering är en del av regeringens företags- och tillväxtpolitik, och en kärnuppgift för den svenska utrikesrepresentationen. Regeringens riktade insatser för att stärka svenska företags förmåga till internationalisering sker främst inom avsnitt 4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

I dag finns en rad statliga aktörer som på olika sätt arbetar med att stärka företags internationalisering och exportförutsättningar.

Det är viktigt att aktörerna agerar mer samordnat. Den exportstrategi och skapandet av regionala exportcentra som presenteras i avsnitt 4 är insatser för att både stärka samordningen och för att underlätta för små och medelstora företag att växa på en internationell marknad.

Fortsatt satsning på turism

Turistnäringen fortsätter att växa och har stor betydelse för Sverige. För att ta tillvara den tillväxt- och sysselsättningspotential som finns nationellt och regionalt och för att utveckla företag och destinationer kommer regeringen att genomföra fortsatta insatser för destinationsutveckling. Tillväxtverket genomför i dag riktade insatser för utvalda destinationer som har stor potential att växa på utländska marknader. Regeringens bedömning är att insatser för fler exportmogna destinationer bör fortsätta, men kompletteras med insatser i tidigare skeden i destinationsutvecklingen. Särskilt fokus bör riktas på insatser som stärker utvecklingen av nya hållbara produkter och upplevelser som kan bidra till fler besökare och växande företag. Ökad samverkan mellan nationella och regionala insatser är en förutsättning för att få god utväxling på de insatser som genomförs. För att tillvarata potentialen i turistnäringen, t.ex. inom ekoturism, och öka antalet utländska besökare bedömer regeringen att marknadsföringen av Sverige som turistland via V.S. VisitSweden AB bör öka. Anslaget som används till V.S. VisitSweden AB kommer därför att förstärkas med 20 miljoner kronor per år 2015–2018.

Ytterligare resurser till marknadsföring av Sverige som turistland utomlands skapas genom regeringens satsning på landsbygdsturism inom ramen för Landsbygdsprogrammet. Resurser för utveckling av nya produkter, måltidupplevelser och internationell marknadsföring kommer också att avsättas inom ramen för landsbygdsprogrammet.

Inom ramarna för Landsbygdsprogrammet kommer även satsningar genomföras som syftar till att tillvarata och vårda kulturhistoriskt värdefulla byggnader på hembygdsgårdar inklusive därtill kopplade trädgårdar och gårdsmiljöer så att de kan utvecklas bl.a. till mål för turism. Medel ska också avsättas för satsningar på att tillvarata och utveckla det immateriella kulturarvet och kulturmiljöer genom utveckling av traditionell småskalig

matkultur i syfte att bl.a. främja utveckling av tjänster och produkter kopplat till besöksnäringen (se utgiftsområde 17 avsnitt 3.6.2). Inom ramen för det pågående arbetet med destinationsutveckling skapas också förutsättningar för att utveckla turismnäringen, bl.a. genom kombinationer kring turist- och kulturföretagande med andra näringar inom exempelvis gruvnäring, rymdindustri eller jordbruk, skog, djurhållning och fiske.

En grön ekonomi

Klimatförändringen är en av vår tids största utmaningar och kräver globala, nationella, regionala och lokala åtgärder för att begränsa utsläppen av växthusgaser och för att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Klimat-, miljö- och energiutmaningarna hanteras av regeringen med insatser inom flera områden. Det behövs därför en fortsatt och utvecklad samverkan mellan statliga myndigheter liksom mellan statliga myndigheter och den kommunala och regionala nivån och näringslivet. Omställningen till en grön ekonomi genom resurseffektivisering, hållbar konsumtion och produktion, miljöteknik och innovationer innebär möjligheter för affärsutveckling i alla branscher och regioner samtidigt som klimat- och övrig miljöpåverkan minskar.

3.7.2 Innovation och förnyelse

Forskning och innovation

Sverige är ett av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga länder. Frihandel och globalisering skapar stora möjligheter för Sverige och svenska företag, men på senare år har Sverige tappat i konkurrenskraft inom vissa områden.

Sveriges ekonomiska styrka kommer av att vi förmår att vara innovativa och säljer framstående, effektiva och kunskapsintensiva varor och tjänster på globala marknader. Grundläggande för detta är en hög kunskapsnivå och ett bra innovationsklimat som stärker företagets konkurrenskraft. Sverige har sen länge haft en framskjuten position i internationella jämförelser av länders innovations- och konkurrenskraft. Denna position bygger på högt kunskapsinnehåll, kvalitet, innovation och ständig produktivitet utveckling. Ett försprång är dock på intet sätt konstant i en hård global

konkurrens. Sverige måste satsa offensivt för att bibehålla sin konkurrenskraft i den allt snabbare globala utvecklingen.

Regeringen avser att ta fram en nyindustrialiseringsstrategi. Den ska ha som utgångspunkt att skapa förutsättningar för fler företag att lägga sin produktion i Sverige. Strategin ska bland annat ha en inriktning mot högt kunskapsinnehåll i svenska produkter och tjänster, omfatta industrins tillgång till kompetens och forskningsresultat, kapital och förbättrade förutsättningar för innovation och produktion i Sverige. Industriforskningsinstitutet kan här ha en betydelsefull roll och regeringen avser att stärka och samla sektorn ytterligare.

Regeringen vill stärka Sveriges innovationsförmåga och innovationsklimat för att bidra till hållbar utveckling och skapa förutsättningar för nya jobb att växa fram i hela landet. För att Sverige ska stå starkt i den internationella konkurrensen krävs ett väl utvecklat samarbete mellan t.ex. politik på olika nivåer, näringsliv, offentlig sektor, myndigheter, fackliga och andra intresseorganisationer, industriforskningsinstitut samt universitet och högskolor. Det krävs ett helhetsperspektiv för att stärka hela det svenska innovationssystemet. Därför avser regeringen att inrätta ett innovationsråd som leds av statsministern. Rådet ska bestå av ansvariga ministrar i regeringen och företrädare för relevanta aktörer i samhället. Rådet ska stödja regeringens arbete med innovationsfrågor.

Samverkan mellan det privata och offentliga har historiskt varit mycket viktigt för att driva på utvecklingen i Sverige. Det har handlat både om utveckling av forskning och utbildning och om utvecklingen av nya hållbara processer, varor och tjänster i näringslivet. För att ytterligare utveckla denna samverkan behöver incitamenten för samverkan mellan universitet och högskolor, andra offentliga aktörer och näringsliv stärkas. Regeringen vill stödja samverkansformer som främjar innovation, export och fram- och tillväxten av företag. En långsiktig och fördjupad samverkan bidrar till kraftsamling där universitet och högskolor, industriforskningsinstitut, företag och andra delar av samhället arbetar tillsammans och genom detta stärker Sveriges konkurrenskraft. Särskilda samverkansprogram ska tas fram i syfte att ytterligare stärka samverkan inom strategiskt viktiga områden. Ett

sådant strategiskt område är Life Science, eller Livsvetenskap.

Den demografiska utvecklingen med åldrande befolkning, leder till att allt fler kan komma att leva med bl.a. kroniska sjukdomar. För att möta denna utmaning krävs ökad kunskap om förebyggande åtgärder och behandlingar som bidrar till bättre hälsa. Infektionssjukdomar av nya eller gamla smittor kan spridas i snabb takt och antibiotikaresistensen hos bakterier är ett ökande hot som måste mötas. Samtidigt genomgår läkemedelsindustrin en stor förändring där de alltmer etablerar forskningssamarbeten med universitet och högskolor. Kliniska prövningar görs alltmer utanför Europa och Sveriges tidigare styrka inom området behöver återerövas. Den globala efterfrågan på hälso- och sjukvårdsrelaterade varor och tjänster ökar liksom behovet av nya produkt- och processinnovationer. Därför behövs en tydlig strategi som identifierar de svenska styrkeområdena, stärker relevant forskning och utveckling för området och identifierar insatser för att stärka och utveckla den svenska Life Science-sektorn, vilket bidrar till bättre hälsa, till att möta samhällsutmaningar och ökar Sveriges konkurrenskraft i ett internationellt perspektiv. Häri ligger en stor exportpotential för svenska företag och möjlighet till högkvalificerade arbetstillfällen. En förutsättning för ett fortsatt starkt näringsliv inom Life Science är ett fungerande samarbete med forskare vid universitet och högskolor samt inom hälso- och sjukvården.

Ett annat strategiskt område är klimatinnovationer. Här ingår till exempel vidareförädlad produktion inom skogsnäringen liksom från övrig biomassa för utvecklingen av en biobaserad samhällsekonomi, vilket kan leda till ökad innovations- och konkurrenskraft.

Samverkansprogrammen ska finansieras gemensamt mellan näringsliv och staten.

Redan pågående strategisk samverkan mellan myndigheter och fordonsindustrin kring forskning och utveckling som inleddes med Gröna Bilen-programmet vid millennieskiftet fortsätter.

Svensk konkurrenskraft grundar sig i stor utsträckning på nya, innovativa varor, tjänster och system med ett högt kunskapsinnehåll. Nya kunskapsintensiva tillväx företag är centrala i detta då de bidrar till att skapa dynamik och innovationskraft i näringslivet. Här kan t.ex. inkubatorer spela en viktig roll för att öka antalet

nya och kunskapsintensiva tillväx företag i Sverige. Med kvalificerad affärsrådgivningskompetens och breda nätverk är inkubatorer en viktig länk i innovationssystemet genom att underlätta kommersialisering av nya idéer, produkter och tjänster.

Sveriges industri behöver ständigt öka produktiviteten och ta fram nya hållbara varor och tjänster. Det kräver ett förbättrat innovationsklimat. Det offentliga bidrar till innovationsklimatet genom kunskapsuppbyggnad, väl fungerande ändamålsenliga och stabila ramvillkor, men även genom direkta insatser i innovationsprocesser. Offentliga investeringar ska användas för att främja innovationsklimatet och innovationsförmågan. Offentlig verksamhet kan ha en roll i att bidra till efterfrågan på innovation, t.ex. genom innovationsupphandling. Ett arbete ska inledas för att underlätta för statliga myndigheter och andra offentliga aktörer att genomföra innovationsupphandlingar. Som ett led i detta avser regeringen att ta fram en nationell strategi för innovationsupphandling.

Regeringen avser att utveckla statens insatser inom det immaterialrättsliga området för att de ytterligare ska stödja innovation och tillväxt. Immaterialrätten och de immaterialrättsliga skydden är viktiga för att stimulera innovation och att det ska vara möjligt att tillgodogöra sig värdet av nya varor, tjänster och system.

Svenska aktörers deltagande inom EU:s olika program innebär att betydande resurser tillförs insatser för att främja det svenska näringslivets konkurrenskraft. EU:s nya ramprogram för forskning och innovation, Horisont 2020, startade 2014 och löper till och med 2020. Regeringen bedömer att Horisont 2020 är av betydande vikt för det svenska näringslivets konkurrenskraft och att arbetet att verka för ett starkt svenskt deltagande är prioriterat. Detsamma gäller de insatser för att stimulera innovation som kommer att genomföras inom ramen för EU:s strukturfondsprogram perioden 2014–2020. Även internationella samarbeten med aktörer utanför EU inom forskning och innovation är av vikt för svensk konkurrenskraft. Arbetet för att stärka förutsättningarna för svenska forsknings- och innovationsmiljöers utomeuropeiska samarbeten kommer vara en viktig del i regeringens nyindustrialiseringsstrategi. Från och med 2015 kommer Sverige dessutom vara ordförande i Eureka, ett internationellt nätverk med drygt 40

medlemsländer som stödjer marknadsnära transnationella samarbetsprojekt inom forskning och utveckling. Regeringens ambition är att utveckla Eureka-samarbetet till att bli ett tydligare strategiskt verktyg för internationalisering.

Se också möjligheter inom EU:s program Kreativa Europa ovan under rubriken Entreprenörskap och företagande.

Samverkan för utvecklad näringspolitik

En viktig del i arbete med att utveckla politiken för att stärka det svenska näringslivets konkurrenskraft kommer vara en kontinuerlig samverkan med näringslivet. Utöver arbetet i det innovationsråd som regeringen avser att inrätta kommer regeringen föra en kontinuerlig dialog i olika former med bl.a. arbetsmarknadens parter i syfte att utveckla politiken för ett starkt och attraktivt företags- och innovationsklimat. Denna samverkan är viktig för att för att öka förståelsen för industrins förutsättningar i en tid av högt omvandlingstryck.

Den traditionella basindustrin, som för närvarande genomgår en omfattande strukturomvandling, utgör fortfarande en grundbult för svensk ekonomi. Därför avser regeringen att föra branschvisa dialogmöten med bl.a. skogs-, stål-, fordons-, och plast- och kemiindustrierna samt gruv- och mineralnäringen. Regeringen avser också att utveckla dialogen med Life Science-, it- och telekomindustrierna samt med andra nya tillväxtbranscher.

Det är prioriterat att främja skogsnäringens utveckling och tillhandahålla forum för långsiktig samverkan som kan ge en ökad samsyn om skogens roll i samhället. Skogens värdekedja bidrar till utvecklingen av ett hållbart samhälle och en växande biobaserad samhällsekonomi. Regeringen kommer därför att fortsätta samverkansprocessen för ett nationellt skogsprogram. Vidare är det arbete som Sveriges export- och investeringsråd har påbörjat med utvecklingen av en kommunikations- och marknadsföringsplattform inom de skogliga näringarna viktigt för skogsnäringens utveckling.

Sverige är EU:s ledande gruvnation och en stor del av den teknologi som används av näringen är utvecklad av svenska bolag. I takt med att efterfrågan på mineral fortsätter att vara stark är det viktigt att skapa gynnsamma förutsättningar så att gruv- och mineralnäringen kan växa på ett hållbart sätt och öka sin

delaktighet på den internationella arenan. Det kräver dialog och samverkan med näringen, lärosäten och andra aktörer som bidrar till eller berörs av gruvnäringens verksamhet.

Sverige ska vara ett föregångsland för en hållbar utveckling inom gruvindustrin. Regeringen avser att skapa nya modeller för att utveckla en miljömässigt hållbar gruvnäring och samhällsutveckling, där gruvnäringen tar sitt finansiella ansvar. Vid prospektering och gruvdrift är det viktigt att höga naturvärden inte blir oåterkalleligt förlorade, miljökraven ska ses över och vid behov skärpas.

Satsning på miljöteknik

Genom växande global efterfrågan på hållbara och resurseffektiva varor och tjänster skapas affärsmöjligheter för svenska företag. En miljöanpassad utveckling av näringslivet skapar bättre förutsättningar för företagande på sikt. Sverige ligger långt fram när det gäller utveckling av innovationer och hållbar teknik inom t.ex. energi-, transport-, avfalls- och vattenområdet. Exportpotentialen bedöms därför vara stor. Nationers införlivande av internationella miljökonventioner, regelverk och policyåtgärder på miljö- och klimatområdet, pågående internationella handelsförhandlingarna om miljöteknik samt EU:s regionala och bilaterala handelsavtal ger ökade möjligheter för svenska lösningar att nå en global marknad för miljövaror och tjänster. Marknadsintroduktion och spridning av svenska miljötekniklösningar globalt är dessutom viktigt för måluppfyllelse inom flera politikområden, t.ex. närings-, energi-, klimat-, miljö-, transport-, handels- och biståndspolitikerna samt den regionala tillväxtpolitiken. Insatser för utveckling och export av svensk miljöteknik prioriteras därför. Samordningen mellan dels statliga aktörer, dels mellan statliga och regionala aktörer ska stärkas. Utåtriktade och affärsnära insatser ska genomföras genom Sveriges export- och investeringsråd samt Tillväxtverket. Härigenom förbättras förutsättningarna för svenska miljöteknikföretag att nå nya marknader. En högnivåfunktion inom Regeringskansliet för miljöteknikfrämjande ska stödja berörda departements samarbete med strategiska länder och fungera som dörröppnare i utlandet för svenska aktörer samt utgöra en servicefunktion till Regeringskansliets internationella miljöteknikarbete. Regeringen föreslår därför att

25 miljoner kronor tillförs anslaget för dessa uppgifter under 2015 (se avsnitt 3.8.5).

3.7.3 Ramvillkor för företag och konkurrens

Företag i Sverige har i dag goda ramvillkor att verka inom, vilket framgår av resultatet från internationella konkurrenskraftsmätningar, se avsnitt 3.5.4.5. Regeringen anser dock att det är prioriterat att fortsätta arbetet med att ytterligare förbättra ramvillkoren, inte minst för de små och medelstora företagen. För att upprätthålla en konkurrenskraftig företagsmiljö för svenska företag, utländska etableringar och investeringar är det viktigt att kontinuerligt genomföra förbättringar i de regler och administrativa system som omger företag och företagande. Arbetet med att göra det enklare och mer lönsamt att starta och driva företag fortsätter med oförminskad kraft.

Nedan anges ett urval av förslag på åtgärder som regeringen lämnar i syfte att skapa bättre ramvillkor för företag, se vidare Förslag till statens budget för 2015, Finansplan och skattefrågor:

- Mervärdesskattelagen ställer detaljerade krav på vilka uppgifter som ska framgå av en faktura för att den ska utgöra ett korrekt underlag för redovisning av moms. Om fakturan uppgår till ett mindre belopp behöver den dock inte vara lika detaljerad. I syfte att förenkla för företagen och minska de administrativa bördorna, i synnerhet för de minsta företagen, föreslår regeringen att beloppsgränsen för i vilka fall en förenklad faktura kan användas som underlag för momsredovisningen höjs från 2 000 kronor till 4 000 kronor.
- Sedan den 1 juli 2009 tillämpas för husavdraget (RUT och ROT-avdragen) den s.k. fakturamodellen. Regeringen lämnar i oktober en proposition till riksdagen med ett antal förslag om ändringar av fakturamodellen i syfte att förbättra dess funktion. Bl.a. görs ett förtydligande så att det klart framgår att ett ombud kan begära utbetalning från Skatteverket för en utförarens räkning.

På EU-nivå har kommissionen tagit fram ett meddelande om mervärdesskattens framtid (KOM 2011 851). Meddelandet har två syften,

dels att beskriva de grundläggande dragen i ett framtida mervärdesskattesystem för EU, dels att ange prioriterade områden för ytterligare åtgärder under de kommande åren. De grundläggande dragen i ett nytt mervärdesskattesystem är dels ett regelverk för gränsöverskridande handel som baseras på att varor och tjänster beskattas i destinationslandet, dels att systemet är enkelt, effektivt och robust vilket bl.a. innebär ökad harmonisering, stärkta möjligheter till skatteintäkter samt minskade kostnader för efterlevnad och skatteuppbörd. Arbetet kommer i hög grad att påverka de svenska mervärdesskattereglerna och således få stor betydelse för Sveriges företag.

Konkurrens

Målet för konkurrensområdet är att skapa förutsättningar för en effektiv konkurrens som uppnår de näringspolitiska målen om att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. De näringspolitiska insatserna ska även bidra till att uppnå målen i EU:s gemensamma strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020. Ett tydligt sysselsättningsmål ska styra politiken. Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU år 2020.

De insatser som genomförs inom konkurrensområdet för att stärka konkurrenslagstiftningen och en effektiv tillsyn är av stor vikt för väl fungerande marknader. Det är av stor vikt att följa upp och förbättra förutsättningarna för konkurrens på marknader där det nyligen har skapats möjligheter för privata aktörer att bedriva verksamhet eller där hinder för en väl fungerande konkurrens har identifierats.

Värdet av offentlig upphandling utgör 15–20 procent av BNP, se Konkurrensverkets rapport Siffror och fakta om offentlig upphandling (Rapport 2013:9). En effektiv offentlig upphandling är också strategiskt viktig för den ekonomiska tillväxten och välfärden. Det är därför viktigt att genomföra offentliga upphandlingar så effektivt och genomtänkt som möjligt. Väl fungerande konkurrens inom offentlig upphandling minskar de upphandlande myndigheternas kostnader, ökar kvaliteten på upphandlade varor och tjänster samt gör det lättare för privata företag att sälja sina produkter och tjänster. Väl genomförd offentlig

upphandling kan dessutom underlätta för små och medelstora företag att bedriva verksamhet och växa.

Möjligheterna till sociala och miljömässiga upphandlingar ska förbättras i hela den offentliga sektorn. Regeringen avser att återkomma med en mer omfattande nationell strategi. Centrala perspektiv i denna strategi ska vara utveckling av offentlig verksamhet, ekologiska och sociala hänsyn samt innovationer.

I 2014 års ekonomiska vårproposition (prop. 2013/14:100) föreslogs att upphandlingsstödet samlas hos Konkurrensverket. Som en följd av detta har uppgifter som avser upphandlingsstöd och som har bedrivits hos Verket för innovationssystem, Kammarkollegiet och Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådet övergått till Konkurrensverket liksom att Konkurrensverket har kunnat disponera de medel som avsatts för att finansiera verksamheten med upphandlingsstöd hos dessa myndigheter och i bolaget. Som redogjordes för i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) finns det ett behov av att förbättra och förstärka upphandlingsstödet. Det aviserades därför i budgetpropositionen för 2014 att Konkurrensverkets anslag skulle förstärkas med ytterligare 35 000 000 kronor från och med 2015. Regeringen föreslår att ytterligare 35 000 000 kronor tillförs Konkurrensverkets anslag från och med 2015. En ny organisation för upphandlingsstöd bildas 2015 dit nuvarande upphandlingsstöd i Konkurrensverket flyttas. Den nya organisationen ska ha ett brett perspektiv där miljöhänsyn, sociala hänsyn och innovationer ingår. Det ska säkerställas att det värdefulla arbetet, som tidigare bedrevs inom AB Svenska Miljöstyrningsrådet, med att utveckla och förvalta kriterier som beaktar miljöhänsyn och sociala hänsyn i offentliga upphandlingar, ska bedrivas med samma kvalitet i det nya upphandlingsstödet. Se vidare avsnitt 6.3.2 och 6.4 under utgiftsområde 2.

Regeringen anser vidare att frågan om att ge Konkurrensverket beslutanderätt i fler mål- och ärendetyper bör utredas närmare. Frågan om att flytta prövningen av ärenden från domstolarna till Konkurrensverket har övervägts vid flera tidigare tillfällen (se bl.a. prop. 2007/08:135 samt SOU 2004:47, SOU 2006:99 och SOU 2007:65). I 2008 års konkurrenslag fick verket behörighet att besluta om konkurrensskadeavgift i ärenden som inte är tvistiga (avgiftsföreläggande). I syfte

att få till stånd en mer effektiv tillämpning av det konkurrensrättsliga regelverket finns det anledning att kontinuerligt överväga hur tillsynen av marknaden kan förbättras. På konkurrensrättens område är det av stor betydelse att handlägningsprocesserna präglas av effektivitet vid konkurrensöverträdelser. Att det finns en ändamålsenligt utformad prövningsordning för sådana frågor är en förutsättning för att få till stånd en effektiv tillämpning av den materiella lagstiftningen på dessa rättsområden. Det kan konstateras att inom EU är Sverige i minoritet med en konkurrensmyndighet som inte har egen beslutanderätt i frågor om konkurrensskadeavgift. Inom andra rättsområden finns det möjlighet för flera andra svenska förvaltningsmyndigheter att fatta beslut om sanktionsavgifter, t.ex. Skatteverket och Finansinspektionen.

Regeringen kommer att utreda hur direktivet om skadeståndstalan vid konkurrensöverträdelser ska genomföras. Förslaget har skickats till Europeiska unionens råd för beslut.

Regeringen avser vidare att följa upp de förslag som lämnades i Konkurrensverkets rapport Konkurrensen i Sverige 2013. Konkurrensverket har haft regeringens uppdrag att presentera en rapport som ger en aktuell överblick av konkurrensen i Sverige samt lämna förslag till konkurrensfrämjande åtgärder. Verket har haft att fokusera på områden med etableringshinder eller där det på annat sätt råder bristfällig konkurrens. Konkurrensverket har även haft i uppdrag att analysera behovet av fördjupning eller komplettering av utvärderingar som gjorts av om- och avregleringar.

Statsstöd

Reglerna om statligt stöd är en central del av EU-rättens konkurrensregler och därmed av stor betydelse för den inre marknads funktionsätt och hur väl konkurrensen mellan medlemsstaterna fungerar.

Med reglerna om statligt stöd på EU-nivå, och den granskning detta regelverk föranleder, säkerställs att medlemsstaterna genom offentligt stöd inte kan säkra den egna nationens konkurrenskraft på bekostnad av andra medlemsstater inom EU. Utan ändamålsenliga regler och en strikt efterlevnad och kontroll av hur regelverket tillämpas äventyras den europeiska konkurrenskraften på lång sikt och kan särskilt

skada små exportberoende medlemsstater som Sverige.

Regeringen anser därför att det är viktigt med ändamålsenliga statsstödsregler, som framför allt tar sikte på marknadsmisslyckanden, samt att regelverket tillämpas enhetligt inom hela EU.

Europeiska kommissionen genomför sedan 2012 en modernisering av statsstödsreglerna inom EU. Nya bemyndigande- och rådsförordningar antogs av rådet den 22 juli 2013. Efter dialog med medlemsstaterna har kommissionen fattat beslut om egna tillämpningsförfordningar på respektive områden och genomfört en översyn av samtliga riktlinjer och meddelande. Större delen av regelverket trädde i kraft den 1 juli 2014, se avsnitt 3.5.4.3.

Kommissionens övergripande ambition med reformen är att stimulera till bärkraftig tillväxt på en konkurrenskraftig inre marknad. Detta för att bidra till att främja innovationer, tillväxt och sysselsättning och för att nå övriga målsättningar som finns fastslagna i kommissionens Europa 2020-strategi – En smart och hållbar tillväxt för alla.

Ett arbete pågår med att se hur de nya reglerna bäst ska omhändertas av respektive medlemsstat. Sverige har utsetts av kommissionen att leda en arbetsgrupp mellan medlemsstaterna för att underlätta detta arbete. Regeringen kommer liksom hittills att arbeta aktivt för att regelverket ska utformas effektivt, garantera en strikt statsstödsregim och tillämpas enhetligt över hela EU. Regeringen kan konstatera att en resursförstärkning av statsstödskontrollen i Regeringskansliet sannolikt kommer att behövas för att säkerställa att Sverige följer regelverket enligt förslagen och kan möta kommissionens ökade krav på tillsyn. Resursförstärkning av statsstödskontrollen i Regeringskansliet kommer att finansieras inom ram.

Kommissionen har även fattat beslut om ett uppdaterat statsstödsregelverk för ersättning för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Detta är ett regelverk som kan ha inverkan särskilt på lokal nivå. Ett arbete pågår för närvarande med att se hur reglerna ska kunna tillämpas i Sverige.

3.7.4 Ett hållbart ägande med värdeskapande i fokus

Staten är en av Sveriges största bolagsägare. I den statliga bolagsportföljen finns 49 hel- och

delägda bolag, varav två är börsnoterade. Bolagen representerar stora värden, cirka 500 miljarder kronor (per maj 2014), och är sammantaget en av Sveriges största arbetsgivare.

Regeringen har riksdagens uppdrag att aktivt förvalta statens ägande i bolag så att den långsiktiga värdeutvecklingen blir den bästa möjliga och, i förekommande fall, att de särskilt beslutade samhällsuppdragen utförs väl.

Bolag med statligt ägande ska förvaltas på ett aktivt och professionellt sätt med värdeskapande som ett övergripande mål. Det innebär att bolagen ska agera långsiktigt, effektivt och lönsamt samt ges förmåga att utvecklas. Bolag med statligt ägande ska agera föredömligt inom området hållbart företagande och i övrigt agera på ett sådant sätt att de åtnjuter offentligt förtroende.

Det betyder att bolagen ska vara föregångare avseende hållbarhetsfrågor som till exempel jämställdhet, miljö och socialt ansvarstagande. Vissa bolag med statligt ägande har ett särskilt beslutat samhällsuppdrag. Det är viktigt att dessa tydligt redovisas och är styrande för bolagens verksamhet. Utvecklingen av förvaltningen av bolagen med statligt ägande bör fortsätta.

Bolagen med statligt ägande bör drivas långsiktigt och ansvarsfullt och, där bolaget verkar på en konkurrensutsatt marknad, enligt marknadsmässiga krav för att säkerställa en effektiv konkurrens.

Ambitiösa ekonomiska mål

Att fastställa ekonomiska mål för de statligt ägda bolagen är ett viktigt verktyg i ägarstyrningen. De bolag som har beslutade ekonomiska mål ska uppnå dessa långsiktigt över en konjunkturcykel. Regeringskansliet arbetar aktivt med att säkerställa att dessa mål är tydliga, att de fastställs i dialog med bolagen, att målen blir både ambitiösa och realistiska samt att de regelbundet följs upp.

En central utgångspunkt vid fastställandet av ekonomiska mål är kostnaden för eget kapital, eftersom denna kostnad avgör om staten som ägare får en rimlig kompensation för det risktagande som ägandet innebär. Utifrån bl.a. kostnaden för eget kapital fastställs för varje bolag mål för kapitalstruktur, lönsamhet och utdelningspolicy. Syftet med målen är att förbättra värdeutvecklingen genom att bolagets lönsamhet, effektivitet och risknivå löpande mäts, följs upp och utvärderas.

Regeringskansliet ser löpande över hur målen kan revideras då ett bolags interna och externa förutsättningar förändras i takt med förändringar i omvärlden. En revidering av de ekonomiska målen kan exempelvis förledas av väsentliga förändringar i bolagets strategi, risk- och räntenivå-, och marknadsförutsättningar, liksom större förvärv eller avyttringar. Under åren 2012 och 2013 fick sex bolag nya mål och under 2014 reviderades målen för ytterligare nio bolag. Akademiska Hus, Bilprovningen, PostNord, SJ, Svenska rymdaktiebolaget, Sveaskog, Swedavia, Swedesurvey och Systembolaget fick nya ekonomiska mål vid respektive bolags årsstämma våren 2014. Kommande år väntas en översyn av de ekonomiska målen för ytterligare ett antal bolag.

Hållbart företagande, ett långsiktigt värdeskapande
Bolag med statligt ägande ska integrera hållbarhetsfrågor i affärsstrategin och den löpande verksamheten. När bolag brister i sin hantering av hållbarhetsfrågor kan detta ge upphov till affärsrisker med långtgående konsekvenser på bolagets förmåga att verka, eller till att en affärsmöjlighet går förlorad. Brister i hanteringen av hållbarhetsfrågor bidrar inte till en god samhällsutveckling. Bolagens verksamhet ska präglas av öppenhet och föredömlighet och bolagen ska vara föregångare avseende hållbart företagande genom ett långsiktigt och ansvarsfullt ställningstagande till mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, miljö, anti-korruption, affärsetik, jämställdhet och mångfald.

Diagram 3.2 Hållbart företagande

År 2012 integrerades hållbart företagande i ägarstyrningen i större utsträckning än tidigare. Styrelse och företagsledning ska ta ett tydligt ansvar för hållbarhetsutmaningarna samt arbeta för långsiktiga, utmanande och uppföljningsbara hållbarhetsmål. Av 49 bolag med statligt ägande hade vid årsskiftet 2014 så gott som alla fastställt hållbarhetsmål.

Kompetenshöjande insatser, hållbart företagande

Under 2014 har Regeringskansliet anordnat seminarier om hållbart företagande för styrelser och verkställande direktörer i bolag med statligt ägande.

Dessutom har Regeringskansliet genomfört ett stort antal enskilda dialoger med styrelser och ledningsgrupper om regeringens förväntningar på deras arbete med hållbart företagande och deras strategiska arbete i detta avseende. Regeringskansliet har också etablerat ett nätverk för hållbart företagande i syfte att initiera och uppmuntra erfarenhetsutbyten och nätverksbyggande mellan bolagen med statligt ägande kring hållbart företagande.

Hållbarhetsredovisning

Bolag med statligt ägande ska på sin hemsida i samband med publiceringen av företagets årsredovisning, redovisa och publicera en hållbarhetsredovisning enligt Global Reporting Initiatives (GRI:s) riktlinjer.

Hållbarhet integrerad i bolagsanalysen

Regeringskansliet har i syfte att belysa det långsiktiga värdeskapandet i bolagen ur fler perspektiv än det ekonomiska inlett ett projekt där hållbarhet integreras i bolagsanalysen. Bilprovningen och PostNord är exempel på företag där bolagens utmaningar och strategiska arbete inom relevanta hållbarhetsområden har analyserats.

Samhällsuppdrag och uppdragsmål

Flera av bolagen med statligt ägande har av riksdagen särskilt beslutade samhällsuppdrag, dvs. bolagen bedriver verksamhet som syftar till att generera andra effekter än ekonomisk avkastning för ägaren men som i övrigt bidrar positivt till samhället. Svenska rymdaktiebolaget (SSC) är ett exempel på bolag med ett särskilt beslutat samhällsuppdrag. Den verksamhet SSC bedriver inom divisionen Science Services som utgörs av uppsläpp av ballonger och uppskjutning av raketer, syftar till att främja

bland annat forskning och industri, vilket i sin tur kan vara positivt för den svenska ekonomin som helhet.

Regeringskansliet har under 2013 påbörjat ett arbete med att etablera en enhetlig metodik och process för att fastställa och följa upp särskilt beslutade samhällsuppdrag, så kallade uppdragsmål. Även om det i många fall är svårt att i monetära termer värdera nyttan av ett uppfyllt samhällsuppdrag så är det viktigt att fastställa kostnaden för uppdraget. Information om kostnaden för att genomföra ett särskilt beslutat samhällsuppdrag ger ett bättre underlag för prioritering av hur skattebetalarnas medel ska användas. Kommande år väntas en översyn för fastställande av uppdragsmål för ytterligare ett antal bolag.

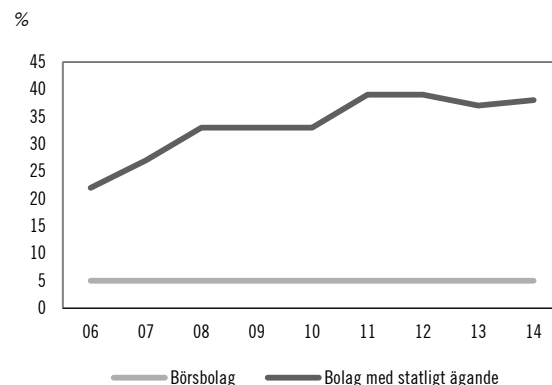
Bolagsstyrning

Ett av de viktigaste instrumenten för styrning av bolag med statligt ägande är att utse kompetenta och väl fungerande styrelser. Styrelser ska vara sammansatta så att de kan genomföra ägaruppdraget utifrån affärskompetens, integritet, effektivitet och branschkunskap. Personer med olika erfarenheter, ålder, kön och bakgrund behövs för att tillgodose behovet av relevant kompetens i styrelserna. Frågan om mångfald, inklusive en jämn könsfördelning bland styrelseledamöter, kommer att prioriteras högt.

Fler kvinnor i styrelserna än i börsnoterade företag

Vad gäller jämn könsfördelning i styrelserna och bland de verkställande direktörerna, har staten som ägare nått betydligt längre än näringslivet i övrigt. Cirka hälften av styrelseledamöterna i de statligt helägda bolagen utgörs av kvinnor jämfört med 24 procent bland de börsnoterade bolagen. Andelen kvinnor som styrelseordförande i den statliga bolagsportföljen (hel- och delägda bolag) har ökat med 15 procentenheter från 2006 till 2014. År 2006 var dessa 23 procent jämfört med 38 procent 2014. Börsbolagens motsvarande andel år 2014 är 5 procent. I de helägda statliga bolagen är andelen kvinnliga styrelseordförande 41 procent.

Diagram 3.3 Andelen kvinnor som styrelseordförande, år 2006–2014

Verksamhetsberättelse för företag med statligt ägande 2013

Vad gäller de verkställande direktörerna i de statligt hel- och delägda bolagen var 35 procent kvinnor vid utgången av 2013, vilket är 6 procentenheter högre än föregående år. Andelen kvinnor i bolagens ledningsgrupper var 38 procent.

Förändrat statligt ägande

Det pågår löpande ett omfattande analysarbete av bolagen med statligt ägande. Resultatet av analysarbetet kan leda till omstruktureringar samt förändringar och eller förtydliganden av bolagens uppdrag eller inriktning. Så länge staten är ägare är det viktigt att staten fortsätter att vara aktiv, agerar på ett professionellt sätt och är tydlig i sin ägarroll.

För de bolag där riksdagen har bemyndigat regeringen att minska statens ägande finns beredskap för försäljning.

3.8 Budgetförslag

3.8.1 1:1 Verket för innovationssystem

Tabell 3.14 Anslagsutveckling 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

År	Utfall	160 580	Anslags-sparande	-1 124
2013	Utfall	160 580	Anslags-sparande	-1 124
2014	Anslag	158 611 ¹	Utgifts-prognos	153 557
2015	Förslag	220 176		
2016	Beräknat	216 991 ²		
2017	Beräknat	220 725 ³		
2018	Beräknat	226 564 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 214 826 tkr i 2015 års prismetod.

³ Motsvarar 214 836 tkr i 2015 års prismetod.

⁴ Motsvarar 214 849 tkr i 2015 års prismetod.

Ändamål

Anslaget får användas för Verket för innovationssystemets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget ökas med 74 700 000 kronor fr.o.m. 2015 för att säkerställa en adekvat nivå på anslaget (se avsnitt 3.5.3). För att finansiera detta föreslår regeringen att anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 9 000 000 kronor fr.o.m. 2015 eftersom uppgiften att tillhandahålla stöd för innovationsupphandling fördes från Verket för innovationssystem till Konkurrensverket den 1 januari 2014 (se avsnitt 3.8.15). Regeringen föreslår vidare att anslaget minskas med 5 000 000 kronor 2015 för att finansiera prioriterade satsningar. Från och med 2016 beräknas anslaget minska med 10 000 000 kronor för samma ändamål. Regeringen föreslår att anslaget minskas med 21 000 kronor för att finansiera insatser inom ramen för gemensam e-förvaltningsutveckling. Slutligen föreslår regeringen att anslaget minskas med 141 000 kronor för 2015 och beräknar att anslaget minskar med 404 000 kronor fr.o.m. 2016 som en följd av den generella minskning av pris- och

löneomräknade anslag som föreslås i denna proposition (se avsnitt 2.2).

Tabell 3.15 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:1 Verket för innovationssystem

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014 ¹	158 611	158 611	158 611	158 611
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 027	2 636	5 403	9 732
Beslut	-14 162	-19 709	-20 037	-20 552
Överföring till/från andra anslag	74 700	75 453	76 748	78 773
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	220 176	216 991	220 725	226 564

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 141 000 kronor 2015 och 404 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar. Vidare minskas anslaget med 21 000 kronor för att finansiera insatser inom ramen för gemensam e-förvaltning 2015–2018. Myndigheter med över 500 årsarbetare ingår, exklusive universitet och högskolor m.fl. Även ett antal utpekade myndigheter med färre än 500 årsarbetare berörs av åtgärden.

Regeringen föreslår att 220 176 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 216 991 000 kronor, 220 725 000 kronor respektive 226 564 000 kronor.

3.8.2 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tabell 3.16 Anslagsutveckling 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	År	Slagslag	Belopp
2013	Utfall	2 238 970		Anslags-sparande	-11 350
2014	Anslag	2 449 092 ¹		Utgifts-prognos	2 376 915
2015	Förslag	2 418 966			
2016	Beräknat	2 571 731 ²			
2017	Beräknat	2 594 420 ³			
2018	Beräknat	2 630 294 ⁴			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 559 652 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 559 821 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 560 039 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för behovsmotiverad forsknings- och utvecklingsverksamhet, utveckling av innovationssystem och programanknutna utgifter. Anslaget får även

användas för statsbidrag till SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB för riksmätplatser.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2016–2020.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att möjliggöra långsiktiga åtaganden, främst i form av bidrag inom ramen för fleråriga program. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2016–2020.

Tabell 3.17 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	Utfall 2013	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018–2020
Ingående åtaganden	1 560 493	1 968 645	2 100 000			
Nya åtaganden	1 318 013	1 289 498	1 300 000			
Infriade åtaganden	-909 862	-1 158 143	-1 300 000	-1 300 000	-600 000	-200 000
Utestående åtaganden	1 968 645	2 100 000	2 100 000			
Erhållet/förslaget bemyndigande	2 500 000	2 100 000	2 100 000			

Regeringens överväganden

Från och med 2015 har Verket för innovationssystem uppdrag att åter ansvara för att lämna stöd till inkubation. Därför bör statsbidrag till Almi Företagspartner AB för utformning och drift av ett nationellt inkubatorsprogram tas bort från ändamålet.

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 74 700 000 kronor fr.o.m. 2015 för att finansiera ökningen av anslaget 1:1 *Verket för innovationssystem*. Regeringen föreslår vidare att anslaget minskas med 30 000 000 kronor för 2015 genom en överföring till anslag 2:6 *Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse* under utgiftsområde 22 Kommunikationer för att

finansiera insatser inom ramen för gemensam e-förvaltningsutveckling. Anslaget beräknas minska med motsvarande belopp för samma ändamål åren 2016–2018. Slutligen föreslår regeringen att anslaget minskas med 2 235 000 kronor för 2015 och beräknar att anslaget minskar med 6 849 000 kronor fr.o.m. 2016 som en följd av den generella minskning av pris- och löneomräknade anslag som föreslås i denna proposition (se avsnitt 2.2).

Med anledning av förslag i forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2012/13:30) föreslår regeringen att anslaget ökas med 80 000 000 kronor fr.o.m. 2015 exklusive pris- och löneomräkning, se även tabell 3.11 ovan.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	2 448 840	2 448 840	2 448 840	2 448 840
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-2 939	8 603	30 120	64 184
Beslut	48 251	189 341	191 170	194 020
Överföring till/från andra anslag	-74 700	-75 053	-75 710	-76 750
Övrigt	-486	0	0	0
Förslag/ beräknat anslag	2 418 966	2 571 731	2 594 420	2 630 294

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 2 235 000 kronor 2015 och 6 849 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

⁴ Avser ändrade förutsättningar för prisomräkning.

Regeringen föreslår att 2 418 966 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 2 571 731 000 kronor, 2 594 420 000 kronor respektive 2 630 294 000 kronor.

3.8.3 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

			Anslags- sparande	
2013	Utfall	599 133		0
2014	Anslag	615 969 ¹	Utgifts- prognos	615 969
2015	Förslag	615 907		
2016	Beräknat	613 525 ²		
2017	Beräknat	613 566 ³		
2018	Beräknat	613 616 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 613 525 tkr i 2015 års prinsnivå.

³ Motsvarar 613 566 tkr i 2015 års prinsnivå.

⁴ Motsvarar 613 616 tkr i 2015 års prinsnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för strategiska kompetensmedel för industri-forskningsinstitutet med ägande under RISE Research Institutes of Sweden AB, liksom ut-

gifter för RISE Research Institutes of Sweden AB:s verksamhet, samt vissa omstrukturings-utgifter för Rise-institutet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 545 000 kronor för 2015 och beräknar att anslaget minskar med 1 537 000 kronor fr.o.m. 2016 som en följd av den generella minskning av pris- och löneomräknade anslag som föreslås i denna proposition (se avsnitt 2.2).

Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:3 Institutens strategiska kompetensmedel

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	612 313	612 313	612 313	612 313
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	4 139	4 139	4 139	4 139
Beslut	-1 390	-2 927	-2 886	-2 836
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt	845			
Förslag/ beräknat anslag	615 907	613 525	613 566	613 616

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 545 000 kronor 2015 och 1 537 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar. Övriga förändringar avser prisomräkning av tidigare beslutade medel enligt forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2012/13:30) dels för industriforskningsinstitutens strategiska kompetensutveckling dels för uppbyggnad av ett institut för hållbar processutveckling och katalys, se tabell 3.11 ovan.

⁴ Avser ändrade förutsättningar för prisomräkning.

Regeringen föreslår att 615 907 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Institutens strategiska kompetensmedel* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 613 525 000 kronor, 613 566 000 kronor respektive 613 616 000 kronor.

3.8.4 1:4 Tillväxtverket

Tabell 3.21 Anslagsutveckling 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

År	Utfall	2013	Anslags-sparande	11 332
2014	Anslag	262 109	¹	262 704
2015	Förslag	268 960		
2016	Beräknat	264 580	²	
2017	Beräknat	262 351	³	
2018	Beräknat	263 364	⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 261 331 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 254 557 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 248 910 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Tillväxtverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Tillväxtverkets uppdrag att svara för utgifter för lokaler, ekonomi- och personaladministration samt övrig administrativ service åt Nämnden för hemslöjdsfrågor.

Regeringens överväganden

Regeringen har beslutat att Regelrådet, bestående av en kanslifunktion och ett särskilt beslutsorgan, ska inordnas i Tillväxtverket från och med 2015. I enlighet med vad som aviserades i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utgiftsområde 24) ökar anslaget med 10 000 000 kronor årligen från och med 2015 för att finansiera att Regelrådet permanentas.

I budgetpropositionen för 2014 aviserades att anslaget ökar med 15 000 000 kronor från och med 2015 för att finansiera driften av det kommande uppgiftslämnarregistret. Tillväxtverket kommer att bli organisatorisk hemvist för uppgiftskravsregistret, ansvara för samordning av uppgiftskrav samt ansvara för råd, samverkanspunkt och forum. Bolagsverket kommer att ansvara för förvaltning och utveckling av servicetjänsten. Av de 15 000 000 kronor som aviserades i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utgiftsområde 24) beräknas 8 000 000 kronor behövas för Tillväxtverkets uppgifter och 7 000 000 kronor för Bolagsverkets uppgifter.

En stor del av de tidsbegränsade riktade insatser som myndigheten bedrivit löper ut 2014. Det innebär att myndighetens behov av resurser

för att förvalta dessa insatser minskar något. Mot denna bakgrund bör Tillväxtverkets förvaltningsanslag minskas med 10 000 000 kronor 2015, 17 000 000 kronor 2016, 24 000 000 kronor 2017 och med 30 000 000 kronor 2018 och framåt.

Tabell 3.22 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:4 Tillväxtverket

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	262 109	262 109	262 109	262 109
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 546	5 837	10 649	17 914
Beslut ³	-58 695	-67 150	-75 336	-83 318
Överföring till/från andra anslag	63 000	63 783	64 929	66 658
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	268 960	264 580	262 351	263 364

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Den främsta förklaringen till minskningen av anslaget som redovisas i tabellen är att medel till Almi sedan 2011 inte går via detta anslag. För 2015 minskar anslaget med 253 000 kronor och 725 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 268 960 000 kronor anvisas under anslag 1:4 *Tillväxtverket* för 2015. För 2016 beräknas anslaget till 264 580 000 kronor, för 2017 till 262 351 000 kronor och för 2018 till 263 364 000 kronor.

3.8.5 1:5 Näringslivsutveckling

Tabell 3.23 Anslagsutveckling 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	571 251	Anslags- sparande	122 819
2013	Utfall	571 251		122 819
2014	Anslag	634 772 ¹	Utgifts- prognos	579 930
2015	Förslag	316 772		
2016	Beräknat	291 772		
2017	Beräknat	270 772		
2018	Beräknat	270 772		

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för näringslivsfrämjande åtgärder.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 241 000 000 kronor 2016–2018.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet behövs för att de åtgärder som beslutas och bedrivs inom ramen för främst Tillväxtverkets verksamhet ska kunna genomföras långsiktigt. Regeringen bör bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 241 000 000 kronor 2016–2018.

Tabell 3.24 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	Utfall 2013	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
Ingående åtaganden	521 578	417 665	250 000			
Nya åtaganden	199 587	204 335	156 000			
Infriade åtaganden	-306 500	-372 000	-165 000	-121 000	-70 000	-50 000
Utestående åtaganden	417 665	250 000	241 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	485 000	265 000	241 000			

Regeringens överväganden

Anslaget ökas med 20 000 000 kronor per år under 2015–2018 för att finansiera insatser för ungas företagande. Vidare ökas anslaget engångsvis med 25 000 000 kronor 2015 för att finansiera främjande insatser inom miljöteknik och miljödriven export.

Anslaget minskar sammantaget med anledning av att huvuddelen av de tillfälliga satsningar som gjorts på olika områden inom näringspolitiken löper ut 2014.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:5 Näringslivsutveckling

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	634 772	634 772	634 772	634 772
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-314 000	-339 000	-360 000	-360 000
Överföring till/från andra anslag	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	316 772	291 772	270 772	270 772

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 316 772 000 kronor anvisas under anslag 1:5 *Näringslivsutveckling* för 2015. För 2016 beräknas anslaget till 291 772 000 kronor, för 2017 till 270 772 000 kronor och för 2018 till 270 772 000 kronor per år.

3.8.6 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2013	Utfall	76 890		1 460
2014	Anslag	81 249 ¹	Utgifts-prognos	80 158
2015	Förslag	81 503		
2016	Beräknat	81 837 ²		
2017	Beräknat	83 155 ³		
2018	Beräknat	85 340 ⁴		

² Motsvarar 81 298 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 81 302 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 81 309 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analysers förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 72 000 kronor för 2015 och 278 000 kronor fr.o.m. 2016 som en följd av den generella minskning av pris- och löneomräknade anslag som föreslås i denna proposition (se avsnitt 2.2).

Tabell 3.27 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:6 Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	81 249	81 249	81 249	81 249
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	326	866	2 185	4 370
Beslut	-72	-278	-279	-279
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	81 503	81 837	83 155	85 340

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

Regeringen föreslår att 81 503 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 81 837 000 kronor, 83 155 000 kronor respektive 85 340 000 kronor.

3.8.7 1:7 Turistfrämjande

Tabell 3.28 Anslagsutveckling 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2013	Utfall	120 035		0
2014	Anslag	119 904 ¹	Utgifts-prognos	119 904
2015	Förslag	109 824		
2016	Beräknat	109 600 ²		
2017	Beräknat	109 606 ³		
2018	Beräknat	109 613 ⁴		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 109 600 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 109 606 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 109 613 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för kostnader för statens aktieägartillskott till V.S. VisitSweden AB.

Regeringens övervägande

För att tillvarata de möjligheter som svensk turistnäring står för och öka antalet utländska besökare föreslår regeringen att anslaget förstärks med 20 000 000 kronor per år 2015–2018 för att möjliggöra ökad marknadsföring av Sverige som turistland utomlands.

Tabell 3.29 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:7 Turistfrämjande

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	119 904	119 904	119 904	119 904
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	0	0	0
Beslut ³	-10 080	-10 304	-10 298	-10 291
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	109 824	109 600	109 606	109 613

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget minskar med 30 000 000 kronor mot bakgrund av en tillfällig satsning som löper ut 2014 (se prop. 2012/13:1 utg.omr. 24, bet. 2012/13:NU1, rskr. 2012/13:104). Anslaget minskas vidare med 80 000 kronor för 2015 och 224 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 109 824 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Turistfrämjande* för 2015. För 2016 beräknas anslaget till 109 600 000 kronor, för 2017 till 109 606 000 kronor och för 2018 till 109 613 000 kronor.

3.8.8 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tabell 3.30 Anslagsutveckling 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

År	Typ	Belopp	År	Typ	Belopp
2013	Utfall	216 669		Anslags- sparande	9 923
2014	Anslag	223 450 ¹		Utgifts- prognos	218 412
2015	Förslag	224 428			
2016	Beräknat	194 698 ²			
2017	Beräknat	197 996 ³			
2018	Beräknat	203 232 ⁴			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 192 926 tkr i 2015 års prismet.

³ Motsvarar 192 937 tkr i 2015 års prismet.

⁴ Motsvarar 192 953 tkr i 2015 års prismet.

Ändamål

Anslaget får användas för Sveriges geologiska undersöknings förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 3.31 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2013	19 130	548	0	19 678
Prognos 2014	20 000	200	0	20 200
Budget 2015	12 000	200	0	12 200

Tabell 3.32 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2013	29 325	29 046	279
(varav tjänsteexport)	12 705	12 272	433
Prognos 2014	22 000	22 600	-600
(varav tjänsteexport)	5 000	5 600	-600
Budget 2015	18 000	18 000	0
(varav tjänsteexport)	1 000	1 000	0

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskar med 199 000 kronor för 2015 och beräknar att anslaget minskar med 460 000 kronor fr.o.m. 2016 som en följd av den generella minskning av pris- och löneomräknade anslag som föreslås i denna proposition (se avsnitt 2.2). För 2016 beräknas anslaget vidare minska med 30 000 000 kronor då satsningen på kvalificerad mineralinformation m.m. 2012–2015 löper ut.

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:8 Sveriges geologiska undersökning

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	223 450	223 450	223 450	223 450
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	1 177	3 240	7 067	13 143
Beslut	-199	-31 992	-32 521	-33 361
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	224 428	194 698	197 996	203 232

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 199 000 kronor för 2015 och 460 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 224 428 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Sveriges geologiska undersökning* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 194 698 000 kronor, 197 996 000 kronor respektive 203 232 000 kronor.

3.8.9 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tabell 3.34 Anslagsutveckling 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

2013	Utfall	5 778	Anslags- sparande	40
2014	Anslag	5 818 ¹	Utgifts- prognos	5 858
2015	Förslag	5 806		
2016	Beräknat	5 830 ²		
2017	Beräknat	5 919 ³		
2018	Beräknat	6 066 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 5 792 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 791 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 5 791 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor 2016–2018.

Tabell 3.35 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	Utfall 2013	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
Ingående åtaganden	2 983	3 527	4 131			
Nya åtaganden	3 500	2 781	3 900			
Infriade åtaganden	-2 956	-2 177	-3 631	-1 800	-1 300	-1 300
Utestående åtaganden	3 527	4 131	4 400			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	5 500	5 500	5 000			

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 5 000 kronor för 2015 och beräknar att anslaget minskar med 15 000 kronor fr.o.m. 2016 som en följd av den generella minskning av pris- och löneomräknade anslag som föreslås i denna proposition (se avsnitt 2.2).

Tabell 3.36 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:9 Geovetenskaplig forskning

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	5 818	5 818	5 818	5 818
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-7	32	121	269
Beslut	-5	-20	-20	-21
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	5 806	5 830	5 919	6 066

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 5 000 kronor 2015 och 15 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 5 806 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Geovetenskaplig forskning* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 5 830 000 kronor, 5 919 000 kronor respektive 6 066 000 kronor.

3.8.10 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tabell 3.37 Anslagsutveckling 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

2013	Utfall	12 039	Anslags- sparande	1 961
2014	Anslag	14 000 ¹	Utgifts- prognos	13 651
2015	Förslag	14 000		
2016	Beräknat	14 000		
2017	Beräknat	14 000		
2018	Beräknat	14 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun, inklusive miljö- och funktionskontroll, förvaltning och nödvändiga underhålls- och miljösäkrande åtgärder vid efterbehandlade anläggningar.

Regeringens överväganden

Tabell 3.38 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	14 000	14 000	14 000	14 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	14 000	14 000	14 000	14 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 14 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Miljösäkring av oljelagringsanläggningar* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 14 000 000 kronor för respektive år.

3.8.11 1:11 Patentbesvärsträtten

Tabell 3.39 Anslagsutveckling 1:11 Patentbesvärsträtten

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2013	Utfall	20 449	1 429
2014	Anslag	21 443 ¹	20 997
2015	Förslag	19 238	
2016	Beräknat	19 410 ²	
2017	Beräknat	19 755 ³	
2018	Beräknat	20 283 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 19 189 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 19 191 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 19 192 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Patentbesvärsträttens förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 17 000 kronor för 2015 och beräknar att anslaget minskar med 49 000 kronor fr.o.m. 2016 som en följd av den generella minskning av pris- och

löneomräknade anslag som föreslås i denna proposition (se avsnitt 2.2).

Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:11 Patentbesvärsträtten

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	21 443	21 443	21 443	21 443
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²				
	126	374	760	1 352
Beslut	-2 331	-2 407	-2 448	-2 512
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	19 238	19 410	19 755	20 283

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 17 000 kronor 2015 och 49 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 19 238 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Patentbesvärsträtten* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 19 410 000 kronor, 19 755 000 kronor respektive 20 283 000 kronor.

3.8.12 1:12 Bolagsverket

Tabell 3.41 Anslagsutveckling 1:12 Bolagsverket

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2013	Utfall	14 904	-54
2014	Anslag	17 842 ¹	17 397
2015	Förslag	24 842	
2016	Beräknat	24 842	
2017	Beräknat	24 842	
2018	Beräknat	24 842	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för likvidatorer och för associationsrättsliga ärenden samt förvaltning och utveckling av teknisk infrastruktur för förenklat uppgiftslämnande.

Regeringens överväganden

För att finansiera de delar av förslagen om förenklat uppgiftslämnande som handlar om finansiering, förvaltning och utveckling av servicetjänsten ökas anslaget med 7 000 000 kronor från och med 2015. Anslaget 1:4 *Tillväxtverket* minskas med motsvarande belopp.

Tabell 3.42 Härlledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:12 Finansiering av likvidatorer

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	17 842	17 842	17 842	17 842
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	7 000	7 000	7 000	7 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	24 842	24 842	24 842	24 842

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 24 842 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Bolagsverket* för 2015. För 2016–2018 beräknas anslaget till 24 842 000 kronor.

3.8.13 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tabell 3.43 Anslagsutveckling 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2013		4 297	0
2014	Anslag	4 297 ¹	4 297
2015	Förslag	4 288	
2016	Beräknat	273 ²	
2017	Beräknat	278 ³	
2018	Beräknat	285 ⁴	

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 273 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 275 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 274 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för terminologisk verksamhet vid AB Terminologiscentrum TNC.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget minskas med 4 000 kronor för 2015 och beräknar att anslaget minskar med 11 000 kronor fr.o.m. 2016 som en följd av den generella minskning av pris- och löneomräknade anslag som föreslås i denna proposition (se avsnitt 2.2). Vidare beräknas anslaget minska med 4 000 000 kronor från och med 2016 för att finansiera prioriterade satsningar.

Tabell 3.44 Härlledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:13 Bidrag till terminologisk verksamhet

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	4 297	4 297	4 297	4 297
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	-5	-9	49	160
Beslut	-4	-4 015	-4 068	-4 172
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	4 288	273	278	285

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 4 000 kronor 2015 och 11 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 4 288 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Bidrag till terminologisk verksamhet* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 273 000 kronor, 278 000 kronor respektive 285 000 kronor.

3.8.14 1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

**Tabell 3.45 Anslagsutveckling 1:14 Bidrag till
Ingenjörsvetenskapsakademien**

Tusental kronor

2013	Utfall	8 327	Anslags- sparande	0
2014	Anslag	8 327 ¹	Utgifts- prognos	8 327
2015	Förslag	8 327		
2016	Beräknat	8 327		
2017	Beräknat	8 327		
2018	Beräknat	8 327		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) grundläggande verksamhet.

Regeringens överväganden

**Tabell 3.46 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för
1:14 Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien**

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	8 327	8 327	8 327	8 327
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	8 327	8 327	8 327	8 327

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 8 327 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 8 327 000 kronor för respektive år.

3.8.15 1:15 Konkurrensverket

Tabell 3.47 1:15 Konkurrensverket

Tusental kronor

2013	Utfall	130 185	Anslags- sparande	7 368
2014	Anslag	137 892 ¹	Utgifts- prognos	151 825
2015	Förslag	215 192		
2016	Beräknat	217 060 ²		
2017	Beräknat	221 225 ³		
2018	Beräknat	227 112 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 214 784 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 215 166 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 215 180 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Konkurrensverkets förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen gör bedömningen att det offentliga upphandlingsstödet behöver koncentreras, förbättras och förstärkas, se avsnitt 3.7.3, samt budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1) och 2014 års ekonomiska vårproposition (prop. 2013/14:100). Regeringen föreslår därför att stödet till vägledning och information om offentlig upphandling samlas hos Konkurrensverket. Det innebär att den verksamhet som avser upphandlingsstöd som finns hos Kammarkollegiet, Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådet samt Verket för innovationssystem (Vinnova) övergår till Konkurrensverket. Regeringen föreslår därför att Konkurrensverket från 2015 och framåt tillförs 22 000 000 kronor från Kammarkollegiets anslag för förvaltningsutgifter (utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, anslag 1:2 *Kammarkollegiet*). För 2015 och 2016 minskas beloppet med 1 000 000 kronor respektive 750 000 kronor för att finansiera Ekonomistyrningsverkets deltagande i OpenPEPPOL, se avsnitt 4 Statlig förvaltningspolitik under utgiftsområde 2. Vidare föreslår regeringen att Konkurrensverket från 2015 och framåt tillförs 11 500 000 kronor avseende upphandlingsstöd på miljöområdet från Naturvårdsverkets anslag för miljöövervakning (utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, anslag 1:2 *Miljöövervakning m.m.*) samt 9 000 000 kronor

avseende upphandlingsstöd vid innovationsupphandling från Vinnovas anslag för förvaltningsutgifter (utgiftsområde 24 Näringsliv, anslag 1:1 *Verket för innovationssystem*). För att förstärka denna verksamhet ytterligare utökas Konkurrensverkets anslag med 35 000 000 kronor från 2015, i enlighet med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1).

Tabell 3.48 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:15 Konkurrensverket

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	137 892	137 892	137 892	137 892
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	954	2 425	4 864	8 653
Beslut ³	76 346	76 743	78 469	80 567
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	215 192	217 060	221 225	227 112

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Utöver ökningen av anslagsnivån till följd av regeringens förslag om att samla och förstärka av upphandlingsstödet, som beskrivs ovan, har anslaget minskat med 154 000 kronor för 2015 och med 439 000 kronor från och med 2016 för att bidra till finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 215 192 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Konkurrensverket* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 217 060 000 kronor, 221 225 000 kronor respektive 227 112 000 kronor.

3.8.16 1:16 Konkurrensforskning

Tabell 3.49 Anslagsutveckling 1:16 Konkurrensforskning

Tusental kronor

2013	Utfall	13 834	Anslags-sparande	257
2014	Anslag	13 685 ¹	Utgifts-prognos	13 594
2015	Förslag	13 657		
2016	Beräknat	13 665 ²		
2017	Beräknat	13 808 ³		
2018	Beräknat	14 057 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 13 623 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 622 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 13 625 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för forskning med en klar anknytning till Konkurrensverkets verksamhetsområde med forskare företrädesvis vid universitet och högskolor. Anslaget får användas för utgifter för uppdragsforskning, seminarier och informationsinsatser på konkurrens- och upphandlingsområdet. Anslaget får användas för utgifter för arvoden till ledamöter i råden för forskningsfrågor respektive upphandlingsfrågor.

Regeringens överväganden

Tabell 3.50 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:16 Konkurrensforskning

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	13 685	13 685	13 685	13 685
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	-16	26	170	418
Beslut ³	-12	-46	-47	-46
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	13 657	13 665	13 808	14 057

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget är minskat med 12 000 kronor för 2015 och med 46 000 kronor från och med 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 13 657 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Konkurrensforskning* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 13 665 000 kronor, 13 808 000 kronor respektive 14 057 000 kronor.

3.8.17 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal

Tabell 3.51 Anslagsutveckling 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

2013	Utfall	25 310	Anslags-sparande	0
2014	Anslag	25 310 ¹	Utgifts-prognos	25 310
2015	Förslag	25 210		
2016	Beräknat	23 210		
2017	Beräknat	23 210		
2018	Beräknat	23 210		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för upprustning och drift av Göta kanal.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslutade våren 1992 (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351) bl.a. att finansieringen av Göta kanals upprustning ska tillförsäkras genom statsmakternas försorg. Varje budgetår sedan anslaget inrättades har riksdagen anvisat medel för upprustning och drift av kanalen.

Tabell 3.52 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:17 Upprustning och drift av Göta kanal

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	25 310	25 310	25 310	25 310
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-100	-2 100	-2 100	-2 100
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	25 210	23 210	23 210	23 210

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 25 210 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Upprustning och drift av Göta kanal* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 23 210 000 kronor respektive år.

3.8.18 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tabell 3.53 Anslagsutveckling 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

2013	Utfall	22 166	Anslags-sparande	31 984
2014	Anslag	39 150 ¹	Utgifts-prognos	25 000
2015	Förslag	22 200		
2016	Beräknat	23 200		
2017	Beräknat	23 200		
2018	Beräknat	23 200		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas till utgifter för omstrukturering, genomlysning, försäljning och avveckling av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

I förvaltningen av bolag med statligt ägande ingår att arbeta med olika typer av ägarfrågor och att såväl förbereda som genomföra de beslut som

riksdag och regering har fattat avseende det statliga ägandet.

Inom ramen för Regeringskansliets bolagsförvaltning anlitas juridiska, finansiella och strategiska rådgivare vid exempelvis utvärdering och förändringsarbete, ekonomiska mål, kapitalstruktur och försäljning.

Rådgivningskostnaderna ökade från cirka 17 763 000 kronor 2011 till 30 032 000 kronor 2012, vilket berodde på bl.a. försäljningen av statens aktieinnehav i Nordea AB. Under 2013 sjönk kostnaderna till en nivå om cirka 22 166 000 kronor.

Tabell 3.54 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:18 Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	42 150	42 150	42 150	42 150
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-22 950	-18 950	-18 950	-18 950
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	22 200	23 200	23 200	23 200

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 22 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 23 200 000 kronor respektive år.

3.8.19 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tabell 3.55 Anslagsutveckling 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

2013	Utfall	Anslags-sparande	1 000
2014	Anslag	1 000 ¹	Utgifts-prognos 1 000
2015	Förslag	1 000	
2016	Beräknat	1 000	
2017	Beräknat	1 000	
2018	Beräknat	1 000	

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas av regeringen, efter beslut av riksdagen i varje enskilt fall, för kapitalinsatser i statligt ägda bolag. Anslaget får även användas till utgifter för att förvärva eller bilda aktiebolag för ny eller befintlig statlig bolagsverksamhet.

Regeringens överväganden

Bolag med statligt ägande bör ha samma förutsättningar för sin verksamhet som bolag med andra ägare. Det betyder att bolag med statligt ägande inte ska ha uttalade fördelar genom tillgång till speciella marknader eller bättre tillgång på kapital, men inte heller nackdelar i form av sämre tillgång på kapital.

Tabell 3.56 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:19 Kapitalinsatser i statliga bolag

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	1 000	1 000	1 000	1 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	1 000	1 000	1 000	1 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 000 000 kronor anvisas på anslaget 1:19 *Kapitalinsatser i statliga bolag* för

2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 1 000 000 kronor respektive år.

3.8.20 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tabell 3.57 Anslagsutveckling 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2013	Utfall	16 719		1 061
2014	Anslag	17 780 ¹	Utgifts-prognos	14 723
2015	Förslag	17 780		
2016	Beräknat	17 780		
2017	Beräknat	17 780		
2018	Beräknat	17 780		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för gällande avgifter och statsbidrag avseende Sveriges deltagande i internationella näringspolitiska organ.

Regeringens överväganden

Utgiftspåverkande faktorer är avgifternas utveckling i aktuell valuta och förändringar i valutakurser.

Tabell 3.58 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:20 Avgifter till vissa internationella organisationer

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014 ¹	17 780	17 780	17 780	17 780
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	17 780	17 780	17 780	17 780

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 17 780 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Avgifter till vissa internationella organisationer* för 2015. För 2016,

2017 och 2018 beräknas anslaget till 17 780 000 kronor för respektive år.

3.8.21 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tabell 3.59 Anslagsutveckling 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2013	Utfall	9 000		9 000
2014	Anslag	18 000 ¹	Utgifts-prognos	15 707
2015	Förslag	18 000		
2016	Beräknat	18 000		
2017	Beräknat	18 000		
2018	Beräknat	18 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för rättegångskostnader med anledning av mål och ärenden som avser överklagande av Konkurrensverkets beslut eller vari Konkurrensverket för talan.

Regeringens överväganden

Det är mycket svårt att prognostisera utgifterna under anslaget, eftersom utbetalningen är beroende på utgången i olika domstolsförhandlingar där Konkurrensverket för statens talan. Om staten enligt domstolens avgörande blir skyldig att ersätta motparten för dennes rättegångskostnader, ska sådan ersättning betalas ut skyndsamt.

Tabell 3.60 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:21 Finansiering av rättegångskostnader

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	18 000	18 000	18 000	18 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	18 000	18 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Finansiering av rättegångskostnader* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor för respektive år.

3.8.22 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tabell 3.61 Anslagsutveckling 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

År	Utfall	2015	2016	2017	2018
2013	Utfall	260 000			0
2014	Anslag	259 892 ¹			259 892
2015	Förslag	259 777			
2016	Beräknat	259 453 ²			
2017	Beräknat	259 461 ³			
2018	Beräknat	259 472 ⁴			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 259 453 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 259 461 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 259 472 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Almi Företagspartner AB, för marknadskompletterande finansiering och företagsrådgivning.

Regeringens överväganden

Den anslagsförstärkning som Almi Företagspartner AB haft under 2011–2014 bör fortsätta. Regeringen föreslår därför att anslaget

tillförs 130 000 000 kronor per år 2015–2018. I dessa medel inkluderas en förstärkt och förlängd satsning på Almis mentorinsatser för export/import för företagare med utländsk bakgrund med 5 000 000 kronor 2015 och 10 000 000 kronor per år 2016–2018.

Tabell 3.62 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 1:22 Bidrag till företagsutveckling och innovation

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	259 892	259 892	259 892	259 892
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	0	0	0	0
Beslut ³	69 885	69 561	69 569	69 580
Överföring till/från andra anslag	-70 000	-70 000	-70 000	-70 000
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	259 777	259 453	259 461	259 472

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2014. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2016–2018 är preliminär.

³ Anslaget minskas med 115 000 kronor för 2015 och 324 000 kronor fr.o.m. 2016 för att bidra till att finansiera prioriterade satsningar.

Regeringen föreslår att 259 777 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Bidrag till företagsutveckling och innovation* för 2015. För 2016 beräknas anslaget till 259 453 000 kronor, för 2017 till 259 461 000 kronor och för 2018 till 259 472 000 kronor.

3.9 Övrig statlig verksamhet

3.9.1 Bolagsverket

Bolagsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av stämpelskatt (inkomsttitel 9341) och förseningsavgifter (inkomsttitel 2529: *Avgifter vid Patent- och registreringsväsendet*).

Tabell 3.63 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2013	259 364	352 353	345 235	7 118
Prognos 2014	264 000	345 808	343 009	2 799
Budget 2015	262 000	335 993	373 682	-37 688

Tabell 3.64 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2013	105 712	76 829	28 883
(varav tjänsteexport)	1 878	1 385	493
Prognos 2014	107 346	82 055	25 291
(varav tjänsteexport)	1 850	1 750	100
Budget 2015	102 103	88 378	13 725
(varav tjänsteexport)	1 850	1 750	100

3.9.2 Patent- och registreringsverket

Patent- och registreringsverket finansieras genom avgifter. De intäkter som redovisas under inkomsttitel utgörs av bidrag till Patentbesvärsmåttens verksamhet (inkomsttitel 2529: *Avgifter vid Patent- och registreringsverket*).

Tabell 3.65 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2013	18 621	299 974	287 187	12 787
Prognos 2014	19 143	299 000	295 000	4 000
Budget 2015	19 395	302 000	297 500	4 500

Tabell 3.66 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2013	34 020	31 524	2 496
(varav tjänsteexport)	18 114	18 114	0
Prognos 2014	30 200	29 400	800
(varav tjänsteexport)	4 300	4 300	0
Budget 2015	36 700	36 100	600
(varav tjänsteexport)	11 000	11 000	0

3.9.3 Patentombudsnämnden

Patentombudsnämnden finansieras genom avgifter.

Tabell 3.67 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2013	0	1 133	1 008	125
Prognos 2014	0	1 200	1 100	100
Budget 2015	0	1 170	960	210

3.9.4 Revisorsnämnden

Revisorsnämndens verksamhet är helt avgiftsfinansierad. Intäkterna uppgick under 2013 till 27 564 000 kronor, varav intäkter från tillsyn utgjorde 19 944 000 kronor, intäkter från examination utgjorde 4 591 000 kronor, intäkter från godkännande, auktorisation och registrering utgjorde 2 215 000 kronor och intäkter från området internationella kontakter utgjorde 815 000 kronor. Nämndens kostnader uppgick till 32 820 000 kronor, varav personalkostnader utgjorde 22 630 000 kronor. Vid utgången av 2013 hade Revisorsnämnden ett positivt myndighetskapital om 1 512 000 kronor.

Tabell 3.68 Uppdragsverksamhet*Tusental kronor*

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2013 (varav tjänsteexport)	27 564	32 820	-5 256
Prognos 2014 (varav tjänsteexport)	33 357	36 249	-2 892
Budget 2015 (varav tjänsteexport)	37 634	36 863	771

4 Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

4.1 Omfattning

Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande består av följande verksamhetsområden:

- handels- och investeringsfrämjande
- EU:s inre marknad
- internationell handelspolitik

Verksamheten syftar till att skapa tillväxt och sysselsättning i Sverige genom att främja frihandel och avveckla handelshinder. Det sker genom att göra EU:s inre marknad mer effektiv, vilket också förbättrar EU-ländernas konkurrenskraft, samt genom att verka för öppenhet i EU-ländernas handel med omvärlden. Globalt värnas och utvecklas villkoren för internationell handel och investeringar i Världshandelsorganisationen (WTO) och genom EU:s bilaterala och regionala handelsavtal med andra länder. OECD är ett viktigt forum för att skapa samsyn kring internationell ekonomisk samverkan, erfarenhetsutbyte mellan länder och analys. OECD:s arbete

med riktlinjer för multinationella företag och kampen mot korruption är av stor vikt.

Målet med verksamheten uppnås genom att bland annat främja utrikeshandeln och utländska investeringar i Sverige samt att stärka bilden av Sverige i utlandet.

Inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande finns följande myndigheter och andra statliga verksamheter:

Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac), Exportkreditnämnden (EKN), Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) samt ansvaret för den statsstödda exportkreditgivningen genom Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK). Förvaltningen av SEK överfördes till Finansdepartementet den 1 juni 2011.

Vidare anslås medel för svenskt deltagande i internationella handelsorganisationer och för statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund.

Utrikesdepartementet är inom Regeringskansliet ansvarigt för verksamhetsområdena, men ansvaret i regeringen ligger hos näringsministern.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Miljoner kronor

	Utfall 2013	Budget 2014 ¹	Prognos 2014	Förslag 2015	Beräknat 2016	Beräknat 2017	Beräknat 2018
<i>Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande</i>							
2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	23	24	24	24	24	24	25
2:2 Kommerskollegium	80	83	81	84	84	86	88
2:3 Exportfrämjande verksamhet	242	244	238	244	244	244	244
2:4 Investeringsfrämjande	56	90	58	57	57	58	60
2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer	18	21	18	21	21	21	21
2:6 Bidrag till standardiseringen	31	31	31	31	31	31	32
Summa Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande	451	492	449	460	461	464	469

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

4.3 Mål för utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Målet för Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande är:

- högsta möjliga grad av frihandel,
- en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU,
- ett förstärkt multilateralt handelssystem inom Världshandelsorganisationen (WTO),
- ökande handelsutbyte mellan Sverige och världen samt
- ökade utländska investeringar i Sverige (se även avsnitt 2.4).

Målet beslutades i budgetpropositionen för 2009 (prop. 2008/09:1, utg.omr. 24, bet. 2008/09:NU1, rskr. 2008/09:98).

4.4 Resultatredovisning

4.4.1 Resultatredovisning – Handels- och investeringsfrämjande

Handels- och investeringsfrämjandet syftar till att förbättra förutsättningarna för svenska företag att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger.

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

Exportfrämjandet syftar till att stärka framför allt små och medelstora företags förmåga till internationalisering. Exportfrämjandet sker i huvudsak genom Sveriges export- och investeringsråd (organisationen använder själv varumärket Business Sweden; tidigare Sveriges exportråd), vars verksamhet finansieras av staten och näringslivet gemensamt.

Sveriges export- och investeringsråd har egen utlandsrepresentation med kontor på cirka 60 marknader. I länder där kontor saknas företräds man av ett kontor i ett näraliggande land. Utlandsmyndigheterna har en viktig roll i exportfrämjandet, särskilt i de länder där rådet inte är representerat. I Sverige har organisationen 30 regionala exportrådgivare som täcker alla län.

Det statliga uppdraget till Sveriges export- och investeringsråd omfattar i enlighet med preciseringarna i riktlinjebeslutet från regeringen: grundläggande exportservice, småföretagsprogram, riktat exportfrämjande och särskilda riktade exportfrämjande åtgärder.

Regeringskansliets projektexportsekreterariat

Regeringskansliets projektexportsekreterariats verksamhet syftar till att främja svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer i tillväxtländer och gentemot FN. Insatserna förstärker den exportfrämjande verksamhet som bedrivs av Sveriges export- och investeringsråd och utrikesrepresentationen.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Främjande är en av utrikesförvaltningens kärnverksamheter. Svenska ambassader och generalkonsulat har sedan 2011 i uppdrag att bedriva sin främjandeverksamhet i enlighet med en treårig främjandeplan för varje land, vilken redovisas och uppdateras varje år. Planen utarbetas i samarbete med andra främjandeaktörer och omfattar både handels- och investeringsfrämjande och Sverigeinformation.

Investeringsfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

Investeringsfrämjandet syftar till att attrahera utländska direktinvesteringar till Sverige som skapar sysselsättning eller tillför kapital, kompetens och marknader till det svenska näringslivet i hela landet. Sedan den 1 januari 2013 ansvarar Sveriges export- och investeringsråd för det statligt finansierade investeringsfrämjandet.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden

Exportkreditnämnden (EKN) ska erbjuda marknadskompletterande exportkredit- och investeringsgarantier i syfte att ge svenskt näringsliv goda konkurrensförutsättningar på de internationella marknaderna. Verksamheten finansieras genom premieintäkter och ska bedrivas så att den är självbärande på sikt.

För att underlätta kreditgivningen till svenska exportföretag beslutade riksdagen att höja EKN:s exportkreditgarantiram från 200

miljarder kronor till 350 miljarder kronor för 2009 (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) och till 500 miljarder kronor för 2010 (prop. 2009/10:1). Exportkreditgarantiramen har därefter behållits på samma nivå (prop. 2010/11:1, prop. 2011/12:1, prop. 2012/13:1 och prop. 2013/14:1). Även investeringsgarantiramen om 10 miljarder kronor har behållits.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) ska som marknadskompletterande aktör erbjuda långfristiga exportkrediter, företagskrediter med långfristig löptid med direkt koppling till exportverksamhet och projektfinansiering till svensk exportnäring.

Därutöver administrerar SEK det statsstödda exportkreditsystemet, det så kallade CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate), som baseras på OECD:s regelverk avseende statsstödd exportkredit.

För att motverka finanskrisens effekter på företagets möjligheter att finansiera exportaffärer beslutade regeringen och riksdagen i slutet av 2008 att öka kapaciteten hos SEK att finansiera exportkrediter av svenskt intresse. Det skedde genom ett kapitaltillskott som ökade bolagets förmåga att finansiera affärer som privata banker tidigare skulle ha tagit hand om (prop. 2008/09:73).

För att ytterligare stärka bolagets upplåningskapacitet skapades genom riksdagens beslut (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) en möjlighet under 2009 att mot marknadsmässiga villkor ta upp lån i Riksgäldskontoret (Riksgälden) och att erhålla statliga garantier för upplåning upp till högst 450 miljarder kronor. Åtgärderna har förlängts till att gälla även under 2012, 2013 och 2014, med förändringen att SEK:s s.k. kreditgaranti för att erhålla statliga garantier för upplåning för budgetåret 2010 sänktes till 250 miljarder kronor. Låneramen hos Riksgälden om 100 miljarder kronor sänktes för budgetåret 2014 från 100 till 80 miljarder kronor och begränsades till den statsstödda exportkreditgivningen (de s.k. CIRR-krediterna).

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De centrala indikatorer som fastställts under 2013 för att redovisa resultat anges nedan. De kommer vad gäller exportfrämjandet att fullt ut användas för att redovisa verksamheten 2014, men de återspeglas till viss del redan nu.

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

Tydligare resultatindikatorer har utarbetats för Sveriges export- och investeringsråds exportfrämjande verksamhet som underlag för regeringens bedömning. För *Grundläggande exportservice* är indikatorerna:

- antal besvarade förfrågningar,
- antal besök på hemsidan och
- antal samt lokalisering av utlandskontor, inklusive förändringar under året.

Småföretagsprogrammet, Riktat exportfrämjande och Särskilda riktade exportfrämjande åtgärder ska redovisas i kvantitativa mätbara termer och andra relevanta mätningar:

- omfattning: antal företag som utnyttjat tjänsterna jämfört med föregående år,
- utgifter,
- resultat: antal exportfrämjande insatser (bland annat antal deltagande företag) och
- kundnöjdhet (nöjd-kund-index).

Regeringskansliets projektexportsektariat

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- antal små och medelstora företag som deltog i en insats och deras andel av det totala antalet deltagande företag,
- andel av de deltagande företagen som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden,
- andel av de deltagande företagen som inte skulle ha bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum,

- andel av de deltagande företagen som ansåg att insatsen var värdefull och
- andel av de deltagande företagen som fick affärskontakt med potentiell kund.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

De bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten är utlandsmyndigheternas främjandeplaner och genomförda aktiviteter, med kommentar kring regioner och fokusområden.

Investeringsfrämjande

De indikatorer som Sveriges export- och investeringsråd använder för att redovisa resultaten som underlag för regeringens bedömningar är:

- antal utländska direktinvesteringar,
- antal högkvalitativa utländska investeringar enligt en fastställd bedömningsmall,
- andel utländska investeringar fördelade på marknader och branscher,
- informationsaktiviteter för ökad kännedom om och intresse för Sverige som investeringsland,
- samarbete med regionala investeringsfrämjande aktörer i Sverige och
- kundnöjdhet.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- garantivolym: garantier respektive utfästelser,
- antal affärer,
- antal kunder: totalt, nya respektive små och medelstora företag, och
- finansiellt resultat.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

De indikatorer som används för att redovisa resultaten är:

- kundfinansieringar (fördelat på direktutlåning till exportföretag och export-

- krediter till köpare av svenska varor och tjänster),
- rörelseresultat och årets resultat,
 - CIRR-systemet: nya krediter, utestående krediter och utestående offerter samt överskott i CIRR-systemet.

Resultat

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

Diagram 4.1 visar hur det statliga uppdraget för exportfrämjande fördelar sig på olika verksamhetsområden enligt riktlinjebeslutet för 2013.

Målsättningen inom *Grundläggande export-service* har varit att antalet direkta förfrågningar ska minska genom att kunderna istället söker svar på sina frågor i en databas på organisationens webbplats. Sedan 2007 har de direkta förfrågningarna minskat från 36 000 till cirka 13 500 (2012: 19 000).

Inom *Småföretagsprogrammet* hade de regionala exportrådgivarna 2013 kontakt med drygt 2 500 företag, jämfört med 1 800 företag året innan, och resultatet för flera av de tjänster, som rådet erbjöd i olika skeden av exportprocessen, ökade markant. Utvärdering från företagen visar att två av tre företag gör eller bedömer att de kommer att göra affärer efter insatsen. Tre av fyra företag som deltog i utbildningar kommer att öka sina internationella ansträngningar och nio av tio företag anser att de fått relevant information om affärsmöjligheter.

Inom satsningen "Resursrika Norrland" har exportrådgivningen förstärkts för 2014 i Jämtlands, Norrbottens och Västerbottens län.

Inom området *Riktat exportfrämjande* genomförde Sveriges export- och investeringsråd cirka 250 aktiviteter – seminarier och delegationsresor, mässor och match-making samt särskilda rapporter – av vilka nära 40 procent gällde Asien och Mellanöstern. Cirka 95 procent av företagen gav vid uppföljning minst godkänt eller angav att de var väldigt nöjda med insatsen; kundnöjdheten varierade beroende på tjänst och aktivitet.

Inom *Särskilda riktade exportfrämjande åtgärder* låg fokus i enlighet med uppdraget på BRIC-länderna och Irak samt hade särskild inriktning på framtidsbranscher. Sveriges export- och investeringsråd genomförde 2013 totalt 62

främjandeinsatser i Brasilien, Ryssland, Indien och Kina, vilket var drygt 25 procent av samtliga främjandeaktiviteter. När det gäller Irak är bedömningen att potential finns men också mycket stora utmaningar; den svenska exporten dit ökade 2013 med 35 procent och värdet översteg för första gången den nivå som gällde 1982. Förutom att finnas med kontor i landet ordnade rådet bland annat ett stort seminarium om Irak i Stockholm och en affärsdelegation.

Projektet Kosmopolit, där Sveriges export- och investeringsråd har en operativ roll, har fortsatt att vidareutveckla arbetet med att bättre tillvarata den resurs som utgörs av företagare med utländsk bakgrund eller utländsk kompetens. Det finns fler aktörer som genomför riktade insatser mot målgruppen. Tillväxtverket genomför strukturgevärinsatser för att synliggöra målgruppens utmaningar och sprida kunskap om den resurs som företagare med utländsk bakgrund utgör. Almi Företagspartner genomför särskilda mentorsinsatser för ökad export och/eller import bland företagare med utländsk bakgrund.

Kommunikationsplattformarna "SymbioCity" och "SymbioCare", som har konceptutvecklats av Sveriges export- och investeringsråd i samverkan med relevanta myndigheter, organisationer samt företag, används numera i marknadsföring av svensk miljöteknik respektive hälso- och sjukvård och omsorg med offentliga medel. Landsbygdsdepartementet har i samverkan med utlandsmyndigheterna bedrivit främjande av träexport inom ramen för kommunikationsplattformen "Skogsriket – med värden för världen", vilket bland annat resulterat i att Sverige blivit godkänt inom Japans importprogram för trä.

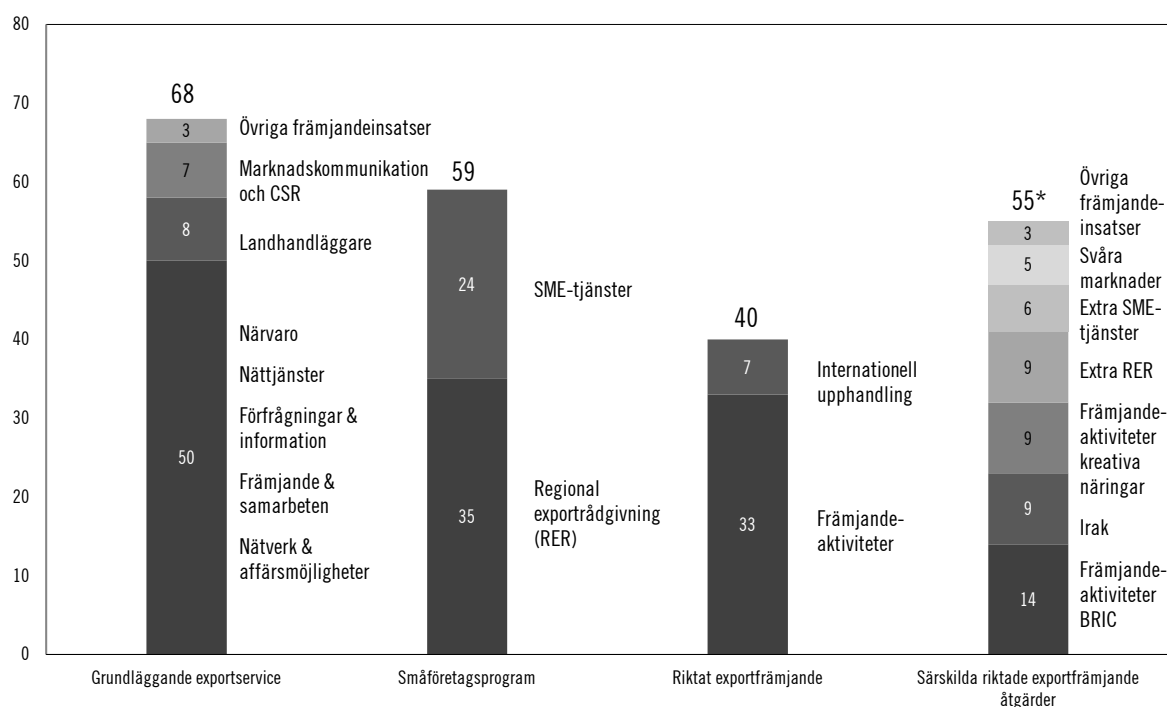
Sveriges export- och investeringsråd och Almi Företagspartner AB har ett samarbetskoncept för att kunna erbjuda mer komplett service kring internationalisering. Dessa och andra myndigheter och organisationer har ett samarbete för att tydliggöra sina roller gentemot företagen.

Rådet inledde under året ett arbete för att få till stånd en kontinuerlig och strukturerad rapportering av handelshinder i samarbete med Kommerskollegium.

Organisationens företagsspecifika affärsrådgivning är helt företagsfinansierad. Antalet uppdrag 2013 minskade jämfört med föregående år och innebar att verksamheten i denna del gick med förlust.

Diagram 4.1 Fördelning av det statliga uppdraget för exportfrämjande verksamhet 2013

(belopp i mnkr)

*Inklusive ingående balans.

Regeringskansliets projektexportsektariat

Regeringskansliets projektexportsektariat har 2013 lämnat bidrag (totalt 8,2 miljoner kronor) till 24 exportfrämjande insatser inom olika sektorer på tillväxtmarknader och gentemot FN-systemet (se diagram 4.2 och diagram 4.3). Tabell 4.2 visar det aggregerade resultatet av 17 insatser (5,5 miljoner kronor) där slutredovisning inkommit. Sammanlagt 132 företag har deltagit i insatserna.

Diagram 4.3 Projektexportfrämjande – Fördelning per sektor 2013

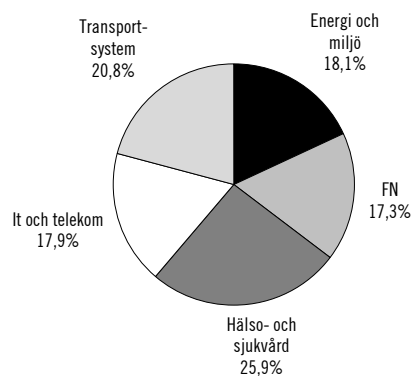
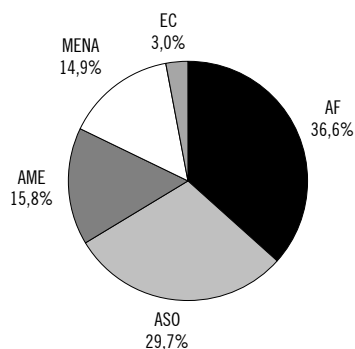

Diagram 4.2 Projektexportfrämjande – Fördelning per region 2013

Tabell 4.2 Projektexportfrämjande – Aggregerat resultat 2013

Resultatindikator	Medelvärde
Andel små och medelstora företag	52 %
Andel företag som för första gången bedrev affärsutveckling på marknaden	43 %
Andel företag som inte skulle bedrivit affärsutveckling på marknaden inom ett år om inte insatsen ägt rum	23 %
Andel företag som ansåg att insatsen var värdfull	81 %
Andel företag som fick kontakt med potentiell kund	77 %

Enkätvarsfrekvensen var 80 procent.

Det aggregerade resultatet visar att verksamheten har bidragit till att 43 procent av de deltagande företagen, varav hälften små och medelstora, har tagit steget till nya marknader och att fyra av fem företag fick direktkontakt med potentiell kund vilket är ett första steg mot affär. Övriga resultat enligt indikatorer framgår av tabell 4.2.

En regional satsning på att främja svenska varor och tjänster inom it och telekom i Afrika söder om Sahara gav i genomsnitt högre resultat. Av de deltagande företagen var 63 procent små och medelstora och 81 procent av företagen fick kontakt med potentiell kund.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och generalkonsulat har 2013 och första halvåret 2014 genomfört ett stort antal näringslivs- och Sverigefrämjande aktiviteter tillsammans med Sveriges export- och investeringsråd, svenska företag, regionala aktörer och lokala partners i anställningslandet m.fl. 81 utlandsmyndigheter har skickat in främjanderapport för 2013 och 94 har skickat in främjandeplan för 2014-2016.

Sammantaget för handels- och investeringsfrämjandet respektive Sverigeinformationen och kulturfrämjandet (det senare finansieras över utgiftsområde 5 Internationell samverkan) har myndigheterna för 2013 redovisat 1 632 genomförda aktiviteter av varierande storlek; i genomsnitt har varje region genomfört 268 främjandeinsatser.

De områden som dominerar är miljö och energi, kreativa näringar, handelsdagar och näringslivsdelegationer samt särskilda handelspolitiska frågeställningar. Som vägledning för utlandsmyndigheterna har en främjarkalender tagits fram utifrån marknadsföringsplattformen "SymbioCreate", som Svenska institutet utvecklat. Kalendern ska ge ökad koordinering och uppmärksamhet åt sju kreativa näringar – musik, film, gaming, marknadskommunikation, mode, design och litteratur. Många av insatserna kombinerar främjande av Sverige bilden och affärsfrämjande.

Främjandeaktiviteterna har kompletterat en omfattande basverksamhet, bland annat ett aktivt arbete med handelsfrågor inklusive handelshinder. De svenska honorärkonsulerna har liksom föregående år varit en resurs för den Sverigefrämjande verksamheten i utlandet.

Ett projekt med att vidareutveckla utlandsmyndigheternas främjandeplaner mot ökad mål- och resultatstyrning inför 2014 har genomförts inom Utrikesdepartementet. År 2014 har en ny planeringscykel inletts. Ett 20-tal ambassader som finns i länder som bedöms ha extra stor exportpotential, har särskilt uppmanats att redovisa långsiktiga mål och prioriteringar som är tydliga, realistiska och mätbara.

Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet

Samspelet mellan främjandeaktörerna Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), VisitSweden, Svenska Institutet m.fl. har fortsatt när det gäller profileringen av Sverige i utlandet inom ramen för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU). Nämnden har utarbetat en strategi för arbetet med Sverige bilden, som innebär att främjandeaktörerna identifierat gemensamma profilområden och kommunikativa nämnare – Kreativitet, Innovation, Hållbarhet och Samhälle.

Investeringsfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

Under 2013 arbetade Sveriges export- och investeringsråd med cirka 500 investeringsprocesser, varav 58 resulterade i ett investeringsbeslut. Enligt organisationens bedömningsmall var 27 av dessa av hög kvalitet.

Drygt 70 procent av investeringarna var nyetableringar och olika affärssamarbeten. Det var en nedgång från cirka 80 procent föregående år, men övriga typer av investeringar ökade. Hälso- och sjukvård, It och telekom samt Material och tillverkning var de mest framgångsrika affärsområdena. Investeringarna kännetecknas främst av FoU-samarbeten och etableringar genom förvärv av svenska innovationsföretag. Japan och Indien var de mest framgångsrika marknaderna. Europa stod för 24 procent av investeringarna, medan kategorin Övriga världen ökade till 25 procent.

För att öka kännedomen om och intresset för Sverige som investeringsland har organisationen producerat informationsmaterial, deltagit i mässor och förmedlat information via digitala kanaler. Webbplatsen har haft 120 000 unika sidvisningar, varav 76 000 från utlandet.

Uppdraget att attrahera utländska investeringar förutsätter ett nära samarbete med regionala investeringsfrämjande organisationer. Samverkan mellan Sveriges export- och

investeringsråd och regionerna har skett i 90 procent av investeringarna.

Kundnöjdheten uppgår till 87 av 100. Investerarna anser bland annat att verksamheten bedrivs med god kompetens och med fokus på investerarens behov.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden

Efterfrågan på exportkreditgarantier hos Exportkreditnämnden är fortsatt hög, se tabell 4.5 nedan. En förklaring är den begränsade riskkapaciteten på den privata marknaden som blev följden av finanskrisen 2008. Efterfrågan har kommit från såväl stora som medelstora och små företag. De senaste åren har efterfrågan på garantier och offerter trendmässigt minskat beroende på det något stabilare läget på finansmarknaderna. Både garantier och offerter ligger dock fortfarande på betydande nivåer. Både det totala antalet kunder och nya SME-kunder ökade; särskilt offertvolymerna till små och medelstora företag ökade kraftigt.

EKN lämnade 2013 garantier till ett värde av cirka 44 miljarder kronor och garantiofferter om cirka 45 miljarder kronor. Motsvarande siffror för 2011–2012 framgår av tabell 4.3 nedan. Garantierna omfattade 1 518 affärer i 115 länder (2012: 1 458 affärer i 123 länder).

Det finansiella resultatet visar på en fortsatt positiv trend, vilket bland annat medfört ett större myndighetskapital.

Nya garantier fördelade på marknader framgår av diagram 4.4. Fördelningen på branscher redovisas i diagram 4.5.

Diagram 4.4 Nya garantier fördelade på världsmarknader 2013

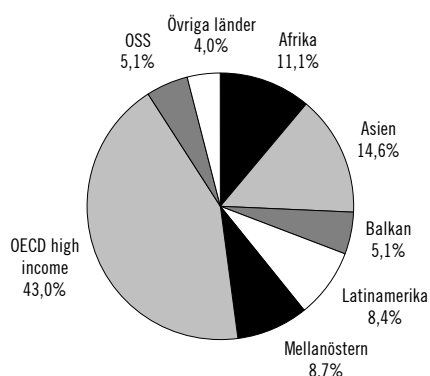
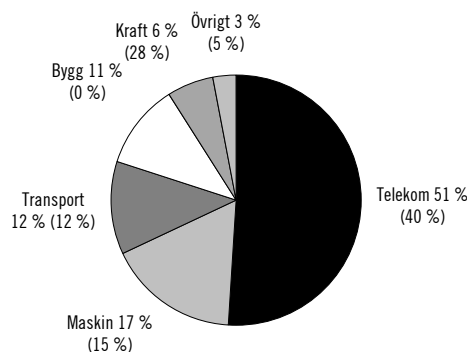

Diagram 4.5 Nya garantier fördelade på bransch 2013 (2012 inom parentes)

Under första halvåret 2014 garanterade EKN exportaffärer till ett värde av 25,3 miljarder kronor och ställde ut garantiofferter till ett värde av 15,4 miljarder kronor. Det är en ökning med cirka elva procent respektive en minskning med 15 procent jämfört med motsvarande period 2013.

Totalt uppgick EKN:s utnyttjande av exportkreditgarantiramen per den 31 december 2013 till 260 miljarder kronor (2012: 275 miljarder kronor). Ramutnyttjandet per den 30 juni 2014 uppgick till 246,6 miljarder kronor. Investeringsgarantiramen utnyttjades per den 30 juni 2014 till 4,1 miljarder kronor, en minskning jämfört med första halvåret 2013.

EKN:s resultat 2011–2013 samt första halvåret 2014 framgår av tabell 4.3. Utestående balans i myndighetens verksamhet 2011–2013 samt första halvåret 2014 framgår av tabell 4.5. Det finansiella resultatet beror på premieintäkter, försäkringsersättningar och avkastning i finansförvaltningen.

Nya garantier till medelstora och små företag ökade 2013 och uppgick till 2,4 miljarder kronor (jämfört med 2,2 miljarder kronor 2012), se tabell 4.4. Antalet kunder är den 1 juli 2014 cirka 370, vilket är en ökning jämfört med samma tid 2013. Kunderna finns i hela Sverige, 86 är stora kunder och 281 är små och medelstora företag.

EKN har samverkat med andra myndigheter och organisationer som arbetar med företagsutveckling och internationalisering, främst Aktiebolaget Svensk Exportkredit, Almi Företagspartner AB, Sveriges export- och investeringsråd, kommunernas näringslivsfrämjare och andra exportfrämjande aktörer, bland annat för att nå ut till nya kunder.

Myndigheten har även inrättat egen regional närvaro i Skåne, Västra Götaland och i Norrland.

Tabell 4.3 Resultat i Exportkreditnämndens verksamhet 2011–2014 (2014 avser endast halvår)

Resultat (belopp i mnkr)

	2014	2013	2012	2011
Offerter	25 264	45 042	77 481	65 759
Garantier	15 414	43 950	49 344	63 111
Premieintäkter	704	1 765	1 889*	1 665
Kostnader skador	35	358	437	373
Återvunna skadebelopp		144	172	115
Resultat	809	1 743	1 987*	1 628

*Pro forma.

Tabell 4.4 Översikt avseende små och medelstora företagskunder i Exportkreditnämndens verksamhet 2011–2014 (2014 avser endast halvår)

(belopp i mnkr)

	2014	2013	2012	2011
Offerter till SME (mdkr)	1 650	6 500	3 600	3 500
Garantier till SME (mdkr)	1 652	2 400	2 200	2 600
Utestående antal SME-kunder	281	272	251	279
Antal nya SME-kunder	55	78	52	46

Tabell 4.5 Utestående balans i Exportkreditnämndens verksamhet 2011–2014 (2014 avser endast halvår)

(belopp i mnkr)

	2014	2013	2012	2011
Offerter	116 998	117 571	131 774	133 784
Garantier	179 728	194 713	204 396	210 398
Riskreserveringar (förväntad förlust)	5 733	5 945	6 465*	7 616
Myndighetskapital	24 060	23 262	21 520*	19 373

*Pro forma.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Under 2013 lämnade Aktiebolaget Svensk Exportkredit nya kundfinansieringar om 55,7 miljarder kronor, varav cirka 16,7 miljarder kronor utgjorde direktutlåning till exportföretag och cirka 39 miljarder kronor utgjorde exportkrediter till köparna av svenska varor och tjänster. Verksamhetsresultatet i bolaget 2011–2013 samt första halvåret 2014 framgår av tabell

4.6. SEK hade i juni 2014 en kärnprimärkapitaltäckningsgrad på 17,1 procent. Exportkrediter 2011–2013 samt första halvåret 2014 redovisas i tabell 4.6.

Tabell 4.6 Verksamhetsresultat i AB Svensk Exportkredit, 2011–2014 (2014 avser endast halvår)

Resultat (belopp i mnkr)

	2014	2013	2012	2011
Nya kundfinansieringar	29 400	55 701	56 235	51 249
Varav direktutlåning till exportföretag	11 900	16 685	17 577	20 549
Varav exportkrediter	17 500	39 016	38 658	30 700
Rörelseresultat	836	1 408	824	1 889
Årets resultat	649	1 090	709	1 399

CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate) med statsstödda exportkrediter gav 2013 ett överskott på 254 miljoner kronor (jämfört med ett överskott på 128 miljoner kronor 2012). Första halvåret 2014 gav CIRR-systemet ett överskott på 63,7 miljoner kronor. Systemet med statsstödda exportkrediter är mycket beroende av världsmarknadsläget och utvecklingen av räntorna på världsmarknaden. Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter 2011–2013 samt första halvåret 2014 redovisas i tabell 4.7.

Tabell 4.7 Resultat i systemet med statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, 2011–2014 (2014 avser endast halvår)

CIRR-krediter (mnkr)

	2014	2013	2012	2011
Nya CIRR-krediter	5 500	13 424	19 919	7 965
Utestående CIRR-krediter	44 200	42 419	38 647	33 386
Utestående CIRR-offerter	30 200	56 508	47 926	57 622
Överskott/underskott i CIRR-systemet	64	254	128	124

Anmärkning: Beloppen är avrundade.

OECD:s regelverk och CSR

Exportkreditnämnden (EKN) och Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) följer OECD:s gemensamma riktlinjer för statsstödd exportfinansiering rörande miljöfrågor/social hänsyn,

korruptionsfrågor och långsiktigt hållbar långivning till fattiga skuldtyngda länder. OECD:s regelverk avseende hänsyn till miljö, sociala frågor och mänskliga rättigheter, Common Approaches, uppdaterades i juni 2012. Under 2013 har SEK:s och EKN:s processer vidareutvecklats och CSR-perspektivet har blivit en integrerad del av affärerna, främst de affärer som antas ha hög påverkan. EKN och SEK har även medverkat i det internationella samarbetet.

Från och med 2014 ska EKN vidareutveckla CSR-perspektivet genom att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med OECD:s riktlinjer för multinationella företag, principerna i FN:s Global Compact samt FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter.

Analys och slutsatser

Exportfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

En rad faktorer påverkar resultatet av exportfrämjandet, alltifrån makroperspektivet – den internationella konjunkturen – till mikroperspektivet – det enskilda företagets egen bedömning av exportmöjligheter. Till detta kommer svårigheten att bevisa det direkta orsakssambandet mellan en enskild främjande-insats och målet att öka svensk export. Den samlade bilden av insatser i kombination med kvantitativa och kvalitativa uppföljningsmetoder kan dock ge en adekvat uppfattning om samband och användas för att redovisa resultat. Grunden för analysen kring måluppfyllelsen utgörs därför av flera olika indikatorer.

Ett arbete har under året genomförts inom Regeringskansliet för att tillsammans med Sveriges export- och investeringsråd utarbeta relevanta resultatindikatorer för rådets exportfrämjande verksamhet. Därutöver ska redovisningen framledes bidra till att tydliggöra hur samarbete och samverkan mellan organisationen och andra offentliga och privata aktörer kan öka effektiviteten och mervärdet i Sveriges export- och investeringsråds offentligt finansierade främjande.

Bedömningen utifrån befintlig rapportering är att den verksamhet som Sveriges export- och investeringsråd under 2013 och första halvåret 2014 genomfört med grundläggande export-service gjort god nytta för svenska företags

export och internationalisering. Tillgången till information på nätet har inneburit att arbetet med att besvara förfrågningar har kunnat effektiviseras.

Inom Småföretagsprogrammet har ökad efterfrågan på vissa tjänster lett till att organisationen blivit mer effektiv och att fler tjänster har kunnat levereras samt att längre relationer med företag har byggts upp. Samarbetet mellan de regionala exportrådsgivarna och utlandskontoren har utvecklats, vilket leder till att företagen snabbare får kontakt med internationella marknader.

Bedömningen är vidare att insatserna inom Riktat exportfrämjande har varit framgångsrika. Den långsiktiga strategin är en av framgångsfaktorerna. Alla delmoment i en typisk främjandeaktivitet har potential att bidra till ökad svensk export; exempel är delegationsresor till svåra marknader, rapporter och studier avseende tillväxtmarknader och match-making.

Särskilda riktade exportfrämjande åtgärder avseende BRIC-länderna och Irak har varit betydelsefulla för att svenska företag ska få möjlighet till kontakter, exportmöjligheter och eventuella etableringar.

Samarbetet mellan myndigheter, organisationer och regionala aktörer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling samt främjande har fortsatt i positiv riktning.

Kommunikationsplattformarna ”SymbioCity”, ”SymbioCare” och ”SymbioCreate” har inneburit att marknadsföringen av svensk miljöteknik, svensk hälso- och sjukvård och omsorg samt kulturella och kreativa näringar i utlandet har samordnats i ökad utsträckning.

Samarbetet med utlandsmyndigheterna har fungerat väl och samordningen av främjandeaktiviteter mellan Sveriges export- och investeringsråd och utlandsmyndigheternas främjandeplaner har utvecklats i positiv riktning.

Den samlade bedömningen är att verksamheten främjat svenska företags internationalisering genom att underlätta och stödja företagen i deras strävan att exportera samt att dess resultat står i proportion till verksamhetens mål och kostnader. Resultatredovisningen behöver dock vidareutvecklas i enlighet med vad som anges i avsnittet 4.4.1. Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.

Den ekonomiska utvecklingen i Europa och andra delar av världen har påverkat Sveriges export- och investeringsråds arbete och resultat

vad avser den företagsfinansierade verksamheten. Den generella tendensen var att svenska företag under 2013 var mindre benägna att expandera på utlandsmarknader än vad de undersökta affärsmöjligheterna gav uttryck för. Underskottet i den avgiftsfinansierade, företags-specifika verksamheten är bekymmersamt och kräver åtgärder från organisationens sida.

Det finns en inneboende potential att utveckla exportfrämjandet och därmed öka svensk export. Tillväxtmarknader kan vara svårtillgängliga för svenska företag, vilket gör att Sveriges export- och investeringsråd har en viktig roll när det gäller att stödja företagen. Det ställer samtidigt höga krav på organisationens kapacitet och nätverk samt samarbete med utlandsmyndigheterna.

Regeringskansliets projektexportsekreterariat

Resultaten visar att det finns ett stort mervärde i att förstärka den exportfrämjande verksamheten i tillväxtländer där Sverige har en begränsad representation. Företagen värderar exportfrämjande insatser högre ju svårare marknaden är, oavsett om svårigheten kopplas till säkerhetsläget eller till stort statligt inflytande över upphandlingarna. Verksamheten har bidragit till att små och medelstora företag tagit steget till nya marknader.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och konsulat har bidragit till att främja svenska ekonomiska intressen och svenska företags affärsmöjligheter i utlandet genom en löpande basverksamhet och särskilda aktiviteter i samverkan med Sveriges export- och investeringsråd, deltagande företag samt lokala samarbetspartners med flera. Det har inneburit goda möjligheter för exponering på olika marknader. Ett aktivt arbete med att hjälpa svenska företag att lösa handelshinder innebär förbättrade möjligheter att genomföra affärer.

Främjandepanerna har väsentligt bidragit till att öka långsiktigheten och effektiviteten i främjandet. Ambassader och Sveriges export- och investeringsråd har gemensamt analyserat vilka sektorer som är mest intressanta ur ett främjandeperspektiv och som prioriterats. Planerna har stärkt samplaneringen av aktiviteter mellan främjandeorganisationerna runt om i världen liksom samordningen mellan affärsfrämjandet och främjandet av Sverige-bilden.

Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet

Samspelet mellan främjandeorganisationerna när det gäller profileringen av Sverige i utlandet har stärkts genom Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU) och den strategi för arbetet med Sverige-bilden i utlandet som utarbetats i samarbete mellan aktörerna i nämnden. Gemensamma profilområden och budskap används nu i kommunikation och aktiviteter.

Investeringsfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

Under 2013 har strukturerna för Sveriges export- och investeringsråd utvecklats, vilket för investeringsfrämjandets del har inneburit större geografisk räckvidd.

Resultaten av förändringsarbetet under det första året bedöms vara i linje med de statliga riktlinjerna om att organisationen ska tillvarata möjliga synergieffekter från sammanslagningen av export- och investeringsfrämjandet.

Resultatet för 2013 visar att Sveriges export- och investeringsråd bidragit till att upprätthålla ett stabilt antal kvalitativa utländska investeringar i Sverige trots en fortsatt svag global ekonomisk tillväxt.

Effekterna av det statliga investeringsfrämjandet bedöms genom uppdraget till Sveriges export- och investeringsråd ha bidragit till att Sverige tillvaratar internationaliseringens möjligheter. Utländska investeringar har under årets gång fört med sig kapital, kompetens samt utvecklings- och samarbetsmöjligheter för det svenska näringslivet.

Bedömningen är att det statligt finansierade investeringsfrämjandet under 2013 har bidragit till att öka kännedomen om och intresset för Sverige som investeringsland samt medverkat till att attrahera utländska investeringar. Den sammanfattade bedömningen är att organisationen uppnår målet för den investeringsfrämjande verksamheten samt att resultaten står i relation till anslaget.

Exportfinansiering

Exportkreditnämnden

Exportkreditnämnden (EKN) har 2013 och första halvåret 2014 på ett framgångsrikt sätt förenat målet om garantigivning för svensk exportindustri på gynnsamma villkor med restriktionen att verksamheten ska vara självbärande på sikt och i enlighet med gällande

statsstödsregler och relevanta internationella regelverk avseende exportkreditgarantier. Kännedomen om myndighetens roll som exportfrämjare och kunskapen om EKN:s garantier fortsätter att öka hos regionala aktörer, exportföretag och banker även om kännedomen hos många små och medelstora företag fortfarande är förhållandevis låg.

Exportkreditnämndens verksamhet har haft avgörande betydelse för att motverka den ekonomiska krisens effekter på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Det är viktigt att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar också i fortsättningen snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning. Bedömningen är att en oförändrad nivå på ramen för exportkreditgarantier är motiverad för att behålla internationell konkurrenskraft och för att svenska företag inte ska få sämre förutsättningar än konkurrenterna och därmed gå miste om potentiella affärer.

Utvecklingen av gemensamma riktlinjer inom OECD för att minska klimat- och miljöpåverkan av kreditgivning pågår men behöver utvecklas ytterligare.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) har genom sin exportfinansiering medverkat till flera viktiga affärer till förmån för svensk exportindustri. Efter den finansiella krisen har SEK en fortsatt central roll som långgivare till den svenska exportnäringen. På så sätt har SEK bidragit till att stärka det svenska näringslivets internationalisering och konkurrenskraft.

De åtgärder som blev ett resultat av propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86, 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125), har medfört att SEK haft bättre förutsättningar att stödja de svenska exportörerna i ett läge då bankerna på grund av den finansiella krisen 2008–2009 inte hade möjlighet att bevilja företagen exportkrediter. Även om ingen av faciliteterna har utnyttjats har de haft betydelse för SEK:s tillgång på kapital och möjligheter att finansiera ett stort antal viktiga exportaffärer.

Låneramen och kreditgarantiramen har varit betydelsefulla för verksamheten och låneramen är fortsatt viktig för SEK:s upplåning i CIR-systemet. Kreditgarantiramen föreslås dock tas bort för 2015. Den behövs främst under åren

med finansiell instabilitet i det fall SEK inte hade haft möjlighet till upplåning på kapitalmarknaden. Då SEK:s upplåningsmöjligheter stegvis förbättrats under åren finns det inte längre något behov av denna kreditgaranti.

Riksgäldskontoret (Riksgälden) har den 13 mars 2014 förlängt låneramen till SEK för 2014.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Ett flertal offentliga och privata aktörer, både nationella och regionala, är verksamma inom företags- och näringslivsutveckling där internationalisering utgör en viktig aspekt. Sveriges export- och investeringsråd, Exportkreditnämnden (EKN) och Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) samarbetar sinsemellan och med dessa, t.ex. Almi Företagspartner AB, Tillväxtverket, Verket för innovationssystem (Vinnova), VisitSweden AB, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys), Statens jordbruksverk, Swecare, samt aktörer med ansvar för regional tillväxt i länen och handelskamrar.

För att bättre kunna bedöma effekterna av statens insatser för att främja internationalisering har Tillväxtanalys fått i uppdrag att föreslå mätmetoder och indikatorer som kan användas vid utvärderingar av de samhällsekonomiska effekterna av statliga främjandeinsatser för internationalisering av små och medelstora företag. Uppdraget ska slutrapporteras i mars 2015.

Miljöteknikstrategin

Under 2011 lanserade den förra regeringen en strategi för utveckling och export av miljöteknik 2011–2014 (Miljöteknikstrategin) i samarbete mellan Närings-, Utrikes- och Miljödepartementet. Syftet var att ta ett samlat grepp för att stödja utveckling och skapa goda förutsättningar för export av svensk miljöteknik – från forskning och utveckling via hemmamarknad till export. I budgetpropositionen för 2011 avsattes 100 miljoner kronor per år inom utgiftsområde 24 Näringsliv.

Inom ramen för strategin har Sveriges export- och investeringsråd genomfört insatser för att främja export av svensk miljöteknik och förnybar energi i bland annat Brasilien, Turkiet, USA och på andra tillväxtmarknader.

År 2008 utsåg den förra regeringen en särskild samordnare inom Regeringskansliet för miljö-

och energitekniksamarbetet med Kina. Uppdraget breddades 2010 till att gälla även Indien och Ryssland samt förlängdes till och med 2014.

Resultat

Den hittillsvarande utvärderingen visar att insatserna har bidragit till ökad kunskap om exportmarknader, etablering och utveckling av affärsrelationer samt utländska direktinvesteringar i Sverige. Tillväxtanalys har fått i uppdrag att löpande följa och utvärdera insatserna och ska den 15 mars 2015 lämna en slutrapport.

Övrigt

Med finansiering från utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel, genomför Sveriges export- och investeringsråd särskilda insatser för främjande av export av svenska förädlade livsmedel. Målgruppen är i första hand små och medelstora företag. En satsning för att lyfta fram svensk mat och dryck, både nationellt och internationellt, lanserades 2008 av Landsbygdsdepartementet genom visionen "Sverige – det nya matlandet". Tillsammans med VisitSweden har också ett koncept för internationell marknadsföring arbetats fram, tryswedish.com. I detta arbete har flera departement, myndigheter och organisationer deltagit, bland annat Utrikesdepartementet.

I Sveriges utvecklingssamarbete spelar ömsesidigheten i handeln en viktig roll. Handeln med utvecklingsländer står i centrum i de pågående WTO-förhandlingarna. Informationscentret Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium hjälper till att lösa de hinder som exportörer från låg- och medelinkomstländer kan möta på den svenska marknaden.

4.4.2 Resultatredovisning – EU:s inre marknad

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Ett stort antal olika faktorer av politisk och ekonomisk karaktär påverkar utvecklingen av EU:s inre marknad. Det är i regel svårt att bedöma exakt hur det statliga engagemanget

påverkar den inre marknadens funktionssätt. Analysen av verksamheternas resultat och måluppfyllelse baseras på hur myndigheterna presterat när det gäller att utföra de uppdrag de tilldelats av regeringen och hur detta har bidragit till att förbättra den inre marknadens funktionssätt.

Resultat

Det EU-gemensamma regelverket är en viktig drivkraft för strukturreformer på nationell nivå, vilket i det nuvarande ekonomiska läget stärker behovet av en väl fungerande inre marknad.

Den inre marknaden utgör en grundsten i det europeiska samarbetet och innebär fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital mellan EU:s 28 medlemsstater samt genom EES-avtalet även Island, Liechtenstein och Norge. Av den svenska varuexporten 2013 gick 69 procent till den inre marknaden och av Sveriges import kom 78 procent därifrån. En väl fungerande inre marknad, med en väl fungerande rörlighet mellan berörda länder, skapar förutsättningar för att öka tillväxten, sysselsättningen och välfärden, såväl i Sverige som i EU.

Regeringens arbete med att verka för en effektiv inre marknad och en öppen handelspolitik i EU bedrivs genom Kommerskollegium, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) samt statsbidraget till Sveriges Standardiseringsförbund.

Kommerskollegium

Kommerskollegium är regeringens expertmyndighet för EU:s inre marknad. Myndigheten har en central roll för efterlevnaden av den inre marknadens regelverk i Sverige. Myndigheten ska bistå andra myndigheter och kommuner i tillämpningen av EU-reglerna och sprida information i syfte att företag och privatpersoner ska utnyttja de möjligheter som den inre marknaden ger. Myndigheten ska också förse regeringen med expertstöd till grund bland annat för den fortsatta utvecklingen av det EU-gemensamma regelverket.

Kommerskollegium har bistått med analys och rapportering till förmån för arbetet med att främja utvecklingen av den gränsöverskridande e-handeln och den digitala inre marknaden.

Kommerskollegium bedriver ett omfattande informationsarbete till intressenter i både

offentlig och privat sektor och medverkar i ett stort antal seminarier och andra evenemang. Ett par publikationer om kommuners roll på den inre marknaden och informationsinsatser till den kommunala sektorn har fått positivt genomslag.

I egenskap av svenskt Solvit-center arbetar Kommerskollegium med att lösa hinder för företag och privatpersoner på den inre marknaden. Solvit är ett informellt nätverk som arbetar för att lösa problem som beror på att inre marknadslagstiftningen inte tillämpas korrekt. Under 2013 hanterade centret 192 ärenden, 22 procent fler än 2012. Tre fjärdedelar gällde hinder för personers fria rörlighet, exempelvis socialförsäkring, erkännande av yrkeskvalifikationer och svårigheter kopplade till personnummer. Ärenden som rör den fria rörligheten för varor var den näst största gruppen och gällde bland annat märkningskrav, registrering av fordon och import av fritidsbåtar. Vad gäller fri rörlighet för tjänster inkom ett tiotal ärenden om möjligheten till tjänsteutövning i Sverige. Ärendena inom fri rörlighet för kapital var fortsatt få.

En central uppgift är att administrera procedurer enligt tjänstedirektivet (2006/123/EG) och direktiv 98/34/EG, enligt vilka svenska regler för tjänster respektive varor ska anmälas till kommissionen och de andra EU-medlemsstaterna. Syftet är att motverka att nya hinder uppstår på den inre marknaden. Myndigheten har 2013 granskat 99 förslag till svenska tekniska regler (dvs. krav för användning eller försäljning) för varor, varav 33 har anmälts till kommissionen. Av de svenska regelförslag som anmälde 2013 föranledde 14 reaktioner. Sverige har i ett fall lämnat reaktioner på en anmäld föreskrift från en annan EU- och EES-stat. Enligt reglerna i tjänstedirektivet finns det även en anmälningsprocedur för nationella föreskrifter som innehåller krav på tjänsteutövare. Under 2013 anmälde Sverige 21 föreskrifter. Myndigheten har även i enlighet med regeringens uppdrag utvecklat arbetet med att höja medvetenheten om utländska anmälningar enligt 98/34/EG.

Vid Kommerskollegium finns också kontaktpunkter för varor och tjänster. Genom dessa hanteras, till skillnad från de ovan nämnda anmälningsprocedurerna, frågor om hur redan gällande regler tillämpas. I egenskap av kontaktpunkt för varor enligt förordningen (EG) 764/2008 om ömsesidigt erkännande på

varuområdet ska Kommerskollegium svara på frågor om vilka tekniska regler som gäller för en vara i Sverige samt informera om den EU-rättsliga principen om ömsesidigt erkännande. Principen innebär att en vara som lagligen säljs i en medlemsstat också ska kunna säljas i en annan medlemsstat utan krav på ytterligare provning eller kontroll. Under 2013 tog kontaktpunkten emot 83 förfrågningar. Merparten kom från företag i andra medlemsstater som ville exportera till Sverige. Endast få förfrågningar kom från svenska företag eller från svenska och utländska myndigheter. Kollegiet har fortsatt att informera om förordningen (EG) 764/2008 och dess tillämpning via sin webbsida och har haft möten med berörda myndigheter.

Kontaktpunktens för tjänster främsta syfte är att underlätta för tjänsteleverantörer och tjänstemottagare att hitta den information som behövs för att bedriva respektive köpa tjänsteverksamhet i ett EU-land. Den är i huvudsak webbaserad (www.verksamt.se) men kompletteras av en servicefunktion. Kommerskollegium samordnar arbetet med kontaktpunkten och ansvarar för servicefunktionen medan Tillväxtverket ansvarar för webbsidan. Konsumentverket samordnar information om farlig tjänsteverksamhet och tillhandahåller information till konsumenter. Kommerskollegiums servicefunktion har 2013 besvarat 55 förfrågningar, vilket är en minskning mot 76 under 2012.

IMI (Internal Market Information System) är ett elektroniskt verktyg som syftar till att underlätta administrativt samarbete mellan EU-länders förvaltningar. Kommerskollegium är nationell samordnare för systemet i Sverige. Det används ännu endast för samarbete enligt tjänstedirektivet, direktivet om yrkeskvalifikationer och direktivet om utstationering men ska framöver också användas inom andra områden. Totalt har Kommerskollegium registrerat 44 svenska myndigheter som användare, varav elva kommuner och tre länsstyrelser.

Kollegiet har en viktig roll som s.k. behörig myndighet för hantering av ett antal nya internationella sanktioner, såväl handels-sanktioner som finansiella sanktioner.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll (Swedacs) huvuduppgift är att vara nationellt ackrediteringsorgan. Den som är ackrediterad

har av Swedac bedömts vara kompetent att utföra en viss uppgift som provning eller kontroll. Det kan till exempel gälla laboratorier eller företag som kontrollerar hissar, livsmedel eller fordon. Ackrediteringen är sedan 2010 reglerad på EU-nivå vilket har ökat dess betydelse. Genom avtal på internationell nivå erkänns också bedömningar av ackrediterade företag på global nivå.

I nuläget är cirka 1 700 företag i Sverige ackrediterade av Swedac. Under 2013 utförde myndigheten tillsyn över mer än 1 800 företag. Huvudregeln sedan 2010 är att så kallade anmälda organ ska vara ackrediterade. Med anmälda organ avses företag som utför bedömning av överensstämmelse med krav som följer av EU:s produktiv direktiv och som har anmälts till kommissionen i detta syfte. Swedac har fortsatt arbetet med att ackreditera de anmälda organen vilket medfört en betydande arbetsinsats. Fordonsbesiktning är sedan 2010 reglerad genom ackreditering och vid utgången av 2013 var tio företag ackrediterade för detta.

Swedac är också ansvarig myndighet för samordning av marknadskontroll, som innebär kontroll av att produkter uppfyller regler för exempelvis säkerhet, märkning och provning. Regelverket är i stor utsträckning EU-gemensamt. En effektiv kontroll som gallrar bort farliga produkter ökar konsumenters förtroende för varor på den inre marknaden och skyddar också seriösa företag från osund konkurrens från aktörer vars produkter inte uppfyller kraven. På så sätt stärker marknadskontrollen den inre marknads funktionssätt.

Samordningen sker genom Marknadskontrollrådet vid Swedac. Rådet är ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan 15 marknadskontrollmyndigheter. Rådet utarbetar varje år en nationell handlingsplan med gemensamma åtgärder för att åstadkomma en mer effektiv marknadskontroll. Swedac deltar även i flera olika arbetsgrupper och kommittéer för marknadskontroll på europeisk och internationell nivå.

Dessutom utövar Swedac tillsyn över vissa typer av mätinstrument som elmätare, taxametrar och vågar samt ansvarar för marknadskontroll av ädelmetallarbeten. Myndigheten har uppmärksammat ett informationsbehov när det gäller tillsyn över vatten-, värme- och elmätare. De informationsinsatser som Swedac genomfört har välkomnats av berörda branschorganisationer.

Swedac har även en viktig uppgift att bistå regeringen med expertstöd och underlag i EU-arbetet. Under 2013 har myndigheten exempelvis tillhandahållit sådant stöd gällande lagstiftningsförslagen om produktsäkerhet och marknadskontroll samt relaterat till översynen av regelverket för industrivaror.

Standardisering

Standardisering bedrivs i Sverige i tre privaträttsliga organisationer, Swedish Standards Institute (SIS), SEK – Svensk Elstandard och Informationstekniska standardiseringen (ITS). De representerar Sverige i det europeiska och internationella arbetet. Organisationerna är medlemmar i Sveriges Standardiseringsförbund som verkar som paraplyorgan med representation av de offentliga och privata huvudmännen. Genom anslaget 2:6 *Bidrag till standardiseringen* lämnas statsbidrag till Sveriges Standardiseringsförbund för dess arbete.

Antalet svenska sekretariat och ordförandeskap i den internationella standardiseringen fortsätter att ligga på en hög nivå, både på områden som kan betecknas som tvärtekniska och på mera produkt- och systeminriktade områden. Även antalet svenska uppdrag på poster inom ledning och styrorgan för den internationella standardiseringen är högt och detta innebär att Sverige har stort inflytande och påverkan på de standarder som tas fram.

Det svenska deltagandet i det europeiska och internationella arbetet har varit aktivt och lett till många positiva resultat, vilket har bidragit till att stärka Sveriges roll som industrination där höga krav på säkerhet, hälsa och miljö betonas.

Förbundet har under året särskilt arbetat med en strategi för standardiseringen i Sverige som ska utgöra utgångspunkten för handlingsplaner som ska stärka det svenska inflytandet inom standardiseringen i världen och öka samverkan mellan de berörda aktörerna.

Analys och slutsatser

Kommerskollegium

Regeringen bedömer att Kommerskollegium genom sin verksamhet har bidragit till målet om en väl fungerande inre marknad. Många funktioner när det gäller frågor om den inre marknaden är nu samlade hos Kommerskollegium och kollegiet framstår

alltmer som en svensk inre marknadsmyndighet. Kommerskollegium fyller också en viktig expertfunktion genom att förse regeringen med analyser och utredningar och har en betydelsefull roll när det gäller att stödja myndigheterna i deras tillämpning av EU-regelverket.

Myndigheten bedriver genom sina olika funktioner som kontaktpunkt och tillhandahållare av information ett omfattande arbete riktat mot ett stort antal intressenter. Myndighetens verksamhet är av stor vikt för att sprida kunskap om den inre marknads möjligheter till företag och privatpersoner och för att lösa problem när den inre marknaden inte fungerar på avsett sätt.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Swedac har genomfört sin verksamhet väl och i enlighet med regeringens intentioner. Myndighetens arbete med ackreditering och annan teknisk kontroll samt dess arbete inom ramen för internationella ackrediteringsorganisationer bidrar till att förbättra den inre marknads funktionssätt och underlättar även handeln med länder utanför den inre marknaden. Swedac tillhandahåller värdefullt expertstöd till regeringen i frågor om ackreditering och marknadskontroll.

Standardisering

Bidraget till den svenska standardiseringen har främjat svenska intressen i det europeiska och internationella standardiseringsarbetet. Arbetet med att ta fram en strategi för standardiseringen i Sverige har bland annat bidragit till en stärkt samverkan mellan de många berörda aktörerna.

4.4.3 Resultatredovisning – Internationell handelspolitik

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Ett betydande analysarbete sker fortlöpande för att identifiera svenska ekonomiska intressen på det handelspolitiska området. Ett flertal myndigheter ger stöd i detta arbete, särskilt Kommerskollegium. Men handelspolitiken handlar typiskt om långa och omfattande processer med många inblandade aktörer vilket innebär att det är svårt att avgöra vad som är

resultatet av svenska insatser, men också att det ekonomiska utfallet är komplicerat att beräkna.

Bedömningsgrunden för redovisning av resultat bygger på några grundprinciper:

- Utfallet i frågor som Sverige prioriterat (se texten i det följande).
- I vilken utsträckning svenska ekonomiska intressen tillgodosetts.
- Att handelspolitiken bidrar till ett öppnare EU och att protektionism motverkas.
- Huruvida handelspolitiken bedöms ha bidragit till svenska mål inom andra politikområden, t.ex. utveckling och miljö.
- Att regeringens arbete med hållbart företagande och kampen mot korruption är väl förankrat hos svenskt näringsliv, fackföreningar och civilsamhälle.

Resultat

Målet för arbetet med EU:s gemensamma externa handelspolitik är att bidra till tillväxt och sysselsättning, såväl i Sverige och EU som globalt, en hållbar utveckling, ett öppet Europa samt till en ekonomisk, demokratisk och säkerhetsbefrämjande utveckling.

Tillväxt och sysselsättning är ett övergripande mål. Som ett led att nå detta mål verkar regeringen för ökad global handel. Detta görs genom att utveckla öppna, enkla, icke-diskriminerande och legitima regler för internationell handel och investeringar. Ökad handel leder till tillväxt som i sin tur skapar bättre ekonomiska förutsättningar för medborgarna. För människor som lever i fattigdom kan handel vara ett hjälpmedel att bättre ta vara på globaliseringens möjligheter till utveckling.

I takt med den ökade globaliseringen består varor i ökad utsträckning av beståndsdelar som produceras i olika delar av världen, vilket skapar s.k. globala värdekedjor. Detta förstärker argumenten för fri handel och skydd för investeringar.

Det multilaterala regelverket

Sverige verkar för ett ambitiöst avslut på de pågående handelsförhandlingarna i Världshandelsorganisationen (WTO), den s.k. Doharundan. Ministermötet på Bali i december

2013 blev en framgång och en uppgörelse nåddes för handelsprocedurer (cirka en tredjedel av hela värdet av Doharundan utgörs av handelsprocedurer), ett utvecklingspaket samt delar av jordbruksförhandlingarna. Genomförandet av Balipaketet har redan inletts liksom arbetet med ett arbetsprogram för hur återstående förhandlingsområden ska kunna avslutas.

Inom ramen för WTO:s arbete, men utanför Doharundan, skulle man på Bali besluta om ett utökat medlemsantal och en uppdaterad produkttäckning av WTO:s informations-teknologiavtal (ITA). Förhandlingarna nådde inte ända fram och ambitionen är att nå avslut under 2014. Förhandlingar om plurilaterala avtal för tjänster (Trade In Services Agreement, TiSA) och miljövaror har initierats. Sverige har varit pådrivande för att förhandlingar skulle inledas för både tjänster och miljövaror. Ett nytt förbättrat avtal om offentlig upphandling (GPA) träder i kraft under 2014.

Bilaterala och regionala avtal

I december 2013 avslutade EU frihandelsförhandlingar (Free Trade Agreement, FTA) med Singapore. EU och Kanada kom i augusti 2014 överens om ett frihandelsavtal. Avtalet med Kanada är det mest ambitiösa och långtgående avtal som EU hittills har förhandlat fram. Förhandlingar inleddes också 2013 med Japan, Thailand och USA. Avtalen som tidigare slutits med Colombia och Peru samt Centralamerika började tillämpas provisoriskt under 2013.

Sverige har varit särskilt pådrivande för inledande av förhandlingar med Japan och USA. Här finns betydande ekonomiska vinster att hämta för båda sidor. I bägge fallen går förhandlingarna framåt, men mycket arbete återstår. Det stora intresset för förhandlingarna med främst USA gör att Sveriges arbete särskilt inriktas på utåtriktad verksamhet, både nationellt, inom EU och i USA. Kontakter och dialog förs med berörda intressenter. Ett exempel är det seminarium som Utrikesdepartementet bjöd in till i april 2014 där TTIP (Transatlantiska Partnerskapet för Handel och Investeringar) diskuterades.

Inom ramen för östliga partnerskapet har förhandlingar avslutats med Georgien, Moldavien och Armenien. Avtalet med Armenien har dock lagts på is sedan landet i september 2013 annonserat att man avser bli medlem i den Euroasiatiska tullunionen.

Efter Rysslands illegala annektering av Krim gav EU:s stats- och regeringschefer i mars 2014 i uppdrag åt Kommissionen att snarast ta fram ett förslag på ensidiga tullättnader för Ukraina i enlighet med nivåerna i det djupgående frihandelsavtalet (Deep and Comprehensive Free Trade Agreement, DCFTA). Avtalet färdigförhandlades 2011 men har inte undertecknats. Beslut fattades i april 2014 och innebär att de ensidiga tullättnaderna gäller fram till den 1 november 2014, därefter är ambitionen att ett undertecknat DCFTA ska kunna tillämpas provisoriskt. För regeringen är det av stor vikt att EU kunnat genomföra åtgärder av omedelbar ekonomisk betydelse för Ukraina.

Handelsrelationerna mellan Ryssland och EU har varit ansträngda en längre tid. Ryssland har infört en rad handelshinder varav flera direkt drabbat svenska intressen. EU:s strategi har byggt på bilaterala diskussioner men också agerande i multilaterala fora såsom WTO.

Inom ramen för södra partnerskapet pågår förhandlingar med Marocko. Förhandlingsdirektiv har antagits även för Egypten, Jordanien och Tunisien, men förhandlingar har inte kunnat inledas än. För övrigt pågår förhandlingar med Vietnam, Mercosur, Ecuador, Indien, Malaysia och Gulfstaternas samarbetsråd (GCC). Under 2014 inleddes också förhandlingar om ett investeringsavtal med Kina. Förhandlingarna är ett möjligt första steg för EU att fördjupa handelsrelationerna med Kina.

I förhandlingarna mellan EU och AVS-länderna (ett 70-tal länder i Afrika, Västindien och Stilla havet) om ekonomiska partnerskapsavtal har arbetet fortsatt för att nå fram till formella undertecknanden av interimsavtal samt förhandlingar mot fullödiga, regionala avtal.

Globala regler

EU:s allmänna preferenssystem (Generalised System of Preferences, GSP) reformerades 2012 och trädde i kraft den 1 januari 2014. GSP innebär att EU erbjuder tullförmåner till låg- och medelinkomstländer. Under 2013 har konsultationer pågått kring genomförandet av den nya förordningen. Sverige drev bland annat att Myanmar/Burma skulle återfå sina handelspreferenser, vilket också har skett. Sverige verkade också för att bevilja handelspreferenser till tio länder, däribland Pakistan, inom delsystem för hållbar utveckling, GSP plus.

Genom Lissabonfördraget blev utländska direktinvesteringar en del av EU:s gemensamma handelspolitik. Detta har inneburit ett behov av att se över regelverket. Under 2013 nåddes en uppgörelse om en övergångsförordning som reglerar hur medlemsstaternas bilaterala investeringsavtal ska hanteras. I april 2014 nåddes också en uppgörelse om en förordning om ekonomiskt ansvar vid investeringstivster, som reglerar ansvarsfördelningen mellan EU och medlemsstaterna.

Sverige är kritiskt till Kommissionens förslag till förordning om EU-ländernas offentliga upphandling från länder utanför EU, eftersom förslaget öppnar för ökad europeisk protektionism. En majoritet medlemsländer delar Sveriges syn på förslaget och läget är låst. Sverige önskar också se en mer restriktiv användning av EU:s handelspolitiska skydds-instrument och är därför kritisk till Kommissionens förslag om modernisering av dessa eftersom förslaget snarare går i protektionistisk riktning. Även i denna fråga är medlemskretsen delad.

Det är viktigt att också handelspolitiken bidrar till kampen mot illegal handel med utrotningshotade arter. Sverige driver frågan bland annat i EU:s förhandlingar om bilaterala och regionala frihandelsavtal.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Kommerskollegium har särskild expertkunskap på handelsområdet och har på regeringens uppdrag byggt upp kapacitet för att bedriva tekniskt samarbete och kapacitetsbyggande i låg- och medelinkomstländer. Exempelvis bistår Kommerskollegium sedan april 2013 Liberia med dess anslutningsförhandlingar till WTO.

Utrikesdepartementet, i samarbete med Sida, arrangerade i november 2013 ett seminarium om globala värdekedjor och utvecklingsländer med talare från OECD, UNCTAD, ILO, WTO, Trade Mark East Africa och näringslivet. Representanter för det civila samhället, företag, myndigheter och akademiska institutioner deltog.

Frågor som berör företagens samhällsansvar, Corporate Social Responsibility (CSR), berör alla Utrikesdepartementets politikområden samt i varierande grad ett antal andra departement. I november 2013 inbjöd departementet till en CSR-dag med deltagande från företag,

civilsamhälle, branschspecifika och fackliga organisationer. Vid dagen lanserades en plattform för hållbart företagande.

En viktig del av CSR-arbetet inriktas på de svenska företagens arbete med CSR-frågor på marknader utanför EU. Konsultationer hålls fortlöpande i frågor där företagets erfarenheter och synpunkter är viktiga för CSR-arbetet, såsom tillämpningen av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Samarbetet med Kina kring CSR har vidareutvecklats. Särskilda CSR-seminarier har hållits i bland annat Dubai, Förenade Arabemiraten, Kina, Marocko, Saudiarabien, Serbien och Sydkorea. I samband med fabriksraset i Bangladesh 2013 skrev den förra regeringen brev till berörda företag. Två uppföljande möten har hållits där möjliga åtgärder diskuterades.

Sveriges nationella kontaktpunkt (NKP) för OECD:s riktlinjer för multinationella företag arbetar med att främja och informera om riktlinjerna. Under 2013 avslutade NKP:n två fall som båda gällde anmälningar mot Electrolux och Mölnlycke. Den svenska NKP:n arbetar för närvarande tillsammans med den norska NKP:n med en anmälan från svenska samer mot det norska statliga företaget Statkraft.

Sveriges tillämpning av Konventionen om bekämpande av bestickning av utländska tjänstemän i internationella affärstransaktioner granskas inom OECD under perioden 2012 till 2014, då en slutrapport förväntas. Sverige har också medverkat i granskningen av Norge i OECD och FN samt Turkiet i OECD.

Plattformen för information till företag om korruptionsrisker och metoder för korruptionsbekämpning www.business-anti-corruption.com har utvidgats och rönt ökad uppmärksamhet.

Analys och slutsatser

EU:s arbete på det handelspolitiska området präglas fortfarande i hög grad av den ekonomiska krisens efterverkningar. Mot bakgrund av detta har oro funnits för att EU ska röra sig i protektionistisk riktning. Trots retorik från vissa håll har detta inte skett i större utsträckning. Sveriges arbete, tillsammans med likasinnade medlemsländer, har bidragit till detta. Istället har åtgärder genomförts som bedöms kunna ha betydande positiva effekter för

tillväxt och sysselsättning i EU och i Sverige. Det gäller tydligast förhandlingarna om FTA:s med USA och Japan och uppgörelsen vid WTO:s ministermöte på Bali.

Sveriges tydliga linje att handelspolitiken också ska användas för att understödja mål på andra politikområden får allt större gehör inom EU och internationellt. Förhandlingar inom WTO om miljövaror och den ökade aktiviteten inom EU för CSR-frågor är två exempel.

4.5 Politikens inriktning

Handelspolitiken och handels- och investeringsfrämjandet ska stärka svenska företags möjligheter att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen medför. Människor, kapital, varor, tjänster och information rör sig gränslöst i allt snabbare takt och i allt större omfattning. Detta blir allt tydligare i den digitaliserade ekonomin. De geografiska begränsningarna för såväl utbud som efterfrågan minskar i betydelse. Konkurrenten hårdnar och behovet av kontinuerlig innovation och produktutveckling ökar. De möjligheter som globaliseringen medför ska tas tillvara för att stärka svensk ekonomi och handel och därmed Sveriges välstånd. Svensk handel och investeringar kan även stimulera tillväxt som kan bidra till att fattiga människor och länder lyfts ur ekonomiskt utanförskap.

Sverige ska främja en fri och rättvis världshandel. Sverige ska verka för en global ordning mellan arbete och kapital som säkrar en internationell ekonomi som gynnar alla. Regeringen arbetar för progressiva internationella handelsavtal och för att riva handelshinder. Sverige ska stå upp för miljön, löntagarnas intressen och människors hälsa. Handelsavtal ska respektera demokratiskt fattade beslut.

Sverige är ett exportberoende land och framgång på utlandsmarknaderna är avgörande för utvecklingen av såväl nya som etablerade svenska företag och därmed för sysselsättning och tillväxt. Nya företag behöver hjälp ut och etablerade företag behöver stöd på nya marknader eller inom nya exportsegment. Den internationella konkurrensen om marknadsandelar och investeringar ökar; information och

kunskap hos företagen om exportprocedurer och -marknader är en förutsättning.

Sverige är en liten marknad. För att svenska företag ska kunna växa och anställa fler behöver de nå nya och fler kunder världen över. Närområdet – Norden och övriga Europa – kommer alltjämt att vara en viktig exportmarknad. Samtidigt behöver fler företag nå ut till de växande marknaderna i Asien, Afrika och Sydamerika. Om fler svenska företag ges möjlighet att exportera till de växande ekonomierna skapas fler jobb i Sverige.

Den fortsatta osäkerheten på de internationella marknaderna påverkar svensk industris möjligheter att få avsättning för produkter och tjänster. Det är därför särskilt viktigt att vidta åtgärder för att värna frihandel. Svaga statsfinanser hos ett antal EU-länder kommer att fortsätta att påverka köpkraften inom EU. Detta är särskilt allvarligt med hänsyn till att EU-området står för drygt 70 procent av vår handel.

Regeringen arbetar därför dels för att stärka tillväxten inom EU, dels för att skapa förutsättningar för att stödja svenskt näringslivs diversifiering till andra marknader. Små och medelstora företag ska stödjas i sin internationalisering. Ökat fokus läggs på tillväxtmarknaderna. Det är framförallt i detta segment som dynamiken finns och tillväxten vad gäller export och arbetstillfällen kan ske.

Exporten påverkas starkt av utvecklingen i omvärlden, vilket gör att utvecklingen av handeln i världen är svår att bedöma. Ett viktigt element i exportfrämjandet är att stärka samverkan mellan de offentliga aktörer som på olika sätt kan stödja svenska företag i deras internationalisering. De regionala exportrådgivarna har en viktig roll när det gäller att stärka små och medelstora företags internationalisering.

Idag finns en rad statliga aktörer som på olika sätt arbetar med att stärka företags internationalisering och exportförutsättningar. Det är viktigt att aktörerna agerar mer samordnat. Regeringen vill underlätta för små och medelstora företag att exportera och öka deras möjligheter att växa genom att utveckla en dörr in till olika typer av rådgivning, information och finansiellt stöd.

För att stärka samordningen mellan olika exportfrämjande aktörers insatser och sänka trösklarna till exportmarknaden för enskilda

företag undersöker regeringen möjligheten att bygga upp regionala exportcentra enligt principen ”en dörr in”. Till de regionala exportcentra kan företagen vända sig för att ta del av ett samlat utbud av insatser och få rådgivning och information kring frågor som rör företagets exportplaner och internationalisering.

Handels- och investeringsfrämjande

En stark export och högkvalitativa investeringar är avgörande för att skapa fler jobb och högre tillväxt i hela landet. Att förbättra små och medelstora företags förutsättningar att växa genom att nå ut på nya större marknader är en del av en framgångsrik politik för att bekämpa arbetslösheten.

Handelsmönstret förändras och Sveriges exportmarknad växer. Samtidigt hårdnar konkurrensen. Marknadstillväxten är betydligt högre utanför våra traditionella exportmarknader än på dessa. Svenska exportföretag som i hög utsträckning är beroende av den europeiska marknaden behöver bli bättre på att nå nya och växande marknader.

Handels- och investeringsfrämjandet bidrar till att stärka svensk handel och ekonomi genom att främja svenska små och medelstora företags export och internationalisering samt svenska företags affärer på viktiga marknader. Det sker också genom att attrahera utländska direktinvesteringar. Arbetet med att stärka bilden av Sverige i utlandet underlättas genom en gemensam strategi för arbetet med Sverige-bilden inom ramen för Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet (NSU).

Främjandet inriktas på de marknader som ger bäst förutsättningar för de svenska företagen att expandera. En analys från Utrikesdepartementet har visat att ett 20-tal länder, de flesta av dem tillväxtländer, är särskilt viktiga med tanke på ekonomisk storlek, tillväxtutsikter, grad av ekonomisk frihet och maximal svensk exportpotential. Här finns stora marknader som USA, Japan, Tyskland och Sydkorea, Brasilien, Ryssland, Indien och Kina samt en grupp för Sverige mindre marknader med stark tillväxtpotential som Angola, Förenade Arabemiraten, Indonesien, Irak, Israel, Kazakstan, Mexiko, Nigeria, Saudiarabien, Sydafrika, Turkiet och Ukraina. Regeringen

avser att se över länderprioriteringen i ljuset av förändringarna i omvärlden.

För att de offentliga insatserna inom handels- och investeringsfrämjandet ska nå så många företag som möjligt, och ha förutsättningar att uppnå största möjliga effekt, är fortsatt och ökad samverkan central. Samarbetet mellan departement, myndigheter, organisationer samt regionala och lokala aktörer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling, innovation samt Sverigefrämjande ska vidareutvecklas. Det är viktigt att sammanföra aktörer som främjar svenska ekonomiska intressen i utlandet, företagets affärer på den internationella marknaden, utländska investeringar i Sverige och arbetet med Sverige-bilden.

Sverige behöver en långsiktig strategi för ökad export. Regeringen avser att i samverkan med näringslivet ta fram en exportstrategi för att stärka exporten i alla delar av landet. Strategin ska innehålla insatser som stärker svenska företags export- och internationaliseringsmöjligheter på viktiga marknader, och som ökar antalet exporterande företag. Särskilt fokus bör ligga på att stärka de små och medelstora företagens exportmöjligheter. Här finns de stora behoven av stöd och det är även här som merparten av de nya jobben växer fram.

Sveriges export- och investeringsråd

Regeringen fäster stor vikt vid ett internationellt affärsfrämjande som skapar förutsättningar för marknads- och företagsutveckling. Globaliseringen och den allt starkare internationella konkurrensen ökar behovet av effektiva och långsiktiga insatser som motsvarar företagets efterfrågan. Den 1 januari 2013 inledde Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden) sin verksamhet. Det är ett resultat av riksdagens beslut med anledning av regeringens proposition Gemensam organisation för export- och investeringsfrämjande (prop. 2011/12:92, 2011/12:NU23, rskr. 2011/12:265). Den nya organisationen innebär en anpassning till hur beslut fattas i företagen där exportsatsningar, investeringar och joint-ventures kan vara olika vägar till internationalisering.

En stor potential för ökad export finns hos de små och medelstora företagen. Det är viktigt att fler av dessa företag tar steget till export samt att de företag som har börjat exportera kan expandera sin utlandsförsäljning. Det är angeläget att det statliga handelsfrämjandet utgår

från och möter företagens behov för att så många företag som möjligt ska kunna hitta sin väg till internationalisering och de bästa affärsmöjligheterna. Sveriges export- och investeringsråd ska inom ramen för sitt statliga uppdrag erbjuda goda förutsättningar för internationell affärsutveckling med export-service, kompetensutveckling och kunskaps-spridning om internationella marknader liksom riktade insatser, med närvaro på viktiga utlandsmarknader.

Förstärkta insatser ska genomföras för små och medelstora företag på tillväxtmarknader och affärsområden där det finns outnyttjad potential. Sveriges export- och investeringsråds verksamhet med de regionala exportrådgivarna är en viktig uppgift, liksom att ta tillvara den resurs som företagare med utländsk bakgrund eller utländsk kompetens innebär. I främjandearbetet är samverkan med andra offentliga aktörer, såsom exempelvis Exportkreditnämnden, Almi Företagspartner AB, Statens jordbruksverk och Enterprise Europe Network (EEN), viktigt. Där mervärde finns ska Sveriges export- och investeringsråd även samarbeta med privata aktörer med bransch- eller marknadskompetens.

Att vara tidigt ute på tillväxtmarknaderna är av särskilt intresse. Dessa står för en ökande del av världsekonomin. Tillväxtekonomierna har behov av att investera i sektorer där svenskt näringsliv är konkurrenskraftigt, t.ex. infrastruktur, Life Science, hälso- och sjukvård och miljöteknik. Det finns en stor potential för ökad svensk export till dessa länder. Villkoren för en framgångsrik marknadsbearbetning skiljer sig dock från förutsättningarna på traditionella svenska exportmarknader. Det offentliga främjandet, och de synergier mellan offentliga och privata aktörer som det möjliggör, blir därför särskilt viktigt.

Regeringskansliets projektexportsekretariat ska fortsätta arbetet med sektorspecifika insatser som tillfälligt förstärker den exportfrämjande verksamheten på tillväxtmarknader och i länder där den svenska representationen är begränsad. Resultaten från 2013 visar att sådana insatser var särskilt värdefulla på svårare marknader och att verksamheten bidragit till att små och medelstora företag tagit steget till nya tillväxtmarknader. Sekretariatet kommer, i samarbete med Sveriges export- och investeringsråd, svenska ambassader och

konsulat, att prioritera insatser i nya tillväxtländer, särskilt på den afrikanska kontinenten. Satsningen på att öka den svenska handeln med FN och bredda den grupp företag som offererar till FN-systemet kommer att ha hög prioritet.

Sveriges export- och investeringsråd ska liksom Kommerskollegium och de svenska utlandsmyndigheterna aktivt arbeta med att hjälpa företag i alla delar av landet och utomlands att hantera hinder i handeln. Företagsspecifik affärsutveckling med skräddarsydda lösningar ska erbjudas företagen på marknadsmässiga villkor.

Den svenska handeln förändras över tiden. För att öka exporten är det viktigt att förnya och bredda exporten. Det är viktigt att identifiera var tillväxtmarknader, tillväxtsektorer och outnyttjad potential kan finnas. Det är viktigt att ta vara på de möjligheter som finns i framtidsbranscher som miljöteknik, hälso- och sjukvård, kulturella och kreativa näringar samt tjänsteområdet.

Genom en överenskommelse mellan de tidigare regeringspartierna och Socialdemokraterna har under 2011–2014 en särskild satsning gjorts på riktade exportfrämjande åtgärder genom Sveriges export- och investeringsråd. Satsningen har inriktats på att främja exporten i små och medelstora företag och att främja handeln med BRIC-länderna (Brasilien, Ryssland, Indien och Kina) samt Irak. Särskilt fokus har lagts på viktiga framtidsbranscher. Insatserna har inneburit ett utökat erbjudande till små och medelstora företag med tonvikt på förbättrad kvalitet och omfattning avseende bland annat regional exportrådgivning, affärsinriktade marknadsaktiviteter inom framtidsbranscher och främjande- och marknadsaktiviteter med särskild inriktning på tillväxtländer samt en vidareutveckling av insatserna avseende företagare med utländsk bakgrund eller kompetens.

Den särskilda satsningen utgör en utgångspunkt för förstärkta insatser som möter små och medelstora företags behov. Ett aktivt exportfrämjande ska säkerställas. En exportstrategi ska utarbetas och regionala exportcentra ska vägleda företagen i deras export- och internationaliseringsansträngningar.

Detta kompletteras av insatser inom andra politikområden. Regeringen avser bland annat utarbeta en livsmedelsstrategi.

Investeringsfrämjande

Sveriges export- och investeringsråd

Utländska direktinvesteringar är viktiga för svensk ekonomi. De skapar nya affärstillfällen, nya affärsmöjligheter, öppnar nya marknader, tillför ny kompetens och ökar utbytet av teknik och tekniskt kunnande, vilket leder till ekonomisk tillväxt. Utländska företagsinvesteringar i Sverige bidrar också till den svenska exporten. Internationella företags-samarbeten blir en allt viktigare kanal för svensk export. Investeringar och samarbeten är en viktig och ofta avgörande fas som föregår export. Kompetensdrivna investeringar får en stor påverkan på handelsbalansen. Denna typ av investeringar står i fokus inom investeringsfrämjandet, som är ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Målet är att högkvalitativa investeringar kommer hela landet till del.

Kvaliteten i investeringsfrämjandet ska säkerställas. Utländska intressenter ska ges kvalificerad information med syfte att underlätta valet av investering. Investeringsfrämjandet bygger på ett nära samspel mellan nationella, regionala och lokala aktörer.

Utlandsmyndigheternas främjandeverksamhet

Svenska ambassader och konsulat ska aktivt medverka till ett effektivt exportfrämjande, att skapa goda förutsättningar för svenskt näringsliv i utlandet samt att marknadsföra Sverige som investeringsland. Arbetet ska bedrivas i samverkan med andra aktörer och i enlighet med mål och inriktning för det samlade Sverige-främjandet i syfte att främja svenska ekonomiska intressen och bilden av Sverige i utlandet.

Det är viktigt med ett smidigt samspel mellan ambassader och generalkonsulat och Sveriges export- och investeringsråd, med respekt för delvis olika roller och förutsättningar. En främjandeplan för varje land och den s.k. främjarkalendern för de kreativa näringarna är konkreta verktyg för arbetet. I den treåriga främjandeplanen för 2014–2016 har utlandsmyndigheterna satt uppföljningsbara mål för sitt främjande.

Exportfinansiering

Exportgarantier och exportkreditgivning ger företag möjlighet till internationell expansion, inte minst under prövande tider men även på nya marknader med hög tillväxt och hård konkurrens. Ett väl fungerande exportkredit-system är avgörande för svensk utrikeshandel. Finansiering i olika former är för såväl stora som mindre företag en faktor som påverkar möjligheterna att handla med andra marknader. Det är centralt för exportföretagen att få finansiering eller riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt.

Arbetet med att anpassa exportfinansieringen till kundernas behov ska fortsätta. Det är viktigt att kunskapen om exportfinansiering hos företagen ökar och att aktörerna utvecklar erbjudandet till företagen, vilket särskilt inkluderar de små och medelstora företagen. Exportkreditnämndens verksamhet ska vidareutvecklas i syfte att sänka trösklarna för små och medelstora företag i samband med export. Garantigivningen ska bidra till hållbara investeringar och minskad klimatpåverkan.

Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet bedrivs med målet att den totalt sett ska vara självbärande över tid. Myndigheten tar ut premier som ska täcka såväl risk som kostnader för administration.

Svenska exportföretag söker efter och gör affärer på hela världsmarknaden. En av EKN:s viktigaste uppgifter är att fortlöpande göra analyser av affärsklimatet på dessa marknader. EKN ska medverka till att exportaffärer görs möjliga även där förhållandena är svårbedömda och att med garantier som verktyg underlätta att affärer blir av. Exportkreditnämnden ska följa de rekommendationer som har fastställts inom OECD beträffande antikorrruption och miljö/sociala frågor samt följa de riktlinjer om hållbar långivning som har fastställts gemensamt.

En bibehållen ram om 500 miljarder för exportkreditgarantier är viktig för EKN:s möjligheter att möta exportföretagens efterfrågan. Det är viktigt att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar också i fortsättningen snabbt kan ges möjligheter till

riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och sämre konkurrenskraft internationellt. Det är viktigt att myndigheten kontinuerligt analyserar behovet av reserver.

Per den 30 juni 2014 uppgick riskreserveringarna för förväntade förluster till 5,7 miljarder kronor och myndighetskapitalet till 24 miljarder kronor. Likvida medel uppgick per den 30 juni 2014 till 26,6 miljarder kronor, vilket tillsammans med premier, återvinningar och finansiella intäkter bedöms utgöra en tillräcklig täckning för skadeutbetalningar. Om skadeutbetalningar skulle överstiga likvida medel har EKN möjlighet att utnyttja sin låneram hos Riksgälden mot ränta. Sannolikheten att ett sådant behov skulle uppstå bedöms som liten.

Det är viktigt att Exportkreditnämndens behov av myndighetskapital bedöms med regelbundenhet för att säkerställa att EKN:s verksamhet fortsätter att vara långsiktigt självbärande.

Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Efterfrågan på exportkrediter är fortsatt hög och SEK behöver även 2015 ha möjlighet att erbjuda exportfinansiering på de löptider som svensk exportindustri efterfrågar. Detta innebär i sin tur att svenska exportföretag kan konkurrera i fler exportaffärer.

Den låneram och den kreditgarantiram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) som beviljades enligt propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86) och i budgetpropositionerna för 2010, 2011, 2012, 2013 och 2014 (prop. 2009/10:1, prop. 2010/11:1, prop. 2011/12:1, prop. 2012/13:1 och prop. 2013/2014:1), har hittills inte behövt användas, men de har haft en stor betydelse för möjligheterna att kunna ställa ut långfristiga lån.

En fortsatt låneram om 80 miljarder kronor för systemet med statsstödda exportkrediter är av stor vikt då sådana krediter fortsatt är centrala för exportföretagen och deras internationella konkurrenskraft. Ramen ger ingen belastning på statsbudgeten, men om den skulle utnyttjas ökar statens lånebehov.

Importfrämjande

Främjande av utrikeshandeln innefattar även import, som är viktig för att skapa välstånd och sysselsättning. När svenska företag får bra insatsvaror till konkurrenskraftiga priser ökar deras konkurrenskraft. I takt med att

globaliseringen ökar, så förstärks även svenska företags globala värdekedjor vilket innebär att ett effektivt importfrämjande främjar svensk konkurrenskraft och export. En viktig del av importfrämjandet är att vidareutveckla EU:s inre marknad.

Handeln spelar även en viktig roll för utvecklingsländerna. För utvecklingen i låg- och medelinkomstländer spelar ömsesidig ekonomisk integration en allt viktigare roll. Genom att öppna marknader för import av produkter som utvecklingsländerna kan producera ökar deras möjligheter till utveckling. Informationscentret Open Trade Gate Sweden vid Kommerskollegium finansieras över biståndsbudgeten och är en viktig resurs för att underlätta import från utvecklingsländerna.

CSR

Handels- och investeringsfrämjandet ska präglas av hög etisk standard och ske utifrån principer om hållbart företagande (CSR). Svenska myndigheter som bedriver exportfrämjande ska arbeta utifrån internationella principer om ansvarsfullt företagande, såsom OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Global Compact och FN:s vägledande principer om företag och mänskliga rättigheter. CSR ska vara företagsägt och företagsdrivet, men svenskt exportfrämjande ska stödja och uppmuntra ansvarsfullt företagande.

Riksrevisionen

I juni 2013 presenterade Riksrevisionen en granskningsrapport om statens främjandeinsatser för export, På väg ut i världen – statens främjandeinsatser för export (RiR 2013:10). Den förra regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Riksrevisionens rapport om statens främjandeinsatser för export (skr. 2013/14:55). Riksdagen har lagt regeringens skrivelse till handlingarna (bet. 2013/14:NU13, rksr. 2013/14:175). Granskningsrapporten är därmed slutbehandlad.

Riksrevisionen har i november 2013 beslutat att genomföra en granskningsrapport om Exportkreditnämnden (EKN). Baserat på denna beslutade Riksrevisionen den 25 mars 2014 att inleda en huvudstudie med syfte att bedöma en del frågeställningar som premienivåerna, myndighetens reserver, arbetet med små och medelstora företag samt EKN:s mandat. En slutrapport förväntas i oktober 2014.

EU:s inre marknad

EU:s inre marknad utgör kärnan i det europeiska samarbetet och har varit en viktig drivkraft för den ekonomiska tillväxten i Europa under de senaste två decennierna. Upprättandet av den inre marknaden innefattar principerna om fri rörlighet för varor, tjänster, personer och kapital som har skapat unika möjligheter för företag att handla och investera och för medborgarna att arbeta, studera och resa i Europa samt att få tillgång till produkter från andra medlemsstater. Den inre marknaden står också som förebild för en lång rad grupperingar av länder världen över – från Sydamerika till Asien – som vill avskaffa handelshinder och öppna regionala marknader.

Åtta av tio av Sveriges största exportländer finns på EU:s inre marknad. Värdet av exporten till den inre marknaden uppgick 2013 till 748 miljarder kronor, vilket motsvarar 69 procent av den totala svenska exporten. Den inre marknaden med 500 miljoner konsumenter och 23 miljoner företag har blivit en förutsättning för Sveriges välfärd och sysselsättning.

Drivkraft för strukturreformer

Inre marknadsregelverket utgör en viktig utgångspunkt för strukturreformer på nationell nivå, vilket understryks av återkommande slutsatser vid Europeiska rådets möten och av EU-kommissionens landspecifika rekommendationer. Kommissionen rekommenderar i flera fall enskilda länder att genomföra reformer som har sin grund i regelverket. Områden som är och bedöms fortsätta vara särskilt betydelsefulla under 2015 är:

- förverkligande av en inre marknad i en digital, globaliserad ekonomi,
- utveckling av tjänsteområdet,
- anpassning av regelverk till nya produktionssätt och den allt närmare integreringen av varu- och tjänsteproduktion och
- korrekt genomförande och bättre tillämpning av inre marknadslagstiftningen.

Arbetet med att slutföra förhandlingarna om de utestående nyckelåtgärderna i de två inre marknadsakterna (SMA I och SMA II) kommer att fortsätta under 2015.

En granskningsprocess pågår på EU-nivå till och med 2015, vilken inriktas på hur detaljhandeln regleras ute i medlemsstaterna. Svenska företag har ett särskilt intresse av att vissa medlemsstaters tillämpning av ekonomisk behovsprövning i samband med tillståndsprövning för etablering av t.ex. större varuhus/återförsäljare upphör, vilket regeringen avser bevakas.

Det är dessutom, i ljuset av framväxten av nya marknader och ny teknik, viktigt att fortsätta bidra till en utveckling av regelverken inom EU för att uppmuntra nya affärsmodeller och skapa bättre förutsättningar för svenska företag att etablera sig på den europeiska marknaden.

E-handel är ett växande område på den inre marknaden som tack vare digitaliseringen erbjuder möjligheter till snabb och kostnadseffektiv internationell handel, inte minst för små och medelstora företag. Samtidigt kan konsumenter dra nytta av större utbud och lägre priser. E-handeln på den inre marknaden bör underlättas ytterligare som ett led i att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter. Kommerskollegium har fått i uppdrag att göra en bedömning av vilka rättsliga hinder som kvarstår beträffande gränsoverskridande e-handel inom EU.

Översyn av regelverket för industrivaror

Kommissionen publicerade i januari 2014 ett meddelande om en översyn av regelverket på industrivaruområdet med ett antal förslag och initiativ. De svenska intressen gällande översynen, som framkom vid det seminarium som anordnades i december 2013 för företrädare för myndigheter och näringsliv, kommer att följas upp. Meddelandet behandlar områden av stor vikt för den europeiska konkurrenskraften som regelverkets utformning, den digitala utvecklingen, styrningsaspekter av den inre marknaden och myndigheters kontroll av varor på marknaden.

Även om varuhandeln sedan länge är reglerad på EU-nivån och i grunden fungerar bra finns det stor utvecklingspotential på området. Bland frågor som hanteras i meddelandet är en översyn av tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande, granskning av gränssnittet mellan varor och tjänster samt vidareutveckling av reglerna på det harmoniserade varuområdet om bland annat marknads kontroll.

Relaterat till översynen ska det kontinuerliga arbetet att förbättra den inre marknaden för varor fortsätta, både från regeringens och från myndigheternas sida. Inom de områden där det saknas harmoniserade regler på EU-nivån arbetar exempelvis Kommerskollegium med att förbättra hanteringen av ömsesidigt erkännande och med proceduren för att informera och lämna synpunkter på förslag till nya varuregler. På det harmoniserade området arbetar Swedac med procedurer för kontroll av varor innan de släpps på marknaden och med frågor om marknads kontroll när det gäller att kontrollera att varor som redan finns på marknaden uppfyller gällande krav.

Förbättrad tillämpning av inre marknadsreglerna

Regeringen bedömer att insatser för att stärka genomförande och tillämpning av det EU-gemensamma regelverket är centrala för att öka tillväxten och konkurrenskraften inom EU. Europeiska rådet har gjort bedömningen att en mer ambitiös tillämpning av tjänstedirektivet skulle kunna öka EU:s bruttonationalprodukt med 330 miljarder euro. Regeringen avser därför arbeta med att påtala betydelsen av medlemsstaternas ansvar för korrekt tillämpning av den inre marknads regelverk. Detta gäller även Sverige som har stort intresse av att tillämpningen fungerar väl i det egna landet.

Under 2015 kommer Sverige att fortsätta verka för en bättre fungerande inre marknad genom det initiativ – Frontrunners – som Sverige tillsammans med en grupp likasinnade EU-medlemsländer lanserade 2014. Initiativet syftar till att uppmuntra medlemsländerna att undanröja hinder på den inre marknaden, utan att kräva ny lagstiftning. Fokus ligger istället på att förbättra tillämpningen av inre marknadsregelverket på frivillig basis och med hjälp av nationella åtgärder. Sverige leder den del av initiativet som strävar efter att undanröja hinder för gränsöverskridande e-handel.

Kommerskollegium

Kommerskollegium ska fortsätta sitt uppdrag att administrera flera av de instrument på den inre marknaden som syftar till att stärka tillämpningen av regelverket. Det gäller dels anmälningsprocedurerna för förslag till regler om varor och tjänster som syftar till att förebygga handelshinder genom att i förväg informera om regler som potentiellt kan vara handelshindrande. Kollegiet är även

kontaktpunkt för vissa funktioner som ska motverka eller lösa hinder på den inre marknaden, till exempel genom rollen som Solvit-center. Regeringen kommer att fortsätta lägga stor vikt vid Solvits betydelse i arbetet med att undanröja handelshinder.

Det finns fortsatt potential för utveckling och effektivisering av den inre marknaden med hjälp av system som IMI, det elektroniska informationssystemet för den inre marknaden. Systemet används för informationsutbyte mellan myndigheter inom EU och mellan myndigheterna och kommissionen. IMI tillämpas för närvarande endast för ett par rättsakter, men tanken är att tillämpningsområdet ska utvidgas och nya rättsakter anslutas. Kommerskollegium kommer därmed att ha en fortsatt viktig roll som nationell IMI-samordnare. Utvecklingen av IMI är ett exempel på hur samarbete mellan myndigheter i olika medlemsstater kan utvecklas med elektroniska hjälpmedel.

Kommerskollegium kommer på regeringens uppdrag att fortsätta fördjupa samarbetet med kommuner och statliga myndigheter när det gäller deras roll och förståelse för den inre marknaden. En ny regel har förts in i lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden som ett led i att ytterligare öka medvetandegraden och klargöra kommunernas ansvar när det gäller EU-rätten och närmare bestämt tjänstedirektivets regler. Den tydliggör kommunernas anmälningskyldighet i förhållande till kommissionen när dessa tar fram förslag till vissa kommunala föreskrifter som påverkar tillträdet till eller utövandet av en tjänst. Lagändringen trädde i kraft den 1 januari 2014. Kommerskollegium ger myndigheter råd om vad som ska anmälas enligt tjänstedirektivet och vidarebefordrar anmälningar till kommissionen.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll ackrediteringsverksamhet förändras beroende på omvärldsfaktorer. Området kan till exempel förändras om ackreditering införs eller tas bort som krav inom något område genom ändringar i svensk eller europeisk lagstiftning. Förändringar kan också bero på att efterfrågan på tjänster från ackrediterade företag och organisationer ökar eller minskar av andra skäl. Regeringens mål för Swedac är att myndigheten med fortsatt hög kompetens ska utöva och utveckla sin

verksamhet som ansvarig myndighet för ackreditering och annan teknisk kontroll och i sin övriga verksamhet som samordnare av marknadskontroll samt som ansvarig myndighet för reglerad mätteknik och kontroll av ädelmetaller.

Under 2014 beslutade EU ett lagstiftningspaket där nio olika EU-direktiv som reglerar produkter reviderades i enlighet med den modell som följer av det så kallade varupaketet. Syftet är att rättsakter som innehåller krav på produkter ska bli mer enhetliga. Arbetet med att genomföra direktiven i svensk rätt tar nu vid. Swedac kommer i egenskap av expertmyndighet för regeringen och som samrådsmyndighet för andra myndigheter att ha en viktig roll i genomförandet av de reviderade direktiven.

Swedacs verksamhet som samordnande myndighet för marknadskontroll har betydelse för att säkerställa att varor och tjänster på marknaden uppfyller gällande krav vilket i sin tur är viktigt för den inre marknaden funktionssätt. I februari 2013 presenterade kommissionen ett förslag till en ny förordning om marknadskontroll som en del av ett större produkt-säkerhetspaket. Det är för närvarande oklart när förordningen kommer att beslutas. Under 2014 trädde en ny lag och förordning i kraft som kompletterar EU-rättsliga regler om marknadskontroll och förenklar befintliga regler. Det finns likväl anledning att fortsatt se över de svenska reglerna om marknadskontroll i syfte att klargöra om det finns förbättringspotential i den svenska styrningen av marknadskontrollen. Flera av förslagen i ovan nämnda översyn av regelverket för industrivaror gäller marknadskontroll och ett ökat fokus på detta område på såväl nationell som på EU-nivå kan förutses.

Standardisering

Standardisering är ett viktigt verktyg för innovation, konkurrenskraft och för en hållbar samhällsutveckling. Den allt snabbare globaliseringen förändrar villkoren för standardiseringen men ökar också dess betydelse för tillväxten och för att kunna möta stora samhällsutmaningar som klimatförändringar och en växande och åldrande befolkning. Sveriges Standardiseringsförbund har tagit fram en svensk strategi för standardisering som bland annat framhåller vikten av samverkan mellan alla berörda aktörer. Det är viktigt att identifiera

vilka strategiska områden för standardisering som Sverige ska satsa på för ökad konkurrenskraft, tillväxt och välfärd. Det gäller också hur myndigheterna, som spelar en viktig roll i standardiseringen, ska arbeta med denna fråga. Vissa myndigheter kan behöva stärka sitt engagemang i standardiseringen.

Den 1 januari 2013 trädde en ny EU-förordning om europeisk standardisering ikraft. Den syftar till att göra standardiseringsprocessen mer effektiv och transparent, öka olika samhällsintressenters inflytande över – och tillgång till – standarder och bredda tillämpningsområdet också till tjänstestandarder. Målsättningen är att den nya lagstiftningen ska leda till en bredare användning av standarder på exempelvis tjänsteområdet där regeringen ser stor potential till ökad svensk kunskapsbaserad export.

Kommerskollegium ska fortsatt ha i uppgift att i samarbete med svenska intressenter följa utvecklingen av EU:s standardiseringspolitik och hålla regeringen underrättad om viktiga skeenden och utvecklingstendenser inom standardiseringen av betydelse för svensk ekonomi.

Internationell handelspolitik

Huvudmålet för svensk handelspolitik är att bidra till goda förutsättningar för svenska företag och konsumenter att tillgodogöra sig de möjligheter som globaliseringen medför. En öppen frihandelsvänlig handelspolitik utgör en av grundstenarna för tillväxt och sysselsättning i Sverige då svenska företag i dag i allt högre utsträckning är en del av en globaliserad ekonomi och globala värdekedjor. Dialog med näringsliv, arbetstagarorganisationer och aktörer i det civila samhället samt transparens ska prägla verksamheten, samtidigt som svenska ekonomiska och politiska intressen tydliggörs. Svensk handelspolitik ska bidra till att hantera andra globala utmaningar som fattigdomsbekämpning och klimatförändringar.

Det multilaterala regelverket

Ett väl fungerande globalt regelverk inom ramen för WTO är högt prioriterat. Vid WTO:s nionde ministermöte i december 2013 slöts avtal på flera delområden inom Doharundan (se ovan under 4.4.3). Arbetet i WTO inriktas nu på att bygga vidare på denna uppgörelse för att slutföra

resterande delar av Doharundan. Återstående områden är bland annat handel med industri- och jordbruksvaror samt tjänster.

Inom WTO men utanför Doharundan pågår även förhandlingar inom andra viktiga områden, t.ex. en utveckling av avtalet om tullfrihet på ICT-varor (ITA) och plurilaterala förhandlingar om tjänster (Trade in Services Agreement, TiSA).

Regeringen välkomnar att förhandlingar inletts om handelsliberalisering av miljövaror. Sverige verkar även för att fler länder ansluter sig till WTO:s avtal om offentlig upphandling.

OECD har en viktig uppgift att utveckla tänkandet kring den moderna handelspolitiken, t.ex. vad gäller globala värdekedjor och internetrelaterade frågor. OECD är även ett viktigt forum för dialog med tillväxtekonomierna.

Bilaterala och regionala avtal

Bilaterala och regionala avtal utgör en allt viktigare del av den internationella handelspolitiken. Dessa avtal bidrar positivt till minskade handelshinder och kan därmed gynna tillväxt och sysselsättning. De kan komplettera det multilaterala regelverket och ger också möjligheter för parterna att gå längre på vissa områden än vad som är möjligt inom ramen för WTO.

EU:s förhandlingar med USA (TTIP), som lanserades 2013, är viktiga. Ett partnerskap syftar till att ge ökad tillväxt och sysselsättning samt kan bidra till stora förenklingar för näringslivet, inte minst vad gäller regelområdet, samtidigt som miljö, löntagarnas intressen och hälsa ska värnas. Även förhandlingarna med Japan har hög prioritet liksom förhandlingar med stora tillväxtekonomier såsom Indien och Mercosur. Det ekonomiska partnerskapet med EU:s grannländer såväl i Östeuropa som i Medelhavsregionen ska fortsatt fördjupas. Det är viktigt att stödja de länder som har valt att underteckna associerings- och handelsavtal med EU.

Sverige verkar även aktivt för att EU ska kunna avsluta förhandlingarna om ekonomiska partnerskapsavtal (EPA) med AVS-länderna där målet är rättsligt bindande avtal som är förenliga med WTO. Den nu gällande interimslösningen för EPA planeras upphöra den 1 oktober 2014 för de AVS-länder som inte fullföljt åtagandena och ratificerat den tillfälliga övergångslösningen.

Globala regler

Sverige anser att EU behöver ett mer frihandelsvänligt regelverk för handelspolitiska skyddsinstrument och avser fortsätta att arbeta aktivt för detta. EU:s arbete för att säkerställa immaterialrättslig lagstiftning och efterlevnad av densamma i olika delar av världen stöds av regeringen. EU:s marknadstillträdesstrategi ska utvecklas och tillämpas så att den blir ett effektivt hjälpmedel för svenska företag att tackla handelshinder i tredje land.

Regeringens ambition för offentlig upphandling är att åstadkomma förbättrat marknadstillträde på internationella upphandlingsmarknader utan att begränsa tillträdet till europeiska upphandlingsmarknader. Regeringen kommer därför fortsatt att motsätta sig kommissionens förslag om att begränsa tillträdet till EU:s marknad. På området investeringar stödjer Sverige arbetet med att utforma en gemensam investeringspolitik som mår om att skyddet för investeringar är effektivt samtidigt som staters möjlighet att lagstifta säkerställs.

Insatser inom andra verksamhets- och utgiftsområden

Regeringen lägger stor vikt vid målet att stärka fattiga människors och länders möjligheter att ta del av globaliseringens fördelar. Regeringen följer under 2014 särskilt de utvecklingsfrågor som utgjorde ett utvecklingspaket vid WTO:s nionde ministermöte.

Handelspolitiken kan utgöra ett viktigt instrument för att möta olika mål på miljö- och klimatområdet. Handeln med utrotningshotade växter och djur omsätter mycket stora belopp och hotar den biologiska mångfalden. Handelspolitiska verktyg, t.ex. i form av åtaganden i EU:s frihandelsavtal, liksom riktade biståndsinsatser för att utbilda tulltjänstemän i relevanta länder, är exempel på insatser som bidrar till miljöarbetet.

Utrikesdepartementet bedriver ett angeläget arbete kring frågor om företagens samhällsansvar, Corporate Social Responsibility (CSR) eller hållbart företagande, för att stärka företagens möjligheter att hantera utmaningar kring mänskliga rättigheter, miljö, arbetsvillkor och antikorrupcion. Regeringen förväntar sig att svenska företag respekterar mänskliga rättigheter i all sin verksamhet. Regeringen uppmuntrar alla svenska företag att arbeta med hållbart

företagande och stödja och följa de internationella normer och riktlinjer som finns på området (OECD:s riktlinjer för multinationella företag, Global Compact och FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter). Ansvarstagande företag främjar Sverige-bilden och ökar därmed Sveriges konkurrenskraft.

Arbetet med att ta fram en handlingsplan för att implementera FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter har inletts. Sverige avser öka ansträngningarna att etablera bilaterala kontakter på CSR-området med länder i bland annat Mellanöstern, Nordafrika och Afrika söder om Sahara samt i Kina i syfte att främja hållbart företagande. EU-kommissionen presenterade i mars ett förslag om riktlinjer för att stävja handel med konfliktmineraler som bygger på OECD:s riktlinjer. Förslaget bygger på frivillighet.

Sverige fäster stor vikt vid det internationella samarbetet på antikorrupsionsområdet. Korrupktion är ett globalt fenomen och ett stort socialt problem i vår tid som undergräver demokratiska beslutsprocesser, förhindrar och försvårar handel, investeringar och entreprenörskap och gör ekonomiska transaktioner mer kostsamma. Sverige kommer under 2014 att delta i granskningen av tillämpningen av såväl OECD:s konvention mot mutor som FN-konventionen.

Kommerskollegium

Kommerskollegiums analysarbete med fokus på att identifiera svenska ekonomiska intressen på det handelspolitiska området är fortsatt av stor vikt. Kommerskollegium har också en betydande roll i att informera näringsliv, myndigheter och andra intressenter om resultaten av de handelsavtal som Sverige, genom EU, sluter.

Kommerskollegium befinner sig i framkant av den internationella forskningen i flera av handelspolitikens stora framtidsfrågor. Det gäller exempelvis globala värdekedjor, e-handel och dataflöden och tjänstehandels betydelse. Detta bidrar till att Sverige fortsatt kan ha en hög profil i diskussionerna kring utformningen av framtidens handelspolitik.

Kommerskollegium bedriver handelsrelaterat utvecklingsarbete, främst genom utbildnings- och informationsinsatser. Bedömningen är att det fortsatt finns behov och efterfrågan av

Kommerskollegiums kompetens på detta område.

4.6 Budgetförslag

4.6.1 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor				
2013	Utfall	22 968	Anslags-sparande	545
2014	Anslag	23 696 ¹	Utgifts-prognos	23 636
2015	Förslag	23 885		
2016	Beräknat	24 068 ²		
2017	Beräknat	24 482 ³		
2018	Beräknat	25 131 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 23 825 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 23 825 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 23 828 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll förvaltnings-utgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.9 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Ackreditering m.m samt Internationellt utvecklingsarbete

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt -kostnad)
Utfall 2013	128 245	129 781	-1 536
(varav tjänsteexport)	22 347	22 227	120
Prognos 2014	168 900	170 600	-1 700
(varav tjänsteexport)	68 300	67 300	1 000
Budget 2015	159 400	157 900	1 500
(varav tjänsteexport)	55 400	53 400	2 000

Under 2013 uppgick resultatet från uppdragsverksamheten (ackreditering m.m.) till minus 1 536 000 kronor. Underskottet kompenseras tidigare års överskott. Ett underskott om 1 700 000 kronor beräknas för 2014, men ett överskott om 1 500 000 kronor

beräknas för 2015. Intäkterna från tjänsteexport beräknas öka under 2014. I övrigt förväntas inga större förändringar när det gäller intäkter och kostnader.

Tabell 4.10 Budget för avgiftsbelagd verksamhet – Metrologi

Tusental kronor

Metrologi (Offentlig-rättslig verksamhet)	Intäkter till inkomstitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2013 (varav anslag/bidrag)		9 893 950	10 702	-809
Prognos 2014 (varav anslag/bidrag)		11 850 2 950	11 400	450
Budget 2015 (varav anslag/bidrag)		12 450 2 950	11 900	550

Swedac har rätt att ta ut avgifter inom den reglerade mättekniken (legal metrologi). Avgifterna ska endast finansiera själva tillsynen och inte relatera till myndighetsverksamhet som finansieras via anslaget. Swedac har under 2014 tilldelats anslag för arbetsuppgifter relaterade till arbete med genomförande av EU:s energi-effektivitetsdirektiv under utgiftsområde 21 – Energi. Under 2015 förväntas inga större intäktsförändringar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 23 885 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 24 068 000 kronor, 24 482 000 kronor respektive 25 131 000 kronor.

Tabell 4.11 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:1 Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014 ¹	23 696	23 696	23 696	23 696
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris och löne- omräkning	210	454	869	1 518
Beslut	-21	-82	-83	-83
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	23 885	24 068	24 482	25 131

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.2 2:2 Kommerskollegium

Tabell 4.12 Anslagsutveckling 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags- sparande	Utfall
2013	Utfall	80 281		3 163
2014	Anslag	83 056 ¹	Utgifts- prognos	80 984
2015	Förslag	83 553		
2016	Beräknat	84 238 ²		
2017	Beräknat	85 712 ³		
2018	Beräknat	88 000 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 83 344 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 83 349 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 83 357 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Kommerskollegiums förvaltningsutgifter.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 83 553 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Kommerskollegium* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 84 238 000 kronor, 85 712 000 kronor respektive 88 000 000 kronor.

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:2 Kommerskollegium

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	83 056	83 056	83 056	83 056
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris och löne- omräkning	571	1 468	2 942	5 229
Beslut	-74	-286	-286	-285
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	83 553	84 238	85 712	88 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.3 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tabell 4.14 Anslagsutveckling 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

År	Utfall	Utveckling	Anslags- sparande	Utgifter- prognos
2013	Utfall	241 969		1 920
2014	Anslag	243 889 ¹		237 796
2015	Förslag	243 889		
2016	Beräknat	243 889		
2017	Beräknat	243 889		
2018	Beräknat	243 889		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende exportfrämjande till Sveriges export- och investeringsråd (Business Sweden), för näringslivsfrämjande åtgärder och för främjande av svenska företags affärer kopplade till projektexport och andra typer av offentligt upphandlade affärer. Anslaget får användas för näringslivsfrämjande på strategiska marknader och områden, exportutveckling, förstärkt närvaro i ekonomiskt dynamiska regioner, importfrämjande samt särskilda handelsfrämjande och handelspolitiska åtgärder. Anslaget får även användas för utgifter för statsbidrag till insatser till stöd för Sverigeprofilering genom Nämnden för Sverigefrämjande i utlandet.

Sveriges export- och investeringsråds verksamhet grundar sig på ett avtal mellan staten och Sveriges Allmänna Utrikeshandelsförening.

Regeringens överväganden

Regeringen prioriterar ett aktivt exportfrämjande som möter de små och medelstora företagens behov. Anslaget höjs därför för budgetåret 2015 med 80 miljoner kronor i förhållande till vad som tidigare beräknats.

Regeringen fäster vidare stor vikt vid att möjligheter till synergier och samverkan mellan främjandets olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på både nationell, regional och lokal nivå som arbetar med företagsutveckling och internationalisering.

Det offentliga åtagandet inom exportfrämjandet ska särskilt inriktas på insatser för små och medelstora företag på strategiska exportmarknader, framför allt nya och växande marknader. Viktiga framtidsbranscher, som till exempel miljöteknik och energieffektivisering, ska prioriteras. Den resurs som svenska utlandsmyndigheter och konsulat samt företagare med utländsk bakgrund innebär ska tas tillvara. Rådgivning om export ska erbjudas i hela landet.

Regeringen avser att utarbeta en exportstrategi för att få fler företag att ta steget ut på världsmarknaden.

Samarbetet mellan departement, myndigheter, organisationer samt regionala och lokala aktörer som arbetar med företags- och näringslivsutveckling samt Sverigefrämjande ska vidareutvecklas.

Regeringen föreslår att 243 889 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Exportfrämjande verksamhet* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 243 889 000 kronor, 243 889 000 kronor respektive 243 889 000 kronor.

Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:3 Exportfrämjande verksamhet

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	243 889	243 889	243 889	243 889
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	243 889	243 889	243 889	243 889

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.4 2:4 Investeringsfrämjande

Tabell 4.16 Anslagsutveckling 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2013	56 406	-32 523	
2014	90 021 ¹		57 615
2015	Förslag	57 410	
2016	Beräknat	57 245 ²	
2017	Beräknat	58 032 ³	
2018	Beräknat	59 520 ⁴	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 266 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 57 269 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 57 275 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag för det statliga uppdraget avseende investeringsfrämjande till Sveriges export- och investeringstråd (Business Sweden) och för utredningsinsatser inom området.

Regeringens överväganden

Regeringen ser investeringsfrämjandet som ett viktigt instrument inom tillväxtpolitiken. Uppgiften att bedriva statligt finansierat investeringsfrämjande inordnades den 1 januari 2013 i Sveriges exportråd, som då bytte namn till Sveriges export- och investeringsråd.

Regeringen fäster stor vikt vid att kvaliteten i investeringsfrämjandet säkras och att möjligheter till samverkan mellan främjandets

olika delar tas tillvara liksom mellan myndigheter och organisationer på olika nivåer. Investeringsfrämjandet bygger på ett nära samspel mellan nationella, regionala och lokala aktörer.

Det offentliga åtagandet inom investeringsfrämjandet ska fokusera på att främja utländska företagsinvesteringar i Sverige eller samarbeten med svenska företag som tillför arbetstillfällen, kapital, kompetens och marknader till det svenska näringslivet.

Regeringen föreslår att 57 410 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Investeringsfrämjande* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 57 245 000 kronor, 58 032 000 kronor respektive 59 520 000 kronor.

Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:4 Investeringsfrämjande

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	57 442	57 442	57 442	57 442
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning	19	-2	784	2 271
Beslut	-51	-195	-194	-194
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	57 410	57 245	58 032	59 520

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.5 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

2013	Utfall	18 314	Anslags-sparande	2 203
2014	Anslag	20 517 ¹	Utgifts-prognos	18 230
2015	Förslag	20 517		
2016	Beräknat	20 517		
2017	Beräknat	20 517		
2018	Beräknat	20 517		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för avgifter och bidrag till samt särskilda insatser med anledning av Sveriges deltagande i följande internationella handelsorganisationer:

- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet (WCO)
- Internationella tulltariffbyrån (I.C.T.B.)
- Internationella Byrån för Utställningar i Paris (BIE).

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 20 517 000 kronor anvisas under anslaget *2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 20 517 000 kronor, 20 517 000 kronor respektive 20 517 000 kronor.

Tabell 4.19 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:5 Avgifter till internationella handelsorganisationer

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014 ¹	20 517	20 517	20 517	20 517
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning				
Beslut				
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/beräknat anslag	20 517	20 517	20 517	20 517

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.6 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tabell 4.20 Anslagsutveckling 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

2013	Utfall	31 121	Anslags-sparande	0
2014	Anslag	31 119 ¹	Utgifts-prognos	31 119
2015	Förslag	31 055		
2016	Beräknat	30 949 ²		
2017	Beräknat	31 369 ³		
2018	Beräknat	32 171 ⁴		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2014 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 30 977 tkr i 2015 års prisnivå.

³ Motsvarar 30 979 tkr i 2015 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 30 981 tkr i 2015 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till Sveriges standardiseringsförbund.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 31 055 000 kronor anvisas under anslaget *2:6 Bidrag till standardiseringen* för 2015. För 2016, 2017 och 2018 beräknas anslaget till 30 949 000 kronor, 31 369 000 kronor respektive 32 171 000 kronor.

Tabell 4.21 Härledning av anslagsnivån 2015–2018, för 2:6 Bidrag till standardiseringen

Tusental kronor

	2015	2016	2017	2018
Anvisat 2014¹	31 119	31 119	31 119	31 119
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning	-37	-65	355	1 157
Beslut	-27	-105	-105	-105
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt				
Förslag/ beräknat anslag	31 055	30 949	31 369	32 171

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2013 (bet. 2013/14:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.6.7 Exportkreditnämnden

Exportkreditnämndens verksamhet ska bedrivas så att den är självbärande över tiden och samtidigt erbjuda de svenska exportföretagen villkor som motsvarar vad konkurrerande företag i andra länder kan erhålla.

Ramutnyttjandet uppgick den 30 juni 2014 till 246,6 miljarder kronor för ordinarie exportkreditgarantier. Obundna offerter medräknas till 50 procent i ramutnyttjandet medan bundna offerter och garantier medräknas till 100 procent.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.22 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt -kostnad)
Utfall 2013 (varav tjänsteexport)	2 128	386	1 742
Prognos 2014 (varav tjänsteexport)	2 662	1 428	1 234
Budget 2015 (varav tjänsteexport)	2 550	1 189	1 361

Intäkterna disponeras av Exportkreditnämnden. Budgeten är upprättad enligt riskmässiga principer, som även belastas för reservationer för riskerna i engagemang och skadefordringar. Resultatet för första halvåret 2014 visar på ett överskott på 809 miljoner kronor.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under budgetåret 2015 ikläda staten betalningsansvar för exportkreditgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 500 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Exportkreditnämndens (EKN) verksamhet har tillsammans med Aktiebolaget Svensk Exportkredits verksamhet haft en avgörande betydelse för att motverka effekterna av den finansiella krisen 2008–2009 på företagens möjligheter att finansiera exportaffärer. Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna är det fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. Bedömningen är att efterfrågan på garantier även i fortsättningen kommer att vara hög. Det är viktigt att EKN har en marginal som gör att svenska exportföretag vid oväntade omvärldsförändringar även i fortsättningen snabbt kan ges möjligheter till riskavtäckning. En oförändrad nivå på ramen för exportkreditgarantier för EKN är därför av stor vikt.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2015 ikläda staten betalningsansvar för investeringsgarantier som inklusive tidigare utfärdade garantier uppgår till högst 10 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Trots återhämtningen på de finansiella marknaderna efter finanskrisen är det fortfarande centralt för exportföretagen med riskavtäckning för att inte få sämre förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. En oförändrad nivå på ramen för investeringsgarantier för EKN är därför av stor vikt.

4.6.8 Låneram för Aktiebolaget Svensk Exportkredit

Aktiebolaget Svensk Exportkredit (SEK) tillhandahåller som marknadskompletterande aktör krediter med främst en långsiktig löptid för exportaffärer. På uppdrag av staten administrerar SEK det svenska systemet för statsstödda exportkrediter till fast ränta, det s.k. CIRR-systemet (Commercial Interest Reference Rate).

SEK ska inom systemet för statsstödd exportkreditgivning främja svensk exportindustri och svenskt näringsliv. De statsstödda exportkrediterna ska lämnas till för staten lägsta kostnad och risk samt med villkor som motsvarar vad företag i konkurrentländer kan erhålla, baserat på internationella överenskommelser inom EU och OECD. SEK administrerar de statsstödda exportkrediterna enligt ägaranvisning från staten. Systemet med statsstödda exportkrediter har historiskt oftast uppvisat överskott, men systemet går med underskott vissa år. Det är dessutom svårt att prognostisera utfallet.

Baserat på regeringens förslag i propositionen Åtgärder för förstärkt exportfinansiering (prop. 2008/09:86, bet. 2008/09:NU12, rskr. 2008/09:125) beslutade riksdagen den 15 december 2008 om utökade möjligheter för SEK och Exportkreditnämnden att tillhandahålla exportfinansiering för att stärka företagets konkurrenskraft med anledning av den finansiella och ekonomiska krisen.

förutsättningar än sina konkurrenter och de facto gå miste om affärer eller få minskad konkurrenskraft internationellt. En låneram på 80 miljarder kronor förväntas motsvara det behov som högst finns i CIRR-systemet för att säkerställa SEK:s upplåning på kapitalmarknaden i CIRR-systemet och därmed kunna erbjuda företagen långfristiga lån.

Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2015 besluta att Aktiebolaget Svensk Exportkredit får ta upp lån för systemet med statsstödda exportkrediter i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 80 000 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Efterfrågan på statsstödda exportkrediter, s.k. CIRR-krediter, har ökat sedan hösten 2008 till följd av oron och osäkerheten på de finansiella marknaderna. Sådana krediter är fortsatt centrala för exportföretagen för att de inte ska få sämre